

Каталог
книг польською мовою
кінця XVIII – початку XX століття
у фондах ООУНБ
імені М. С. Грушевського

Францішек Костшевський «Збір грибів», 1860 р.
(ілюстрації до III книги «Пана Тадеуша» Адама Міцкевича)

Департамент культури, національностей, релігій та
охорони об'єктів культурної спадщини
Одеської обласної державної адміністрації

Одеська обласна універсальна наукова
бібліотека ім. М. Грушевського

Відділ зберігання основного фонду
Сектор рідкісної і цінної книги

Каталог книг польською мовою кінця XVIII – початку XX століття у фондах ООУНБ імені М. С. Грушевського

Каталог

Упорядник
І. В. Довганюк

Одеса
2024

УДК 017.1:002-027.63=162.1+015:027.021](477.74-25)ООУНБ»179/190»(0.026.6)
ББК 91.18+78.34(4УКР-4ОДЕ)ООУНБ«18/19»я94
К 29

КАТАЛОГ КНИГ ПОЛЬСЬКОЮ МОВОЮ КІНЦЯ ХVІІІ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ У ФОНДАХ ООУНБ ІМЕНІ М. С. ГРУШЕВСЬКОГО [Текст] : каталог / Департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культур. спадщини Одес. облдержадмін., Одес. обл. універс. наук. б-ка ім. М. С. Грушевського, Від. зберігання основ. фонду, Сектор рідкіс. та цін. кн. ; упоряд. І. В. Довганюк ; [пер. з пол. І. В. Довганюк ; комп'ют. набір, фот. І. В. Довганюк ; допоміж. покажч. О. М. Ласкевич ; ред. О. М. Ласкевич ; верстка, худож. оформ., обкл. О. М. Ласкевич ; відп. за вип. О. А. Булгакова]. – Одеса, 2024. – 200 с. : іл. ; 15×21. – 10 прим.: б. ц. – Текст пол., укр.

Каталог містить **172** анотованих книги польською мовою, наявні у фонді Одеської обласної універсальної наукової бібліотеки імені М. С. Грушевського, з їх бібліографічним описом та описом власницьких книжкових знаків (екслібрисів) на польських книгах, з ілюстраціями деяких титульних листів та екслібрисів у додатку.

Видання призначено для науковців, краєзнавців, студентів, бібліографів, для широкого кола аматорів та фахівців з історії Польщі та України, історії польської літератури, польської книги та загалом польської культури кінця ХVІІІ – початку ХХ століття, для аматорів, які вивчають польську мову та літературу, а також для всіх, хто цікавиться роллю польських письменників в історії Одеси.

- © ООУНБ імені М. С. Грушевського, 2024
- © Довганюк І. В., упорядкування, 2024
- © Ласкевич О. М., обкладинка, 2024

Зам. № 17 від **08.04.2024** р.

Від упорядників

Шановні читачі!

Видання, яке ви тримаєте в руках, має свою історію – від ідеї створення, через копітку наполегливу працю, до народження та амбітних планів.

У 2018 році з аварійної будівлі бібліотеки були буквально врятовані 5000 книжок іноземними мовами до 1920 року видання. Практично всі вони були передані до сектору рідкісних і цінних книг відділу зберігання основного фонду Одеської обласної універсальної наукової бібліотеки імені М. С. Грушевського, розібрані за мовами та галузями знань та частково відреставровані; паралельно розпочалася робота з вивчення цього фонду та його наукового опису.

На сьогодні опис усіх наявних у фонді бібліотеки книг польською мовою до 1920 року видання завершено, і за матеріалами досліджень складено представлений каталог. Надалі передбачається створення подібних каталогів старовинних книг іншими іноземними мовами.

«Каталог книг польською мовою кінця XVIII – початку XX століття у фондах ООУНБ імені М. С. Грушевського» містить опис **172 видань** з урахуванням тих, які були переплетені разом з іншими виданнями у конволюти.

Каталог став **першим досвідом** наукового бібліографічного опису книг іноземною мовою, окремо виділеною (в даному разі **польською**), у фондах бібліотеки, з приділенням уваги власницьким знакам на книгах.

Каталогу книг польською мовою кінця XVIII – початку XX ст., які знаходяться у фондах ООУНБ імені М. С. Грушевського, передують Передмова, яка містить історію польської діаспори на півдні України, зокрема в Одесі, з періоду перших комерційних операцій, а саме торгівлі пшеницею через чорноморські порти; відзначено помітний вклад поляків у розвиток молодого міста – купців, представників дворянства, інтелігенції. Також у Передмові згадуються друковані праці, в яких польські письменники та мемуаристи описують життя нашого міста у XIX столітті. Окрім того, наведені статистичні дані, які свідчать про діяльність поляків у різних сферах життя міста. Визначено імена найвідоміших представників польської діаспори Одеси – лікарів, аптекарів, архітекторів, професорів Новоросійського університету, художників. Також приділено увагу діяльності Благодійного товариства при римо-католицькій церкві в Одесі й

польських громадських організацій та об'єднань. Розповідається про взаємини між поляками та українцями в Одесі, про співпрацю польських та українських культурно-просвітницьких об'єднань. Наведена інформація, яким чином польські книги потрапили до фонду бібліотеки, перелічені імена власників книг – приватних осіб та назви організацій – до часу появи книг у фонді.

Матеріал розташований за галузями знань, всередині галузей – за абеткою. Каталог складається з 9 розділів: «Богословські науки», «Філософія. Педагогіка. Правознавство. Політичні та соціальні науки», «Мовознавство», «Технічні науки», «Медичні науки», «Історія та теорія мистецтв», «Літературознавство», «Історія та допоміжні науки», «Художня література». Каталог містить фотографії деяких титульних аркушів польських книг та власницьких штампів бібліотек, які згруповані у розділах «Титульні аркуші книг з «Каталогу польської книги» та «Власницькі штампи бібліотек на книгах з «Каталогу польської книги».

Бібліографічні описи книг здійснено відповідно до чинних державних стандартів: ДСТУ ГОСТ 7.1.2006 «Бібліографічний запис. Загальні вимоги та правила складання», ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила», ГОСТ 7.11-2004 (ИСО 832:1994) «Библиографическая запись. Сокращение слов и словосочетаний на иностранных европейских языках».

Каталог супроводжується ілюстрованими відтвореннями деяких титульних аркушів та окремих сторінок з гравюрами, а також з власницькими штампами.

Анотації містять інформацію про конкретну книгу, з урахуванням додаткових відомостей з енциклопедій, довідкової літератури та електронних ресурсів мережі Інтернет. При складанні анотацій особлива увага приділялася виданням та персоналіям, які стосуються історії України. Після опису видання надано характеристику примірника за методикою, що застосовується в бібліотеках України, фонди яких налічують рідкісні книги. Крім вказівки шифру, розмірів примірника (у міліметрах), місця зберігання книги, наявності ілюстрацій та гравюр із зазначенням їх авторів, наведена характеристика збереження (вказані втрати та загальний стан книги, а також про проведені реставраційні роботи), опис палітурки та її складових, власницькі записи та позначки (**з дотриманням орфографії оригіналу**), опис різних власницьких знаків – ярликів, штампів, тиснення. Наводяться відомості про

власника кожного видання. При описі власницьких знаків в тексті зустрічаються цифри, які виділені курсивом, це означає, що у книзі на штампах напис був зроблений власником від руки.

Допоміжний довідково-пошуковий апарат каталогу складають: «Показчик імен», «Хронологічний показчик», «Абетковий показчик видавництв та друкарень», «Показчик видавничих та друкарських закладів за містами та хронологією видань», «Показчик провенієнцій та авторських наклейок палітурників», перелік скорочень іноземною мовою з перекладом, зміст.

До «Показчику імен» увійшли прізвища авторів, редакторів, укладачів видань, видавців, власників друкарень та приватних бібліотек, а також прізвища історичних осіб, про яких йдеться у творах авторів (ці позиції наведені у квадратних дужках). Поруч з кожним прізвищем у «Показчику імен» у круглих дужках наведено рід занять особи чи її ступінь відповідальності.

У «Показчику провенієнцій та авторських наклейок палітурників» провенієнції представлені польською та українською мовами в алфавітному порядку (кирилицею та латиницею). Окремо виділені організації, окремо – прізвища власників особистих бібліотек, у фондах яких знаходилися книги до надходження їх до фонду Одеської обласної універсальної наукової бібліотеки імені М. С. Грушевського. Окрім цього, наведено алфавітний список прізвищ палітурників та власників книгарень, чиї позначки (штампи та ярлики) є на книгах, та в який ще додані тексти написів, присутніх у штампах та ярликах.

У допоміжних показчиках позначено як сторінки (**с.**), так і порядковий номер позиції (**п.**). У «Хронологічному показчику», «Абетковому показчику видавництв та друкарень», «Показчику видавничих та друкарських закладів за містами та хронологією видань» наведені тільки позиції.

У каталозі описані позначки, що вказують на належність окремих книг державним, відомчим та приватним бібліотекам XIX-XX століть. Описано написи, ярлики та штампи приватних власників книг, палітурників, книгарень, а також приватних та громадських бібліотек. Ця інформація використатиметься надалі для вивчення та складання каталогів особистих бібліотек одеських та українських бібліофілів, а також для опису та систематизації товарних та володарських знаків палітурників, друкарень, власників книгарень та приватних громадських бібліотек нашого регіону.

У каталозі описані видання Варшави (видавництво «Гебетнер і Вольф», друкарня Грановського та Сікорського, видавництво «Едвард Венде та компанія» та ін.), Кракова (Національна друкарня, видавництво «Книга» та ін.), Львова (Польська друкарня), книгарня Альтенберга, видавництво «Губринович і Шмідт», видавничка книгарня Бернарда Полонецького та ін.), Києва (Польська друкарня), Вільно (друкарня Юзефа Завадського) та ін.

Особливо цінними в цьому зібранні польських книг є два стародруки: другий том **«Громадянського або спеціального права польського народу зі Статутів та Конституції Коронних та Литовських»**, складений **Теодором Островським** (1750-1802), польським правознавцем і педагогом, професором історії та права, виданий у Варшаві в 1784 році в друкарні Його Королівської Величності та Речі Посполитої в Школі благочестивих, при чернечому ордені піаристів, та третій том **«Творів (Про складання віршів та про поетів)» графа Ігнація Красіцького** (1735-1801), гнєзненського архієпископа, польського поета та драматурга доби Просвітництва.

Понад **40 видань** з представлених у каталозі польських книг колись належали київським бібліофілам, польській родині Якушевських – Антону Хомичу та Ванді Антонівні, які проживали у різний час у Києві за адресами: вулиця Єлисаветинська, 22/а та вулиця Велика Підвальна, 16, що знайшло підтвердження у довіднику «Весь Киев» за 1900-ті роки. Антон Хомич Якушевський був присяжним повіреним, свої книги він переплітав у майстернях київських палітурників Е. Стршалковського та Д. Ф. Чорнухи, про що свідчить інформація на штампах та яриках цих палітурників.

15 видань, представлених у даному каталозі польських книг, колись знаходились у фонді бібліотеки «Польського дому» («Dom Polski») – польської громадської організації, культурного товариства для всіх верств населення, яке було відкрито 17 вересня 1906 року. Книжкова колекція «Польського дому» була створена коштом пожертв приватних осіб. На 1 січня 1907 року в його бібліотеці налічувалося 2622 томи польських книг та 309 томів іншими мовами. Книги з бібліотеки видавалися щодня увечері за плату 10 копійок на місяць, а кількість людей, які взяли читати книги, за рік перевищила 140 осіб. Поруч з бібліотекою знаходився читальний зал газет та періодичних видань, куди за рік надійшло 14 назв газет та періодичних видань. У 1907 році «Польський дім» налічував 666 членів, розташовувався за адресою: вулиця Ковальська № 46. У 1912 році «Польський дім»

знаходився у великому будинку на розі вулиці Скобелева (Єврейської) та Олександрівського проспекту.

На другому поверсі будівлі знаходились театральна сцена та зал для глядачів, у двох приміщеннях поряд – читальна зала та бібліотека, яка була заповнена книгами до самої стелі. На книги та інші видання «Польський дім» витрачав близько 500 рублів на рік. У 1912 році кількість членів «Польського дому» складала 500 осіб, вони сплачували річний внесок 2 рублі 40 копійок.

Каталог підготовлений сектором рідкісних і цінних книг відділу зберігання основного фонду Одеської обласної універсальної наукової бібліотеки імені М. С. Грушевського. Бібліографічний опис книг, переклад з польської мови, складання анотацій, набір тексту, редагування та фотографії титульних аркушів виконані завідувачем сектору Іриною Довганюк.

Укладачі вдячні за допомогу та підтримку співробітникам інших відділів бібліотеки, а саме відділу літератури іноземними мовами, науково-бібліографічного відділу, відділу обробки документів, організації каталогів та довідкової служби.

Каталог призначений для широкого кола аматорів та фахівців з історії Польщі та України, історії польської літератури, польської книги та загалом польської культури кінця XVIII – початку XX століття, для студентів та аматорів, які вивчають польську мову та літературу.

Сподіваємося, що каталог старовинних книг польською мовою стане джерелом цінних відомостей про склад книжкових фондів та культуру нашого міста та країни, про історію польської діаспори в Україні, надихне до вивчення польської мови та культури, до читання польської літератури мовою оригіналу.

З «Каталогом книг польською мовою кінця XVIII – початку XX століття у фондах ООУНБ імені М. С. Грушевського» можна ознайомитись на сайті Одеської обласної універсальної наукової бібліотеки імені М. С. Грушевського: <https://biblioteka.od.ua>.

Передмова

Поляки на півдні України з'явилися наприкінці XVIII століття. Першими були нащадки польських повстанців, засланих на територію сучасної Одеської області після придушення повстання. Згідно з указом Павла I, з 5 (17) липня 1795 року польсько-литовське дворянство отримало можливість оселитися і володіти державною землею в Новоросійському краї. В результаті, в районі Херсона та Одеси оселилося кілька десятків дворянських родів: Шеміоти, Сцибор-Мархоцькі, Цибульські, Гижицькі, Грабовецькі, Кржижанівські та ін. Польські поміщики володіли маєтками вздовж Куяльницького та Хаджибейського лиманів, та, незалежно від місця їхнього постійного проживання, – у Подільській, Київській, Волинській чи Херсонській губерніях, час від часу мешкали в Одесі. Користуючись доброзичливістю градоначальників Одеси та Новоросійських генерал-губернаторів Йосипа де Рібаса, герцога Армана Еммануєля де Рішельє та Михайла Воронцова, польські дворяни багато інвестували в Одесу, будували магазини, склади, палаци та особняки. У місті оселилися представники польських родів Чарторийських, Потоцьких, Ржевуських, Понятовських, а насамперед Сабанських (Собанських). У першій половині XIX століття в Одесі поляки були не дуже численною групою. За даними сучасного польського дослідника Томаша Чесельського, в Одесі у 1823 році було зареєстровано 890 поляків, з них 158 – проживали в місті постійно, інші перебували в ньому час від часу, наїздами. Але вони відігравали значну роль у господарському, культурному та суспільному житті, надали безумовний вплив на розвиток міста та регіону. Вони були помітною групою, яка займалася питаннями громадянського суспільства та виконанням завдань, важливих для функціонування міста.

Наприкінці XVIII століття виникли традиції комерційної діяльності поляків у Причорномор'ї, з'явилася можливість торгувати через чорноморські порти Херсона, Миколаєва, та трохи пізніше, Одеси, на ринках Західної та Південної Європи, і саме поляки скористалися цією можливістю. У березні 1783 року варшавський банкір Антоній Протазій (Прот) Потоцький (1761-1801), представник відомого польського аристократичного роду, став одним із засновників «Компанії Східної Торгівлі» (або Польської (Чорноморської) торгової компанії) (1781-1783), створеної у Вінниці. Потоцький заснував контору в порту Херсон, звідки торгував польськими товарами Чорним морем, відправляв цілі каравани із зерном. Першим кораблем чорноморської торгової компанії Польщі був «Святий Михайло».

У 1784 році були куплені судна для доставлення хліба: «Польща» («Polska»), «Україна» («Ukraina»), «Святий Прот» («Św. Prot»), «Ямпіль» («Jampol»), «Поділля» («Podole»). Внаслідок цих покупок було створено перший регулярний польський торговий флот. Його кораблі ходили в основному з Херсона до Марселя, а також до Барселони та Олександрії. Своїми фінансовими операціями та торгівлею Прот Потоцький накопичив величезний статок (60-70 мільйонів злотих). Компанія почала занепадати після початку російсько-турецької війни (1787-1792), коли більшість кораблів було відібрано для перевезення військ. У 1793 році польська Чорноморська торгова компанія практично припинила своє існування.

На початку XIX століття головним пунктом економічних ініціатив поляків стала Одеса, яка тоді виявилася найбільшим та найважливішим чорноморським портом на той час. Головним завданням, яке перший градоначальник Одеси герцог Арман Еммануель дю Плессі Рішельє отримав у зв'язку з отриманням цієї посади, було прискорення розвитку міста як центру торгівлі. Для цього стали залучати і заохочувати якнайбільше іноземців, особливо купців, селитися там. Одеса дуже швидко стала портом, який спеціалізується на перевалці пшениці. І в той період виникла Польська торгова асоціація як одна з комерційних ініціатив польських землевласників, переважно з Поділля та Києва, в Одесі. Ймовірно, ідея започаткування торгової компанії в Одесі народилася як ідея князя Кароля Нассау-Зігена, адмірала російського флоту, власника поміщицьких маєтків на Дністрі, отриманих від Катерини II після третього поділу Польщі. Князь Нассау в 1801 році в Парижі представив тодішньому французькому уряду проєкт заснування акціонерного товариства для вивезення зерна з глибинних районів Придністров'я до Франції, Італії та Іспанії, він запропонував сплавити зерно по Дністру на баржах, а в Аккермані вантажити на морські кораблі. Французький уряд підтримав цю ініціативу. У той час у Франції було багато поляків, проєкт герцога Нассау спонукав їх зробити подібне підприємство, а одним з ініціаторів створення Торгового товариства був Юзеф Држевецький (Джевецький), легіонер, який у 1802 році повернувся з Західної Європи до Варшави. 27 липня 1802 року у Варшаві Тадеуш Чацький, Станіслав Солтик, Юзеф Држевецький та Міхал Валицький підписали договір про заснування комерційного товариства. Місцеперебування товариства знаходилося у Варшаві, основними товарами компанії мали стати зерно та деревина. Незабаром до членів Товариства увійшли поміщик Міхал Собаньський, який мав маєтки в Ольгопольському та Гайсинському повітах Подільської губернії, і поміщик Антоній Ярошинський, предводитель дворянства Гайсинського

повіту. Організатори компанії керувалися ідеєю відродити експорт і тим самим витіснити єврейських та грецьких купців із торгівлі зерном та лісом на Волині, Поділлі та взагалі Україні. Польські поміщики мали доставляти свої продукти до Одеси й продавати їх там більшим вітчизняним чи іноземним торговцям. Засноване Товариство виступало посередником. В Одесі було збудовано зернові склади та куплено судно. Для перевезення вантажів було вирішено використати сплав Дністром. У Галичині у 1784 році було найнято цілу флотилію річкових суден. Завантажені пшеницею судна дійшли по воді до села Маяки над лиманом, і лише останню ділянку до Одеси товари везли суходолом. Відкриття зовнішньої торгівлі компанії відбулося 3 липня 1803, через рік після її заснування. Цього дня корабель «Тадеуш Чацький» вийшов з Одеси та відплив у Трієст із вантажем пшениці. Це було відзначено як велике свято, на кораблі було влаштовано бенкет за участю самого графа Рішельє. Близько 1806 року «при торговому застої, викликаному турецькою війною, суспільство розформувалося [...] без жодних втрат для іноземців і, на щастя, без значних втрат для учасників компанії». Навіть недовге існування Торгового товариства мало значення для економічної активізації польського дворянства на півдні України, у колишніх провінціях південно-східної Польщі. Лише у Подільській губернії річне виробництво пшениці становило понад 960000 російських чвертей, причому більша частина цього зерна вивозилася до Одеси. Умови купівлі та доставлення основних товарів, переважно круп, визначалися на київських договорах, на які одеські купці відправляли так званих комісіонерів. Посередниками у торгівлі хлібом були поляки, які оселилися в Одесі раніше за всіх. Згодом утворилася велика група цих комісіонерів, тому що кожен великий земельний маєток мав свою довірену особу і свій хлібний склад у місті; це заняття стало ставати новою професією для збіднілих представників дворянства, воно часто давало їм можливість заробити грошей і повернути колишнє високе становище у своєму середовищі. До Одеси направляли комерційних агентів, які займалися справами від імені компанії чи підприємства. Серед таких комісіонерів були, наприклад, Анзельм Івашкевич (1790-?) – член Патріотичного суспільства, пізніше засуджений до поселення в Сибіру на десять років і позбавлений дворянства через зв'язки Польщі з декабристами; Міхал Конарський та Францішек Верницький (бл. 1780-?), комісіонер родини Браницьких. По обидва боки Карантинної балки поляки почали будувати великі будинки з хлібними складами та магазинами. Зараз у цьому районі узвіз та вулиця називаються Польськими. Значна частина товарів доставлялася з маєтків польських поміщиків до Одеси наземним транспортом. Зерно перевозили на чумацьких підводах, так

званих, мажах. У зв'язку з тим, що в маєтках, як правило, не вистачало власних засобів перевезення, їм доводилося використовувати транспортні засоби, які належали селянам, для перевезення хлібної продукції до Одеси, що призвело до появи в цих районах нової професії – чумаків. Віз простої конструкції з дерев'яними осями, запряжений парою волів, був єдиним транспортним засобом. Десятки підвод утворювали так звану чумацьку валку; ті, хто розбагатів на цьому підприємстві, часто мали у такому валку до дюжини возів. Це заняття виявилось прибутковим, тому до такої транспортної компанії приєднувалися чиновники та дрібне дворянство. Велика дорога, прозвана Чумацький шлях, використовувалася постійно, особливо восени, для доставляння зерна. Кількість зерна, що провозилася у чумацькому підводі, становила близько 10 пудів, щорічно до Одеси приходило 250000-300000 возів. Дністровське судноплавство почало відновлюватися в 1820-ті роки. Річне судноплавство спонукало землевласників до активності; на берегах Дністра виростили хлібні склади, будувалися нові гавані та кораблі. Власник Демшина Нарциз Маковецький побудував у своєму маєтку річковий порт і одним із перших на той час почав перевозити пшеницю Дністром на спеціальних мілководних судах, баржах. Поляк Ян Дукан Охоцький у 1804 році відправив до Одеси обоз із пшеницею. Велике значення мала комерційна діяльність в Одесі Фредеріка Мошинського, власника значних маєтків в Ольгопольському, Балтському та Гайсинському повітах, який у дуже благодатному 1812 році зміг продати близько 300000 пудів зерна, він побудував великі склади в Могилеві-Подільському (на Дністрі) та Одесі, збираючись використовувати Дністер для перевезення зерна до чорноморських портів. У 1819 році знаменитий емір Вацлав Ржевуський висадився в Одесі з караваном арабських коней. Примітна діяльність Ієроніма Собаньського (1781-1845). Собаньський «положил весь свой капитал на спекуляции зерном в Одесском порту, чувствуя, что это район золотоносный». Він доставляв товари за допомогою чумацького транспорту, зосереджував у руках більшість договорів, встановлював та диктував ціни. Його приклад наслідували брати Людвік і Готард Собаньські, що мали в Одесі свої хлібні склади, які царська влада конфіскувала у них після 1830 року разом з маєтком Ладизин за участь у Листопадовому повстанні 1830-1831 років. Теодор Маньковський, поміщик із Поділля, разом зі своїм братом Вацлавом заснував в Одесі Сільськогосподарський та промисловий банк для експорту пшениці на західні ринки. Господарською діяльністю займався і Юзеф Држевецький, з маєтку якого систематично відвантажували зерно, а у 1846 році, під час перебування у місті, він придбав ділянку біля моря,

де мав намір побудувати склади. Надалі доля нащадків Юзефа Држевецького також була тісно пов'язана з Одесою. Зятем його сина став відомий магнат і меценат Костянтин Володкович, зятем якого, своєю чергою, якийсь час був найвидатніший польський письменник Генрік Сенкевич. Найбільшим магнатом у торгівлі зерном в Одесі деякий час був граф Владислав Михал Браницький, онук Великого коронного гетьмана Францішка Ксаверія з Тарговиці; син російського графа та генерал-ад'ютанта, камер-юнкера російського імператорського двору Владислава Гжегожа Браницького. Він був власником великих маєтків у Київській губернії. Вартість товарів, вивезених з маєтку Браницьких через Одесу, становила понад 425000 рублів. Вивозилися сільськогосподарські та лісові товари, переважно пшениця, яку відправляли з Одеси до Марселя. Польські поміщики також були засновниками цукрової промисловості в Україні, які значною мірою контролювали її до 1917 року.

Не чужо було польській діаспорі й культурне життя у молодому місті. Вже у 1805-1808 роках в Одесі функціонував перший Міський тимчасовий театр, розміщений у переобладнаному хлібному магазині (складі) графа Северина та графині Констанції Ржевуських. У 1808-1809 роках у першому оперному театрі Одеси виступали польські, французькі та російські театральні трупи. Одним з організаторів театрального та музичного життя в перше двадцятиріччя XIX століття був Липковський; у 1806-1809 роках тут діяла театральна трупа Яна Непомуцена Камінського. Сюди приїжджали польські актори з Києва, Житомира трупи Фіалковського та Крупського. В Одесі вирувало інтелектуальне життя, літературний рух.

Періодично збільшували польську колонію особи із західних губерній Російської імперії, які прибували у місто у службових справах, на відпочинок чи морське лікування. У 1825-1825 роках в Одесі жив великий польський поет Адам Міцкевич, очікуючи на вакансії для викладання в Рішельєвському ліцеї. Одесу відвідали письменники Юліан Урсин Немцевич (1818), Юліуш Словацький (1827) та Юзеф Ігнацій Крашевський (1843, 1852), який докладно ознайомився з життям Одеси, був обраний почесним членом «Одеського товариства історії та старожитностей», пізніше він видав тритомну працю під назвою «Спогади про Одесу, Єдісан і Буджак». Міцкевич згадував, що «він жив в Одесі як паша», що «тутешні бруківки можна вимстити горіхами та кавунами». В Одесі жила Людвіка Снядецька, в яку в юності був безнадійно закоханий Юліуш Словацький. В Одесі зупинявся Монюшко. Ю. У. Немцевич залишив спогади «Подорож по Волині, Поділлям, аж до самої Одеси в 1818 році». Одесі присвячені сторінки «Спогадів» Олександра Єловицького (1828), щоденники доктора Кароля Качковського (1825), «Спогади 1832-1876» Августа Іваньського-

старшого, «Спогади волинця» Юзефа Дуніна-Карвіцького та багатьох інших поляків, які тут жили.

Про ліцеїстів-поляків можна дізнатися з мемуарів Костянтина Скальковського, сина знаменитого історика Аполлона Скальковського. Він пише, що поляки-ліцеїсти відрізнялися освіченістю, знали мови, наприклад, його знайомі Ружицькі добре знали історію Франції та захоплювалися вивченням діяльності Наполеона, у бібліотеках ліцеїстів, студентів університету та багатьох інших поляків було багато книг французькою мовою, присвячених історії французької революції.

Напередодні повстання 1830-1831 років польські студенти збирали кошти на допомогу повсталим. Частина представників польської діаспори Одеси взяла участь у польському повстанні 1830-1831 років і після цього ситуація для поляків змінилася. Участь у повстанні чи надання допомоги повстанню приводило до конфіскації майна та виселення з Новоросії багатьох родів польського походження. В результаті ціла низка заможних сімей була позбавлена своїх володінь, їхню власність було конфісковано, а деяких заслали до Сибіру. Одним із наслідків таких дій стало скорочення польського панування у Херсонській губернії. Свої магазини та палаци в Одесі втратили Чарторийські. Були конфісковані хлібні склади, що належали Олександру Собаньському (1794-1861), племіннику Ієроніма Собаньського. З 1828 року Олександр був купцем першої гільдії, взяв участь у повстанні, після його поразки був змушений ховатися у Швейцарії. Його хлібні склади в Одесі переробили під казарми.

Переважна більшість членів польської діаспори складала дворяни. Це створило основу високої соціальної самооцінки поляків, що відбито у публікаціях початку XIX століття й в історичних дослідженнях. Дворянство було найактивнішою частиною польської громади, яка ініціювала всі основні соціальні, культурні та політичні заходи. Велика кількість поляків із західних губерній Імперії приїжджала до Одеси з торговельних інтересів, а також для здобуття освіти у місцевих гімназіях, у Рішельєвському ліцеї, а пізніше – у Новоросійському університеті.

З 1860-х років після проведення буржуазних реформ почався стрімкий економічний розвиток Одеси, польська діаспора в Одесі почала динамічно розвиватися. До міста мігрували тисячі людей, які хотіли покращити свій матеріальний стан.

В Одесі осіли великі групи польської інтелігенції – лікарі та аптекарі, адвокати та нотаріуси, торговці та архітектори, кондитери, власники особняків та маєтків, меценати, поети та музиканти, а також ремісники, механіки, столяри, токарі, кравці. Крім того, були

військовослужбовці, які служили в царській сухопутній армії та на флоті, деякі з них після виходу у відставку назавжди залишилися пов'язані з Причорномор'ям. В Одесі осідало дедалі більше поляків нижчих станів, в останніх десятиліттях XIX століття спостерігалася міграція ще й селянського населення. Саме наприкінці XIX століття відбувається формування польської громади міста, коли поляки почали усвідомлювати себе як єдине ціле й, безумовно, роль поляків в історії Одеси дуже велика.

На зламі XIX – XX століть у Херсонській губернії проживало близько 25000-30000 жителів польського походження. Більшість із них – в Одесі, яка вже у 70-х роках XIX століття була значним польським центром. Проведені у 90-х роках XIX століття переписи населення показали, що в Одесі проживало у 1892 році – 13911, а у 1897 році – 17395 осіб, які визнають польську мову рідною. З цього числа майже 15% належали до стану спадкових дворян; державні чиновники та «особиста» знать становили понад 5%; 0,33% були купцями; 25% – міщанами, понад 45% належали до стану селян. Серед одеситів було понад 4% поляків. Поляки були однією з найосвіченіших національних груп, у 1897 році 62,9% дорослих членів діаспори вміли читати та писати. Заробляли на життя сільським господарством 0,7% поляків, на частку домашньої та найманої прислуги припадало 15,4% поляків. Найбільшу професійну групу серед поляків склали військові – 23,9%. Поляки становили значний відсоток серед лікарів (17-19%), фармацевтів (22%) та адвокатів (15%).

Серед найбільш відомих лікарів польського походження, які практикували в Одесі в другій половині XIX – на початку XX століття були: Кароль Мацей Григорович Качковський (1797-1867), один з членів-засновників Товариства одеських лікарів, Юзеф (Осип) Мочутковський (1845-1903), що очолював у 1890-1893 роках Товариство одеських лікарів, доречі мав велику колекцію картин знаменитих художників та багату медичну бібліотеку, Густав Духновський (1840-1906), Карл Карлович Іскерський (1827-1894), завідувач Бактеріологічної станції Фадей Феліксівич Сквишван (Скрживан) (1867-1917), Франц Вікторович Букоємський (1860-1924), який працював у кількох медичних закладах, Вінцентій Богуцький (1871-1929) – спочатку дільничний лікар у селі Усатове, а у важкому 1919 році – керівник Одеського комітету боротьби з епідеміями. Список, вміщений у «Календарі Польського дому на 1907 рік», дає інформацію про більш ніж 20 приватних лікарів в Одесі. Серед них – лікар-гінеколог та бальнеолог Петро Амброжевич (1855-1922), який володів санаторієм на Куяльнику.

Серед власників аптек найвідомішими в місті були Антон Еразмович Гасвський та Олександр Миколайович Поповський – партнери, які керували найбільшою аптекою міста на вулиці Садовій; користувалися популярністю аптеки Станіслава Еразмовича Гурського на розі Ямської та Преображенської вулиць; Владислава Ліборовича Піскорського на Гулевій та Коблевській, філія цієї аптеки була на Куяльницькому лимані; аптека Вітольда Івановича Залеського на Дальницькій, 27; С. О. Кулеші на Катерининській, 23; В. Замлинського (Гулева вулиця). Віктор Йосипович Турський володів аптекою на Торговій вулиці, пізніше – на Княжій вулиці, Михайло Францевич Лабудзінський – на Болгарській вулиці, Броніслав Іванович Гадейський – на Вознесенській вулиці.

Польські професори відіграли значну роль у розвитку Новоросійського університету. Особливо значний їхній внесок у природничі, передусім біологічні науки. Професорами Новоросійського університету були: Леопольд Францевич Воєводський (1846-1901) (класична філологія), Євген Володимирович Васьковський (1866 - після 1917) (юридичні науки), Леопольд Хомич Беркевич (1828-1897) (астрономія), Лев Семенович Ценковський (1822-1887) (біологічні науки), директор Ботанічного саду університету Францішек Діонізій Михайлович Кам'янський (1851-1912), Федір Михайлович Породко (1877-1948), Болеслав Болеславович Гринецький (1875-1963), Владислав Адольфович Ротерт (1863-1916) (ботаніка), Ян Владиславович Слішинський (1854-1931) (математика), Олександр Андрійович Веріго (1835-1905) (хімія), Броніслав Фортунатович Веріго (1860-1925) (медицина), Петро Миколайович Бучинський (1852-1927) (зоологія), Лев Васильович Федорович (1856-1908) (політична економія). Великий внесок в історичну науку зробили вчені польського походження, які працювали в Одесі, – антикознавець Іван Олексійович Стемпковський (1788-1832), літописець старої Одеси Аполлон Олександрович Скальковський (1808-1898), історик античності Леопольд Францевич Воєводський (1846-1901), історик, археолог та філолог Сергій Степанович Дложевський (1889-1930).

В Одесі працювали чудові архітектори польського походження, які проектували та будували велику кількість будівель у самому центрі Одеси (багато з цих будівель збереглося до сьогодні): Фелікс Гонсіоровський, Микола Толвінський, Лев Влодек, Владислав Домбровський. Фелікс Гонсіоровський відомий своїми проєктами житлових прибуткових будинків, приватних особняків, зокрема палацу Зенона Бжозовського та будинку Фелікса Машевського на Надеждинській вулиці (нині – вулиця Гоголя). «Календар Польського Дому на 1912 рік» згадує про «приватні польські резиденції» – гарну

віллу Конрада Березовського на Чорноморській вулиці, 12 архітектора Л. Л. Влодека з прикрасами в стилі бароко, великий будинок Яна Машевського на Преображенській, 18 в стилі віденського сецесіону архітекторів В. О. Домбровського та Ф. А. ТROUP'янського, будинок Стемпковського на Ніжинській, 62 з мотивами в стилі Суконного двору в Кракові.

У 1892 році в Одесі гостював знаменитий польський письменник Генрік Сенкевич. Письменник Станіслав Пшибишевський у 1903-1904 роках подорожував Росією разом з театральною трупю, що ставила його драми, побував тоді у Києві та Одесі. У жовтні 1904 року в Одесі Пшибишевський читав реферат «Нова драма та символізм». В Одесі жив і помер художник (пейзажист та жанрист) Казімеж Пшибишовський (1838-1917), творець чудових акварелей, що зображують південний степ, дикі поля, українські хати, каравани чумаків, народні типи, якими вони були на той час. Писав Пшибишовський переважно пейзажі Поділля та України, а також окремі фольклорні етюди (наприклад, «Український сліпий»). Більшість його робіт перебуває у міських зібраннях Волині, Поділля та України. В Одесі жив відомий на той час педагог і наставник Едуард Падлевський (1863-1943), письменник, педагог і промисловець Міхал Конарський (1784-1861), художник Ромуальд Хойнацький (1808-1883), скрипаль, композитор та педагог Станіслав Таборовський (1834-1890), який навчався музики спочатку в Одесі, потім у Санкт-Петербурзі та Брюсселі.

У 1840-1850 роки на вулиці Дерибасівській, у будинку № 7 була польська студентська кондитерська Височанського. Заснована в 1835 році Фабрика Товариства «А. К. Дубининъ» у 1890-х роках пропонувала покупцям нові сорти консервів, серед яких найпопулярнішими були консерви «бігось по польски».

У 1910-х роках в Одесі в будинку на вулиці Гаванній, 9, кут Ланжеронівської, 21 була польська кав'ярня та кафе-кондитерська «ЕМІГЕ» з літньою верандою, яка славилася своєю кавою «по-варшавськи». Кафе тримали Станіслав Андрійович Модзелевський та Володимир Діонісійович Гнездовський. Назва закладу походила від перших букв прізвищ власників кав'ярні. Ці літери, поділені союзом «і», виглядали як «М і Г». Якщо прочитати їх уголос і поспіль, виходило «еміге». В Одесі на той час у ресторациях можна було замовити смачні польські страви – «хлудник», «колдуни», «бігос», «фляки», а у кав'ярнях та кондитерських – знамените солодке печиво «мазурек» до Святого Великодня.

Газета «Одесский листок» за 31 грудня 1885 року на 4-й сторінці повідомляла, що в книгарнях Болеслава Корейво в Одесі та Києві продаються книги польською мовою, серед них книга Елізи Ожешко «Сім'я Брехівців», а також щойно вийшли з друку перші 2 томи роману «Потоп» Генріка Сенкевича, його ж роман «Вогнем та мечем» та «Твори» у п'яти томах, що свідчить про велику популярність польської літератури польською мовою в Одесі.

У 1911 році фірма Бунімовича в Одесі продала книг більш ніж на 3000 рублів. В Одесі працювали книгарні Антонія Зверовича (народні та дитячі книги) та Едуарда Островського (колишня Б. Корейво), який, переступивши поріг 30-річної професійної діяльності, підрахував, що за цей період він випустив в обіг близько півмільйона примірників польських книг.

Духовним центром, навколо якого згуртувалися поляки незалежно від станового походження, була римо-католицька церква. У місті на той час діяв Собор Успіння Пресвятої Діви Марії на вулиці Катерининській, 33, з 1913 року – костел на вулиці Гаванній та костел на вулиці Балківській. Церква відігравала основну роль у формуванні ідеології польської громади, у становленні польської національної ідентичності, у просвітницькій та благодійній діяльності. На початку XIX століття в Одесі була відкрита парафіяльна школа, де було запроваджено 3-річний курс навчання, існували як чоловічі, так і жіночі класи. Плата становила 5 рублів на рік, так що навчання в школі було малодоступне бідним верствам населення. У школі викладали російську та польську мови, арифметику, каліграфію та церковний спів.

У 1882 році за сприяння польських меценатів Костянтина Володковича та Юліуша Лавінського було створено Благодійне товариство при римо-католицькій церкві в Одесі. Почесним головою товариства став ксьондз Рейхарт. Метою товариства була допомога бідним: надання одноразових та місячних грошових виплат, матеріальної допомоги хлібом, одягом, вугіллям, видачею гарячої їжі, оплата за навчання у різних навчальних закладах Одеси, доплата за ліки за договором в аптеці Гаєвського. Завдяки діяльності товариства 1 серпня 1888 року було відкрито ремісниче училище для дітей-сиріт та дітей із багатодітних сімей; 15 листопада 1892 року в районі Молдаванки була відкрита дитяча їдальня, піклувальницею якої стала Марія Карлівна Држевецька, в 1897 році було отримано дозвіл на будівництво інтернату для дівчаток на Балківській вулиці на 40 осіб, потім відкрито притулок-інтернат для хлопчиків-ремісників у будинку Товариства – на Грецькій вулиці біля Строганівського мосту (нині – Польський узвіз, 9), слюсарна майстерня в будинку Товариства за адресою Левашівський узвіз, 10, літня колонія Дамського піклування про бідних дітей Парафії – на Середньому Фонтані, літня колонія для золотушних дітей, які відвідували Дитячу їдальню, – на Хаджибейському лимані на дачі лікаря Сахарова. У притулку для дівчаток учениць, окрім прислужування, навчали шиття, прання та прасування. У 1904 році поруч із притулком для дівчаток на вулиці

Балківській за планами інженера Льва Влодека було збудовано під керівництвом О. Ястржембського (1858-1908) гуртожиток на 40 хлопчиків. У зв'язку з відсутністю коштів на утримання сорока сиріт, просторі приміщення притулку були передані філії католицької школи. Будинок Школи для хлопчиків під теперішньою адресою вулиця Балківська, 128 після 1920 року ціле десятиліття використовувався для розміщення там польських освітніх закладів: у 1924 році в цьому будинку розташовувалась Трудова школа № 42, у 1929 році – Школа № 87 (з польською мовою навчання), у 1931 році – семирічна школа ФЗС (з польською мовою навчання).

У 1905-1907 роках, під час першої революції, польська інтелігенція виявила велику активність, що призвело до виникнення польських національних громад, проведення культмасових, благодійних та громадських заходів, видання польської преси та книг. Польською мовою тоді стали видаватися книги, путівники, періодичні видання, звіти культурних та благодійних товариств, щорічники та книги. Царська поліція швидко виявила та ліквідувала за кілька років до того польське угруповання «Одеський сокіл», яке влаштовувало читання та літературні вечори. Пізніше в Одесі було створено Культурно-просвітницькі національні польські організації, такі товариства як «Багаття» («Ognisko»), «Ліра» («Lira»), «Польський дім в Одесі» («Dom Polski w Odesi»). Також існували інші польські організації: Одеське кредитно-ощадне товариство «Oszczędność», Одеський відділ «Товариства рівноправності польських жінок», «Об'єднання взаємодопомоги Св. Зити». 17 січня 1906 року стало днем утворення культурно-просвітницької організації «Ognisko». У статуті товариства наголошувалося: «Товариство є об'єднанням поляків, постійних чи тимчасових мешканців міста Одеси, незважаючи на їхнє віросповідання, соціальне становище та політичні погляди». Але оскільки вступні членські внески становили 15 рублів, стати членами клубу могли лише заможні люди. Крім того, жінкам дозволялося бути членами товариства, але без права голосу. Головним чином членами товариства були представники місцевої польської інтелігенції: викладачі шкіл, училищ, університету, студенти, а також службовці. Товариство складалося з трьох підрозділів: літературного, музично-драматичного та спортивно-гімнастичного. Довгий час організацію очолював професор К. Корський. З 1911 року товариство публікувало свої звіти у друкарні Південно-Руського товариства друкарської справи. Польське товариство «Ognisko» проводило значну роботу у сфері культури та освіти, але не всі поляки мали доступ до нього. Тому серед частини польської інтелігенції на чолі з А. Каленкевичем виникла ідея створення демократичної культурно-просвітницької

організації. 17 вересня 1906 року було відкрито товариство «Польський дім в Одесі» («Dom Polski w Odesie»). Засновниками його стали шляхтич А. Каленкевич, доктор І. Хмелевський, приват-доцент Новоросійського університету Р. Орженцький, Ю. Мрачковський, М. Щенковський. Ця подія проходила урочисто, зібравши велику кількість поляків міста. Також були присутні представники інших національних організацій. Керівництво товариства виділило кошти на друк брошури, щоб засвідчити цю важливу подію для життя польського суспільства. Метою організації було піднесення культурного розвитку широких верств польського населення Одеси. Для реалізації цієї мети створювалися бібліотеки, читальні зали, книгарні, школи для дітей та дорослих, довідкове юридичне бюро допомоги, товариство взаємодопомоги, проводилися читання, бесіди, диспути, загальноосвітні курси, спектаклі, концерти тощо; видавалися книги, журнали, газети, брошури тощо. У 1907-1908 роках товариство брало участь у виданні газети «Głos Polski», за п'ять місяців його роботи було надруковано лише 17 номерів. При видавництві газети товариство співпрацювало з Південно-Руським товариством друкарської справи тому, що тільки вони мали польські шрифти для друку в Одесі. З 1914 року «Польський дім» брав участь у видавництві незалежної газети «Dzennik Odeski». Наймасштабнішим починанням була щоденна газета «Kurier Odeski», яка вийшла з друку на рубежі 1907 та 1908 років у 26 номерах.

У період Першої світової війни у зв'язку з прибуттям до Одеси значної кількості осіб, евакуйованих з Польського Королівства, так званих «біженців», польська колонія збільшилася до 40000, чи навіть до 50000 осіб. Це спричинило пожвавлення активності одеських поляків. У 1914-1915 роках виникли організації, які займалися опікою біженців та жертв війни. Після повалення царизму, у місяці лютому 1917 року настав новий розвиток польського життя. Було створено місцеві загони польських політичних партій, а також низку політичних, просвітницьких, культурних, скаутських та господарських організацій. Головними політичними організаціями були «Polski Komitet Wykonawczy» («Польський Виконком»), «Rada Organizacji Polskich» («Рада Польських Організацій»). Поширилося видання польської преси. Основними газетними виданнями в 1915-1919 роках були: «Tygodnik Odeski», «Życie Polskie», «Wyzwolenie», «Odrodzenie», «Komuna». У 1915 році в Одесі виникла перша польська середня школа, а 1917 року – друга. У 1919 році поряд з однією польською гімназією у місті діяло ще 6 звичайних шкіл.

Поляки та українці в Одесі були взаємопов'язані із самого початку існування міста. Довгий час польська та українська діаспори в

Одесі, прагнучи досягнення своїх національних, культурних, соціальних та економічних цілей, не мали можливості утворити свої національні громади. Ситуація змінилася в останнє десятиліття XIX століття, коли і поляки, і українці стали виявляти ознаки зародження національного та суспільного життя. Організоване польське життя в Одесі особливо активізувалося з початком будівництва нової католицької церкви на вулиці Балківській. Найбільш тривалими були видавничі та організаційні ініціативи, пов'язані з Яном Міодушевським, який з травня 1906 року до січня 1908 року редагував тижневики «*Życie Polskie*» та «*Nowiny Polskie*». Міодушевський був найактивнішим одеським журналістом польської діаспори. Він доклав чималих зусиль, щоб інтегрувати поляків в Одесі та зробити це місто центром польського життя на півдні України, активно виступаючи за налагодження максимально тісної співпраці з українськими організаціями. Інформацію про діяльність першої національної української асоціації «Просвіта» можна знайти у «Календарях» за редакцією Міодушевського. У випуску «Календаря», виданого у 1907 році, було представлено короткий огляд створення «Просвіти» та її досягнень за півтора року існування. Було згадано контакти «Просвіти» з польськими асоціаціями. У «Календарі» за 1912 рік у підрозділі «Братські об'єднання» коротко схарактеризовано досягнення «Просвіти», а також двох чинних організацій: «Одеського українського клубу» та «Української хати». За завданнями, викладеними у статуті, «Просвіта» була найближча до «Польського дому». Поляки відвідували «Просвіту» з нагоди особливих урочистостей, а й не тільки. Ян Міодушевський з'явився 8 березня 1906 року в «Просвіті» з лекцією «Польсько-русинські відносини в Галичині». Польська делегація, що офіційно представляла асоціацію «Ліра», у складі Зигмунта Грекка, Яна Міодушевського та Владислава Станіславського, брала участь 26 лютого 1906 року у шевченківських урочистостях у «Народній залі». Вона привезла із собою перев'язаний біло-червоною стрічкою лавровий вінок із написом «Великому поетові братнього народу від «Ліри»». Через рік, у березні 1907 року, на організованих у «Просвіті» урочистостях, присвячених 46-м роковинам смерті Тараса Шевченка, польську діаспору представляли активісти «Польського дому». Один із засновників «Польського дому», активний діяч польської діаспори Анджей Каленкевич (1846-1908), підтримував постійні контакти з українським об'єднанням. Культурний обмін між «Просвітою» та «Польським домом» був досить жвавим. Українські самодіяльні артисти виступали у «Польському домі» практично з моменту його заснування. Вже на початку жовтня 1906 року хор «Просвіти» дав там сольний концерт народних пісень, і

згодом став постійним гостем музичних та вокальних заходів, які улаштовувалися у недільні вечори. Контакти підтримувалися протягом наступних семи років. У січні 1907 року дві пані виступили у «Польському домі» з піснями українською мовою. У наступні місяці свої спектаклі представляла театральна група «Малоросія» із «Просвіти». У листопаді вона поставила комедію «За ревізією» М. Кропивницького, а у грудні – п'єси «Наталка Полтавка» І. Котляревського та «Назар Стодоля» Т. Шевченка. А 19 січня 1908 року в Театрі «Польського Дому» було поставлено п'єсу «Мартин Боруля», в якій одним із дійових осіб був М. Кропивницький.

Представники польської діаспори в Одесі, звичайно, мали особисті домашні бібліотеки, крім того, у місті працювали громадські бібліотеки для читання – у книгарнях польської книги, у польських клубах та громадських організаціях. Після 1920 року всі бібліотеки громадських організацій були націоналізовані, крім того, були націоналізовані власні бібліотеки поляків, які емігрували на той період, а також репресованих. Всі книги з цих бібліотек були передані у великі державні бібліотеки Одеси того часу, в тому числі в бібліотеку, яка нині має ім'я М. С. Грушевського. Таким чином, у нашому фонді опинилися книги з великої бібліотеки «Польського дому», з клубу «Багаття», Центрального Робітничого Польського клубу, Польської скаутської бібліотеки, Одеського відділу Польського товариства допомоги офіцерам війни, книги з бібліотек для читання В. Гарчинської та О. Корвін-Павловської, видання, відмічені печатками польської книгарні Едуарда Островського (колишньої Б. Корейво), з печатками київського палітурника Е. Стршалковського, а також понад 40 книг із приватної бібліотеки київських бібліофілів А. Х. та В. А. Якушевських. З написів чи штампів приватних бібліотек працівники сектору рідкісної книги Одеської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. М. С. Грушевського виявили прізвища поляків-власників книг польською мовою, серед них: В. Гавронський, Станіслав Криммер, Броніслав Бережецький, Зофія Васютинська, Юстина Залеська, Фелікс Косицький, Марія Міцінська, Янкі Яворський та ін. Найімовірніше, це були прості люди невеликого достатку. Про це можна судити по книгах, які їм належали – здебільшого це дешеві видання, у простих, найчастіше видавничих, палітурках, невеликому форматі, надруковані на звичайному папері, який поживк від часу. Про долі цих людей хотілося б провести окреме розслідування, що могло б додати нові факти до історії Одеси, історії польської діаспори, а також стало б чудовим досвідом для історичного дослідження читацьких інтересів мешканців Одеси того часу.

Богословські науки

1. pol 2 P 96

Psalterz Dawidowy [Text] / przekł. Jan Kochanowski ; przedm. Bronislaw Chlebowski. – Warszawa : [w. n.] : Druk. Artystyczna Saturnina Sikorskiego, [1897]. – 160 s. : il. : s. 11 : 1 podobizna karty tyt. «Psalterza» z r. 1579 w druk. Łazarzowej w Krakowie ; 179x125. – pol. (w oprawie) : 3 r.

Ян Кохановський (1530-1584) – польський поет епохи Відродження, перший великий національний поет. Польська мова до Кохановського і після нього – це не те саме. Граматика та лексика, які він застосовує, використовуються до сьогодні. За тридцять років поетичної діяльності Кохановський здійснив справжню мовну революцію. З 1544 року Кохановський навчався в Краківській академії, потім в Кенігсберзькому (1551-1552) і Падуанському університетах. В Італії писав невеликі твори латиною. У 1555-1556 роках жив у Кенігсберзі, у 1556-1559 роках здійснив ще дві поїздки до Італії. Через Францію та Німеччину повернувся до Польщі. Жив при дворах вельмож. За сприяння канцлера Петра Мишковського був наближений до двору короля Сигізмунда II Августа і у 1564 році був призначений королівським секретарем. Після смерті Сигізмунда II Августа був прихильником Генріха Валуа і після його втечі з Польщі відійшов від двору. В 1574 році влаштувався в успадкованому від батька маєтку Чарноляс, де вів життя поміщика. Помер у Любліні, похований у Зволені (місто неподалік Чарноляса).

«Псалтир Давида» у перекладі Яна Кохановського. З передмовою Броніслава Хлебовського.

Псалтир святого пророка і царя Давида або «Книга псалмів» – одна зі священних книг Старого Завіту, яка в грецькій та слов'янській традиції складається зі ста п'ятдесяти одного псалма. Основу книги Псалтир становлять псалми, створені царем Давидом у XI-X століттях до Різдва Христового. У них чути відлуння багатьох подій його життя. Інші псалми були написані пізніше, у різний час, наступниками царя Давида, «начальниками хорів», які мали поетичний і пророчий дар. Кохановський використовував латинський переклад «Книги Псалмів» як основу для його перекладу. Добре знаючись на стародавніх класиках, він поєднав біблійний дух оригіналу з літературними досягненнями грецьких і латинських авторів.

Псалтир Давида Кохановського отримав визнання як протестантів, так і католиків у Польщі, а також знайшов відгук за кордоном. Деякі з інтерпретацій псалмів Кохановського досі використовуються у польських католицьких месгах.

На с. 11 – репринтне зображення титульного аркуша «Псалтиря» 1579 року, виданого у друкарні Лазарзової у Кракові.

На титульному аркуші – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | № 133 | W. i A. Jakuszewskich

та наклеєний перфорований ярлик, розміром 11x25 мм, подвійна рамка, з написом: 89.

На форзаці – напис синім олівцем: № 123

та штамп палітурника з написом: INTROLIGATOR E. STRZAŁKOWSKI W KIJOWIE.

На корінці – тиснення золотом: W. J.

Палітурка складова: шкіра і мармуровий папір. Обрізи пофарбовані під мармур.

ФРЦК – 195551.

Філософія. Педагогіка. Правознавство. Політичні та соціальні науки

2. pol 371 D 70

Doliński, Gustaw. Jak u nas chowano dzieci? [Text] : zarys dziejów pedagogii polskiej / Gustaw Doliński ; przedm. Julian Ochorowicz. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1899. – 152 s., 177x121. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 103). – pol. (w oprawie) : 2 r. 50 k.

Густав Долинський (1846-1906) – люблінський лікар-гігієніст, акушер і терапевт, громадський діяч, публіцист, письменник. Після закінчення гімназії у Любліні (вчився разом із Болеславом Прусом), закінчив медичний факультет Варшавського університету, потім навчався у Відні, Парижі, Лейпцигу та Берліні. Повернувшись до Варшави, він почав працювати у лікарні Святого Духа, де вів палату холерних хвороб. Переїхав до Любліна, відкрив практику і отримав визнання як педіатр та акушер.

Густав Долинський. Як виховувалися наші діти?. Нарис історії польської педагогіки.

Книга про виховання польської молоді написана захоплююче та живою мовою.

Прижиттєве видання. На форзаці портрет автора.

На форзаці, тигульному аркуші, с. 152 та с. 184 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | № 16. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці – напис синім олівцем: № 13.

Видавнича тканинна палітурка кольору бордо.

ФРЦК – 177399.

3. pol 371 D 70

Doliński, Gustaw. Jak u nas chowano dzieci? [Text] : zarys dziejów pedagogii polskiej / Gustaw Doliński ; przedm. Julian Ochorowicz. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1899. – 152 s. ; 177x119. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 103). – pol. (w oprawie) : 2 r. 50 k.

Густав Долинський. Як виховувалися наші діти?. Нарис історії польської педагогіки.

Прижиттєве видання. На форзаці портрет автора.

На форзаці, с. 3, с. 152 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | № 17. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці – напис синім олівцем: № 70.

Видавнича тканинна палітурка кольору бордо.

ФРЦК – 86951.

4. pol 3K13 M 36

Marx, Karol. Pisma pomniejsze [Text] / Karol Marx. – Paryż : Libr. Keva, 1886-1889. – **Seryja pierwsza** : O wolnym handlu. Praca najemna i kapitał. Proudhon. Nędza filozofii. Marx Contra Michajłowski. – 1886.– 134 s., 196x134. – pol. (w oprawie) : 2 r.

Карл Маркс (1818-1883) – німецький філософ, соціолог, економіст, письменник, поет, політичний журналіст, лінгвіст, історик.

Карл Маркс. Невеликі твори. Серія 1 : Про вільну торгівлю. Наймана праця та капітал. Прудон. Злидні філософії. Маркс проти Михайловського.

Приплетено:

5. **Marx, Karol. Pisma pomniejsze** [Text] / Karol Marx. – Paryż : Libr. Ghio, 1886-1889. – **Seryja druga** : Ośmnasty Brumaire’a Ludwika Bonaparte. – 1889. – 76 s. – pol.

Карл Маркс. Невеликі твори. Серія 2 : Вісімнадцяте брюмера Луї Бонапарта.

Приплетено:

6. **Marx, Karol. Pisma pomniejsze** [Text] / Karol Marx ; tł. Leon Winiarski. – Paryż : Libr. Ghio, 1886-1889. – **Seryja trzecia** : Przyczynek do krytyki ekonomii politycznej. – 1889. – 112 s. – pol.

Карл Маркс. Невеликі твори. Серія 3 : Внесок у критику політичної економії.

Приплетено:

7. **Marx, Karol. Wojna domowa we Francyi** [Text] : Odezwa rady głównej Międzynarodowego Stowarzyszenia Robotników do wszystkich członków w Europie i stanach zjednoczonych / Karol Marx ; tł. z niem. Iks Bogomnos. – Genewa : Druk. przedświtu : Impr. de l'Aurore, 1884. – 52 s. – pol.

Карл Маркс. Громадянська війна у Франції: звернення головної ради Міжнародної асоціації робітників до усіх членів у Європі та США.

На титульному аркуші всіх частин книги – шрифтовий власницький штамп без рамки: Waclaw Worowski. ФРЦК – 86407.

8. **pol 371 M 82**
Montessori, Marja. Domy dziecięce (le case dei bambini) [Text] : metoda pedagogji naukowej, stosowana w wychowaniu najmłodszych dzieci / Dr. Marja Montessori ; wyd. ogłoszonego przez Inst. J.-J. Rousseau. – Warszawa : Nakł. Henryka Lindenfelda : Skł. gł. w księg. E. Wendego i S-ki, 1913. – VIII, 255 s., 192x143. – pol. (w oprawie) : 3 r.

Марія Монтессорі (1870-1952) – італійська лікарка і педагогиня, відома своєю унікальною педагогічною системою, що ґрунтується на ідеї вільного виховання, яка названа її ім'ям.

Марія Монтессорі. Дитячі будинки (le case dei bambini): метод наукової педагогіки, який використовується у вихованні дітей молодшого віку.

Викладення методу виховання дітей відомого італійського педагога.

Прижиттєве видання.

На авантитулі – власницький підпис фіолетовим чорнилом: «Odessa 1918 N Pod....».

ФРЦК – 251216.

9. pol 33 P 69

Pisarew, [Dmitrij Ivanovič]. Szkice z dziejów pracy [Text] / D. I. Pisarew ; przeł. z ros. A. Rubiński. – Warszawa : Nakł. Red. «Przeglądu Tygodniowego», 1873. – 211 s., 147x110. – pol. (w oprawie) : 3 r.

Дмитро Іванович Писарев (1840-1868) – російський публіцист та літературний критик, перекладач, революціонер-демократ.

Писарев Д. І. Нариси з історії праці.

Єдина політико-економічна стаття Д. Писарева. У книзі розгорнуто викладено погляди автора на історію людського суспільства. Писарев виступає проти ідеалізації історії; на його думку, основою історичного прогресу є трудова діяльність мас, а не вчинки та бажання окремих видатних особистостей чи високопоставлених осіб. Тому найважливіше значення для нього набуває питання про умови та форми, у яких протікає трудова діяльність людини.

Приплетено:

10. pol 33 P 78

Pogadanki z ekonomji społecznej: Kredyt. Wolność handlu. Konkurencyja. Lichwa i procent [Text] / przeł. z fr. Feliks Mierzejewski. – Warszawa : Nakł. Red. «Przeglądu Tygodniowego», 1873. – 182 s. – pol.

Розмови про соціальну економіку: Кредит. Свобода торгівлі. Конкуренція. Лихварство та відсотки. Переклад з французької Фелікса Межеєвського.

Прилетено:

11. pol 7 M 70

Mill, John Stuart. O zasadzie użyteczności (Utilitarianizm) [Text] / John Stuart Mill ; przekł. z ang. upoważniony przez aut. – Warszawa : Nakł. Red. «Przeglądu Tygodniowego», 1873. – 132 s. – pol.

Джон Стюарт Мілль (1806-1873) – британський філософ, соціолог, економіст та політичний діяч. Зробив значний внесок у суспільствознавство, політологію та політичну економію, у філософію лібералізму.

Джон Стюарт Мілль. Про принцип корисності (утилітаризм). (Переклад з англійської, з дозволу автору).

У роботі Джон Стюарт Мілль розглядає принцип корисності у моральній теорії, який дає керівництво до того, як жити добродібно. Принцип користі стверджує, каже він, що дії є правильними у тій пропорції, у якій сприяють щастю, і неправильними у пропорції, у якій відвертають від щастя.

Прижиттєве видання.

з ілюстрованими обкладинками книг.

ФРЦК – 177400.

12. pol 34 P 90

Prawo Cywilne albo szczególne Narodu polskiego z Statutów i Konstytucyi koronnych i litewskich [Text] : zebrane rezolucjami Rady Nieustającej objaśnione z dod. z praw kanonicznego, magdeburskiego, chełmińskiego pomnożone a porządkiem praw rzymskich / ułożone przez X. Teodora Ostrowskiego S. P. – Warszawa : Druk. J. K. Mci y Rzeczypospolitej u X. X. Scholarum Piarum, 1784. – Т. II. – 1784. – 384, 4 s., 192x121. – pol. (oprawa twarda) : ? r.

«Громадянське або спеціальне право польського народу зі Статутів та Конституції Коронних та Литовських: зібрано рішеннями Постійної ради, уточнено доповненнями з канонічного, Магдебурзького та Кульмського (Хелмського) прав, помножено на порядок римського права. **Том 2».** Упорядник Теодор Островський.

Книга «Громадянське або спеціальне право польського народу» тих років видання, коли Волинь, Поділля та Київське воєводство входили до складу Речі Посполитої, зберігали юридичну та національну автономію, до 25 червня 1840 року там діяв Третій Литовський Статут, який мав великий вплив на правову свідомість українців упродовж понад двохсот п'ятдесяти років. У книзі було чітко позначено місце та роль Третього Статуту у правовому житті Царства Польського. Островський розрізняв закони Корони та литовські закони, які він називав національними законами чи законами обох націй. За його словами, литовський закон у Короні мав силу допоміжного закону, тому що, будучи муніципальним законом губернії однієї нації, він завжди мав свою перевагу в польських судах у разі неприйнятності закону Корони. Третій Статут Великого князівства Литовського 1588 - третя редакція збірника законів Великого князівства Литовського. Джерелами Литовського статуту стало звичайне право, місцева судова практика, «Руська Правда», польські судовики та збірники законів інших держав. Третій Статут було видано у 1588 році. Він діяв біля Великого Князівства Литовського до його скасування у 1840 році.

Теодор Островський (1750-1802) – польський правознавець, педагог, професор історії та права.

Корінець книги шкіряний з кольоровими вставками. Кришки книги з мармурового паперу. Папір ручної роботи з водяними знаками.

Рідкісний стародрук XVIII століття.
ФРЦК – 195760.

Мовознавство

13. **pol/ger 491.85(3) В 77**
Booch-Árkossy, Friedrich. Nowy dokładny słownik polsko-niemiecki i niemiecko-polski [Text] = Neues vollständiges polnisch-deutsches und deutsch-polnisches Wörterbuch : mit Rücksicht auf den jetzigen Stand der Wissenschaften, Künste, Gewerbe, der Industrie und des Handels nach den neuesten und besten Quellen / ausgearb. von F. Booch-Árkossy, Dr. philol. – Leipzig : Verlag von H. Haessel, [b. r., o. J.]. – **I : Polsko-niemiecki** = Polnisch und Deutsch Mit Supplement. – [b. r., o. J.]. – VI, 998, 146 s., 214x150. – pol. (w oprawie) : 19 r.

Фрідріх Бух-Аркосі (1822-1892).

«Новий повний польсько-німецький та німецько-польський словник: з урахуванням сучасного стану науки, мистецтва, торгівлі, промисловості відповідно до найновіших та кращих джерел. Ч. 1. Польсько-німецький словник з доповненнями».

Палітурка складова: шкіра і мармуровий папір.

Червоні обрізи.

На форзацах візерунок мармурового паперу «французький завиток».

ФРЦК – 17333.

14. pol/fre 44 (3) C 16

Callier, Oskar. Słownik podręczny francusko-polski i polsko-francuski [Text] : w 2-ch cz. / oprac. Prof. Oskar Callier. – Leipzig : Otto Holtze's Nachfolger, 1909. – **Cz. I : francusko-polska.** – 1909. – 478 s., 142x104. – pol. (w oprawie) : 5 r.

Оскар Калієр (1822-1892).

Оскар Калієр. Довідковий словник французько-польський та польсько-французький. Ч. 1. Французько-польський.

Приплетено:

15. Callier, Oskar. Słownik podręczny francusko-polski i polsko-francuski [Text] : w 2-ch cz. / oprac. Prof. Oskar Callier. – Leipzig : Otto Holtze's Nachfolger, 1909. – **Cz. II : polsko-francuska.** – 1909. – 478, 2 s. – pol.

Оскар Калієр. Довідковий словник французько-польський і польсько-французький. Ч. II. Польсько-французький.

На форзаці – власницький шрифтовий штамп фіолетовим чорнилом 12x34 з написом: G. DANGELZER.

ФРЦК – 17314.

16. pol 40 K 83

Kryński, Adam Antoni. Gramatyka języka polskiego [Text] / Adam Antoni Kryński ; Członka koresp. Akad. Umiejętności w Krakowie. – Warszawa : Druk. J. Jeżyńskiego, 1897. – II, 345, IV, V c. ; 225x145. – pol. (w oprawie) : 4 r.

Адам Антоній Кринський (1844-1932) – польський лінгвіст, член-кореспондент Польської академії знань. Навчався у Головніій школі у Варшаві (1862-1869), в Ляйпцигському університеті (1869). Учителював, від 1875 року – член Мовної комісії Польської академії знань, у 1908-1914 роках – завідувач кафедри слов'янської філології Львівського університету, у 1915-1932 роках – професор польської мови, декан філологічного факультету Варшавського університету. Один із редакторів 8-томного «*Słownika języka polskiego*» (Warszawa, 1900-1927). Співзасновник першого польського мовознавчого журналу «*Prace Filologiczne*» (1885). Голова Народознавчого товариства у Львові (1910-1914), редактор його друкованого органу – журналу «*Lud*». Один із засновників Варшавського наукового товариства (1907). Наукові дослідження: польська орфографія, культура мови, лексикографія.

Адам Антоній Кринський. Граматика польської мови.

Антоній Кринський за цю книгу був нагороджений Академією мистецтв у Кракові (1900), а в 1908 році він видав ще й посібник по шкільній граматиці польської мови.

Прижиттєве видання.

На форзаці – ярлик 15x24, синій фон, білі літери та рамка у вигляді книги, напис: ПЕРЕПЛЕТНАЯ М. МЕНДЕЛЯ. ОДЕССА, НЪЖИНСКАЯ И ДВОРЯНСКАЯ ДОМЪ №46. Палітурник Мойше (Мойше-Герш) Мордкович Мендель (1865 ? – ?) у 1890-х роках тримав палітурну майстерню в Одесі за адресою вулиця Ніжинська, 46, за тією ж адресою у квартирі № 2 в ті роки він проживав з дружиною та трьома дітьми.

На звороті титульного аркуша – штамп з написом: Историко-филологический кабинетъ Новорос. университета та штамп з написом: Педінститут. Одеса.

Палітурка складова: шкіра та мармуровий папір.

ФРЦК – 178121.

17. **pol/eng 491.85:42(03) S 67**
Słowniczek polskiego i angielskiego języka [Text] = Pocket-dictionary of the English and polish languages : w 2 cz. / ułożyli W. Kierst i Prof. O. Callier. – 3 ed. – Leipzig : Otto Holtzes Nachfolger, 1914. – **Pt. I : English-Polish.** – 1914. – 427, 1 p.; 143x109. – pol. (w oprawie) : 3 r. 50 k.

«Словник польської та англійської мов у 2-х частинах. Частина I. Англійсько-польська». (Упорядники: В. Кієрст та професор О. Каллієр).

Приплетено:

18. **Słowniczek polskiego i angielskiego języka** [Text] = Pocket-dictionary of the English and polish languages : w 2 cz. / ułożyli W. Kierst i Prof. O. Callier. – Leipzig : Otto Holtzes Nachfolger, 1914. – **Cz. II : polsko-angielska.** – 1914. – 398 p. – ita.

«Словник польської та англійської мов у 2 частинах. Ч. II. Польсько-англійська». (Упорядники: В. Кієрст та професор О. Каллієр).

ФРЦК – 17002.

Технічні науки

19. **pol 65:53 B 57**
Biernacki, Wiktor. Nowe dziedziny widma : Promienie röntgena. Promienie elektryczne. Telegrafia bez drutów [Text] / Wiktor Biernacki (Kand. nauk matem.) ; przedm. Julian Ochorowicz. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1898. – 144 s. : il., 178x123. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 44). – pol. (w oprawie) : 2 r. 25 k.

***Віктор Бернацький** (1869-1918) – польський фізик, популяризатор науки, професор Варшавського політехнічного інституту, брат польського лікаря Едмунда Бернацького.*

Віктор Бернацький. Нові області спектра: Рентгенівське проміння. Електричні промені. Телеграфія без дротів.

Ця робота містить сенсаційну для того часу інформацію про два найбільш відомі відкриття останнього часу, а саме про рентгенівські промені, про експерименти Герца з електромагнітними хвилями, і про перші спроби Гульєльмо Марконі створити бездротовий телеграф, заснований на властивостях електричних променів.

Прижиттєве видання. На форзаці портрет автора.

На форзаці, с. 9, с. 142 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка: Biblioteka | № 28. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці – власницький напис олівцем: М. Якушевській Н. Елис. 22 й власницький напис синім олівцем: № 26 та наклеєний перфорований ярлик 12x26 з написом: 122. ФРЦК – 96904.

20. pol 639:91 F 71

Foà, Edward. Polowania na grubego zwierzca w Afryce środkowej [Text] / Edward Foà ; przekł. Gustawa Dólińskiego ; przedm. Julian Ochorowicz. – Warszawa : Druk. «Bibl. Dzieł Wyborowych», 1899. – 159, 3, [4] s. : il., 178x118. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 113). – pol. (w oprawie) : 2 r. 25 k.

Едуард Фоа (1862-1901) – французький географ. З 1891 до 1898 року мандрував і вивчав Африканський континент.

Едуард Фоа. Полювання на велику дичину в Центральній Африці.

За час цієї експедиції до Центральної Африки Фоа значно збагатив знання про цей континент і зробив багато топографічних та етнографічних відкриттів. Результатом цих відкриттів та спостережень стала книга про полювання у Центральній Африці.

Прижиттєве видання. На форзаці портрет автора.

На форзаці, с. 26, с. 115, с. 128 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка: Biblioteka | № 102. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці – власницький напис олівцем: М. Якушевській Б. Подв. 16 та напис синім олівцем: № 75. ФРЦК – 97007.

Медичні науки

21. pol 61 B 57

Biernacki, Edmund. Istota i granice wiedzy lekarskiej [Text] / Edmund Biernacki ; przedm. Julian Ochorowicz. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1899. – 167 s. ; 178x121. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 81). – pol. (w oprawie) : 2 r. 25 k.

Едмунд Фаустін Бернацький (1866-1911) – польський лікар. Він був першим у світі, хто звернув увагу на взаємозв'язок між швидкістю осідання еритроцитів у зразку крові людини та загальним станом організму.

Едмунд Бернацький. Сучасна медицина, сутність та межі лікарського знання (1899).

Це робота, яка стосується філософії медицини, одна з тих новаторських публікацій вченого, за які він отримав різку критичну оцінку з боку консервативної лікарської спільноти.

Прижиттєве видання. На форзаці портрет автора.

На форзаці, с. 96, с. 111, с. 167 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка: Biblioteka | № 23. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці – власницький напис олівцем: М. Якушевській Н. Елисава 24

та власницький напис синім олівцем: № 19.

ФРЦК – 89593.

Історія та теорія мистецтв

22. pol 78 B 47

Berlioz, Hektor. Wieczory orkiestrowe [Text] / Hektor Berlioz ; przeł. Władysław Wiślicki, nauczyciel muzyki. – Warszawa: Nakł. i druk. red. Przeglądu Tygodniowego, 1874. – 278 s., 208x144. – pol. (w oprawie) : 5 r.

Гектор Берліоз (1803–1869) – французький композитор, диригент, музичний письменник періоду романтизму.

Гектор Берліоз. Вечори з оркестром. (Збірка новел).

У проміжках між писанням музики, диригуванням та організацією концертів, Берліоз змушений був заробляти на життя журналістикою, з 1835 року починається його робота музичним оглядачем дуже впливових газет «Journal des debats» і «Gazette musicale», його статті склали прикрасу цих видань. Написані жваво, дотепно, з глибоким знанням предмета,

сповнені почуттів і думок, відгуки Берліоза про важливі явища музичної культури досі читаються з цікавістю. Упродовж майже 30 років Берліоз пропагував високі цінності класичного мистецтва, боровся проти вульгарних уподобань. Зібрання його літературних творів займає десять томів, це, зокрема, збірки «Серед пісень», «Музика та музиканти», «Музичні гротески», «Вечори з оркестром» та ін. Збірка новел «Вечори з оркестром» («Les soirées de l'orchestre») стала бестселером у 1853 році.

Прижиттєве видання.

На форзаці, титульному аркуші, с. 3 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | № 523. | W. i A. Jakuszewskich.

На корінці – тиснення золотом: W. Z.

Палітурка складова: шкіра і тканина, на корінці 4 бинти.

ФРЦК – 89594.

23. pol 708 M 98

Muzeum sztuki europejskiej. Serya druga. Galerye włoskie [Text] : zbiór celniejszych obrazów w kopjach na stali z dodaniem objaśnień oraz Życiorysów malarzy włoskich przez A. S. – Warszawa : Nakł. Michała Glücksberga, księgarza, 1878. – **T. III** : Muzeum Watykańskie i Kapitołińskie w Rzymie, Narodowe w Neapolu, Galerye Pitti i Uffizi we Florencyi, galerye pałaców prywatnych, Pinakoteka Bolońska, muzea Parmy, Wenecyi i t.p. – 1878. – 25, 127 s. : il. : 5 grav., 296x233. – pol. (w twardej oprawie) : 15 г.

«Музей європейського мистецтва. Серія 2. Італійські галереї: колекція картин у гравійованих копіях на сталі з додаванням пояснень та біографіями італійських художників. Том III: Музей Ватикану та Капітолію у Римі, Національний музей у Неаполі, Галерея Пітті та Уффіці у Флоренції, галереї приватних палаців, Болонська пінакотекка, музеї Парми, Венеції та ін.».

Немає сторінок у середині книги (втрачено гравюри на сталі, близько 50).

ФРЦК-178125.

24. pol 75 II S 77

Starkel, Juliusz. Obrazki z Japonii [Text] / Juliusz Starkel. – Warszawa : Nakł. «Ziarna», 1904. – **Cz. I.** – 1904. – 153,1 s. : il., 134x90. – pol. (w twardej oprawie) : 10 gn.

Юліуш Фелікс Старкель (1840–1918) – польський письменник, журналіст, громадський діяч, редактор львівської «Національної газети». Довгі роки працював та жив у Львові.

Юліуш Старкель. Картини із Японії. Частина 1.

Книга про мистецтво, культуру та побут японців кінця XIX століття.

Прижиттєве видання.

Книга ілюстрована малюнками та фотографіями з японського життя.

ФРЦК-1092354.

25. pol 75И S 77

Starkel, Juliusz. Obrazki z Japonii [Text] / Juliusz Starkel. – Warszawa : Nakł. «Ziarna», 1904. – **Cz. II.** – 1904. – 166,1 s. : il., 134x90. – pol. (w twardej oprawie) : 10 grn.

Юліуш Старкель. Картини із Японії. Частина 2.

Прижиттєве видання.

Книга ілюстрована малюнками та фотографіями з японського життя.

ФРЦК – 1092355.

Літературознавство

26. pol 809 J 44

Jeske-Choiński, Teodor. Historyczna powieść polska [Text] : **Studyum krytyczno-literackie (od Niemcewicza do Kaczkowskiego)** / Teodor Jeske-Choiński. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1900. – 151 s., 177x117. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 87). – pol. (w oprawie) : 2 r.

Теодор Єске-Хоїнський (1854-1920) – польський критик, романіст і публіцист, один із найзапекліших поборників консерватизму. Єске-Хоїнський розпочав свою літературну роботу у «вільнолюбному» дусі, виступав проти ксьондзів («Kossak u. Kuczma», 1876, «Kartazyn», 1877), співпрацював у позитивістському журналі «Nowiny». Лише згодом Єске-Хоїнський перейшов у групу «молодих консерваторів» і став діяльним учасником їхніх органів – «Niwa» та «Słowo». Романи Єске-Хоїнського були перекладені

багатьма іноземними мовами і мали велику популярність. Однак у ХХ столітті літературна творчість письменника була забута, у післявоєнній Польщі його твори також були погано сприйняті, його книги були вилучені з польських бібліотек та піддані цензурі.

Теодор Єске-Хоїнський. Історичний польський роман. Критично-літературний етюд (від Немцевича до Качковського).

Збірник нарисів про польських письменників та жанр польського роману.

Юліан Урсин Немцевич (1757-1841) – видатний польський письменник, поет, історик та громадський діяч. В ролі ад'ютанта Тадеуша Костюшки брав участь у повстанні 1794 року, потрапив у російський полон і після був звільнений Павлом I, після чого емігрував до США і прийняв американське громадянство. В 1807 році повернувся до Польщі і обіймав різні посади у Варшавському Герцогстві, а потім у Царстві Польському. З 1813 року він був секретарем Сенату Царства Польського, здійснюючи поїздки по території колишньої Речі Посполитої, де шукав і описував пам'ятники історії. Один із засновників польської літератури в стилі класицизму, автор численних п'єс, байок, а також «Історичних дум», які дуже вплинули на творчість К. Рилеєва. У 1818 році Ю. У. Немцевич проїжджав дорогою з Балти до Одеси. Розповідь про поїздку до Одеси він включив у свою книгу «Історичні подорожі польськими землями між 1811 і 1828 роками», що виїшла посмертно польською мовою в Парижі в 1858 році. Він прибув до Одеси 7 липня 1818 року, і вже за першими фразами видно, що місто справило на нього неабияке враження. Немцевич звернув увагу на ширококоліїні, частково вимощені та оснащені каналізацією вулиці Одеси, значні громадські будівлі, храми, театри, будинки аристократії та заможних купців. Немцевича зацікавили ринки, громадський сад та Рішельєвський лицей, який він відвідав та схарактеризував рівень викладання в ньому. У своєму маєтку Урсинів біля Варшави Юліан Урсин Немцевич зібрав надзвичайно цінну та багату бібліотеку, що містить близько 4000 томів з історії та літератури та значну колекцію рукописів, серед яких – оригінали листів королів Сигізмунда III, Сигізмунда II Августа, Стефана; лист гетьмана Богдана Хмельницького; листи представників відомих шляхетських родів, у тому числі Миколи Радзивілла Чорного, видавця Радзивілівської Біблії. У фонді наукової бібліотеки Одеського національного університету імені І. І. Мечникова є рідкісна книга, яка раніше належала Юліану

Урсину Немцевичу, про що свідчать гравійований екслібрис-наклейка та запис власника: «Julian Ursin Niemcewicz». Це так звана Радзивілівська Біблія, вона була надрукована в Брест-Литовському в 1563 році Ципріаном Базиліком на кошти князя Миколи Радзивілла Чорного. Це перший повний переклад Біблії польською мовою. Син князя Радзивілла скуповував майже весь тираж цієї Біблії, яка вважалася реформатською, і спалив його.

Прижиттєве видання. На форзаці портрет автора.

На форзаці, титульному аркуші, с. 14, с. 107, с. 152 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | № 21. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці – власницький напис олівцем: М. Якушевській Н. Елис. 24

та напис синім олівцем: № 17.

Видавничка тканинна палітурка кольору бордо.

ФРЦК – 177379.

27. pol 8 L 24

Lange, Antoni. Studja i wrażenia [Text] : Przedmowa; O sztuce; Sztuka i natura; O twórczości; Twórczość i obłęd; Poeci o geniuszu; Tarde i Nietzsche; John Ruskin; Estetyka Szyllera; Sztuka i logika Bohaterowie; Z poezyi ludów dzikich; Z dziedziny twórczości ludowej; O poezyi współczesnej / Antoni Lange. – Warszawa : Nakł. Jana Fiszera, 1900. – 347, 4 s., 186x129. – pol. (w oprawie) : 4 r.

Антоній Ланге (1862-1929) – видатний польський поет, перекладач та літературний критик, один із засновників та теоретиків польського символізму. Завдяки своїй перекладацькій, літературознавчій та журналістській діяльності, Ланге був провідним популяризатором зарубіжної літератури.

Антоній Ланге. Дослідження та враження: Передмова; Про мистецтво; Мистецтво та природа; Про творчість; Творчість та безумство; Поети про генія; Тард та Ніцше; Джон Раскін [Рьоскін]; Естетика Шиллера; Герої мистецтва та логіки; З поезії диких народів; З галузі народної творчості; Про сучасну поезію.

Цикл статей «Дослідження та враження» – літературно-критичне есе Антонія Ланге. Це була одна з перших таких великих і докладних робіт, що визначають покоління «Молодої Польщі» (хоча книга набула значно меншого розголосу, ніж,

наприклад, «Легенда про молоду Польщу» Станіслава Бжозовського). В есе Ланге зібрав знання, досвід та власні роздуми періоду його навчання у Парижі про природу творчості.

Прижиттєве видання, перше видання.

На форзаці, авантитулі, титульному аркуші – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | № 560. | W. i A. Jakuszevskich.

На корінці тиснення: J. B.

Палітурка складова: шкіра та коленкор, 3 бинти.

ФРЦК – 96650.

28. pol 809 M 21

Małcki, Antoni. Juliusz Słowacki, jego życie i dzieła stosunku do współczesnej epoki [Text] / Antoni Małcki. – 2-e wyd., poprawne i pomnożone. – Lwów : Nakł. księg. Gubrynowicza i Schmidta ; [Lwów] : Druk. «Gaz. Narod.» J. Dobrzańskiego i K. Gromana, 1881. – Т. 2. – 1881. – 286, 3 s., 183x118. – pol. (w oprawie) : 4 g.

Антоній Малецький (1821-1913) – польський вчений-мовознавець, історик літератури, філолог, геральдист, літературний критик та драматург, професор низки університетів, ректор Львівського університету. Похований на Личаківському цвинтарі у Львові.

Антоній Малецький. Юліуш Словацький, його життя та творчість у відношенні до сучасної доби. Том 2.

Тритомна монографія. Дослідник творчості Ю. Словацького Антоній Малецький у 1866 році видав «Посмертні твори Юліуша Словацького» у трьох томах.

Прижиттєве видання.

Юліуш Словацький (1809-1849), польський поет та драматург – величний польський поет епохи Романтизму поряд із Адамом Міцкевичем та Зигмунтом Красінським.

На авантитулі – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 20x79, у вигляді гербової стрічки з жезлами та крилами й написом: FELIX KOSICKI.

Видавнича тканинна палітурка, на верхній кришці – тиснений золотом профіль Ю. Словацького.

ФРЦК – 177381.

29. pol 809 M 21

Małecki, Antoni. Juliusz Słowacki, jego życie i dzieła stosunku do współczesnej epoki [Text] / Antoni Małecki. – 2-e wyd., poprawne i pomnożone. – Lwów : Nakł. księg. Gubrynowicza i Schmidta ; [Lwów] : Druk. «Gaz. Narod.» J. Dobrzańskiego i K. Gromana, 1881. – Т. 3. – 1881. – 347, 4 s., 184x119. – pol. (w oprawie) : 4 r. 50 k.

Антоній Малецький. Юліуш Словацький, його життя та творчість у відношенні до сучасної доби. Том 3.

Прижиттєве видання.

На авантитулі – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 20x79, у вигляді гербової стрічки з жезлами й крилами та написом: FELIX KOSICKI.

Видавнича тканинна папітурка, на верхній кришці – тиснений золотом профіль Ю. Словацького.

ФРЦК – 177378.

30. pol 8 (438) M 40

Matuszewski, Ignacy. Słowacki i nowa sztuka (modernizm) : twórczość Słowackiego w świetle poglądów estetyki nowoczesnej [Text] : **studium krytyczno-porównawcze** / Ignacy Matuszewski. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa ; Krakow : G. Gebethner i Spółka, 1902. – 400 s., 178x121. – pol. (w oprawie) : 3 r. 75 k.

Ігнацій Еразм Станіслав Матушевський (1858-1919) – літературний критик, головний представник «об'єктивної» критики, співробітник «Тижневого огляду», літературний керівник «Ілюстрованого тижневика», автор статей у журналі «Wież», президент польського Товариства письменників та журналістів.

Ігнацій Матушевський. Словацький та нове мистецтво (модернізм): творчість Словацького у світлі поглядів сучасної естетики: критико-порівняльне дослідження.

Книга Ігнація Матушевського показує глибинні ідейні та художні зв'язки між романтизмом Ю. Словацького та неоромантизмом «Молодої Польщі», а також має велике значення для вивчення творчості Ю. Словацького та ролі поета у розвитку польського модернізму.

Прижиттєве видання.

На титульному аркуші – штамп 25x42 бордовим чорнилом книгарні польської книги Е. Островського на Дерibasівській вулиці, навпроти «Пасажу», з написом: E. OSTROWSKI | Księgarnia, Skład nut | i Prenumerata pism. | Odesa | Derybasowska. Тканинна палітурка. ФРЦК – 97004.

Історія та допоміжні науки

31. pol 9 (47) B 57

Bieliński, Józef. Żywot Ks. Adama Jerzego Czartoryskiego [Text] : [w 2 t.] : bezpłatny dodatek dla prenumeratorów «Tygodnika Ilustrowanego» / Józef Bieliński. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa ; Kraków : G. Gebethner i Spółka, 1905. – [Т. 1]. – 1905. – 134 s., 178x121. – pol. (w oprawie) : 2 r. 25 k.

Юзеф Беліньський, герб Шеліга (1848-1926) – польський лікар, історик медицини, дослідник історії медичних закладів у Польщі, бібліограф, історик культури Віленського краю, автор двох багатотомних монографій про польські університети, працював у Вільні та Варшаві.

Юзеф Беліньський. Життя князя Адама Єжи Чарторийського. Том 1.

Князь Адам Єжи Чарторийський (1770-1861) – польський і російський державний і політичний діяч, глава княжого роду, якого в Польщі неодноразово пророкували до королів Польщі. Відомий як поціновувач мистецтва та мемуарист. У 1786 році сім'я відправила братів Чарторийських у подорож Європою. До Польщі Адам повернувся перед війною, що призвела до другого розподілу держави. Взяв участь у військовій кампанії і був змушений після закінчення війни виїхати до Англії. Спробував у 1794 році взяти участь у повстанні Костюшка, але був заарештований за розпорядженням австрійського уряду. Катерина II наказала накласти секвестр на володіння Чарторийських. У ході переговорів за посередництва австрійського імператора Франца II Катерина II обіцяла переглянути рішення, якщо князі Адам і Костянтин Чарторийські вступлять до російської служби. Брати приїхали до Санкт-Петербурга, в 1795 з милості імператриці стали офіцерами

російської гвардії, надані до камер-юнкерів. Адам став повіреним душевних таємниць великого князя Олександра Павловича; між ними почалася дружба, яка порушила підозру імператора Павла, та він у 1798 році відправив Адама як посла до сардинського двору. У 1801 році Адам Чарторийський повернувся до Санкт-Петербургу, де його друг, відтепер імператор Олександр I, побажав користуватися його порадами. Адам був поставлений на чолі міністерства закордонних справ, вказував імператору, що може спрямовувати зовнішню політику Росії лише відповідно до інтересів Польщі. Укладення Росією спілки з Австрією та Англією та оголошення війни Наполеону було справою Чарторийського, який склав план перебудови Європи, згідно з яким відновлювалася польсько-литовська держава, але в тісному політичному союзі з Росією. Але поразка при Аустерліці охолодила імператора до цього плану. У 1807 році Адам Чарторийський залишив посаду міністра закордонних справ, в 1810 році назавжди залишив Санкт-Петербург і зосередив свою діяльність на управлінні віленським навчальним округом. Оселившись у Пулавах, Адам виступив як один з організаторів ів спрямованих проти Росії польських рухів. З початком польського повстання у листопаді 1830 року став членом Адміністративної ради, потім головою Тимчасового Уряду і головою Національного Польського Уряду. З придушенням повстання емігрував. Підтримував антиросійську політику західноєвропейських держав, протиурядові революційні та національно-визвольні рухи, розраховуючи за їхнього успіху на відновлення Польщі. Під час Кримської війни заступався польським військовим формуванням у Туреччині. Після укладання Паризького миру у 1856 році відійшов від політичної діяльності. Помер 15 липня 1861 року, похований у церкві на цвинтарі в Монморансі під Парижем. У книзі описана перша половина життя Князя Адама Чарторийського.

Прижиттєве видання.

Видавнича тканинна зелена палітурка.

ФРЦК – 105112.

32. pol 9 B 81

Bourgogne, [Adrien]. Pamietniki Sierzanta Bourgogne'a o wyprawie do Rosyi w r. 1812 [Text] / Bourgogne ; przekł. i przedm. Walery Przyborowski. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1899. – Т. II. – 1899. – 168 s., 177x119. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 94). – pol. (w oprawie) : ?

Адрієн Бургонь (1785-1867). Французький військовий. У 1805 році вступив до корпусу велітів (легка піхота) імператорської французької армії, брав участь у польській, австрійській, іспанській, португальській кампаніях. У званні сержанта брав участь у російському поході. У 1813 році взятий у полон у Пруссії.

Бургонь. Спогади сержанта Бургонь про експедицію до Росії в 1812 році. Том 2.

Опис пожежі Москви в книзі змінюється сценами відступу, сутички з козаками чергуються з зіткненнями зі своїми ж мародерами. Жива мова оповідання перетворює мемуари не лише на історичне джерело, а й на захопливе пригодницьке читання.

Форзац та титульний аркуш втрачені. Відновлено в ООУНБ у 2021 році.

Видавничу тканинну бордова палітурка.

ФРЦК – 86901.

33. pol 9:7 C 60

Chłędowski, Kazimierz. Rzym. Ludzie Odrodzenia [Text] / Kazimierz Chłędowski. – Lwów : Nakł. księg. Altenberga ; Warszawa : E. Wende i Spółka, 1909. – 615, [1] s. : il. poza tekstem [42], 256x188. – pol. (w oprawie) : ? r.

Казімеж Хлендовський (1843-1920) – польський письменник, автор щоденників, культуролог, сатирик, історик культури, державний діяч, чиновник Австро-Угорської монархії та, головним чином, великий аматор та популяризатор італійської культури. Був секретарем у Міністерстві Галичини у Відні, а з 1899 року – міністр монархії у канцелярії Кларі та Віттека в імперській та королівській Австрії. Власник містечка Ветшино поблизу Кросна. Хлендовський походив з поміщицької дворянської сім'ї, був сином Отто Хлендовського (орендаря і управителя маєтками) і Міхаліни, уродженої Несіолівської, племінником Адама Томаша Хлендовського (1790-1855) – бібліографа, журналіста, видавця, і Валентія Хлендовського – літературного критика та видавця. Його тіткою була Марія Помезанська, уроджена Хлендовська (1806-1862) – художниця, письменниця, автор щоденників. Першу освіту здобув удома. Потім навчався у школі у Саноку. Пізніше навчався у середніх школах у Гарнуві та Новому Сончі, а також у гімназії св. Анни у Кракові. Вивчав право у Празькому університеті та Ягеллонському

університеті (1862-1867). У 1867 році він захистив докторський ступінь в Ягеллонському університеті, представивши свою роботу «Вироки» у всіх юридичних і політичних розділах. Працював у державних установах Львова (у тому числі окружним комісаром губернаторства у Львові, у Львівському та Злочівському повітах). З 1881 року працював писарем у Відні – дійсним таємним радником Канцелярії Міністерства внутрішніх справ (1881-1882), начальником Канцелярії таємного радника Міністерства для Галичини (1882-1899) та ін. З середини 1860-х років публікував статті на підтримку позитивістських ідей (у «Dziennik Literacki»). Він був автором повчальних романів, кримінального роману, сатиричних творів. Високо цінуються його щоденники 1843-1901 років (видані у 2-х томах 1951 року), а також праці з історії культури, в яких він представив результат своїх багаторічних музейних і архівних досліджень Італії, описавши релігійні, політичні, культурні, літературні та наукові проблеми Італії з XV до XVIII століття. Деякі з публікацій: «Королева Бона» (1876), «Сіена» (1904), «Двір Феррари» (1907), «Рим. Люди епохи Відродження» (1909), «Рим. Люди епохи бароко» (1912), «Рококо в Італії» (1914), «Неаполітанські оповідання» (1917), «Останній Валуа» (1920), «Двотомні спогади: Галичина, 1843-1880 та Відень, 1881-1901». Співпрацював із багатьма журналами, у т.ч. «Варшавська бібліотека», «Газета Львівська», «Словем», «Tygodnik Ilustrowany» та ін. Він був противником романтичної поезії, виступав також проти Січневого повстання. Дружина Хлендовського, Стефанія, уроджена Табенцька (1850-1884), була письменницею, романісткою та есеїсткою. 1907 року Хлендовський став членом-кореспондентом Академії наук.

Казімеж Хлендовський. Рим. Люди відродження.

Одна з книг Хлендовського про італійську культуру, яку варто прочитати і сьогодні. Вона є не лише свідченням його індивідуального смаку та уподобань, а й результатом пошуків письменника в архівах та його об'ємного читання. Книга містить чудові довідкові матеріали про творців культури, художників та їх твори. **Зміст книги:** Вступ; Сім'я Колонна; Вторгнення гуманістів; Ріаріо делла Ровер; Катерина Сфорція; Оточення папи Юлія II; Оточення папи Лева X; Кіджі іль Магніфіко; Тулія д'Арагона; Походження статуї Паскуїно; П'єтро Аретіно; Бальдасаре Кастільйоне; Світло та тіні; Хронологія пап епохи Відродження.

Прижиттєве видання. Багато фотографій.
Титульний аркуш втрачено, відновлено в ООУНБ у 2021 році.
На форзацах візерунок у стилі модерн.
Верхній обріз золотого кольору.
ФРЦК – 178132.

34. **pol 9(438) D 99**
Dzieje narodu Polskiego [Text] : Wykład popularny na podstawie ostatnich badań naukowych / przedm. Władysław Smoleński. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1898. – Cz. I. – 1898. – 196 s. : [5] k. map złoż., 176x119. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 52). – pol. (w oprawie) : 3 r.

«Історія польського народу: Популярна лекція, заснована на останніх наукових дослідженнях. Ч. 1».
З передмовою Владислава Смоленського (1851–1926).

«Історія польського народу» охоплює історію польської держави та нації з X по XX століття. Виклад матеріалу починається з правління першого історичного правителя Мешка I, який хрестився в 966 році. Його син Болеслав Хоробрий був коронований першим королем Польщі у 1025 році. До 1138 року Польщею управляли правителі з династії Пястів, які зберігали суверенітет її території.

(Biblioteka dzieł wyborowych co tydzień w objętości jednego tomu. Komitet redakcyjny: Dr. Piotr Chmielowski, Teodor Jeske-Choiński, Dr. Julian Ochorowicz, Julian Adolf Świącicki. Sekretarz redakcji Edward Nicz. Redaktor Franc. Jul. Granowski).

На форзаці та с. 193 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка: Biblioteka | № 89. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці – власницький напис олівцем: М. Якушевській Н-Елисава 22, власницький напис синім олівцем: 100 та перфорований ярлик з написом: 130.
ФРЦК – 89597.

35. **pol 9(438) D 99**
Dzieje narodu Polskiego [Text] : Wykład popularny na podstawie ostatnich badań naukowych / przedm. Władysław Smoleński. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1898. – Cz. II. – 1898. – 160 s. : [1] k. map złoż., 176x119. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 53). – pol. (w oprawie) : 2 r. 60 k.

«Історія польського народу: Популярна лекція, заснована на останніх наукових дослідженнях. Ч. 2».
З передмовою Владислава Смоленського (1851–1926).

(Biblioteka dzieł wyborowych co tydzień w objętości jednego tomu. Komitet redakcyjny: Dr. Piotr Chmielowski, Teodor Jeske-Choiński, Dr. Julian Ochorowicz, Julian Adolf Świącicki. Sekretarz redakcyi Edward Nicz. Redaktor Franc. Jul. Granowski).

На форзаці та с. 160 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, напис: Biblioteka | №90. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці – власницький напис олівцем: М. Якушевській Н-Елисава 24,

власницький напис синім олівцем: 101

та перфорований ярлик з написом: 131.

ФРЦК – 89596.

36. pol 9(438) D 99

Dzieje narodu Polskiego [Text] : Wykład popularny na podstawie ostatnich badań naukowych / przedm. Władysław Smoleński. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1898. – Cz. IV. – 1898. – 191 s. : [1] k. map złoż., 176 x 119. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 58). – pol. (w oprawie) : 2 r. 25 k.

«Історія польського народу: Популярна лекція, заснована на останніх наукових дослідженнях. Ч. 4».
З передмовою Владислава Смоленського (1851–1926).

На форзаці, с. 129, с. 152 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | №92. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці – власницький напис олівцем: М. Якушевській Н. Елисава 24,

володарський напис синім олівцем: 103

та перфорований ярлик із написом: 133.

ФРЦК – 177391.

37. pol 9(438) H 69

Historia Polska z wizerunkami królów [Text] / przystępnie oprac. przez Zofię Ułaszynównę. – Odbitka z Tyg. «Lud boży». – Kijów : Druk. Polska, 1910. – 202, 2 s. : il., 173x125. – pol. (w oprawie) : 30 grn.

«Історія Польщі із зображеннями королів». Упорядник – Зофія Улашин (1887-19..).

Книга видана в Києві.

У тексті – портрети всіх польських королів.

Тканинна палітурка сірого кольору з малюнком «крокодилова шкіра».

На титульному аркуші власницький напис: Zofia Wasiutynska.

ФРЦК – 1202014.

38. pol 9(438) K 21

Karpiński, Franciszek. Pamiętniki [Text] / Franciszka Karpińskiego ; przedm. Piotr Chmielowski. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1898. – 168 s., 177x119. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 59). – pol. (w oprawie) : 2 r. 75 k.

Францішек Карпинський (1741-1825) – польський поет, драматург, представник сентименталізму. Народився у Голоскові, на території нинішньої України. Він походив із бідної дворянської родини, тому постійно домагався прихильності відомих магнатів та королівського двору. Навчався у колеґії єзуїтів у Станіславові, де два роки вивчав риторику та філософію. Потім навчався у Львівському університеті, де здобув ступінь доктора філософії та гуманітарних наук та ступінь бакалавра теології. Потім навчався іноземних мов та біології у Відні. Йому вдається обійняти посаду секретаря при дворі Адама Чарторийського, він завідував його бібліотекою, упорядкував та відзначив колекції, а потім, завдяки своїм зв'язкам та зближенню з королем, він знайомиться з мистецьким середовищем з пулавського кола та серед поетів, одним з представників якого був поет Францішек Князін. Однак він не може пристосуватися до вимог придворного середовища, і з жалем та розчаруванням залишає Варшаву, повертаючись до Галичини, яка на той час перебувала під владою Австрії. Він здобуває село Хорівщина під Волковиськом і поселяється там назавжди. Він помер 16 вересня 1825 р. у Волковиську. Його могила знаходиться на території костелу Пресвятої Трійці та монастиря місіонерів у селі Лискове (нині Пружанський район Брестської області). Залишив історичні спогади про Івано-Франківськ у «Щоденниках», опублікованих у Кракові в 1844 році.

Францішек Карпинський. Щоденники.

Спогади Ф. Карпінського про своє життя.

На форзаці портрет автора.

На форзаці, с. 3 та с. 168 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | №15. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці – власницький напис олівцем: М. Якушевській Н. Елиса. 24

та власницький напис синім олівцем: №12.

Видавнича тканинна палітурка кольору бордо.

ФРЦК – 96974.

39. pol 9 K 33

Kennan, Jerzy. Syberya [Text] / Jerzy Kennan ; przeł. K. Ł. ; przedm. Zdzisław Dębicki. – Warszawa : J. Przeworski [?], 1907. – **Cz. I.** – 1907. – 149, 3 s., 180x124. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 465). – pol. (w oprowie) : ? r.

Джордж Кеннан (1845-1924) – американський мандрівник, журналіст та історик, один із піонерів дослідження історії Росії в США. Він походив із бідної родини в Норуолці, штат Огайо. З 1864 року працював на Камчатці та Чукотці у складі Російсько-американської телеграфної компанії. Коли Кеннан повернувся до США, він видав надзвичайно популярне «Наметне життя в Сибіру». 1884 року він знову з'явився в Росії, потім рік пробув у Сибіру. 1891 року йому заборонили в'їзд до Росії, а 1901 року вислали. Під час російсько-японської війни був воєнним кореспондентом. Кеннан дружив з багатьма російськими емігрантами, зокрема з Петром Кропоткіним. Писав головним чином з антиросійських позицій. Його правнуком був Джордж Кеннан (1904-2005), американський дипломат, советолог, якого вважали створювачем доктрини стримування у 1940-х та 1950-х роках.

Джордж Кеннан. Сибір. Частина 1.

Спогади американського мандрівника Джорджа Кеннана (1845-1924) про перебування у Сибіру.

Прижиттєве видання.

На с. 1 – круглий штамп фіолетовим чорнилом, d 38, з написом: Biblioteka H[arcerstwa Polskiego]. [Польська скаутська бібліотека].

Видавнича тканинна синя палітурка.

Книга є в ООУНБ російською мовою у фонді рідкісної книги.

ФРЦК – 195550.

40. pol 9(47:58) K 81

Krahmer, G[ustav]. Syberya i znaczenie wielkiej kolei Syberyjskiej [Text] : podług dzieł W. I. Kowalewskiego, P. P. Semenowa, pułk. Wenjukowa, Habenichta i Domanna / oprac. G. Krahmer ; tł. i przedm. Włodzimierz Trąmpczyński. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1898. – 150, 1 s., 177x119. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 51). – pol. (w oprawie) : 2 r. 25 k.

Густав Крамер (1839-1905) – німецький офіцер, останніми роками життя – генерал-майор і письменник.

Густав Крамер. Сибір та значення великої Сибірської залізниці з праць В. І. Ковалевського, П. Семенова, Венюкова, Хабеніхта та Доманна.

Короткий та лаконічний довідник, що має завдання привернути увагу до країни, за якою досі лише здалеку спостерігали, яку через величезну відстань і відсутність зручного транспортного сполучення не можна було як слід експлуатувати. **Зміст книги:** **I.** Погляд на історію завоювання Сибіру Росією; **II.** Сибір в орографічному, гідрографічному, метеорологічному, культурно-етнографічному аспекті; **III.** Сибір з точки зору землеробства, скотарства, лісових і гірських ресурсів, охоти; **IV.** Сибір з точки зору промисловості, торгівлі та зв'язку; **V.** Велика Сибірська залізниця.

Прижиттєве видання.

На форзаці та с. 21 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | № 71. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці – власницький напис олівцем: М. Якушевській Н. Елисавет. 22,

напис синім олівцем: № 93

та перфорований ярлик, розмір 12x26, з написом: 129.

Видавничка тканинна палітурка кольору бордо.

ФРЦК – 195833.

41. pol 9 K 81

Kraszewski, [Józef Ignacy]. Podróż króla Stanisława Augusta do Kaniowa w r. 1787 [Text] : podług listów Kazimierza Konstantego hrabiego de Bröl Platara, starosty inflantskiego / J. I. Kraszewskiego. – Wilno : Nakł. i druk. Józefa Zawadzkiego, 1860. – 299 s., 177x115. – pol. (w oprawie) : 5 grn.

Юзеф Ігнацій Крашевський (1812-1887) – польський письменник, публіцист, видавець, автор книг з історії та етнографії. (Біографію письменника див. у розділі «Художня література»).

Юзеф Ігнацій Крашевський. Подорож короля Станіслава Августа до Канева в 1787 році: згідно з листами Казимира Костянтина Плятера, графа де Брьоля, Лівонського старости.

1787 року відбулася подорож імператриці Катерини II до Криму. Водночас у Канів прибув король Станіслав II Август, і оскільки польські закони забороняли йому переступати межі свого королівства, то імператриця сама вступила до меж Польщі зі своєю чудовою флотилією. Перша зустріч імператриці з королем відбулася в присутності небагатьох свідків. Як при прибутті, так і при від'їзді короля, був зроблений гарматний салют з усіх п'ятдесяти суден флотилії, що супроводжувала імператрицю. Поїздка короля до Канева сприяла посиленню у Польщі симпатій до Пруссії. Канівська зустріч була серйозною невдачею прихильників російсько-польського союзу. Станіслав Август чекав на імператрицю шість тижнів, витратив на подорож з мільйони злотих, але ділової розмови так і не вийшло. Король не отримав бажаної відповіді на свої політичні пропозиції. Казимир Костянтин Плятер (1749-1807), згідно з листами якого Юзеф Крашевський написав цей твір, – канцлер Литви від імені Тарговицької конфедерації, Лівонський та Динебурзький староста, консул Постійної ради, камергер Станіслава Августа Понятовського у 1770 році, капітан Національної кавалерії.

Прижиттєве видання.
ФРЦК – 178127.

42. pol 9(44) L 40

Lavissee, Ernest. Napoleon I w świetle najnowszych badań [Text] / Ernest Lavissee, Alfred Rambaud i in. ; tł. A. Gruszecki. – Warszawa : Druk Józeffa Sikorskiego, 1901. – **Т. II.** – 1901. – 135, 1, 7 s., 178x121. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 38). – pol. (w oprawie) : 2 r. 50 k.

Ернест Лавісс (1842-1922), французький історик, член Французької академії.

Альфред Нікола Рамбо (1842-1905), французький історик та державний діяч.

Ернест Лавісс, Альфред Рамбо. Наполеон I у світлі нових досліджень. Том 2.

Основою даної роботи послужили історичні джерела, вона має виражений історичний характер, у книзі представлені особливості періоду, що вивчається в контексті історії Франції.

Прижиттєве видання обох авторів. Портрет Наполеону на форзаці.

На форзаці – власницький напис зеленим чорнилом у вигляді підпису: HBernatowicz.

Тканинна зелена палітурка.

ФРЦК – 177396.

43. pol 910 М 78

Mohort, Julian. [Ochorowicz, Julian]. Przelotne wrażenia z podróży do Rzymu [Text] / Julian Mohort. – Warszawa : Druk. «Bibl. Dzieł Wyborowych», 1899. – 132, 4 s. : il. : XXXII k. tabl., 178x120. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 109). – pol. (w oprawie) : 3 r. 50 k.

Юліан Леопольд Охорович, псевдонім **Юліан Мохорт** (1850-1917) – польський філософ, психолог, винахідник пристроїв, які були використані через деякий час у радіо та телебаченні, поет, публіцист та провідний представник польського позитивізму. У шкільні роки Юліан зустрів Олександра Гловацького, згодом відомого польського письменника, який творив під псевдонімом Болеслав Прус. Разом зі своїми товаришами вони проводили поетичні вечори, наукові дослідження та спіритичні сеанси. Ще на початку своєї наукової кар'єри Юліан подався до вивчення психології. 1875 року Юліан став доцентом філософії та психології Львівського університету імені Яна Казимира (нині імені Івана Франка). У Львові Охорович писав наукові статті про тваринний магнетизм, про мікрофон, був секретарем Польського товариства дослідників природи імені Коперника (Polskie Towarzystwo Przyrodników im. Kopernika), віцепрезидентом Львівського літературного товариства (Koło Literacko-Artystyczne we Lwowie), ходив на засідання товариства Галицьких лікарів (Towarzystwo Lekarzy Galicyjskich). У ході своїх дослідів Юліан винайшов мікрофон із двома мембранами. У 1885 році у Франції Охорович ставив експерименти

щодо передачі звуку на відстань до 18 км, при цьому якість звуку залишалася чудовою. Телефони Охоровича викликали фурор у Санкт-Петербурзі. Його апарати забезпечували зв'язок між Петербургом та містом Бологе на відстані 320 км.

Юліан Мохорт. Перебіжні враження від поїздки до Риму.

У передмові до книги автор пише, що він не має жодної претензії на глибину цих дорожніх замальовок, що він їздив у цю подорож не для навчання, а для розваги; та його описи не натхненні якоюсь серйозною метою, а лише бажанням відчувати швидкплинні враження. Подорож, про яку йдеться, відбулася двадцять років тому; тому багато з описаних місць, особливо в Галичині, відтоді змінилися на краще. Незмінними залишилася природа і люди, пам'ятники та монументи, які він намагався описати у своїх записках як можна краще.

32 фотоілюстрації видів Риму та творів давньоримського мистецтва.

Прижиттєве видання.

На форзаці, с. 3 та с. 132 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | № 46. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці – власницький напис олівцем: М. Якушевській Б. Под. 16

та напис олівцем: № 39.

Видавнича тканинна палітурка.

ФРЦК – 177949.

44. pol 910 N 21

Nansen, Fridtjof. Podróż do Bieguna Północnego [Text] / Fridtjof Nansen ; przekł. i przedm. Stanisław Janiszewski, inż. cór. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1898. – Т. I. – 1898. – 144 s. : z il., 177x119. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 38). – pol. (w oprawie) : 2 r.

Фрітьйоф Нансен (1861-1930) – норвезький полярний дослідник, вчений – доктор зоології, засновник нової науки – фізичної океанографії, політичний та громадський діяч, гуманіст, філантроп, лауреат Нобелівської премії миру 1922 року.

Фрітьйоф Нансен. Подорож на Північний полюс. Том 1.

Книга про експедицію Ф. Нансена.

Протягом вісімнадцяти місяців Фрїтьйоф Нансен та його команда, використовуючи течії у Північному Льодовитому океані, дрейфувала у пакових кригах Новосибірських островів і тримала курс на Північний полюс. Основною метою Нансена було зробити «спостереження в великій недослідженій частині земної кулі, що оточує полюс». Протягом трьох років, з 24 червня 1893 по 9 вересня 1896 року, команда Нансена проводила комплексні кліматичні, гляціологічні та інші вимірювання. Експедиція Нансена була визначною, першою у світі. Вперше людина досягла 86 північної широти, що на той час було абсолютним рекордом. Вперше в полярній експедиції не загинула жодна людина. Експедиція спростувала теоретичне існування північного полярного континенту. Крім того, саме Нансен та його команда першими у світі перетнули Гренландію зі сходу на захід. Про все це Нансен пише у своїй книзі.

Прижиттєве видання. Портрет автора на форзаці.

На форзаці, титульному аркуші та с. 144 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | №43. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці – власницький напис олівцем: М. Якушевській Н. Елиса. 22

та напис синім олівцем: № 41.

ФРЦК – 178138.

45. pol 910 N 21

Nansen, Fridtjof. Podróż do Bieguna Północnego [Text] / Fridtjof Nansen ; przekł. i przedm. Stanisław Janiszewski, inż. cór. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1898. – Т. II. – 1898. – 144 s. : il., [1] k. map złoż., 177x123. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 39). – pol. (w oprawie) : 2 r.

Фрїтьйоф Нансен. Подорож на Північний полюс. Том 2.

Прижиттєве видання. Портрет автора на форзаці.

На форзаці, титульному аркуші та с. 142 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | №44. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці – власницький напис олівцем: М. Якушевській Н. Елиса. 22,

власницький напис синім олівцем: № 42

та перфорований ярлик з написом: 117.

ФРЦК – 178139.

46. pol 9(438) P 87

Potocka, Anna. Pamiętniki [Text] / Anna Potocka ; tł. J. A. ; przedm. Piotr Chmielowski. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1898. – **Т. I.** – 1898. – 150 s., 177x118. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 32). – pol. (w oprawie) : 2 r. 50 k.

Графиня Анна-Марія-Єва-Аполонія Потоцька, уроджена Скумін-Тишкевич (1779-1867) – донька Людвіка Тишкевича, великого литовського письменника, та Констанції Понятовської, племінниці короля Станіслава Августя. Вона виросла у Білостоку під опікою французької гувернантки при дворі своєї двоюрідної бабусі, гетьманки Ізабелі Браницької, сестри короля Станіслава Августя. Була одружена з Олександром Станіславом Потоцьким, сином Станіслава Костки Потоцького. Вона одружилася з ним 15 травня 1805 року у Вільнюсі, але стосунки закінчилися розлученням. Вона знову вийшла заміж – за Станіслава Дуніна-Вонсовича, ад'ютанта Наполеона I.

Анна Потоцька. Спогади. Том 1. З передмовою Петра Хмеловського.

У своїх мемуарах Анна Потоцька розповідає про імператора Наполеона, його найближче оточення та настрої польського суспільства напередодні і в ході вторгнення наполеонівських військ до Росії в 1812 році.

На форзаці, титульному аркуші та с. 150 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | №35. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці – власницький напис олівцем: М. Якушевській Н. Елисавет. 22,

напис синім олівцем: № 34

та перфорований ярлик з написом: 110.

ФРЦК – 178002.

47. pol 9(438) P 87

Potocka, Anna. Pamiętniki [Text] / Anna Potocka ; tł. J. A. ; przedm. Piotr Chmielowski. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1898. – **Т. II.** – 1898. – 160 s., 177x120. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 33). – pol. (w oprawie) : 2 r. 75 k.

Анна Потоцька. Спогади. Том 2. З передмовою Петра Хмеловського.

На форзаці, с. 5 та с. 158 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | № 36. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці – власницький напис олівцем: М. Якушевській Н. Елисаб. 22,

напис синім олівцем: № 35

та перфорований ярлик з написом: 111.

ФРЦК – 178003.

48. pol 91 S 58

Siemiradzki, Józef. Szlakiem wychodźców [Text] : wspomnienia z podróży po Brazylii, odbytej z polecenia Galicyjskiego Wydziału Krajowego / Dr. Józef Siemiradzki ; przedm. Julian Ochorowicza. – Warszawa : Druk. A. T. Jezierskiego, 1900. – Т. II. – 1900. – 160 s. : il., 176x123. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 134). – pol. (w oprawie) : 2 r. 20 k.

Юзеф Семирадзький (1858-1933) – польський геолог та палеонтолог, професор університету Яна Казимира у Львові, у 1926-1927 роках – ректор цього університету. Дослідник палеозою на Поділлі. У листопаді 1918 року брав участь у польсько-українській війні. Двоюрідний брат художника Генріка Семирадського.

Юзеф Семирадзький. Слідами вигнанців: спогади про поїздки Бразилією на замовлення Національного галицького департаменту. Том 2.

У XIX столітті поляки, позбавлені своєї держави, шукали нову «землю обітовану». Юзеф Семирадзький намагався допомогти емігрантам у Бразилії, де існували сильні громади польської діаспори. У 1882-1883 роках у супроводі орнітолога Яна Штольцмана Юзеф Семирадзький вперше відвідав Південну Америку. Еміграційна комісія, призначена на II Львівському з'їзді польських юристів та економістів у Львові у 1889 році, призначила Семирадзького делегатом для розслідування ходу еміграції до Південної Америки та оцінки поточного положення польських емігрантів. Під час своєї місії у 1891-1892 роках Семирадзький зустрічався із польськими емігрантами у Бразилії. Крім того, він проводив географічні та геологічні спостереження в Аргентині, Парагваї та Чилі. У своїх творах він описав американських індіанців – арауканів. У 1895 році за вказівкою Галицького національного парламенту Семирадзький знову вирушив до Бразилії, щоб провести дослідження польської

еміграції (штати Парана та Санта-Катаріна). Його супроводжував як представник русинів (українців) представник уніатської церкви отець Ян Воланський. Повернувшись, поляк почав писати статті про польську еміграцію та виділяти власні кошти на допомогу колоністам. У 1897 році він написав «Звіт доктора Юзефа Семирадзького та отця Яна Воланського з подорожі Південною Бразилією», виданою у Львові у 1902 році, та книгу «Слідами вигнанців». Книги Семирадзького цих років містили опис подорожей поляків до Південної Америки, відомості про становище польської еміграції в цих районах, рівень життя поселенців та піклування про них бразильської держави, докладний список польських поселень, способи виділення землі колоністам, відомості про політичний устрій Бразилії, її географію, клімат і природу.

Прижиттєве видання. Портрет автора на форзаці.

На форзаці, с. 83 та с. 160 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | №84. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці – власницький напис олівцем: М. Якушевській Б. Подв. 16

та напис синім олівцем: № 53.

ФРЦК – 177389.

Художня література

49. pol Б А 62

[Antoni, J., Dr] ([Rolle, Antoni Józef]). Opowiadania [Text] / [Dr. Antoni J.]. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa, 1884. – **Serya Czwartha, cz. I** : Senatorska dola ; Chamska dola ; Palestrant z XVII wieku ; Pan Balcer z Godzimierza Wilga; Na szpakowym szlaku ; Gospodarstwo skarbnika czerwonegozdzkiego w kamienieckiej warowni ; Emir Rzewuski ; Początek handlu polskiego na Czarnem morzu i żegluga po Dniestrze ; Jeden ze szczepów zasłużonego rodu. – 1884. – 415, 1 s., 206x140. – pol. (w oprawie) : 5 г.

Йозеф Антоній Ролле (Йосип Йосипович Ролле) (писав під псевдонімом Dr Antoni J.) (1830-1894) – польський лікар-психіатр, історик-аматор Поділля та Південно-Західного краю, автор безлічі медичних та історичних досліджень. Випускник Київського університету, Ролле велику частину життя прожив

у місті Кам'янець-Подільський. Він довго й багато вивчав свій рідний край із науково-історичної та художньо-літературної точки зору, результатом чого з'явилися його друковані праці у кількості 49 книг. Ролле – син французького емігранта, який оселився на початку XIX століття у Поділлі, після закінчення курсу в київському університеті зайнявся медичною практикою та розпочав збирання матеріалів з історії краю. У 1860-х роках він почав друкувати свої праці в різних періодичних польських виданнях. З 1875 по 1893 рік випустив 21 том своїх історичних оповідань («*Orowiadania historyczne*»). Переклади деяких із них з'явилися у журналі «Киевская Старина». Монографії Ролле присвячені виключно історії Поділля та взагалі Південно-Західного краю («Бесіди з минулого», «Під півмісяцем», «Князь Сарматії», «Монарше відвідування», «Гульчинський двір», «Теофілія Хмелецька», «Тарнівська справа», «Літературна дружина», «Володійовські»). Твір «*Zameczki Podolskie na kresach multanskich*» («Подільські замки на молдавському кордоні») дає повну історію Кам'янця-Подільського та повітових міст Подільської губернії. Російською мовою Ролле надрукував переклад, з передмовою, «Записок Хржонцевського» (у «Російському Архіві» 1874, т. I); після його смерті, на підставі його творів, Олександра Єфіменко помістила у журналі «Киевская Старина» (1894 р., №№ 6, 8, 9 та 1895 р., № 5) статтю: «Нарис історії правобережної України». Ролле брав участь у публікації циклу статей «Подільська старовина» у журналі «Подольские епархивальные ведомости». Ролле разом з подільськими дослідниками В. К. Гульдманом та М. І. Яворовським за сприяння губернського статистичного комітету упорядкували і видали у 1885 році збірку на сьогодні вже втрачених документів під назвою «Материалы для истории Подольской губернии», що відображали процес входження регіону під владу Російської імперії протягом 1792-1795 років, де вони розмістили 119 документів XVIII століття. Надрукував ряд медичних статей у польських журналах та окремо видав у Кракові книгу «Душевні хвороби» (1887) та антропологічний нарис «Про спадковість божевілля» (1889). Бібліографія про нього: «Н. И. Яворовский. Воспоминания об Иосифе Иосифовиче Ролле. К исполнившемуся 10-летию его смерти» (у книзі «Труды Подольского епархиального историко-статистического комитета. 1904. Каменець-Подольський. Вып. 10. С. 506-517»); («Хронологический список трудов покойного И. И. Ролле» (у тій самій книзі, с. 517-527); стаття професора В. Б. Антоновича про Й. Й. Ролле (у журналі «Киевская Старина». 1894. Кн. 2).

Йозеф Ролле. Розповіді. Серія 4. Частина 1: Сенаторська доля; Хамська доля; Палестрант 17 століття; Пан Бальцер Вільга з Годзимежа; Шпаковою стежкою; Хутір Червоногородського скарбника у Кам'янецькій фортеці; Емір Ржевуський; Початок польської торгівлі на Чорному морі та судноплавства на Дністрі; Одна з гілок почесного роду.

«**Сенаторська доля**» – розповідь з історії XVI століття. «**Хамська доля**» – розповідь з історії XVIII століття. «Палестрант 17 століття» – сторінка з історії Овруча. «Пан Бальцер Вільга з Годзимежа» – історія кінця XVII століття. «По шпаковій стежці» – історія початку XVIII століття.

«**Емір Ржевуський**» – розповідь про графа Вацлава Северина Ржевуського (1785-1831), польського аристократа, мандрівника і сходознавця, який жив в Австрійській імперії. Ржевуський – яскрава постать епохи романтизму, чудовий вершник і знавець коней, власник Підгорецького замку. 1805 року Вацлав Ржевуський одружився з Розалією Любомирською, разом з якою він оселився в Савранському маєтку Подільської губернії (нині – селище міського типу в Подільському районі Одеської області). Саврань був маленьким степовим містечком на кордоні Дикого Поля. Ці землі пам'ятали татарські та ногайські стійбища, походи запорізького козацтва та напади яничарів. На початку XIX століття на землях степової України ще стояли руїни стародавніх мечетей та надгробні каміння з висловами з Корану. Ржевуський з цікавістю слухав розповіді старожилів і вивчав давні камені. У 1818 році Ржевуський вирушив з Поділля в поїздку на Близький Схід, взявши з собою надвірних козаків із Саврані. Відвідав Стамбул, Сирію (Алеппо), Ліван, Палестину та Багдад, заслужив дружбу та довіру лідерів бедуїнських племен, брав участь у їхньому повсякденному житті, святах та війнах. За свою відвагу отримав від бедуїнів титул Тадж ель-Фахр ель-Нішаан («Венец Славы»). 1819 року емір Ржевуський висадився в Одесі з цілим караваном з Єгипту. У 1821 році граф Ржевуський повернувся в Поділля, де свій маєток Саврань перебудував у вигляді оази серед пустелі, став вести бедуїнсько-кочовий спосіб життя з дворовими козаками і торбанамі. Влітку він часто жив у бедуїнському наметі, а за його арабськими кіньми доглядав справжній найнятий для цього кочівник. За свідченням очевидців, він не пив алкоголь, постив, читав Коран і навіть хотів збудувати в Саврані мечеть, але цьому чинив опір місцевий ксьондз. Ще одним захопленням Ржевуського стало козацтво та українські народні пісні, які постійно звучали у садибі

подільського еміра. Заснував у Саврані музичну школу, де навчалися бандурники, лірники та кобзарі. Був покровителем польсько-українського поета та співака Григорія Відорта. Ржевуському не подобалося, коли його називали графом, тому він просив називати себе отаманом Ревухою. Українофільські симпатії отамана Ревухи поєднувалися з польським патріотизмом, із прагненням відродження колишньої Речі Посполитої. Ржевуський вступив у Патріотичне суспільство та брав участь у нарадах з підготовки Листопадового повстання 1830-1831 років за незалежність Речі Посполитої. Шляхта з південного Поділля (сучасна Україна) виставила два полки, складені з кількох ескадронів. Табір козаків отамана Ревухи знаходився у селі Жабокрич у Балтському окрузі. У запеклому бою з російською армією 14 травня 1831 року під Дашевом (сучасна Вінницька область України) Ржевуський загинув. Вацлаву Ржевуському присвятили свої твори Адам Міцкевич (вірш «Фаріс»), Юліуш Словацький (поема «Дума про Вацлава Ржевуського»).

«Початок польської торгівлі на Чорному морі та судноплавства на Дністрі» – історичний нарис. «Одна з гілок знатного роду» – розповідь з історії XVIII століття про **рід Яблоновських**.

Прижиттєве видання.

Титульний аркуш загублений, відновлений в ООУНБ у 2021 році. На корінці тиснення золотом: «L. G.» (під зображенням дворянської корони). Розмір тиснення – 10x12.

Палітурка складова: шкіра та коленкор.

ФРЦК – 251219.

50. pol Б А 71

Arcydzieła dramatyczne [Text]. – Wilno : Nakł. i druk. Józefa Zawadzkiego ; Wyd. Adama Zawadzkiego, 1845. – **Т. II : Szekspir W. Król Jan** : dramat w 5 aktach / W. Szekspir ; przekł. Józef Korzeniowski ; **Sofokles. Edyp Król** / Sofokles ; przekł. z grec. Alfons Walicki. – 1845. – 246, 6 s. : z rycina na stali, 163x124. – pol. (w oprawie) : 3 r. 25 k.

«Драматичні шедеври: переклади Юзефа Корженевського та Альфонса Валицького. Том 2. В. Шекспір. Король Джон. Драма в 5 діях. (Переклад Юзефа Корженевського). Софокл. Цар Едіп. Переклад з грецької Альфонса Валицького».

Юзеф Корженювський (1797-1863) – польський прозаїк, драматург, поет, педагог. **Альфонс Йосипович Валицький (1808-1858)** – відомий свого часу професор грецької літератури у харківському університеті, уродженець Віленської губернії та вихованець учительської семінарії при віленському університеті.

У книзі одна гравюра, автор – P. C. Geissler, del.

На титульному аркуші та с. 7 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | №496. | W. i A. Jakuszewskich

На титульному аркуші – овальний штамп чорним чорнилом, 20x25, одинарна рамка, з написом: «Czytelnia Skladkowa» («Читальний зал»).

ФРЦК – 178035.

51. pol Б В 41

Bellamy, Edward. W wieku XXI [Text] / Edward Bellamy ; przekł. na pol. K. O. R. – Kraków : G. Gebethner i Sp., nakł. i druk W. L. Anczycsa i Spółki, 1890. – VI, 221 s., 174x112. – pol. (w oprowie) : ?.

Едвард Белламі (1850-1898) – американський політичний мислитель соціалістичного напрямку, автор фантастичних утопічних романів.

Едвард Белламі. У двадцять першому столітті.

Прижиттєве видання.

На обкладинці книги власницький напис чорним чорнилом: W. Gawroński

та власницький напис чорним чорнилом: B. Bereżecki.

Книга належала (у різний час) В. Гавронському та Броніславу Бережецькому.

На с. III – овальний штамп чорним чорнилом, 30x45, з написом: Biblioteka i Czytelnia | DOMU POLSKIEGO | w ODESIE (Бібліотека та читальний зал | ПОЛЬСЬКОГО ДОМУ | в ОДЕСІ).

ФРЦК – 89575.

52. pol И(Пол) В 51

Bernatowicz, Feliks. Pojata, córka Lezdejki albo Litwini w XIV wieku [Text] : romans historyczny / Feliks Bernatowicz ; przedm. Teodor Jeske-Choiński. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1898-1898. – Т. I. – 1898. – 168 s., 178x115. – pol. (w oprowie) : 10 grn.

Фелікс Бернатович (1786-1836) – польський письменник та драматург, один із перших польських романістів.

Фелікс Бернатович. Пята, донька Лездейки, або Литовці у XIV столітті. Том 1 – історичний роман 1825 року, розповідь з епохи об'єднання Литви з Польщею.

Ключові слова до роману: переказ про залізного вовка; історичний роман; Тевтонські лицарі; Вільнюс; Каунас; польський роман 19 ст.; Тракай; Литва 14 ст.; Кирнава; польський сентименталізм; балтійські вірування; язичницькі вірування; Владислав Ягелло (король Польщі; бл. 1351-1434); Кревська унія; Королева Ядвіга; Гедімінас.

ФРЦК – 1092353.

53. pol Б С 41

Cervantes, [Miguel de]. Don Kiszot z Manszy [Text] : [w 6 t.] / Cervantes ; przekł. W. Zakrzewski ; przedm. J. A. Świącicki. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1899. – Т. IV. – 1899. – 156, [3] s. : il. Gustawa Dore'go, 176x117. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 78). – pol. (w oprawie) : 2 r. 50 k.

Мігель де Сервантес Сааведра (1547-1616) – іспанський письменник, автор одного з найбільших творів світової літератури, роману «Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі».

Сервантес. Дон Кіхот з Ламанчі. Том 4.

Один із найпопулярніших творів світової літератури. Основна ідея твору – зображення протилежності ідеалізму та дійсності.

Портрет автора на форзаці.

На форзаці, титульному аркуші та с. 156 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45 подвійна рамка, з написом: «CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 1009 | ROBOTNICZY w ODESIE» (ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПОЛЬСЬКИЙ КЛУБ | БІБЛІОТЕКА 1009 | РОБІТНИКІВ В ОДЕСІ).

Видавнича тканинна палітурка кольору бордо.

ФРЦК – 86966.

46 видань, представлених у каталозі польських книг, колись знаходилося у фонді бібліотеки Центрального польського робітничого клубу в Одесі, який працював у 1920-і та 1930-і роки.

54. pol Б С 41

Cervantes, [Miguel de]. Don Kiszot z Manszy [Text] : [w 6 t.] / Cervantes ; przekł. W. Zakrzewski ; przedm. J. A. Świącickiego. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1899. – Т. VI. – 1899. – 173, [3] s. : il. Gustawa Dore'go, 176x117. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 78). – pol. (w oprawie) : 1 r. 50 k.

Сервантес. Дон Кіхот з Ламанчі. Том 6.

Портрет автора на форзаці.

На форзаці, титульному аркуші, с. 156 та нахзаці – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45 подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 1012 | ROBOTNICZY W ODESIE.

На с. 3 – прямокутний штамп фіолетовим чорнилом, 24x54, без рамки, з написом: Oddział Odeski | P.T.P.O.W. | Wydział | Kulturalno-Oświatow.

P. T. P. O. W. = Polskie Towarzystwo Pomocy Ofiarom Wojny. «Одеський відділ Польського товариства допомоги офіцерам війни, культурно-освітній відділ». Це товариство працювало у Санкт-Петербурзі у 1914-1918 роках, в Одесі була філія.

Видавнича тканинна палітурка кольору бордо.

ФРЦК – 86968.

55. pol Б D 25

Daudet, Alfons. Chudziak [Text] : powieść / Alfons Daudet ; uwieńczona przez Akad. fr. ; oprac. dla młodzieży przez J. D. – Warszawa : Druk. Noskowskiego, 1902. – 147 s., 197x129. – pol. (w oprawie) : 1 r.

Альфонс Доде (1840-1897) – французький романіст і драматург, що прославився яскравими, комічними розповідями з життя південних областей – Провансу та Лангедоку.

Альфонс Доде. Малюк: роман. Оброблено для дітей.

Перший, автобіографічний роман відомого французького письменника та драматурга вийшов окремою книгою у 1868 році. У ньому намітилися центральні теми всієї творчості письменника: юний герой з палкою душею і романтичними ілюзіями стикається з життєвою прозою – міщанським користолобством, з душевною сухістю, що мертвить, з безсердечністю. Даніель Ейсетт народився у сім'ї промисловця.

Після того, як фабрика його батька зазнала краху, сім'я переїжджає в Ліон, де пізнає всі мінливості долі. Щоб заробити собі на хліб, Даніель влаштовується на роботу шкільним учителем у провінційному містечку Сарланді, де і починаються справжні випробування, і серед них – «пристрасть» до куртизанки. «Біла зозуля» – це маленька актриса вар'єте, яка мало не занастила «малюка» з роману Доде.

На авантитулі – круглий штамп фіолетовим чорнилом, d 35, з написом: Stowarzyszenie Polskie w Odesie OGNISKO (Польське товариство в Одесі БАГАТТЯ).

«Ognisko» («Багаття») – громадський польський клуб, культурно-просвітницька польська організація в Одесі, заснований 17 січня 1906 року. Метою клубу, зазначеною у Статуті, було: «об'єднання поляків, які постійно або тимчасово проживають в Одесі, незалежно від їхньої релігії, становища та політичних переконань». Наприкінці 1906 року в «Ognisko» було **404 члени**, річна плата становила 15 рублів. У приміщеннях асоціації на вулиці Ланжеронівська, 28 були сцена, зал для глядачів, читальний зал і бібліотека (понад 2000 томів і 30 журналів польською, російською та іноземними мовами) та ін. У 1912 році в бібліотеці «Ognisko» було вже 8000 томів книг, прекрасний читальний зал працював у будні. У фонді бібліотеки ООУНБ виявлено 8 книг польською мовою із польського клубу «Ognisko».

Тканинна синя палітурка.
ФРЦК – 89582.

56. pol B D 43

Deotyma. Sobieski pod Wiednem [Text] / Deotyma. – Warszawa : Druk Józeffa Sikorskiego, 1904. – Cz. IV. – 1904. – 160 s., 178x119. – (Polska w pieśni). – pol. (w oprawie) : 1 r. 50 k.

***Ядвіга Луцевська** (1834–1908) – польська поетеса-романтик. Псевдонім Деотіма обрала її матір, коли Ядвізі було десять років. У віці вісімнадцяти років Ядвіга Луцевська під псевдонімом Деотіма (Богобоязлива) почала брати участь у зборах літературного салону своїх батьків. Імпровізаційний талант Ядвіги був швидко помічений, і її виступи почали приваблювати натовпи слухачів. Після початку Січневого повстання 1863 року батько Деотіми, Вацлав Луцевський, подав у відставку з посади царського камергера, за що був заарештований і відправлений у глиб Росії.*

Ядвіга добровільно супроводжувала батька у подорожі через Казань, Ядрин та Сибірськ. У вільний час вона складала довгі вірші і писала матері листи, у яких розповідала про повсякденне життя у Сибіру. Після смерті батьків Деотіма продовжила вести літературний салон у своїй квартирі у Варшаві на вулиці Маршалківській (кут вулиці Крулівської). У найкращий для салону період на збори приходили люди найрізноманітнішого професійного та соціального походження: фінансисти, аристократи, поміщики, городяни, лікарі, чиновники, інженери, професори та письменники. Квартира Деотіми стала майданчиком для обміну поглядами та думками у важких умовах соціальної роздробленості, нав'язаної царською владою. Луцевська залишила по собі кілька томів віршів, численні вірші, опубліковані в періодичних та випадкових виданнях та незакінчений цикл «Польща у піснях».

Деотіма. Собеський під Віднем. Ч. 4. Незавершена п'єса.

Ян III Собеський (1629-1696) – видатний польський полководець, король польський та великий князь литовський із 1674 року. 12 вересня 1683 року об'єднана армія християнських держав – Австрії, Саксонії, Баварії та Речі Посполитої – під загальним командуванням польського короля Яна III Собеського під стінами Відня розбила 200-тисячне військо імперії Османа і Кримського ханства. Перемога християн у цій битві назавжди поклала край завойовницьким війнам Османської імперії на європейській землі. За правління Яна Собеського Річ Посполита востаннє пережила зліт як європейська держава. Ядвізі Луцевській так і не вдалося закінчити п'єсу «Собеський під Віднем». За відгуками, текст п'єси був досить нудним, Луцевська мала схильність читати його безбарвним монотонним голосом, тому вона приспала щонайменше половину своєї аудиторії.

Прижиттєве видання. На форзаці портрет автора.

На форзаці – власницький напис зеленим чорнилом: HBernatowicz.

Видавнича тканинна синя палітурка.

ФРЦК – 177370.

57. pol Б D 98

Dygasiński, Adolf. Gody życia [Text] : Opowieść / Adolf Dygasiński. – Wyd. 2-e. – Warszawa : Wyd. M. Arcta, 1910. – 176 s. : Il. Antoni Gawiński, 237x186. – pol. (w oprawie) : 2 r.

Адольф Дигасінський (1839-1902) – польський письменник, публіцист, педагог, один із зачинателів польського натуралізму. Походив із небагатої шляхетської родини. Навчався у Пінчуві та у реальному училищі у Кельцах, потім у Варшавській головній школі (згодом Варшавський університет) вивчав мови, географію, природничі науки. Брав участь у польському повстанні 1863 року та сидів у в'язниці. Після придушення повстання намагався продовжити навчання у Варшавській головній школі та Карловому університеті в Празі, проте змушений був його перервати через брак коштів. У Кракові займався педагогічною та видавничою діяльністю (1871-1877); одружився (1872). Видав серію «Бібліотека природничих наук» («Biblioteka Umiejętności Przyrodniczych»); заснована ним для розповсюдження своїх видань книгарня збанкрутувала. У 1877 році влаштувався у Варшаві. Заробляв приватними уроками. Брав участь у варшавській пресі, головним чином замітками на літературні теми. Порівняно пізно розпочав літературну діяльність та роботу в редакціях газет та журналів. Російською владою його було позбавлено права викладання (1888) і, залишивши Варшаву, він знову повернувся до служби гувернером та вчителем у поміщицьких садибах. У 1891 році як кореспондент газети «Варшавський Кур'єр» («Kurjer Warszawski») здійснив поїздку Бразилією слідами польських емігрантів з розділеної Польщі і підготував серію листів, що описують трагічну долю польських емігрантів. Друкувався у журналі «Życie». Наприкінці життя він оселився у Варшаві, де помер 6 червня 1902 року та був похований на місцевому Повонзківському цвинтарі. За свою літературну кар'єру Дигасінський написав кілька романів та оповідань. З 1884 року його твори видавалися у вигляді книг і мали великий успіх. Вони були перекладені російською та німецькою мовами. Найбільш значне у його творчості – оповідання та повісті з життя та побуту селян та жителів невеликих міст, а також про тварин і птахів («За корову» (1883), «Вовк, собаки та люди» (1883), «Заець» (1898) та ін.). Співчував знедоленим, виродження шляхти пояснював спадковістю (повість «Фон Молькен» (1885); роман «Пан Енджей Піцальський», (1890)). У повісті «Стрімголов» (1893) описав трагічну долю селян-емігрантів.

Адольф Дигасінський. Свято життя. Трактат.

Цей твір займає особливе місце у спадщині А. Дигасінського через свою особливу художню структуру та філософські задуми.

У ньому письменник поєднував своє захоплення дарвінізмом з «метафізичними устремліннями». Це синтез символічно-ліричних і натуралістичних образів, що, однак, не зробило автора знаменитим, а навпаки – стало приводом для нищівної критики, винесеної серед інших видатним літературознавцем Вацлавом Боровим. «Свято життя» – твір художньо неоднозначний, що, втім, не скасовує його цінності – тим більше, що текст твору має домодерністський характер. Письменник представляє у своєму творі у двох паралельних площинах життя людей та тварин, приходячи до висновку, що одні й самі закони боротьби за існування визначають поведінку людини й тварини. Дигасінський зображує інакше, ніж його сучасники. Його опис пейзажу завжди пронизано морально-філософськими роздумами, які перетворюються на природничо-науковий трактат, ніби автор хотів поєднати побачене з прочитаним у підручниках ботаніки. Головний герой «Свята життя» – Голдкрест, найменша пташка в Європі. Дія п'єси відбувається у Богборі – у лісі на річці Прондник. Спочатку ми знайомимося з генеалогією сім'ї Голдкрест, з відносинами головного героя з іншими птахами, а оповідач знайомить нас із роллю героя в «екосистемі» Богбора. Це не казка в стилі Лафонтена, де тварини – це лише алегорії конкретних людських установок. Голдхрест представлений як тварина, яка не є людиною. «Слова», які він вимовляє, завжди звучать однаково – повторюється по-різному «Чик, чик, чик!». І все ж оповідач розказує про думки та почуття птаха, які, як ми дізнаємося зі спостережень за пташиними пригодами, нічим не відрізняються від психічних проявів людини. Бачення світу, що міститься у «Святі життя», тяжіє до маніхейства. Світ визначається зіткненням двох протилежних сил: добра і зла, світла та темряви. Добро і зло вже закладено в матерії, з якої створено світ. Вся жива природа пронизана як добром, так і злом. Сам Голдкрест подібний до представника маніхейської філософії, який намагається звільнитися від влади лукавого за допомогою доброго і морального життя. «Свято життя» – це насамперед зворушливий метафізичний трактат, створений у процесі пошуку відповіді питання моральності природного світу та необхідності смерті кожної людини. Оповідач бореться зі стихією природи, все більше відчуваючи страх і тривогу – він усвідомлює існування смерті, але все ще не може зрозуміти, чому зло та смерть вписані у долю світу. Тому «Свято життя» – антропоцентричний текст, у якому природа сприймається з

погляду моралі та моральності, отже, через призму чужих природі понять. Критика антропоцентричних установок присутня у «Святі життя» у сцені, де ми спостерігаємо полювання людей на ведмедя та втечу тварини в глиб лісу, який стає не стільки сферою нічних лиходійств Зла, скільки таємничим притулком, «ядром природи», міфологічним місцем, куди людям заборонено. «Свято життя» виявляється жахливим криком розпачу, бунтом проти аморалізму природи, де позитивістський оптимізм поступається місцем молодопольської філософії тривоги та песимізму. Однак цим визначенням не вичерпується сутність твору. Ми бачимо, як людина боїться смерті, але не перестає поклонятися Природі. Він покладає на Природу відповідальність за Смерть, хоча не відвертається від неї повністю. Він боїться її, залишаючись під її переважною чарівністю. Саме ця амбівалентність натурфілософії Дигасінського здатна захопити сучасного читача, якого часто мучать подібні сумніви.

Ілюстрації у тексті – художника Антонія Гавінського, у стилі модерн.

12 ілюстрацій на всю сторінку на вставках за текстом втрачено.

На титульному аркуші – штамп бордовим чорнилом, 25x42, книгарні Е. Островського, з написом: E. OSTROWSKI | Księgarnia, Skład nut | i Prenumerata pism. | Odesa, Derybasowska, 26.

Видавнича тканинна обкладинка з позолотою.

ФРЦК – 86904.

58. pol Б F 85

France, Anatol. Wybór pism [Text] / Anatol France. – Lwów : Pol. T-wo Nakładowe ; Kraków : Druk. Narodowa, 1909. – Т. V : **W cieniu wiązków** / tł. Jan Sten. – 1909. – [4], 274 s., 179x117. – (Anatole France. Dzieje współczesne. 1). – pol. (w oprawie) : 1 r. 50 k.

Анатоль Франс, справжнє ім'я – Франсуа Анатоль Тібо (1844-1924) – знаменитий французький письменник та літературний критик.

Анатоль Франц. Вибрані твори. Том 5. У тіні в'язів («Під міськими в'язами»).

«Під міськими в'язами» – це перша частина з циклу романів Анатолія Франца під назвою «Сучасна історія». Письменник створив історичну хроніку з філософським висвітленням подій.

Вигадана фабула переплітається у цих романах із дійсними суспільними подіями, із зображенням виборчої агітації, інтриг провінційної бюрократії, інцидентів процесу Дрейфусу, вуличних маніфестацій. Поряд з цим описуються наукові дослідження та абстрактні теорії кабінетного вченого, негаразди в його домашньому житті, зрада дружини, психологія спантеличеного і дещо короткозорого в життєвих справах мислителя. У центрі подій, які чергуються в романах цієї серії, стоїть одна й та сама особа – вчений історик Бержере, що втілює філософський ідеал автора: поблагливо-скептичне ставлення до дійсності, іронічну незворушність у судженнях про вчинки осіб його оточення.

Прижиттєве видання.

На титульному аркуші та с. 274 – круглий штамп фіолетовим чорнилом, d 35, з написом: Stowarzyszenie Polskie w Odesie OGNISKO.

На титульному аркуші – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA | ROBOTNICZY w ODESIE.

ФРЦК – 86972.

59. pol Б F 85

France, Anatol. Wybór pism [Text] / Anatol France. – Lwów : Pol. T-wo Nakładowe ; Kraków : Druk. Narodowa, 1909. – **T. VIII : Wyspa pingwinów.** – 1909. – [4], 386, [2] s., 183x126. – pol. (w oprawie) : 1 r. 50 k.

Анатоль Франс. Вибрані твори. Том 8. Острів Пінгвінів.

Сатиричний фантастичний (історичний) роман, вперше опублікований в 1908 році, найбільш песимістичний твір Франса, переведений багатьма мовами світу. Найвідоміша серед його книг.

Прижиттєве видання. Сторінки 95-238 втрачені.

На титульному аркуші та с. 274 – круглий штамп фіолетовим чорнилом, d 35, з написом: Stowarzyszenie Polskie w Odesie OGNISKO.

На титульному аркуші – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA | ROBOTNICZY w ODESIE.

ФРЦК – 86973.

60. pol Б F 88

Fredro, Aleksander. Komedyje [Text] / Aleksandr Hr. Fredro. – Warszawa : Nakł. i druk S. Orgelbranda, księgarza i typografa, 1853. – Т. I. – 1853. – [4], 344, [1] s., 163x115. – pol. (w oprawie) : 1 r. 50 k.

Граф Олександр Фредро, гербу Боньці (1793-1876) – польський комедіограф, поет, мемуарист та письменник, основоположник польської комедії та літературної мови, який створив у період польського романтизму у так званій період поділів Польщі між сусідніми імперіями. Його називають «польським Мольєром». Народився у селі Сурухув біля Ярослава, біля Австрії. Поміщицький син, він здобув домашню освіту. Після загибелі матері Фредро, Маріанни, під час пожежі у родинному маєтку у Беньковій Вишні (1806 рік) разом із батьком, Яцеком Фредром та братом Яном Фредром переїхав до Львова. Він вступив у польську армію у 16 років і брав участь у наполеонівських війнах, у тому числі у Московській кампанії. Після виходу з армії він оселився у своєму маєтку та розпочав письменницьку діяльність. Фредро дебютував у літературі у 1817 році, але його не цікавили проблеми романтизму. Він писав соціальні комедії про спосіб життя польської знаті, і особливо відомий своєю майстерністю в описі та сюжеті, а також гнучкістю своєї мови. У його творчості також є гумор, характерний для народного театру епохи романтизму, і динамічний фарс різного ступеня витонченості. Деякі сучасники жорстко критикували Фредро за безтурботний гумор чи навіть уявну аморальність, що призвело до багатьох років його літературної мовчанки. Багато десятків п'єс Фредро було опубліковано і популяризовано лише після його смерті. Найвідоміші твори Фредо перекладені англійською, французькою, німецькою, російською, чеською, румунською, угорською та словацькою мовами.

Фредро був дідом по материнській лінії глави Української католицької церкви, митрополита Андрія Шептицького. Помер Фредро 15 липня 1876 року у Львові та похований у родинній могилі у католицькій церкві Успіння Пресвятої Богородиці у Рудках Львівської області.

Коли, об'їздивши пів Європи, Фредро повернувся до рідного маєтку у Беньковій Вишні (нині – село Вишня в Україні, між Львовом та Самбором, поряд із трасою Київ – Ужгород), він одружився та збудував сімейне гніздо. Саме тут він написав більшість своїх комедій. Для своєї дружини Софії Фредро вирішив збудувати будинок. Садиба була зведена видатними польськими та англійськими архітекторами у 1835 році у стилі неоренесансу і знаходиться у

великому парку, що розкинувся на 12 гектарів землі, який був закладений на честь народження доньки Фредро – Софії, згодом вона вийшла заміж за графа Івана Шептицького. Річка Вишенька, що дала назву селу, робить петлю та омиває маєток. Кам'яний двоповерховий палац збудований з цегли, він налічував 15 кімнат та вирізнявся розкішним інтер'єром. Садиба відігравала роль літньої резиденції, у весняно-літній період сюди запрошували музикантів, акторів та художників. На першому поверсі був великий салон, спальня та їдальня – світлі вишукані кімнати, дерев'яні сходи з ажурними поручнями. Збереглася пишна ліпнина у зовнішній та внутрішній обробці, кілька кахельних печей, книжкові шафи з бібліотеки письменника. Однак дорогоцінна бібліотека, яка налічувала 10 тисяч томів книг, згоріла під час Першої світової війни. Нині в садибі знаходиться Вишнянський коледж Львівського національного аграрного університету. Навколо маєтку збереглися унікальні насадження, зокрема, тюльпанове дерево та дерево з листям дуба та граба одночасно, величезна секвоя та береза, щеплена... корінням вгору.

Олександр Фредро. Комедії. Том 1.

Реалістичний початок фредрівської комедії та багато з основних положень її поетики увійшли до плоти та крові польської драматургії, склавши її неодмінну національну своєрідність. Основним предметом інтриги в комедіях Фредро, як правило, є гроші, любов і шлюб, а головною дилемою питання: чи одружитися заради грошей (чого зазвичай хочуть батьки чи опікуни) або по любові.

Прижиттєве видання.

На форзаці, с. 3, с. 165, с. 344 – штамп фіолетовим чорнилом, 24x42, подвійна рамка, з написом: BIBLIOTEKA | № 717 | W. TARCZYŃSKIEJ (інвентарний номер – у внутрішній рамці).

Достатньо велика приватна комерційна бібліотека Вікторії Тарчинської, яка видавала книги додому за певну плату та під грошову застава, розташовувалася в Одесі на вулиці Єлісаветинській, 19 у власній квартирі № 6 В. В. Тарчинської. На форзацах книг часто було наклеєно рекламний листок (ярлик) із правилами користування бібліотекою, в якому В. В. Тарчинська навіть вказувала як пройти до її бібліотеки: «вход со двора направо, второй этаж». У фонді бібліотеки ООУНБ виявлено 8 книг польською мовою із приватної бібліотеки В. В. Тарчинської.

На форзаці – штамп синім чорнилом у вигляді вензеля з літери «Т».

На корінці – тиснення: W. T.

ФРЦК – 177978.

61. pol Б Н 90

Hugo, Wiktor. Rzeczy widziane. 1848-1849 [Text] : niewydanych rękopismów / Wiktor Hugo ; przekł., przedm. Julian Ochorowicz. – Warszawa : Druk. «Bibl. Dzieł Wyborowych», 1900. – 159, 8 s., 178x118. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 115). – pol. (w oprawie) : 3 r.

***Віктор Гюго** (1802-1885) – французький письменник, один з головних постатей французького романтизму, політичний та громадський діяч.*

Віктор Гюго. Речі побаченого. 1848-1849. У перекладі та з передмовою Юліана Охоровича.

Спогади, нотатки, записники автора.

Прижиттєве видання.

На форзаці та с. 89 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | № 52. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці – власницький напис олівцем: М. Якушевській Б. Подв. 16

та напис синім олівцем: № 67.

ФРЦК – 89580.

62. pol Б Н 90

Hugo, Wiktor. Dziewięćdziesiąty trzeci [Text] / Wiktor Hugo ; przedm. J. A. Świecicki. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1898. – **Т. II : Pierwsze opowiadanie: Wojna domowa.** – 1898. – 144 s., 177x124. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 41). – pol. (w oprawie) : 1 r.

Віктор Гюго. Дев'яносто третій рік. Том 2 : Перший сюжет: Громадянська війна.

Останній роман Віктора Гюго, який розповідає про останні дні Великої французької революції.

На форзаці портрет автора.

На форзаці та с. 89 – власницький шрифтовий штамп чорним чорнилом, 13x53, без рамки, з написом: WŁASNOŚĆ | Bronisława Bereżeckiego. (Власність Броніслава Бережецького).

На титульному аркуші, с. 5 та с. 144 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 701 | ROBOTNICZY W ODESIE

На титульному аркуші – штамп фіолетовим чорнилом, 30x45, з написом: Biblioteka i Czytelnia | DOMU POLSKIEGO | w ODESIE.

Палітурка з бордової тканини.

ФРЦК – 86961.

63. pol Б Н 90

Hugo, Wiktor. Dziewięćdziesiąty trzeci [Text] / Wiktor Hugo ; przedm. J. A. Święcicki. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1898. – Т. II : **Pierwsze opowiadanie: Wojna domowa.** – 1898. – 144 s., 177x124. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 41). – pol. (w oprawie) : 1 r.

Віктор Гюго. Дев'яносто третій рік. Том 2 : Перший сюжет: Громадянська війна.

На форзаці портрет автора.

На форзаці та с. 73 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | № 50. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці – власницький напис олівцем: М. Якушевській Н. Елисавет. 22

та напис синім олівцем: № 47.

Палітурка з бордової тканини.

ФРЦК – 86960.

64. pol Б Н 90

Hugo, Wiktor. Dziewięćdziesiąty trzeci [Text] / Wiktor Hugo ; przedm. J. A. Święcicki. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1898. – Т. III : **Pierwsze opowiadanie: Wojna domowa.** – 1898. – 144 s., 177x124. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 41). – pol. (w oprawie) : 1 r.

Віктор Гюго. Дев'яносто третій рік. Том 3 : Перший сюжет: Громадянська війна.

На форзаці портрет автора.

На титульному аркуші, с. 3 та с. 152 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: «CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 702 | ROBOTNICZY W ODESIE.

На форзаці – власницький напис чорним чорнилом: MZübek.

Палітурка з бордової тканини.

ФРЦК – 86963.

65. pol Б J 74

Jokay, Maurycy. Serce kamienne [Text] : powieść / Maurycy Jokay. – Lwów : Nakł. księg. W. Gubrynowicza i Schmidta, 1882. – Т. I. – 220 s., 182x127. – pol. (w oprawie) : 1 r. 50 k.

Мор Йокаї (1825-1904) – угорський романіст, один з найвпливовіших постатей в угорській літературі XIX століття, депутат парламенту. Відомий за романами «Безіменний замок», «Угорський набоб», «Золота людина» (1872). Його новела «Саффі» послужила сюжетом відомої оперети «Циганський барон» Йоганна Штрауса (сина), написаної в 1885 році, яка мала світовий успіх. Також Мор Йокаї добре відомий як в Угорщині, так і за кордоном як кулінар, який збагатив угорську національну кухню своїми оригінальними рецептами. Майже у всіх угорських ресторанах можна знайти страви, приготовані за його рецептами, наприклад, квасоляний суп Йокаї та ін. Всього письменник створив понад 110 книг – романів, оповідань, п'єс та віршів.

Мор Йокаї. Кам'яне серце. Том 1. Роман.

В оригіналі роман називається «Сини людини з кам'яним серцем» (угор. «A kőszívű ember fia») (1869). У цій історичній епопеї Йокаї висловив свої враження від революції 1848-1849 року, дія роману розгортається в Угорщині, Австрії та Росії. Це сімейна сага, яка розповідає про чверть століття життя сімейства Барадлаї. Глава сім'ї займає видну державну посаду, тримає сім'ю у строгості, завжди сам вирішує, як правильно жити. Навіть перед смертю у заповіті він дуже чітко виклав свою волю, що мають робити всі члени його сім'ї аж до онуків. Однак його дружина, графиня Барадлаї була жінкою мудрою, доброю, люблячою своїх синів і тому вирішила дати їм свободу дії. Еден (старший) одружився з коханою дівчиною не знатного роду й очолив родину. Ріхард усупереч волі батька теж зустрів гідну партію, але за кохання йому довелося боротися. Єне, молодший і

болісний, романтичний, палкий і полохливий, але саме він стане героєм, який врятує своїх близьких. «Канвою» для цього важкого роману була угорська революція, сутички проходять на вулицях, у підворіттах, у полях. Розділилися церковна та світська влада, з'явився партизанський рух, і все це супроводжувалося голодом, спалахами небезпечних захворювань та річками крові. За роки всі брати дуже змінилися. Еден перестав будувати із себе героя і зрозумів, як багато для нього зробили кохані жінки. Ріхард виріс і змужнів, збудував сім'ю і врятував від смерті сина своїх ворогів. У романі дуже яскраво описані жіночі образи, всі вони дуже різні, колоритні, і їх характери докладно промальовані, до дрібних деталей.

Прижиттєве видання.

На авантитулі та с. 220 – штамп фіолетовим чорнилом, 24x42, подвійна рамка, з написом: BIBLIOTEKA | № 492 | W. TARCZYŃSKIEJ. (Інвентарний номер «492» написано від руки у внутрішній рамці).
ФРЦК – 251220.

66. pol Б К 12

Kaczkowski, Zygmunt. Olbrachtowi rycerze [Text] : powieść / Zygmunt Kaczkowski. – Warszawa : Druk. A. T. Jezierskiego, 1904. – Cz. II. – 1904. – 160 s., 179x119. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 311). – pol. (w oprawie) : 2 r. 25 k.

Сигізмунд (Зигмунд) Качковський (1825-1896) – відомий галицько-польський прозаїк, публіцист і поет, діяч національно-визвольного руху XIX століття, згодом агент австрійської влади. Представник шляхетського роду герба Помян. Народився в селі Кам'янци Волоській, що нині не існує, на території Жолківського району Львівської області в сім'ї управителя маєтком графа О. Фредра, який мав демократичні погляди. Відвідував лекції з філософії та філології в університетах Львова, потім Відня та Лейпцига. 1861 року у Львові він видавав газету «Голос» (пол. «Głos»), на сторінках якої надрукував звернення «Послання всім співвітчизникам на польських землях», за що був звинувачений владою Австро-Угорщини у державному злочині, його видання було закрито, а сам він потрапив до в'язниці. У жовтні 1861 року Качковський був засуджений до семи років тюремного ув'язнення, але був помилуваний указом імператора Франца Йосипа I. Брав участь у Січевому польському повстанні 1863 року. С. Качковський був таємним платним австрійським агентом, який продовжував

займатися своєю діяльністю не лише у Галичині та Відні, а й у Франції. Його діяльність призвела до ліквідації галиційської повстанської організації, внаслідок чого було заарештовано низку активних змовників. Помер у Парижі та похований на цвинтарі в Монморансі.

Сигізмунд Качковський. Лицарі Ольбрахта: Роман. Частина 2.

У своїх історичних повістях Качковський живими фарбами малював веселе, безтурботне і шалене життя галицьких дворян наприкінці XVII і на початку XVIII століть, коли бенкети, весілля, з'їзди, судові процеси, поединки, чвари, які часто вирішуються справжніми битвами, і, нарешті, міжусобна війна між різними політичними партіями становили головне заняття дворянського стану. Останній роман Качковського «Лицарі Ольбрахта» (1889) був спробою вступити у творче змагання з Генріком Сенкевичем, який написав знамениту «Трилогію» («Вогнем і мечем», 1884; «Потоп», 1886; «Пан Володийовський», 1888). «Лицарі Ольбрахта» не принесли автору очікуваного успіху. Цей твір завершує еволюцію Качковського від гавенди, особливого стилю у польській літературі, до роману.

На форзаці портрет автора.

На форзаці – власницький напис зеленим чорнилом: HBernato[wicz].

Палітурка з синьої тканини.

ФРЦК – 178062.

67. pol Б К 12

Kaczkowski, Zygmunt. Olbrachtowi rycerze [Text] : powieść / Zygmunt Kaczkowski. – Warszawa : Druk. A. T. Jezierskiego, 1904. – **Cz. III.** – 1904. – 176 s., 178x118. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 312). – pol. (w oprawie) : 2 r. 75 k.

Сигізмунд (Зигмунд) Качковський. Лицарі Ольбрахта: роман. Частина 3.

На форзаці портрет автора.

На титульному аркуші – власницький напис зеленим чорнилом: HBernatowicz.

Палітурка з синьої тканини.

ФРЦК – 89588.

68. pol Б К 42

Kipling, Rudyard. Od morza do morza [Text] / Rudyard Kipling ; przekł. z ang. M. G. – Warszawa : Druk. A. T. Jezierskiego, [1901]. – Т. II. – [1901]. – 160 s., 178x115. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 183). – pol. (w oprawie) : 1 r.

Джозеф Редьярд Кіплінг (1865-1936) – англійський письменник, поет, журналіст та мандрівник.

Джозеф Кіплінг. Від моря до моря. Том 2.

Прижиттєве видання.

Книга складається з нарисів про враження автора від його подорожі в 1889 році з Індії до Англії через країни Південно-Східної Азії та Північну Америку: опис природи, спостереження автора за побутом і культурою різних народів, його зустріч з Марком Твенном.

На титульному аркуші, с. 5 та с. 160 – овальний штамп бордовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA | ROBOTNICZY w ODESIE.

На с. 5 – власницький підпис чорним чорнилом: «A. Jabl...».

Тканинна коричнева обкладинка.

На верхній кришці книги тиснений палітурником золотий напис навскіс: R. Kipling.

ФРЦК – 177364.

69. pol Б К 72

Kondratowicz, Ludwik. [Syrokomla, Władysław]. Poezye : [Text] / Ludwik Kondratowicz (Władysław Syrokomla). – Wyd. Zupelne : na rzecz wdowy i sierot autora. – Warszawa : Skł. gł. u Gebethnera i Wolffa, 1872. – Т. VI. – 1872. – 364 s., 178x129. – pol. (w oprawie) : 4 r. 50 k.

Людвік Кондратович, більш відомий як Владислав Сирокомля (1823-1862) – білорусько-польський поет, краєзнавець, історик літератури, перекладач. Нащадок старовинного литовського прізвища. Народився у селі Смолава, Бобруйського повіту, Мінської губернії, у сім'ї небагатого шляхтича. Тут і у фольварку Яскович Кондратович провів дитячі роки, близько стикаючись із сільським людом, з дрібною шляхтою, що мало відрізнялася від селянства. Довго жив у Вільні з 1852 року. Квартира Кондратовича на Німецькій вулиці була популярним літературним салоном, де бували поет Антоній Едвард Одинець, історик Микола

Малиновський, краєзнавець та колекціонер Євстахій Тишкевич, музикант та композитор Станіслав Монюшко. Кондратович був членом-співробітником Віленської археологічної комісії. У 1860-1862 роках був постійним співробітником газети Адама Кіркора «Віленський вісник». У 1856-1858 роках і в 1861 році виїжджав до Варшави та Кракова. Був під негласним наглядом влади. Участь у національно-патріотичних маніфестаціях призвела до його арешту та згодом примусового поселення під наглядом у селі Борейковщина. Він жив як справжній поет – безтурботно, не дбаючи про завтрашній день; багато заробляючи, вічно потребував. Останніми роками він мучився і душевно, і тілесно, частково внаслідок нестримного життя. Кондратович – справжній народний поет, який жив із народом одним життям. Народ завжди був для нього живим, невичерпним джерелом натхнення, нарівні з любов'ю до батьківщини – Литви. Писав антикріпосницькі поеми («Янко-могильник», 1856) та вірші («Звільнення селян», 1859); лірику (у т. ч., створений у 1844 році вірш «Листоноша» (переклад Л. М. Трефолева), ліг до основи відомої народної пісні «Когда я на почте служил ямщиком»); цикл «Мелодії з божевільні» (1862). З білоруськомовних творів збереглися лише два: вірш «Добрі вісті» (1848, 1861) та лірична мініатюра «Вже птахи співають скрізь». Крім перекладів польсько-латинських поетів, перекладав окремі твори П.-Ж. Беранже, Й. В. Гете, Г. Гейне, Н. В. Кукольника та ін. Окремим виданням у Вільні було випущено «Кобзар» Т. Г. Шевченка у перекладі Сирокомлі.

Людвіг Кондратович. Поезія. Том 6.

Вірш Кондратовича надзвичайно звучний; щодо цього Сирокомля, після Міцкевича, не має суперників у польській літературі.

Палітурка втрачена. Відновлено в ООУНБ у 2021 році.
ФРЦК – 97028.

70. pol Б К 72

Konopacki, Szymon. Pamiętniki [Text] / Szymon Konopacki ; przedm. J. A. Święcicki. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1899. – [Т. I]. – 1899. – 157, 4 s., 175x119. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 89). – pol. (w oprawie) : 4 r.

Шимон Еварист Конопацький, гербу Тшаска (1790-1884) – польський поет-романтик та мемуарист, помічник звязельського земського судді, голова Громадянської палати Волинської гміни

(1844), маршалок Заславського повіту Волинської губернії. Шляхтичі Конопацькі давно жили на Волині. Початкову освіту з десяти років Конопацький здобував у отців піаристів у Межирічах Корецьких (нині – Рівненська область). Потім навчався у домініканців у Любарі. У Межирічах був учасником учнівського літературного товариства. З 1809 року вивчав право у Житомирі. У 1811 році, у віці 21 року, був обраний підсудком (помічником судді) Звягельського земського суду. У 1814 році переїхав до Варшави, де його приятель поет Алоїз Фелінський, майбутній директор Кременецького ліцею, виклопатав йому посаду в комісії, створеній для впорядкування торгівлі та навігації у всіх провінціях, що входили до складу Речі Посполитої 1772 року. Після розформування комісії Конопацький повернувся на Волинь та був призначений прокурисом освітніх фондів Кременецького ліцею. Через три роки він був призначений до уряду звягельського підкоморію. Жив в орендованому у Казимира Будзинського маєтку Озарівка, у Лавринівцях, Озарівці та у Чечелівці на Поділлі. Похований у Заславі на Волині. Найбільша робота Конопацького – «Хронологія історії Польського Царства для молодого покоління» (Житомир, 1860, 2 томи).

Шимон Конопацький. Щоденники (або «Спогади»). Том 1.

Високо оцінюються критиками «Спогади» (1899, 2 томи) – найцінніша спадщина Шимона Конопацького, в них читачі можуть знайти багато рис, характерних для тієї далекої епохи, маловідомої та маловивченої донині.

На форзаці портрет автора.

На форзаці, титульному аркуші та с. 157 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | №9. | W. i A. Jakuszevskich

На форзаці – власницький напис олівцем: М. Якушевській Н-Елисава 24

та власницький напис синім олівцем: № 9.

Палітурка з бордової тканини.

ФРЦК – 178047.

71. pol Б К 72

Конопакі, Szymon. Pamiętniki [Text] / Szymon Konopacki. – Warszawa : Druk Granowskiego i Sikorskiego, 1899. – Т. II. – 1899. – 152 s., 175x119. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 91). – pol. (w oprawie) : 2 r. 50 k.

Шимон Конопацький. Щоденники. Том 2.

На форзаці портрет автора.

На форзаці, титульному аркуші, с. 3 та с. 152 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | №10. | W. i A. Jakuszewskich

На форзаці – власницький напис олівцем: М. Якушевській Б. По...16 кв. 4

та напис синім олівцем: № 51.

Палітурка з бордової тканини.

ФРЦК – 178061.

72. pol Б К 72

Конопніцка, Марья. Poezye [Text] / Marya Konopnicka. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa, 1881. – 307, 2 s., 173x119. – pol. (w oprawie) : 4 r.

Марія Юзефівна Конопницька (1842-1910) – польська письменниця; поетеса, новелістка, літературний критик та публіцист, авторка творів для дітей та юнацтва. Вона була дочкою Юзефа Васіловського та Схоластики з роду Турських. У 1855-1856 роках Марія навчалася у сестер-сакраменток у Варшаві, де познайомилася з Елізою Павловською (Ожешко). Там на ґрунті спільних літературних інтересів почалася їхня дружба, що тривала до самої смерті Марії. Конопницька пробивалася до літератури самостійно. Вона була не лише письменницею, а й громадським діячем. Ціною багатьох самообмежень письменниця сама виховувала шістьох дітей. Багато років вона мандрувала Європою, не втрачаючи при цьому зв'язку з батьківщиною. У 1902 році з нагоди 25-річчя творчої діяльності Конопницька отримала в дар від нації невеликий маєток у Жарнівці поблизу Кросна на Карпатському узгір'ї в Галичині та жила там. Померла у санаторії у Львові та похована на львівському Личаківському цвинтарі. Тексти Конопницької викликали суперечки, їх гостро критичували, але при цьому вони були дуже популярні у читачів. Марія Конопницька була з найвидаваніших у Польщі авторів художньої літератури у 1944-2004 роках, поступаючись лише Генріку Сенкевичу та Яну Бжехві.

Марія Конопницька. Поезія.

Основна тема поезії М. Конопницької – життя сільської та міської бідноти, проповідь служіння народу. Її вірші засновані на фольклорних мотивах та поетиці. Пізніше, у поезії Конопницької

1890-х років почали посилюватися патріотичні мотиви та тема туги за батьківщиною, набуває розвитку філософська лірика.

Прижиттєве видання, перша видана збірка поезій М. Конопницької.

На авантитулі – власницький напис фіолетовим чорнилом: Janki Jaworskiy.

На корінці – тиснення: W. K.

ФРЦК – 195744.

73. pol И(Пол) К 66

Korzeniowski, [Józef]. Rokiczana [Text] : drama liryczna w 3 aktach / przez J. Korzeniowskiego do muzyki Stanisława Moniuszki. – Warszawa : Nakł. Gustawa Gebethnera i Spółki, 1859. – 118 s., 184x124. – pol. (w oprawie) : 10 grn.

Юзеф Корженьовський (1797-1863) – польський прозаїк, драматург, поет, педагог. Народився на Волині, у місті Броди, навчався у Збаражжі, Чернівцях та Кременецькому ліцеї. Він був випускником, а потім учителем та професором польської літератури у ліцеї Кременця. Він з наукового погляду цікавився мистецтвом вимови та поетикою, написав теоретико-літературну дисертацію «Курс поезії». Після закриття Кременецького ліцею у зв'язку з подіями 1830-1831 років, викладав класичну філологію в Київському університеті в 1833-1838 роках. У 1838-1846 роках був директором гімназії в Харкові. Як мислитель і просвітник він проповідував, що лише християнська віра та цінності можуть принести щастя. Вважається провідним автором романтичної драми, найвидатнішим представником романів у стилі бідермеєр і майстром оповіді, попередником соцреалізму та психологічних романів, батьком позитивістських оповідань та ініціатором створення соціальної панорами на основі польської літератури подібної до тієї, яку малював Бальзак у своїх творах; деякі з його невеликих творів несуть у собі риси чорного романтизму, де елементи жаху та дивацтва, однак, були підпорядковані моральному вченню в католицькому дусі. Його ставлять поруч із Олександром Фредром і вважають найбільшим комедійним письменником епохи романтизму. Він сприяв створенню так званої «Комедії персонажів».

Юзеф Корженьовський. Рокичана (Король селян) (1859).

Лібрето до незакінченої опери Монюшка, яке було засноване на повідомленні в літописі Длугоша. Після великого успіху на сцені своєї опери «Галька» композитор Станіслав Монюшко вирушив до Малопольського воєводства, де, натхненний Вавелем, мав намір написати оперу про Казимира Великого. Але вона не була випущена з політичних причин: лібрето Корженьовського було пораховано античеським, а партія баритона була непридатна для короля. Спочатку було опубліковано лише кілька пісень з опери. Дія опери відбувається у Лобзуві під Краковом, за часів правління Казимира Великого. Там живе файна чешка Рокічана, об'єкт кохання короля. Вона хоче заволодіти землею свого сусіда, Шимона Зброї, бідного землероба та хороброго солдата за часів короля Владислава I Локетєка. Вона наказує Шимону переселитися в інші краї, де він отримає більше землі, ніж має у Лобзуві, а також отримає щедру плату. Однак Шимон, прив'язаний до своєї вотчини, ігноруючи погрози Рокічани, відмовляється виконувати її наказ. Сповнені співчуття до нього селяни повідомляють про все королю, який, обурений завданням злом солдатів короля Локетєка, захищає Шимона і пориває з Рокічаною, караючи її таким чином за самоврядність. З цієї незакінченої опери залишилася чудова балада Флоріана Сарі для баритона соло у супроводі хору та оркестру. Ця балада – один із найцінніших творів Монюшка, прем'єра балади відбулася у Варшаві 16 грудня 1860 року. Лицарський дух, що панує в цій музиці, і справжня монументальність її побудови варті замилування. Також видано дві пісні з цієї опери: Пісня Рокічани «Як я буду королевою» та Пісенька Стаха «Я вже бачу там здалеку» у темпі краков'яку. Після видання пісень було видано повне лібрето Корженьовського, це рідкісне видання є у фонді ООУНБ.

Перше прижиттєве видання.

ФРЦК – 1092359.

74. **pol Б К 81**

Krasicki, Ignacy. Dzieła [Text] / Ignacy Krasicki. – Edycja nowa i zupełna podług wyd. Franciszka Dmochowskiego. – Warszawa : Nakł. i druk N. Glucksberga, księgarza i typografa Krl. Uniw., 1829. – **T. III : O rymotworstwie i rymotworcach.** – 1829. – 338, [6] s., 178x115. – pol. (w oprawie) : 2 r. 40 k.

Граф Ігнацій Красіцький (1735-1801) – польський поет, драматург та публіцист епохи Просвітництва, діяч католицької церкви у Польщі, гнєзненський архієпископ. Походив зі знатного, проте збіднілого роду Красіцьких гербу Роголя. Народився у родинному містечку Дубецько (сучасне Підкарпатське воеводство). У 1743-1750 роках навчався у колегіумі єзуїтів у Львові (разом з Яном та Юзефом Сапегами). У 1751 році поступив до семінарії при церкві Святого Хреста у Варшаві. Того ж року прийняв духовний сан. З 1754 року – київський катедральний канонік. У 1759 році отримав таїнства священства від єпископа Перемишльського. У 1762 році стає каноніком Перемишля. З початком правління короля Станіслава Августа Понятовського починає зростання церковної кар'єри Ігнація Красіцького. У 1764 році він призначається архієпископом Львова. Того ж року очолив Трибунал (апеляційний суд) Малої Польщі. У 1765 році очолив Коронний трибунал. У 1767 році стає князем-єпископом Вармії та сенатором. В цей час починається його журналістська діяльність. Часто виїздить за кордон як в особистих, так й в дипломатичних справах. У 1795 році стає архієпископом Гнєзна та прymasом Польщі. Наприкінці життя Ігнацій Красіцький перебирається до Берліна, де й помирає у 1801 році. Був похований 16 березня у «гробах» Катедри Святої Ядвіги. Завдяки ініціативі Юліана Урсина Немцевича був урочисто перепохований 17 березня 1829 в Каплиці Потоцьких Гнєзненської Катедри. Був відомий своєю поезією (сучасники надали йому почесне звання князя поетів), філософськими трактатами, драмами, науковими працями. Його поеми, сатири, оди, гімни, поетичні послання, пісні, фрашки (тобто дрібнички), байки відрізняються продуманою композицією, відточеною формою, лаконізмом і логічною прозорістю стилю. І. Красіцький є одним із творців нової літературної мови, в основі якої лежить розмовна мова аристократії та інтелігенції. У своїх іроїкомічних поемах Красіцький дотепно описав національне минуле і сьогодення. Найбільш відомою є поема «Мишоїда» (1775 рік).

Ігнацій Красіцький. Твори. Том 3. Про віршування і віршотворців.

Трактат у віршах на кшталт історії всесвітньої літератури вперше був виданий 1803 року.

Рідкісний стародрук.

Папір ручної роботи з водяними знаками.

ФРЦК – 178041.

75. **pol Б К81**

Krasiński, Zygmunt. Pisma [Text] / Zygmunt Krasiński. – Wyd. jubileuszowe. – Kraków : G. Gebethner i Spółka ; Warszawa : G. Gebethner i Wolff, 1912. – **T. VI : Utwory liryczne (1833-1858)**. – 1912.– 388 s., 205x140. – pol. (w twardej oprawie) : 6 r.

Зигмунт Красінський (1812-1859) – граф, польський поет та драматург, найбільший поет епохи Романтизму поряд з А. Міцкевичем та Ю. Словацьким. Батько поета – генерал французький, потім російський, сенатор-воєвода Королівства Польського, російський сенатор, ад'ютант Миколи I, навчався у приватному пансіоні у Львові, досяг високого становища завдяки своїм природним здібностям та пристрасті до читання. Мати З. Красінського, Марія Урсула Радзивілл, померла, коли Зигмунту ледве виповнилося десять років. Бабусі поета, Антоніні Красінській та її синові Вінценту, батькові поета, належало маєток у містечку Дунаївці (нині – Хмельницька область України), у дитинстві та юності майбутній поет часто бував у палаці Красінських, який зберігся там досі. Дружиною Зигмунта Красінського була Єлизавета Браницька (1820-1876), фрейліна двору, дочка генерал-майора російської армії графа Владислава Гжегожа Браницького. «Музою» поета довгі роки була Дельфіна Потоцька, дружина горезвісного авантюриста Мечислава Потоцького, яку він уперше побачив під час подорожі на Поділлі у 1825 році. Почуття принесло поету довгі роки творчого злету і «розігнало чорний пекельний, проклятий смуток, який загрожував... остаточним отупінням і втратою всілякої сили». Вплив Дельфіни на творчість поета величезний, їх багаторічне листування – це понад 5000 листів (збереглося тільки близько 700).

Зигмунт Красінський. Твори. Том 6. Ліричні твори. Ювілейне видання. (8 томів, 8-й том у 2-х частинах).

Основні теми романтичної поезії Красінського – християнська католицька мораль, містицизм, проповідь пасивності, визнання старої шляхетської Польщі шляхетною світовою жертвою, яка страждає за все людство.

Тканинна синя палітурка із золотим тисненням на корінці і верхній кришці.

На форзацах – кольоровий візерунок.

ФРЦК – 178048.

76. **pol Б К 81**
Krasiński, Zygmunt. Pisma [Text] / Zygmunt Krasiński. – Wyd. jubileuszowe. – Kraków : G. Gebethner i Spółka ; Warszawa : G. Gebethner i Wolff, 1912. – **T. VII : Pisma filozoficzne i polityczne.** – 1912.– 219 s., 205x140. – pol. (w twardej oprawie) : 6 r.

Зигмунт Красінський. Твори. Том 7. Філософські та політичні твори. Ювілейне видання.

Тканинна синя палітурка із золотим тисненням на корінці і верхній кришці.

На форзацах – кольоровий візерунок.

ФРЦК – 101927.

77. **pol Б К 81**
Krasiński, Zygmunt. Pisma [Text] / Zygmunt Krasiński. – Wyd. jubileuszowe. – Kraków : G. Gebethner i Spółka ; Warszawa : G. Gebethner i Wolff, 1912. – **T. VIII, cz. I : Utwory francuskie (1830-1832). Czesc I. Oryginaly.** – 1912.– 438 s., 205x140. – pol. (w twardej oprawie) : 6 r.

Зигмунт Красінський. Твори. Том 8, частина 1: Французькі твори (1830–1832). Частина I. Оригінали. Ювілейне видання.

Тканинна синя палітурка із золотим тисненням на корінці і верхній кришці.

На форзацах – кольоровий візерунок.

ФРЦК – 177989.

78. **pol Б К 81**
Krasiński, Zygmunt. Pisma [Text] / Zygmunt Krasiński. – Wyd. jubileuszowe. – Kraków : G. Gebethner i Spółka ; Warszawa : G. Gebethner i Wolff, 1912. – **Tom II : Władysław Herman. Agaj-Han.** – 1912.– 438 s., 205x146. – pol. (w twardej oprawie) : 6 r.

Зигмунт Красінський. Твори. Том 2: Владислав Герман. Агай-Хан. Ювілейне видання.

Красінський писав у жанрі романтичної історичної прози з елементами містики, так званого «готичного» роману» і з деякими прийомами Вальтера Скотта: «Владислав Герман та його двір» (1828, опубліковано 1830 року), «Агай-Хан» (1831, опубліковано в 1834 році) та ін. Мало оригінальні, пройняті пристрастю до

надприродного і ідеалізацією феодальної старовини, твори ці йшли всупереч з національно-визвольним і патріотичним прагненнями суспільства напередодні повстання 1830 року. Молодий Зигмунт Красінський створював твори, дія яких відбувається в декораціях, повних могил, кинджалів, заклинань з отрутою і шибениць, де все густо усяно трупами, постійно чути тупіт коней і шум війни, а смерть осягає майже кожного, як злочинців, так і невинних дівчат. Пригодницькі історії, авантюрні, сповнені сенсаційних подій. Історична поема «Агай-Хан» – це один із найвідоміших польських творів про Марину Мнішек, про Смутний час і про трагічну віху польсько-російських відносин 400-річної давності.

Тканинна синя палітурка із золотим тисненням на корінці і верхній кришці.

На форзацах – кольоровий візерунок.

ФРЦК – 178036.

79. pol Б К 81

Kraszewski, [Józef Ignacy]. Wybór pism [Text] / J. I. Kraszewski. – Wyd. jubileuszowe. – Wydaw. na korzyść Jubilata. – Warszawa : Druk Józefa Ungra, 1879. – Т. XIV : **Starościna Belzka. Opowiadanie historyczne.** – 1879. – 334 s., 183x134. – pol. (w oprawie) : 4 r. 50 k.

Юзеф Ігнацій Крашевський (1812-1887), герб Ястржембець (1812-1887) – польський письменник, публіцист, видавець, науковець, автор книг з історії та етнографії. Він найбільш відомий своєю серією історичних романів «Dzieje Polski» («Історія Польщі») та саксонською трилогією. Був неймовірно плідним письменником. Він написав понад 220 романів приблизно в 400 томах, а також близько 150 оповідань, новел і замальовок та багато іншого. З-під його пера вийшли драматургічні твори (понад 20), книги з розповідями про подорожі та спогадами про різні періоди життя, томи публіцистики на суспільно-політичну тему, понад 20 томів наукових праць з історії Польщі та Литви, історії літератури та культури, мовознавства та етнографії; збірки поезії, у тому числі 3 значні томи епосу «Анафеляс» про історію давньої Литви; 42 редакторські та журналістські роботи. Класичні польські письменники-реалісти вважали Крашевського своїм попередником і наставником як письменник-романіст, який писав історію Польщі, Крашевський вважається другим після лауреата Нобелівської премії Генріка Сенкевича, він був справжнім культурним явищем, що

підносить польський дух під час поділу країни. Крім того, Крашевський був журналістом, художником, віртуозом-аматором, композитором, серйозним колекціонером гравюр, малюнків, медалей та графіки. Під час навчання у Віленському університеті Крашевський навчався малюнку та живопису, у Варшаві у 1838 році брав уроки живопису. Своїми малюнками прагнув поширювати знання про національну культуру та історію, зображував давні пам'ятки та руїни, копіював зображення історичних діячів та ілюстрації зі старих видань та хронік. Цими та подібними малюнками були ілюстровані його «Спогади про Полісся, Волинь та Литву» («Wspomnienia z Polesia, Wołynia i Litwy») (Париж, 1860), «Альбом пейзажів: частина 1: Полісся» («Album widoków: cz 1 : Podlasie») (Варшава, 1861). Він був редактором періодичних видань, що виходили у Львові та Дрездені.

1837-1860 роки – волинський період життя письменника. У 1838 році дружиною Крашевського стала Софія Воронич – вихованка та племінниця волинського бібліофіла Антонія Урбановського, дочка предводителя дворянства Войцеха Воронича. Першу зиму молодята прожили в Урбановських, потім – у селі Омельно (Луцький повіт). 1840 року Крашевські придбали село Городок біля Луцька. Тут у Крашевських народилися двоє синів: Ян і Франтішек. Здійснив кілька подорожей до Києва та Одеси, пізніше описаних у «Wspomnienia Odessy, Jedyssanu i Budzaku» (1845-1846). Мав намір очолити кафедру польської літератури в Київському університеті, але царський уряд не дав дозволу на створення кафедри. 1848 року Крашевський продав Городок і переїхав, придбавши село Губін у Луцькому повіті. 1853 року через необхідність навчання чотирьох дітей переїхав до Житомира. Крашевський працював куратором губернської гімназії, директором дворянського клубу, керував Благодійним товариством. У 1856 році Крашевський став директором Житомирського театру. Крашевський дбав про те, щоб на сцені житомирського театру здійснювалися постановки драм польською мовою. Крашевський займався в театрі майже всім, окрім артистичного керівництва: дбав про гардероб для акторів, розв'язував матеріальні питання. Його мрією було вивести житомирський театр на західний рівень.

Твори Крашевського неодноразово екранізувалися у Польщі. В Юзефа залишились нащадки, які проживають в Україні у місті Винники Львівської області.

Влітку 1843 року Юзеф Ігнацій Крашевський відвідав Одесу. Перед поїздкою він вивчив історію Одеси, зокрема працю А. Скальковського. Також Ю. Крашевський у спогадах цитує працю

маркіза де Кастельно, де він пише про Одесу, та багатьох інших авторів. Результатом поїздки Крашевського на південь стала двотомна праця «Wspomnienia Odessy, Jedyssanu i Budżaku: dziennik przejażdżki w 1843, od 22 czerwca do 11 września» (1845) («Спогади про Одесу, Єдісан і Буджак: щоденник подорожі 1843 року, з 22 червня по 11 вересня»). Майже через 175 років книга була перекладена одеським краєзнавцем, перекладачем, знавцем культурних зв'язків між Одесою та Польщею, Стеллою Михайловою і, нарешті, може бути прочитана всіма, хто цікавиться історією рідного міста. («Воспоминания об Одессе, Едисане и Буджаке»: перевод отрывков дневника 1843 года. Одесса, 2019. 256 с.). З книги можна дізнатися, як одягалися одесити, як проводили час, які спектаклі дивилися в театрі, як виглядали міські вулиці, будинки городян, базари, хутори, як відбувалися морські купання та багато іншого. Крашевський докладно оглянув та описав палац графа Воронцова, одеський костел та міський театр. Також Крашевський ще раз відвідав Одесу у 1853 році.

Юзеф Крашевський. Збірка творів. Том XIV. Белзька старостина (Гертруда із Коморовських графиня Потоцька). Історична розповідь. 1770-1774.

Белзьке воєводство – адміністративно-територіальна одиниця Королівства Польського та Корони Польської в Речі Посполитій. Існувало в 1462-1793 роках. Створене на основі земель Белзького князівства. Входило до складу Малопольської провінції. Головне місто воєводства – Белз, місто у нинішній Львівській області. Гертруда Коморовська (Потоцька) (1752-1772) – шляхтичка, перша дружина Станіслава Щенсного Потоцького. Відразу після весілля була викрадена та вбита за наказом магната Потоцького, який не бажав, щоб вона стала дружиною його сина.

Прижиттєве видання.
ФРЦК – 178031.

80. pol И (Пол) К 84

Kruk, [Janusz]. Ludzie elektryczni [Text] : powieść fantastyczna / [Janusz] Kruk. – Warszawa : Nakł. Tow. Akc. Wydaw. «Świat» : Wydaw. «Przyjaciela dzieci», 1912. – 116 s., 178x118. – pol. (w oprawie) : 10 grn.

Едмунд Ян Крюгер, псевдонім **Едмунд Єзерський**, **Януш Крук** (1881-1935) – польський журналіст та прозаїк, виходець із сім'ї друкарів і сам займався поліграфією.

Януш Круг. Електричні люди. Фантастичний роман

Роман «Електричні люди» розповідає історію сміливого проєкту колонізації Сахари. Завдяки геніальним винаходам польського вченого пустеля має перетворитися на родючий садок, який забезпечить мешканців Електрополісу достатком та щастям. Автор припускає, що енергія, отримана з атмосфери, перетворить безплідні піски на оброблювані поля. Електричні автомобілі та літаки письменник передбачає у романі, написаному на початку 20-го століття. Однак деякі сторінки роману сьогодні можуть видатися тривожними. Після нових винаходів Едмунд Ян Крюгер пропонує революційні соціальні рішення. Те, що могло здатися привабливим на початку 20-го століття, сьогодні є соціальною інженерією в гіршому її прояві: «...в Електрополісі всі рівні і керуються рівними законами, кожен повинен працювати і не нехтувати своєю справою; хто починає лінуватися отримує перше попередження, після трьох попереджень він виключається з мешканців міста. Все є загальним надбанням усіх, тому громада має дбати про все (...). Вживання алкоголю та азартні ігри суворо заборонені в Електрополісі, і будь-хто, викритий у порушенні цієї заборони, буде суворо покараний...».

Прижиттєве видання.
ФРЦК – 1092358.

81. **pol Б К 92**
Kuper, Jakób Fenimor [James Fenimore]. Pijonierowie albo Źródła Suskehanny [Text] : romanse opisowy / Jakób Fenimor [James Fenimore] Kuper, amerykanin ; [tł. Edward Jan Romer]. – Wilno : Druk. Józefa Zawadzkiego, 1832. – **Т. IV.** – 1832. – 258 s., 172x107. – pol. (w oprawie) : 2 r. 50 k.

Джеймс Фенімор Купер (1789-1851) – американський романіст та сатирик. Класик пригодницької літератури. Член Американського філософського товариства.

Фенімор Купер. Піонери, або Біля витоків Саскуеханни.
Том 4.

Роман «Піонери» – четверта книга пенталогії про пригоди мисливця Натаніеля Бампо на прізвисько Шкіряний Панчоха, проте знайомство читачів із цим героєм почалося саме з «Піонерів», решта книг була написана пізніше. В основі сюжету роману – заплутані взаємини сімей Темплів та Еффінгемів та любов доньки судді Елізабет Темпл та Олівера Еффінгема. Молодим людям допомагають відважний Натті Бампо на прізвисько Шкіряна Панчоха та його шляхетний друг Чингачук.

Прижиттєве видання.

Папір ручної роботи з водяними знаками.

ФРЦК – 101929.

82. pol Б L 20

Lam, Jan. Dziela [Text] / Jan Lam. – Lwów : Komis. księg. Gubrynowicza i Schmidta ; Kraków : Druk Wł. L. Anczyca i Sp., pod zarządem Jana Gadowskiego, 1885. – **T. V : Głowy do poźloty. T. II.** – 1885. – 187 s., 205x140. – pol. (w oprawie) : 4 r.

Ян Лям (1838-1886) – польський журналіст, письменник, а також учитель у школах Галичини. Ян Лям народився у німецько-польській родині у Станіславові (тепер Івано-Франківськ). Його батько – чиновник казначейства Конрад Лям у 1831 році переселився з Моравії до Галичини. Через сильний вплив на Яна його матері, Іоани Зелецької, Ян Лям вважав себе поляком. Початкову освіту Ян Лям здобув у Станіславові. Далі навчався у Бучачі – у 6-класній гімназії при монастирі Отців Василіан. Вступив до Львівського університету, де вивчав філософію та право. Взяв участь у повстанні 1863 року, в результаті потрапив до в'язниці, що знаходилася у Козові та Золочові. 1866 року він переїхав до Львова, де друкувався в газеті «Gazeta Narodowa». У 1868 році він почав видавати щотижневу колонку «Львівська хроніка», а наступного року його було прийнято на роботу в «Dziennik Polski», найпопулярнішу польськомовну газету Галичини. Вільно володів німецькою, польською, англійською, російською, італійською мовами, поза сумнівом, знав і розумів українську. Завдяки його матеріалам газети збільшували тираж, а власники отримували прибуток. Не належав до жодної певної партії, але був непримиренним германофобом і ненавидів чехів, які в цей час були активними германізаторами слов'янських земель Австрії. Твори Ляма є чудовим матеріалом для вивчення польського суспільства Галичини того часу. Помер у Львові та похований на Личаківському цвинтарі.

Ян Лям. Вибрані твори. Том 5. Позолочені голови. Том 2.

«Позолочені голови» – сатирична повість Яна Ляма (1873). Письменник гостро і ясно розглядає передові верстви нації: дворянство, що вироджується, буржуазію, що зароджується, і бюрократичну інтелігенцію. Картина, що вимальовується із повісті, песимістична. Скрізь хаос, малі та великі інтриги та сліпий егоїзм. Тільки де-не-де сяє чесність простого народу.

Прижиттєве видання.

На титульному аркуші та с. 179 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка з написом: Biblioteka | №449. | W. i A. Jakuszevskich.

Овальний штамп палітурника, 13x25, фіолетовим чорнилом, з написом: INTROLIGATOR E. STRZAŁKOWSKI W KIJÓWIE.

На корінці – наклейка з тисненими золотом буквами: S. J. S.

Тканинна палітурка.

ФРЦК – 178040.

83. pol Б L 20

Lam, Jan. Wielki Świat Capowic [Text] : powieść społeczna / Jan Lam. – Wyd. 3-e. – Kraków : Nakł. Gebethnera i Spółki ; Warszawa : Gebethner i Wolff, 1881. – 218 s., 182x122. – pol. (oprawa twarda) : 2 r.

Ян Лям. Великий світ Каповіц («Пані Емілія» – другий переклад назви).

Сатирична повість Яна Лама, в якій він зобразив життя та побут мешканців містечка Козови (нині – Тернопільська область), а також розкритикував владу, чиновництво, політиків, поліцію та бюрократію, викривав уявне та лицемірне благодійництво, шахрайство та фальшивий патріотизм. Галичина, 1866 рік. Каповіц – невелике повітове місто, в якому найважливішою людиною є форштегер (староста) Вацлав Преклічек. Чиновник хоч і чеського походження, але говорить лише німецькою. Він намагається жорстко вести правління, але навіть його дружина та дочка йому не підкоряються, ховаючи бойовиків на горищі. Юна Емілія, вихована на поемі Міцкевича «Пан Тадеуш», жодного слова не говорить німецькою. Завдяки своїй мудрості, красі, витонченості, а також багатству, наданому батьком, вона швидко стає першою дівчиною на виданні у місті. У конкурсі братимуть участь два кандидати до нареченого від обох батьків,

але серце Емільки сильніше б'ється за якогось поляка. Переможуть почуття нареченої чи батьківські амбіції? Як вплинуть на рішення бурхливі політичні події? Мулар, головний герой – іноземець за походженням, але він виріс у Польщі, залишає названу батьківщину, вирушає до Англії й... повертається до Польщі. Любить її трохи навіть всупереч собі та всупереч пануючим там відносинам. Це країна, де все відбувається навпаки. Змальовані в повісті події відбуваються у придуманому галицькому містечку Каповіце, проте за описом міщан, навколишнього середовища, подробиць побуту тощо, стає зрозуміло, що йдеться саме про місто Козову.

Уривки з повісті: «Містечко було упосліджене і позбавлене належного йому значення через занепад існуючої там повітової влади, витіснене в ряд нічого не вартого партикуляра, розташованого в межах Козловицького староства в одній із восьми галицьких віцегуберній. Мандрівник, з'їхавши з урядового шляху, що веде зі Львова до кордону держави, зазнавши протягом кількох годин надто болісного досвіду через недосконалий ремонт національного шосе... досягне великого хреста, що стоїть самотньо у полі, а біля того хреста побачить і прочитає на білій дошці напис: Kreis et caet., Bezirk etcaet. – Місто Каповіц. Карета з нечуваною швидкістю котиться донизу крутим схилом з камінням, пруттям і горбами... стрибає, пірнає, виринає, хилиться, її швидкість шалено зростає з кожною хвилиною, ще мить і бабах! колесо ламається... а мандрівник надibuє м'яке ложе в багнюці завглибшки три фути». «Пані форштегерово володіла однією шовковою сукнею і двома капелюшками менше, ніж господиня парафіяльного священника о. Зайонца в містечку Каповіц». «Поштмейстер заручився наміснику, що три дні, день за днем, форштегери вечеряли бульйоном з гречаною крупою і м'ясом з оцтовим хроном. Намісник потрапив у немилість до господині священника і відтоді ніколи не отримував на вечерю нічого, окрім каші на молоці. Пан Преклічек був прикрою жертвою крупи та хрону, а панна Преклічкова була найнещаснішою дівчиною форштегеровою під галицько-лодомерським сонцем, дівчиною форштегеровою із коміром з фарбованих кроликів, дівчиною форштегеровою лише з трьома шовковими сукнями та трьома капелюшками!».

Прижиттєве видання.

На авантитулі, с. 218 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 25x42, з написом: BIBLIOTEKA | №168 | W. TARCZYŃSKIEJ.
На титульному аркуші – штамп у вигляді вензеля з літери «Т».
Тканинна палітурка.
ФРЦК – 177947.

84. pol Б L 59

Lessing, [Gotthold Ephraim]. Natan Mędrzec [Text] : poemat dramatyczny w 5 aktach / G. E. Lessing ; przeł. Kwiryn Anastazy. – Warszawa : Nakł. i druk S. Lewentala, 1877. – 160 s., 199x141. – (Bibl. najcenniejszych utworów lit. Europ. Lit. Niem.). – pol. (w oprawie) : 1 r. 75 k.

Готгольд Ефраїм Лессінг (1729-1781) – німецький поет, драматург, теоретик мистецтва та літературний критик-просвітитель. Засновник німецької класичної літератури.

Готгольд Лессінг. Натан Мудрий.

Драма у віршах у п'яти діях 1779 року. П'єсу не було поставлено за життя Лессінга і вперше було виконано 1783 року у театрі Карла Теофіла Дьоббеліна у Берліні. Дія відбувається у Єрусалимі під час Третього хрестового походу. Мудрий єврейський купець Натан, освічений султан Саладін та тамплієр намагаються навести мости між іудаїзмом, ісламом та християнством. Основні теми драми – дружба, терпимість, релятивізм Бога, неприйняття чудес та потреба у спілкуванні.

На титульному аркуші – власницький овальний штамп зеленим чорнилом, 19x29, з написом: CHARLES HEJSMAN | ODESSA і круглий штамп фіолетовим чорнилом, d 35, з написом: Stowarzyszenie Polskie | w Odesie | OGNISKO.

Приплетено:

85. Lessing, [Gotthold Ephraim]. Emilia Galotti [Text] : Tragedya w 5 aktach / G. E. Lessing ; przeł. tłumacz «Wallensteina». – Warszawa : Nakł. i druk S. Lewentala, 1878. – 67 s. – (Bibl. najcenniejszych utworów lit. Europ. Lit. Niem.). – pol.

Готгольд Лессінг. Емілія Галотті.

Трагедія на п'яти діях 1772 року. Місце та час дії – містечко Гвасталла на півночі Італії у XVII столітті. Лессінг працював над сюжетом трагедії п'ятнадцять років: перші записи датуються 1757 роком. Головна думка, яку хотів донести автор у п'єсі, це те, що ганьба і безчестя гірші за смерть. Короткий зміст п'єси: «Легковажний принц Гонзага, правитель Гвасталли, закохується в дівчину з не дуже знатної родини, Емілію Галотті, яка збирається вийти заміж за графа Аппіані. Ще недавно у принца була інша кохана, Орсіна, але вона йому набридла. Придворний Марінееллі, бажаючи прислужитися принцу і розсіяти його сум, підлаштовує вбивство графа Аппіані. Зрештою, коли все розкривається, батько Емілії вбиває свою дочку, боячись, що принц позбавить її честі, тому що розуміє, що не може піти проти монарха, а потім приходиться із повинною».

ФРЦК – 178037.

86. pol Б М 21

Malczewski, Antoni. Marja [Text] : powieść ukraińska / Antoni Malczewski. – Kijów : Nakł. księg. Narcyza Gieryna, 1911. – 57 s., 173x129. – pol. : 5 r.

Антоній Мальчевський (1793-1826) – польський поет, представник (разом із Северином Гоцинським та Юзефом Богданом Залеським) «української школи» польського романтизму. Недовго навчався у Кременецькому ліцеї. У 1811-1815 роках служив у армії Варшавського герцогства. Повернувшись із-за кордону, оселився на Волині. Нещасна любов до дружини іншого змусила його переїхати до Варшави, де він незабаром помер, пригнічений злиднями та неуспіхом свого єдиного закінченого твору – першої польської романтичної поеми «Марія». «Марія» мала величезну популярність. Вона, поряд із поемами Адама Міцкевича, започаткувала жанр романтичної епічної поеми в польській літературі.

Антоній Мальчевський. Марія: українська легенда.

Дія твору віднесено до XVII століття; зображено сцени життя польської шляхти в Україні, ліричні картини української природи, яскраві характери. В основі сюжету лежить дійсна трагічна доля Гертруди Коморовської (Потоцької), яку було викрадено за наказом магната Потоцького, який не бажав, щоб вона стала дружиною його сина. Спираючись на зразки поем Байрона та Вальтера Скотта, автор створив песимістичний твір про безсилля людини перед

непізнаваним злом світу. У поемі розповідається про трагічну історію Марії, Вацлава, Мечника та Воєводи, це також історія про трагічну побудову світу, яким панують Відчай, Страх, Біда, Горе та Смерть, приховані навіть у найкрасивішій квітці щастя.

Картонна обкладинка із малюнком.

ФРЦК – 9835.

87. pol Б М 65

Mickiewicz, Adam. Pisma [Text] / Adam Mickiewicz. – Wyd. nowe znacznie powiększone. – Warszawa : Nakł. S. H. Merzbacha Księgarza ; Poznań : Ludwik Merzbach, 1858. – Т. I. – 1858. – 246 s. : portr. aut., 8 ryc. na stali, 161x107. – pol. (oprawa twarda) : ? г.

Адам Міцкевич (1798-1855) – польський поет, політичний публіцист, діяч польського національного руху. Засновник романтизму в польській літературі, польської романтичної драми. У Західній Європі його порівнюють з Байроном і Гете. Під час свого життя в Парижі був професором слов'янської літератури в «Колеж де Франс». В основному відомий як автор поетичної новели «Дзяди» та національного епосу «Пан Тадеуш», який вважають останнім великим епосом шляхетської культури Речі Посполитої. Міцкевича вважають національним героєм Польщі.

У жовтні 1823 року за участь у підпільних товариствах Адама Міцкевича було заарештовано і після тривалого слідства вислано у віддалені губернії Польщі. У листопаді 1824 року він прибув до Санкт-Петербурга, звідки його перевели до Одеси. З лютого по 13 листопада 1825 року Міцкевич жив в Одесі в будинку Вагнера, в тодішньому Рішельєвському ліцеї (Катерининська вулиця, друге вікно першого поверху), саме в цій кімнаті він писав свої прекрасні вірші. Він чекав на вакансії для викладання, але викладати йому не дозволили. Пізніше Міцкевич жив у одноповерховому флігелі будинку сім'ї Шеміотів на вулиці Єлісаветинській, 21. В Одесі він був польським юнаком, привабливим поетом та любителем одеських дам. Він був «вигнанцем», за яким стежили поліційні шпигуни, та романтичним мандрівником, зануреним у розкіш. Жив як «турецький паша». Легке життя, любовні інтрижки, обіди, бали і театр – ось що йому залишалося. Він відвідував «обране» суспільство – графиня Є. Воронцова запрошувала представників аристократії, дворянства та багатих комерсантів, суспільство трохи нижче рангом збиралося у самого графа М. С. Воронцова.

Пізніше салони намісника та його дружини затьмарив салон генерала І. Й. Вітта та його подруги Кароліни Собаньської. З чоловіком своїм, графом Ієронімом Собаньським, власником великого торгового дому, Кароліна жила окремо. Графиня була гарна собою і позбавлена світських достоїнств. Все в ній було лише ілюзією, але її високе мистецтво полягало в тому, що ілюзіям вона вміла надавати риси правди та природності. Такою пізнав її Міцкевич. Він не встиг схаменутися, як уже був у рабстві у цієї гарної дами тридцяти з лишком років. Міцкевич був надто темпераментним, щоб бути вірним. Його увагу привернула і пані Іоанна Залеська, дружина Бонавентури Залеського, у будинку якої, розташованому поруч із будинком пані Євгенії Шеміот на вулиці Єлизаветинській, 15, частенько бував молодий литвин. Іоанна негарна, але очі її надто виразні. Її смуток сповнений пристрасті. Міцкевич порівнює з хибним блиском Собаньської та безплідним смутком Іоанни Залеської полум'яну віру Євгенії Шеміот. А після вечора, проведеного з Іоанною, сумною та ніжною, він йшов відпочити в обіймах графині Гур'євої, безжурної жінки, дружини одеського градоначальника. Донжуаном він не був, хоч і змінював тоді жінок із надмірною свободою. Цей період його життя був сповнений насолодами, але ряснів і муками совісті, що роздирають душу молодого «паші». В одеському театрі виступають італійські актори, які після успіхів у театрах Сієни, Феррари чи Болоньї у пошуках щастя дісталися цих країв. Опера була другорядною. Але «Чарівний стрілець» Вебера подав Міцкевичу ідею строф «Хору мисливців». Якось за дорученням Вітта пані Собаньська запропонувала Міцкевичу взяти участь у розважальній поїздки Кримом. У поїздки, окрім пані Кароліни та її чоловіка, мали брати участь Генрік Ржевуський та якийсь Бошняк, якого Міцкевичу представили як натураліста-аматора. Поет з радістю прийняв пропозицію, не здогадуючись про таємні цілі, що ховалися за цим виїздом на Кримський півострів. З 14 серпня до 14 жовтня 1825 року компанія подорожувала Кримом, результатом цієї поїздки стали «Кримські сонети» Міцкевича, які були опубліковані в оригіналі не в Польщі, а в Москві, куди заслання було переведено з Одеси наприкінці 1825 року, у виданні Московського університету, наприкінці 1826 року. Не в цих віршах, які наслідували Петрарці, слід шукати справжнього Міцкевича. Знайти його можна в інших створіннях, зокрема, у двох елегіях, писаних у 1825 році, та у «Роздумах у день від'їзду з Одеси».

Адам Міцкевич. Твори. Том 1. Балади та романси. Сонети. Кримські сонети. Різні вірші.

У «Баладах та романсах» чітко звучать героїчні настрої. Оригінальність, простота, гарний та виразний вірш, жива, полум'яна уява та сміливість нешаблонної думки відрізняли перші вірші молодого поета. «Кримські сонети» – цикл, що складається з 18 віршів, написаний Адамом Міцкевичем під враженням від двомісячної подорожі Кримом у 1825 році.

На титульному аркуші та с. 246 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 639 | ROBOTNICZY w ODESIE.
ФРЦК – 178014.

88. pol Б М 65

Mickiewicz, Adam. Pisma [Text] / Adam Mickiewicz. – Wyd. nowe, znacznie powiększ. – Warszawa : Nakł. S. H. Merzbacha Księgarza ; Poznań : Ludwik Merzbach, 1858. – Т. IV. – 1858. – 283 s. : 1 il. : portr. aut., 8 rys. na stali, 169x118. – pol. (oprawa twarda) : 2 r. 50 k.

Адам Міцкевич. Твори. Том 4. Епічна поема «Пан Тадеуш» (продовження)».

Повна назва твору – «Пан Тадеуш, або Останній наїзд на Литві. Шляхетська історія 1811-1812 років у дванадцяти книгах, писана віршами». Дія поеми відбувається протягом 5 днів у 1811 році і одного дня у 1812 році на берегах Німану, «на Литві» (у колишньому Великому князівстві Литовському) перед навалюю Наполеона на Росію. Головні герої поеми – Тадеуш та Зося, представники двох суперницьких шляхетських сімей – Сопліц та Горешків. Задум поеми переріс з ідилії (зразком для якої була ідилія Гете «Герман і Доротея») у широку епічну картину, що поєднує побутову, військову, любовну та патріотичну лінії. У поемі настільки правдиво та докладно відтворені картини життя, побуту та вдач польської та литовської шляхти (опис полювання, бенкетів, свят, звичаїв), що ще за життя автора вона отримала характеристику «Енциклопедія польського життя».

На титульному аркуші та нахзаці – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 616 | ROBOTNICZY w ODESIE.

На фронтиспісі – гравюра з написом зі сторінки 25 (сцена з твору), автори гравюри: W. Gerson 1858. Carl Mayer sc Nürnberg. (Войцех Герсон (1831-1901) – польський художник-реаліст. Карл Майєр (1798-1868) – німецький художник з Нюрнберга, гравер на міді та сталі, графік, видавець).
ФРЦК – 178016.

89. pol Б М 65

Mickiewicz, Adam. Pisma [Text] / Adam Mickiewicz. – Wyd. nowe, znacznie powiększ. – Warszawa : Nakł. S. H. Merzbacha Księgarza ; Poznań : Ludwik Merzbach, 1858. – **T. IV.** – 1858. – 283 s. : 1 il. : portr. aut., 8 rys. na stali, 171x114. – pol. (oprawa twarda) : 2 r. 50 k.

Адам Міцкевич. Твори. Том 4. Епічна поема «Пан Тадеуш» (продовження)».

На титульному аркуші, авантитул, с. 280 – овальний штамп, 35x50, рожевим чорнилом, з написом: Biblioteka i Czytelnia | KORWIN-PAWLOWSKIEJ | w ODESIE.

Бібліотека польських книг була відкрита Оленою Федорівною Корвін-Павловською у 1911 році на Молдаванці, на вулиці Степовій, 29, неподалік нового римсько-католицького костелу Святого Климента. У фонді бібліотеки ООУНБ виявлено 5 книг польською мовою з бібліотеки О. Корвін-Павловської.

На фронтиспісі – гравюра з написом: «Grazyna» із книги Adam Mickiewicz. Pisma, Том II, Karta III, автори: «rysował A. Lesser, sztuch Wrankmore».

Олександр Лессер (1814 Варшава – 1884 Краків) – польський художник.

Тканинна палітурка із золотим тисненням (малюнок пошкоджений).
ФРЦК – 178017.

90. pol Б М 65

Mickiewicz, Adam. Pisma [Text] / Adam Mickiewicz. – Wyd. nowe, znacznie powiększ. – Warszawa : Nakł. S. H. Merzbacha Księgarza ; Poznań : Ludwik Merzbach, 1858. – **T. V.** – 1858. – 284 s. : portr. aut., 8 rys. na stali, 171x118. – pol. (oprawa twarda) : 2 r. 50 k.

Адам Міцкевич. Твори. Том 5. Різні вірші та переклади. Гяур. Нотатки про «Ягеллоніду».

У 5-му томі вперше публікується дебютний вірш Міцкевича «Zima mieyska» («Міська зима»), раніше опублікований в тижневику «Tygodnik Wileński» в 1818 році, він не видавався в паризьких виданнях.

На титульному аркуші та с. 282 – овальний штамп рожевим чорнилом, 35x50, з написом: Biblioteka i Czytelnia | KORWIN-PAWLOWSKIEJ | w ODESIE.

На титульному аркуші та с. 282 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка: CENTRALNY POLSKI KLUB 602 | BIBLIOTEKA | ROBOTNICZY w ODESIE.

ФРЦК – 178018.

91. pol Б М 65

Mickiewicz, Adam. Pisma [Text] / Adam Mickiewicz. – Wyd. nowe, znacznie powiększ. – Warszawa : Nakł. S. H. Merzbacha Księgarza ; Poznań : Ludwik Merzbach, 1858. – **T. VII.** – 1858. – 315 s. : portr. aut., 171x118. – pol. (oprawa twarda) : 2 r. 50 k.

Адам Міцкевич. Твори. Том 7. Дещо про слов'янську літературу (продовження).

Лекції з історії слов'янських літератур читалися Міцкевичем в еміграції, у Парижі, в «Колеж де Франс» з листопада 1840-го по 1843 рік. Велику увагу приділив геніальний поляк у своїх лекціях Україні. Історія слов'янського світу та його літератур представлена у лекціях Міцкевича багатогранно: тут і давня поезія (культура загалом) чеського, сербського, польського, болгарського народів, літопис та фольклор, духовні скарби Київської Русі, аналіз «Слова про похід Ігорів». «Українська тема» у «Лекціях» Міцкевича цікава та багатогранна. Ця тема не обмежується лише суто українською «етнографічною» лінією. Розповідаючи про творчість Миколи Рея, сучасника видатного польського поета XVI століття Кохановського, Міцкевич наголошує, що Рей у дитинстві та молодості жив у Галицькій (Червоній) Русі, тобто, на території сучасної Західної України, «серед винятково поетичного та музичного народу», де розмовляв «польсько-російською (русинською) мовою і перейнявся народним тоном і тією простотою, яка відрізняє всі його твори».

На титульному аркуші та с. 315 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB 593 | BIBLIOTEKA | ROBOTNICZY w ODESIE.

ФРЦК – 178019.

92. pol Б М 65

Mickiewicz, Adam. Pisma [Text] / Adam Mickiewicz. – Wyd. nowe, znacznie powiększ. – Warszawa : Nakł. S. H. Merzbacha Księgarza ; Poznań : Ludwik Merzbach, 1858. – **Т. VIII.** – 1858. – 374 s., LXXXIV s. : il. : portr. aut., 167x118. – pol. (oprawa twarda) : 2 r. 50 k.

Адам Міцкевич. Твори. Том 8. Дещо про слов'янську літературу (продовження).

Розповідаючи у лекціях з історії слов'янських літератур про життя та творчість польського (та українського) релігійного письменника та проповідника XVII століття Петра Скарги, Міцкевич зі співчуттям та схваленням цитує філіппіки цього автора, де викривається знуцання шляхти й з польських, й з українських селян. Концепція слов'янського світу Міцкевича вплинула на Кирило-Мефодіївське товариство, оскільки розглядала співдружність слов'янських народів на цілком рівноправних, демократичних принципах, без будь-яких імперських претензій; при цьому поет надавав особливого значення саме боротьбі «слов'янських племен» за національну незалежність та державну самостійність кожного народу.

На титульному аркуші – власницький овальний штамп фіолетовим чорнилом, 19x33, подвійна рамка, з написом: CHARLES HEJSMAN | ODESSA.

На форзаці, титульному аркуші та с. LXXXIV – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB 588 | BIBLIOTEKA | ROBOTNICZY W ODESIE.

На форзаці – круглий штамп фіолетовим чорнилом, d 35, з написом: Stowarzyszenie Polskie w Odesie OGNISKO.

ФРЦК – 178020.

93. pol Б М 65

Mickiewicz, Adam. Poezje [Text] / Adam Mickiewicz. – Wyd. zupełne w 4. t. – Lwow : Księg. pol., 1886. – **Т. 3.** – 1886. – 314, [4] s., 156x107. – pol. (oprawa twarda) : 2 r. 50 k.

Адам Міцкевич. Поезія. Повне видання у 4-х томах. Том 3. *Зі змісту:* Гражина; Конрад Валленрод; Різні поезії; Оповідання та казки.

Романтична поема «Гражина» поклала початок жанру так званої польської поетичної повісті. У поемі описана героїчна боротьба литовського народу проти хрестоносців. В основу сюжету покладений реальний епізод з історії Литви початку XV століття, коли князь Новогрудка Литавор замислив зрадити литовського князя Вігольда через те, що той не хотів йому повернути місто Ліду, посаг його дружини Гражини. Вона взяла зброю Литавора й стала до бою проти тевтонських лицарів, під час котрого загинула. Литавор помстився за неї, убив командора й спокутав свою провину, зійшовши на багаття разом зі своєю дружиною. Історичний сюжет під пером Міцкевича набув романтичного забарвлення. Він яскраво, пристрасно оспівав подвиг відважної героїні.

На титульному аркуші та с. 306 – штамп фіолетовим чорнилом, 24x42, подвійна рамка, з написом: BIBLIOTEKA | № 386 | W. TARCZYŃSKIEJ (інвентарний номер написаний від руки у внутрішній рамці).

На титульному аркуші та с. 314 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB 663 | BIBLIOTEKA | ROBOTNICZY w ODESIE.

На форзаці наклеєний паперовий ярлик, розмір – 22x41, фіолетовий папір, золоті літери, з написом: INTROLIGATOR J. GASSER w Dubnie (адреса нерозбірлива). (Ярлик палітурника Я. Гассера, який працював у Дубні).

Палітурка пошкоджена. 4 бинти, форзаці з ефектом муару.

На корінці – тиснення: W. T. (Вікторія Тарчинська).

ФРЦК – 178069.

94. **pol Б М 65**

Mickiewicz, Adam. Poezje [Text] / Adam Mickiewicz ; życior. aut. Piotr Chmielowski. – Wyd. Jubileuszowe. – Nowe wyd. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa, 1897. – **Т. 3.** – 1897. – 287, [14] s., 160x124. – pol. (oprawa twarda) : 2 r.

Адам Міцкевич. Поезія. Том 3. Ювілейне видання. «Пан Тадеуш».

На форзаці, с. 5 та с. 21 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA | ROBOTNICZY w ODESIE.

На титульному аркуші – круглий штамп книгарні Едуарда Островського, фіолетове чорнило, d 30, подвійна рамка, з написом: Księgarnia | i SKŁAD NUT | E. OSTROWSKIEGO | w Odesie | Derybasowska Ul.

Прилетено:

- 95. Mickiewicz, Adam. Poezje** [Text] / Adam Mickiewicz ; życior. aut. Piotr Chmielowski. – Wyd. Jubileuszowe. – Nowe wyd. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa, 1897. – **Т. 4.** – 1897. – 314 s. – pol.

Адам Міцкевич. Поезія. Ювілейне видання. Том 4. Переклади та статті.

ФРЦК – 177969.

- 96. pol Б М 65**
Mickiewicz, Adam. Poezje [Text] / Adam Mickiewicz ; życior. aut. Piotr Chmielowski. – Nowe wyd. – Warszawa : Księg. Gebethnera i Wolffa ; Petersburg : Księg. pol. (Br. Rymowicz), 1888. – **Т. 4.** – 1888. – 376 s., 174x127. – pol. (oprawa twarda) : 2 r. 50 k.

Адам Міцкевич. Поезія. Том 4. Переклади.

На титульному аркуші та с. 374 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA | ROBOTNICZY w ODESIE.

На форзаці – власницький напис чорнилом: Justyny Zaleskiej і напис: 1928 roku 19 stycznia Be.....j.

ФРЦК – 178013.

- 97. pol Б М 65**
Mickiewicz, Adam. Dzieła [Text] / Adam Mickiewicz. – Wyd. zupełne przez dzieci aut. dokonane. – Paryż : Księg. luxemburska, 1880. – **Т. IV.** – 1880. – 335 s., 178x119. – pol. (oprawa twarda) : 1 r. 50 k.

Адам Міцкевич. Твори. Повне видання, здійснене дітьми автора. **Том 4.** Книги польського народу та польського паломництва. Літературні статті. Перші століття польської історії.

«Книги польського народу та паломництва» – віршово-публіцистичний твір, виданий у 1832 році в Парижі (анонімно і без назви), адресований емігрантам, які прибули до Франції

після Листопадового повстання. У ньому Міцкевич посилається на еміграційні політичні суперечки. Це нарис історії людства, в якому Польща відіграє роль спокутниці народів (ідея месіанства). «Книги польського народу та польського паломництва» – це повчальні притчі, створені за зразком біблійного стилю. Їх дуже часто перекладали іноземними мовами, тому що вони стосувалися питань свободи, спільних для європейських народів.

Міцкевич був не лише поетом і публіцистом, він також був дослідником, який, серед іншого, досліджував давню історію польського народу у перші століття його історії. Твір Міцкевича «Перші століття польської історії», виданий посмертно, не повторює стереотипів про походження слов'ян взагалі та поляків зокрема, але є унікальним у порівнянні з іншою подібною літературою.

Тканинна синя палітурка.

ФРЦК – 101939.

98. pol Б М 65

Mickiewicz, Adam. Dziady [Text] : / Adam Mickiewicz ; wstęp i objaśn. Bronisław Chlebowski. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa ; Krakow : G. Gebethner i Spółka, 1907. – **Cz. II, IV, tudzież fragm. pośmiertne.** – 1907. – 124 s., 180x124. – (Wybór pisarzów pol. dla domu i szkoły. № 7). – pol. (oprawa twarda) : 1 r.

Адам Міцкевич. Дзяди. Частини II, IV, посмертні фрагменти.

Романтично-драматична поема Адама Міцкевича «Дзяди» («Діди») опублікована у 1823-1832 роках. Складається із чотирьох частин. II та IV частини були написані в Каунасі. Дзяди – це назва обряду, що зберігся з язичницьких часів. У день Дзядів жерці-чарівники поминають померлих і приносять їм жертви – їжу та питво.

На титульному аркуші – штамп червоним чорнилом, 20x42, з написом: E. OSTROWSKI | Księgarnia, Skład nut | i Prenumerata pism. | Odesa, Derybasowska, 26,

овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 567 195 | ROBOTNICZY w ODESIE

та овальний штамп фіолетовим чорнилом, 30x45, з написом: Biblioteka i Czytelnia | DOMU POLSKIEGO | w ODESIE.

ФРЦК – 178009.

99. pol Б М 65

Mickiewicz, Adam. Konrad Wallenrod [Text] : powieść hist. z dziejów lit. i pruskich / Adam Mickiewicz ; wstęp i objaśn. Henryk Galle. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa ; Krakow : G. Gebethner i Spółka, 1907. – 96 s., 180x124. – (Wybór pisarzy pol. dla domu i szkoły. № 4). – pol. (oprawa twarda) : 1 r.

Адам Міцкевич. Конрад Валленрод. Історичний роман з історії Литви та Пруссії.

«Конрад Валленрод» – це поема (віршований роман) Адама Міцкевича 1828 року, дія якої відбувається у Великому князівстві Литовському XIV століття. Описуються ті давні часи, коли язичники-литовці боролися з головним своїм ворогом – Тевтонським орденом, який підкорив Пруссію, та взаємодію між литовцями, пруссаками, росіянами та поляками у ті часи. У поемі є все: романтична фабула про героя-патріота у ворожому стані, національний колорит литовської народної старовини, балади і пісні, що входять у тканину поеми, пристрасність її патріотичного духу. У поемі шість пісень (Вибори, Гімн, Пісня, Банкет, Війна, Прощання), що розповідають вигадану історію Валленрода, литовського язичника, захопленого та вихованого як християнин його давнім ворогом, Орденом тевтонських лицарів. Валленрода навіть звели в ранг Великого Магістра, але його патріотизм прокидається при прослуховуванні пісні, в якій таємничий менестрель (waydelote) виявляється литовцем, як і Валленрод. Потім разом зі своїм земляком Халбаном Конрад намагається помститися ворогам, свідомо ведучи тевтонських лицарів до воєнної поразки. Виявляється, що Валленрод має дружину, Альдону, «відлюдницю», яка живе в вежі замку. Лицарі викривають зраду і засуджують Валленрода на смерть. Алдона відмовляється тікати з ним, Валленрод закінчує життя самогубством.

На титульному аркуші – штамп червоним чорнилом, 20x42, з написом: E. OSTROWSKI | Księgarnia, Skład nut | i Prenumerata pism. | Odesa, Derybasowska, 26,

овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 581 | ROBOTNICZY w ODESIE

та овальний штамп фіолетовим чорнилом, 30x45, з написом: Biblioteka i Czytelnia | DOMU POLSKIEGO | w ODESIE.

ФРЦК – 178010.

100. pol Б М 79

Molier. Dzieła [Text] : [y 6 t.] / Molier ; przeł. Tadeusz Żeleński (Boy) ; wstęp i uw. kryt. opatrz. Władysław Gunther. – Wyd. zupełne, dokonane staraniem tłumacza. – Lwów : Nakł. księg. pol. Bernarda Połonieckiego ; Warszawa : Księg. E. Wende i Sp., 1912. – **Т. II.** – 1912. – 373,1 s., 195x136. – pol. (oprawa twarda) : 5 r. – **Z treści:** Sganarel czyli Rogacz z urojenia; Don Garcia z Nawarry czyli Zazdrosny książę; Szkoła mężów; Natręty; Szkoła żon; Podziękowanie Królowi Jegomości; Krytyka Szkoły żon; Improwizacja w Wersalu.

Жан-Батіст Поклен, псевдонім – Мольєр (1622-1673) – всесвітньо відомий французький комедіограф XVII століття, творець класичної комедії, за фахом актор та директор театру.

Мольєр. Твори : [у 6 т.]. Том 2: Сганарель, або Уявний роконосець; Дон Гарсія Наваррський, або Ревнивий принц; Школа чоловіків; Надокучливі; Школа дружин; Подяка Королеві (поетична посвята); Критика «Школи дружин»; Версальський експромт.

Другий том «Творів» Мольєра складається з п'єс, написаних у 1660-1663 роках.

На форзаці та авантитулі – штамп фіолетовим чорнилом, 24x42, подвійна рамка, з написом: BIBLIOTEKA | № 1528 | W. TARCZYŃSKIEJ (інвентарний номер від руки написаний у внутрішній рамці)

та овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 1053 | ROBOTNICZY w ODESIE.

ФРЦК – 177933.

101. pol Б М 79

Molier. Dzieła [Text] : [y 6 t.] / Molier ; przeł. Tadeusz Żeleński (Boy) ; wstęp. uw. kryt. opatrz. Władysław Gunther. – Wyd. zupełne, dokonane staraniem tłumacza. – Lwów : Nakł. księg. pol. Bernarda Połonieckiego ; Warszawa : Księg. E. Wende i Sp., 1912. – **Т. III.** – 1912. – 314,1 s., 194x134. – pol. (oprawa twarda) : 5 r. – **Z treści:** **Małżeństwo z musu; Księżniczka Elidy; Tartufe czyli Świętoszek; Don Juan; Miłość lekarzem.**

Мольєр. Твори : [у 6 т.]. Том 3: Шлюб мимоволі; Принцеса Елїди; Тартюф, або Дурисвіт; Дон Жуан, або Кам'яний бенкет; Коханья-цілитель.

Третій том «Творів» Мольєра містить п'єси, написані у 1664-1665 роках.

На форзаці і авантитулі – штамп фіолетовим чорнилом, 24x42, подвійна рамка, з написом: BIBLIOTEKA | № 1529 | W. TARCZYŃSKIEJ (інвентарний номер від руки написаний у внутрішній рамці)

та овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 1054 | ROBOTNICZY w ODESIE.

ФРЦК – 177940.

102. pol Б М 79

Molier. Dzieła [Text] : [у 6 т.] / Molier ; przeł. Tadeusz Źeleński (Boy) ; wstęp. uw. kryt. opatr. Władysław Gunther. – Wyd. zupełne, dokonane staraniem tłómacza. – Lwów : Nakł. księg. pol. Bernarda Połonieckiego ; Warszawa : Księg. E. Wende i Sp., 1912. – Т. V. – 1912. – 318,1 s., 195x136. – pol. (oprawa twarda) : 5 r. – **Z treści: Skapiec; Pan de Pourceaugnac; Dostojni współzalotnicy; Mieszczuch szlachcicem.**

Мольєр. Твори : [у 6 т.]. Том 5: Скупий; Пан де Пурсоньяк; Блискучі коханці; Міщанин-шляхтич.

П'ятий том «Творів» Мольєра містить п'єси, написані в 1668-1670 роках.

На форзаці та авантитулі – штамп фіолетовим чорнилом, 24x42, подвійна рамка, з написом: BIBLIOTEKA | № 1531 | W. TARCZYŃSKIEJ (інвентарний номер від руки написаний у внутрішній рамці)

та овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 1055 | ROBOTNICZY w ODESIE.

ФРЦК – 178023.

103. pol Б М 79

Molier. Skapiec [Text] : komedja w 5 aktach / Molier ; przeł. Boy. – Warszawa : Inst. Wydaw. «Bibl. pol.», [1924]. – 91 s., 157x110. – pol. (oprawa twarda) : 1 r.

Мольєр. Скупий: комедія у 5 діях.

П'єса, що висміює скупість з іронією та гумором. Смішні зав'язки, смішні сцени і діалоги. Гроші так затьмарили очі головному герою Гарпагону, що він просто сліпий до усього іншого й не помічає нічого.

На форзаці – прямокутний штамп синім чорнилом, 19x63, без рамки, з написом: Skład główny dla Z.S.S. | Spółdzielnia Wydawnicza | «TRIBUNA» | Moskwa, ul. Worowskiego 1/2, tel.1-11-48.

Картонна палітурка.

ФРЦК – 178025.

104. pol Б М 99

Mysing, Oskar. Wróg Napoleona [Text] / Oskar Mysing ; przekł. Topor. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1899. – Т. I. – 1899. – 144 s., 171x117. – pol. (oprawa twarda) : 2 r. 50 k.

Оскар Мюзінг (1867-1933) – німецький романіст, автор психологічних оповідань та романів. Писав під псевдонімом Отто Мора. Мюзінга ставлять за талантом вище за багатьох представників так званої «Нової Німеччини». Бувши реалістом, він боровся проти грубого матеріалізму та знервованості сучасних йому німецьких письменників. Народився в Бремені в сім'ї місцевого купця, в юності жив у Дрездені (з 1872 по 1882 рік), закінчив університети в Берліні та Лейпцигу в 1888-1891 роках, потім здійснив тривалу поїздку до Франції, влітку 1892 року він поїхав до Австрії, після чого оселився в рідному місті, щоб зайнятися письменницьким ремеслом. У 1894-1900 роках він жив у Мюнхені, потім переїхав до Ельберфельда і працював як редактор газети «Ельберфельдер цайтунг». З 1902 року жив у Берліні, де до 1906 року редагував видання «Кельніше цайтунг». Через деякий час письменник оселився у Парижі.

Оскар Мюзінг. Ворог Наполеона. Том 1.

Історичний роман про події 1799 року у Франції.

Прижиттєве видання.

На титульному аркуші та с. 144 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | № 7. | W. i A. Jakuszewskich

та напис синім олівцем: № 9.

ФРЦК – 177952.

105. pol Б М 99

Mysing, Oskar. Wróg Napoleona [Text] / Oskar Mysing ; przekł. Topor. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1899. – Т. II. – 1899. – 174 s., 174x116. – pol. (oprawa twarda) : 2 r. 75 k.

Оскар Мюзінг. Врог Наполеона. Том 2.

Прижиттєве видання.

На титульному аркуші та с. 174 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | № 8. | W. i A. Jakuszewskich
ФРЦК – 177948.

106. pol Б О 19

Ochorowicz, Julian. Wiedza tajemna w Egipcie [Text] : opowiadanie hist.-przyrodnicze ; **Istota bytu** : legenda hist.-filozoficzna / Julian Ochorowicz ; przedm. Ignacy Matuszewski. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1898. – 160 s. : 3 il., 177x121. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 30). – pol. (w oprawie) : 2 r. 50 k.

Юліан Охорович (1850-1917) – український та польський вчений, психолог, філософ-позитивіст та винахідник у галузі телефонного зв'язку, доктор філософії (1873). Є засновником наукової психології у Західній Україні та Польщі, одним із піонерів досвідченої психології у світовій науці. Закінчив природничий факультет Варшавського університету. Якийсь час був доцентом Львівського університету. У 1882-1892 роках жив у Парижі, де разом із Ж. М. Шарком, Ш. Ріше та Т. Рібо розробляв наукові проблеми гіпнозу та методу психотерапії. До цього періоду відносяться винаходи Охоровича в області телефонії: двомембранний електромагнітний телефон; термомікрофон. У 1886 році на 3-й Петербурзькій електротехнічній виставці Охорович вперше організував трансляцію проводами оперних спектаклів.

Юліан Охорович. Таємні знання Єгипту. (Історико-природне оповідання). **Сутність буття** (Історико-філософська легенда).

У книзі «Таємні знання Єгипту» (1894), яка доповнює навіть сучасну єгиптологію, Ю. Охорович стверджує, що паранормальні явища, будучи фізичними, полягають у передачі малих енергій, що піддаються виміру.

Робота «Сутність буття» є специфічним оглядом філософських позицій, що містять елементи індійської філософії. Це єдиний текст Охоровича, в якому він безпосередньо звертається до питань в галузі метафізики.

Життєве видання. На форзаці портрет автора.

На форзаці, титульному аркуші, с. 47, с. 85 та с. 152 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | № 53. | W. i A. Jakuszevskich

На форзаці – власницький напис олівцем: Jakuszewski.

і напис синім олівцем: № 37.

Видавнича тканинна бордова палітурка.

ФРЦК – 177942.

107. pol Б О 82

Orzeszkowa, Eliza. Przy dochodzeniu śledczym [Text] : nowelle / Eliza Orzeszkowa. – Warszawa : Druk. A. T. Jezierskiego, 1900. – 160 s., 181x114. – pol. (w oprawie) : 1 r. 50 k.

***Еліза Ожешко** (1841-1910) – польськомовна письменниця та громадський діяч. У Польщі вважається видатною польською письменницею, у Білорусі – білоруською. Еліза Ожешко, уроджена Ельжбета Павловська народилася у сім'ї багатого поміщика та адвоката. Освіту здобула у Варшавському пансіоні. У 17 років була видана заміж за поміщика Кобринського повіту Петра Ожешка і жила у його маєтку в Людвиновому. Надавала підтримку учасникам повстання 1863 року. За причетність до повстання її чоловік був у 1865 році засланий до Пермської губернії, а маєток був конфіскований. Шлюб Елізи з Петром Ожешком за її ініціативи було визнано недійсним у 1869 році. Влаштувавшись у Гродно, Ожешко продала маєток Мілківцину (1870) та жила літературними працями. У 1894 році повторно вийшла заміж за Станіслава Нагорського. Займалася благодійною та патріотичною громадською діяльністю.*

Еліза Ожешко. У слідчому розслідуванні.

У своїх творах Еліза Ожешко торкається патріотичних тем, часто завуальовано згадує події Січневого повстання в Польщі, не ігнорує проблеми польського села, таких як безправ'я селян та їх недостатній доступ до освіти, а також єврейське питання та емансипацію жінок.

Прижиттєве видання.

На титульному аркуші та с. 150 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 181 | ROBOTNICZY w ODESIE.

Синя тканинна палітурка.

ФРЦК – 177925.

108. pol Б О 82

Orzeszkowa, Eliza. Meir Ezofowicz [Text] : powieść w 2 t. **Т. II** / Eliza Orzeszkowa. – Wyd. 2-e. – Warszawa : Własność, nakł. i druk S. Lewentala, 1898. – 265 s., 183x125. – (**Tanie zbiorowe wyd. powieści ; Т. XXIX**). – pol. (w oprawie) : 1 r. 50 k.

Еліза Ожешко. Меїр Юзефович (Йозефович, Езофович).
Роман у 2-х томах. Том II.

У творах на теми єврейського життя Ожешко проповідує більш терпиме та доброзичливе ставлення поляків до єврейської меншини, найбільш безправної, а також звільнення єврейства від гніту клерикалізму та традицій національної виокремленості. Найхарактерніше з таких творів – роман «Меїр Юзефович», де молодий прогресивно налаштований єврей, онук багатого купця, зазнає поразки у боротьбі з єврейським клерикалізмом свого містечка. Тут в описі боротьби немає класового підґрунтя. Невідомі благодійники вказують Меїру, вигнаному з рідного містечка, шлях до знання та правди. Роман «Меїр Юзефович» (1878) приніс Елізі Ожешко широке визнання, його перекладено 13 мовами.

Прижиттєве видання.

На титульному аркуші та с. 265 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 191 | ROBOTNICZY w ODESIE.

На титульному аркуші – овальний штамп рожевим чорнилом, 51x35, з написом: Biblioteka i Czytelnia | KORWIN-PAWLOWSKIEJ | w ODESIE.

Синя тканинна палітурка.

ФРЦК – 177984.

109. pol Б Р 72

Plauchut, Edmund. Chiny i Chińczycy [Text] / Edmund Plauchut ; przeł. H. Michałowski. – Warszawa : Druk. A. T. Jezierskiego, 1900. – 152 s. : il. [rys.], 178x118. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 143). – pol. (w oprawie) : 2 r. 50 k.

Едмон Плошю (Плаухут) (1824-1909) – французький журналіст, письменник, мандрівник та близький друг Жорж Санд (1804-1876) та її сина Моріса Санд (1823-1889). У 1869 році Плошю здійснив кругосвітню подорож за 120 днів на «залізницях» та «пароплавах». Редактор журналів «Revue des deux mondes», «Temps» та «Courrier de l'Indochine».

Едмонд Плошю. Китай та китайці.

Плошю провів багато років у Китаї, у книзі він дає у стислій формі повний «звіт» про китайців, як минулого, так і сьогодення, про їх релігію, літературу та про їх освячені віками звичаї. У книзі Едмон Плошю пише про значення цієї величезної нації, її мови, літератури, релігії, її історії, традицій і звичаїв, як про фактор у загальній сумі людської діяльності. Трохи торкаючись багатьох болючих питань сучасної дипломатії, він дає правдиву картину тих проблем, які європейським державним діячам доводиться вирішувати у зв'язку з розділом Піднебесної. Книга для тих, хто не має часу читати більш об'ємні та докладні книги з цього питання.

Прижиттєве видання.

На форзаці та с. 99 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | № 54. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці – власницький напис олівцем: М. Якушевській Б. Подв. 16.

та напис олівцем: № 38.

Палітурка з бордової тканини.

ФРЦК – 177941.

110. pol B R 49

Reymont, Władysław [Stanisław]. Z ziemi chełmskiej [Text] : wrażenia i notatki / Władysław St. Reymont. – Wyd. nowe niezmiennione. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa ; Krakow : G. Gebethner i Spółka, 1911. – 96 s., 197x140. – pol. (w oprawie) : 1 r. 50 k.

Владислав Станіслав Реймонт (1867-1925) – польський письменник, прозаїк та романіст, один із головних представників реалізму з елементами натуралізму у «Молодій Польщі». Невелика частина його спадщини складається із віршів. Він отримав Нобелівську премію за свій чотири томний «селянський епос» під

назвою «*Chłopi*». Творчість Реймонта різноманітна за тематикою, літературною формою та неоднакова за своєю цінністю. До своїх романів він включав елементи соціальної критики.

Владислав Реймонт. З Хелмської землі. Враження та нотатки.

Збірник літературних звітів, виданих у 1909 році у «Tygodnik Piustrowany». Доля уніатів, яка описана Владиславом Реймонтом у текстах «З Хелмської землі», була цікава для самого автора. Щоб вивчити історію уніатів, він зупинявся у місцях, де вони жили – у Хелмському краї та Підляссі. Реймонт писав: «Слухаючи ці тихі, монотонно-сумні оповідання, сповнені постійної боротьби, небувалого героїзму, непохитної віри та безмежної відданості, мені здавалося, що купка християн часів Діоклетіана розповідає мені свою криваву шокуючу історію». Реймонт надавав своїм репортажам нову форму, вміло поєднував почуті факти з літературною вигадкою. Він описав ситуацію, що склалася після того, як цар Олександр II у травні 1875 року розірвав унію між католицькою та православною церквами, в результаті чого до православ'я було повернено 236 парафій на Холмщині. Одним із використаних методів стало навмисне зіткнення послідовників різних релігій, що мала трагічні наслідки.

Прижиттєве видання.

На титульному аркуші та с. 96 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 21 | ROBOTNICZY w ODESIE.

На обкладинці – власницький овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x42, з написом: Marya Micinska.

Коричнева тканинна палітурка.

ФРЦК – 177972.

111. pol Б R 49

Reymont, Władysław [Stanisław]. Chłopi [Text] : powieść współczesna / Władysław Reymont. – Ósmy tysiąc. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa ; Krakow : G. Gebethner i Spółka, 1909. – **III : Wiosna.** – 1909. – 480 s., 179x120. – pol. (w oprawie) : 1 r. 50 k.

Владислав Станіслав Реймонт. Селяни : сучасний роман. **Частина III : Весна.**

Вершиною творчості Реймонта вважається роман «Селяни» (т. 1-4, 1904-1909), в якому зображено сільське життя у станових суперечностях та психологічних конфліктах. Сюжет книги – це історія батька та сина, які полюбили одну й ту саму жінку. Роман, написаний на місцевій говірці, вражає своєю реалістичністю, зображенням традицій, поведінки та духовності простого народу. Використовуючи розмовний діалект, автор створює універсальну мову польського селянства, репрезентує багату культуру простого народу. Цей роман відображає справжнє життя в селі Липці, а дія в ньому відбувається протягом десяти місяців, у невказаному році XIX століття. Кожна частина роману відповідає пори року, таким чином показується циклічність часу у польському селі. Разом з календарною циклічністю розкривається циклічність обрядова. У романі немає моралі та логічних висновків, а просто виявляється життя як воно є. За цей роман як за «видатний національний епос» Реймонт був удостоєний Нобелівської премії з літератури у 1924 році.

Прижиттєве видання.

На титульному аркуші та с. 480 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 23 | ROBOTNICZY w ODESIE.
ФРЦК – 178050.

112. pol И (пол) S 21

Satyra polska [Text] : antologia / oprac. i wstep. opatrzyl Jan Lemański. – Warszawa : Skł. gł. : E. Wende i Spolka ; Lwów : H. Altenberg, G. Seyfarth, E. Wende i S-ka, [pr. 1912-1914]. – Т. I. – [pr. 1912-1914]. – XXIX, 208, 1 s., 163x109. – (Bibl. literacko-artystyczna pod red. Jana Lorentowicza). – pol. (w oprawie) : 10 grn.

«Польська сатира». Зібрав і відредагував **Ян Леманський**. Подано вірші від Марчина Бельського (бл. 1495-1575) до Юліана Нємцевича (1758-1841).

Ян Леманський (1866-1933) – польський поет, прозаїк, сатирик, байкар кола поетів «Молода Польща». Автор поетичних збірок, що користувалися успіхом, оригінальних лірико-символічних казок, що містили елементи явно виражених глузувань та іронічні роздуми про людську природу, у поєднанні з гострою сатирою на буржуазний утилітаризм, фантастичних творів, сповнених нещадного сарказму і зовсім відмінних від

«миролюбної» моралі байок Міцкевича, Фредра, Моравського, Яховича, Висоцького та ін. Леманьський уникає традиційних у байках старого часу символів-звірів; його звірі-люди стоять нарівні з віком, торкаються найактуальніших питань громадськості, психології, естетики, релігії тощо. Леманьським було зібрано польську сатиричну поезію, починаючи з XVI по XIX століття і створено її антологію.

У фонді ООУНБ – прижиттєве видання укладача з його вступною статтею про польську сатиричну літературу. Видавнича палітурка та форзаці із символами видавництва. ФРЦК – 1092357.

113. pol Б S 53

Shakespeare, William. Dzieła dramatyczne [Text] : w 12 t. / William Shakespeare ; życiorys Shakespeara i przedm. do poszczgólnych utworów oprac. prof., dr. Roman Dyboski, studium «Shakespeare w Polsce» napisał dr. Ludwik Bernacki ; wyboru przekł. dokonał Stanisław Krzemínski. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa ; Kraków : G. Gebethner i Spółka, [19..]. – **Т. II : Miarka za miarke ; Komedya omyłek ; Wiele hałasu o nic.** – [19..]. – 241, 1 s. : il. : z portr. aut., 182x126. – pol. (oprawa twarda) : 2 r. 50 k.

***Вільям Шекспір** (1564-1616) – англійський драматург елизаветинської епохи, актор і поет. Один із найвідоміших драматургів світу, автор принаймні 17 комедій, 10 хронік, 11 трагедій, п'яти поем і циклу зі 154 сонетів.*

Вільям Шекспір. Драматичні твори у 12 томах. Том 2: Міра за міру; Комедія помилок; Багато галасу з нічого.

У другий том «Драматичних творів» Шекспіра увійшли трагедія і дві комедії, написані в 1604, 1592 і 1598 роках.

На титульному аркуші та в кінці книги – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 877 | ROBOTNICZY W ODESIE.

На титульному аркуші – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 30x45, з написом: Biblioteka i Czytelnia | DOMU POLSKIEGO | w ODESIE.

ФРЦК – 178032.

114. pol Б S 53

Shakespeare, William. Dzieła dramatyczne [Text] : w 12 t. / William Shakespeare ; życiorys Shakespeara i przedm. do poszczególnych utworów oprac. prof., dr. Roman Dyboski ; studium «Shakespeare w Polsce» napisał dr. Ludwik Bernacki ; wyboru przekł. dokonał Stanisław Krzemínski. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa ; Kraków : G. Gebethner i Spółka ; Lublin : Łódź : Kraków : Gebethner i Spółka ; New York : The Polish book import. CO, Inc., [19..]. – **T. VI : Król Henryk IV. Cz. I, II** / przekł. L. Ulrich ; **Król Henryk V** / przekł. J. Kasproicz. – [19..]. – 303, 1 s. : il. : z portr. aut., 182x121. – pol. (oprawa twarda) : 2 r.

Вільям Шекспір. Драматичні твори у 12 томах. Том 6: Король Генріх IV; Король Генріх V.

На титульному аркуші та в кінці книги – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 879 | ROBOTNICZY W ODESIE.

На титульному аркуші та форзаці – овальний штамп синім чорнилом, 30x45, з написом: Biblioteka i Czytelnia | DOMU POLSKIEGO | W ODESIE.

На коринці – тиснення золотом: М. С.

ФРЦК – 177943.

115. pol Б S 53

Shakespeare, William. Dzieła dramatyczne [Text] : w 12 t. / William Shakespeare ; życiorys Shakespeara i przedm. do poszczególnych utworów oprac. prof., dr. Roman Dyboski ; studium «Shakespeare w Polsce» napisał dr. Ludwik Bernacki ; wyboru przekł. dokonał Stanisław Krzemínski. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa ; Kraków : G. Gebethner i Spółka ; Lublin : Łódź : Kraków : Gebethner i Spółka ; New York : The Polish book import. CO, Inc., [19..]. – **T. VII : Król Henryk VI. Cz. I, II, III** / przekł. J. Kasproicz. – [19..]. – 285 s. : il. : z portr. aut., 182x121. – pol. (oprawa twarda) : 2 r.

Вільям Шекспір. Драматичні твори у 12 томах. Том 7: Король Генріх VI.

На титульному аркуші та в кінці книги – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 884 | ROBOTNICZY W ODESIE.

На титульному аркуші та форзаці – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 30x45, з написом: Biblijoteka i Czytelnia | DOMU POLSKIEGO | w ODESIE.
ФРЦК – 177958.

116. pol Б S 53

Shakespeare, William. Dzieła dramatyczne [Text] : w 12 t. / William Shakespeare ; życ. Shakespeara i przedm. do poszczgólnych utworów oprac. prof., dr. Roman Dyboski ; studyum «Shakespeare w Polsce» napisał dr. Ludwik Bernacki ; wyboru przekł. dokonał Stanisław Krzemínski. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa ; Kraków : G. Gebethner i Spółka ; Lublin : Łódź : Kraków : Gebethner i Spółka ; New York : The Polish book import. CO, Inc., [19..]. – **T. VIII : Król Ryszard III** / przekł. L. Ulrich ; **Król Henryk VIII** / przekł. L. Ulrich. – [19..]. – 228, 1 s. : il. : z portr. aut., 183x119. – pol. (oprawa twarda) : 2 r. 50 k.

Вільям Шекспір. Драматичні твори у 12 томах. Том 8: Король Річард III. Король Генріх VIII.

На титульному аркуші та в кінці книги – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIJOTEKA 882 | ROBOTNICZY W ODESIE.

На с. 228 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 30x45, з написом: Biblijoteka i Czytelnia | DOMU POLSKIEGO | w ODESIE.
ФРЦК – 178033.

117. pol Б S 53

Shakespeare, William. Dzieła dramatyczne [Text] : w 12 t. / William Shakespeare ; życiorys Shakespeara i przedm. do poszczgólnych utworów oprac. prof., dr. Roman Dyboski ; studyum «Shakespeare w Polsce» napisał dr. Ludwik Bernacki ; wyboru przekł. dokonał Stanisław Krzemínski. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa ; Kraków : G. Gebethner i Spółka ; Lublin : Łódź : Kraków : Gebethner i Spółka ; New York : The Polish book import. CO, Inc., [19..]. – **T. XII : Troilus i Kressyda. Tytus Andronikus. Tymon Ateńczyk. Perykles** / przekł. L. Ulrich ; **Shakespeare w Polsce** / dr Ludwik Bernacki. – [19..]. – 419 s. : il. : z portr. aut., 193x124. – pol. (oprawa twarda) : 5 r.

Вільям Шекспір. Драматичні твори у 12 томах. Том 12: Троїл та Кресіда; Тіт Андронік; Тімон Афіньський; Перікл; Шекспір у Польщі.

На титульному аркуші та в кінці книги – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 885 | ROBOTNICZY W ODESIE.

На титульному аркуші та форзаці – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 30x45, з написом: «Biblioteka i Czytelnia | DOMU POLSKIEGO | W ODESIE».

ФРЦК – 177996.

118. pol Б S 99

Szekspir, Wiliam. Dzieła [Text] / Wiliam Szekspir. ; przekł.: J. Korzeniowski, St. Koźmian, K. Ostrowski, J. Paszkowski, J. Kasprowicz, A. Lange, E. Porębowicz, St. Rossowski ; pod red. dra Henrika Biegeleisena. – Wyd. 2-e. – Lwow : Nakł. księg. pol.; z druk. i litogr. Pillera i Spółki, 1895-1896. – **T. V : Sen nocy letniej ; Opowieść zimowa ; Burza ; objaśnienia.** – 1895. – 274,1 s., 188x129. – pol. (oprawa twarda) : ? r.

Вільям Шекспір. Твори. Том 5. Сон у літню ніч. Зимова казка. Буря. Пояснення.

На с. 47 та в кінці книги – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: «CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 874 | ROBOTNICZY W ODESIE».

На форзаці – напис червоним чорнилом: № 5 | Jп 7 | Пушкинская уг. Н. Р. | Езарец.

На корінці – тиснення: М. Р.

Палітурка складова: шкіра та фіолетовий коленкор.

Приплетено:

119. Szekspir, Wiliam. Dzieła. Tom VI : Stracone zachody miłosne ; Dwaj panowie z Werony ; Komedia omyłek ; Ugłaskanie sekutnicy ; Objąsnienia. – 1895. – 338, 1 s., – pol.

Вільям Шекспір. Твори. Том 6: Безплідні зусилля кохання; Два веронці; Комедія помилок; Приборкання норвливї; Пояснення.

У 6-й том «Творів» Шекспіра увійшли 4 комедії, написані в 1592-1594 роках.
ФРЦК – 177979.

120. pol Б S 99

Szekspir, Wiliam. Dzieła [Text] / Wiliam Szekspir. ; przekł.: J. Korzeniowski, St. Koźmian, K. Ostrowski, J. Paszkowski, J. Kasprowicz, A. Lang, E. Porębowicz i St. Rossowski ; pod red. dr. Henrika Biegeleisena. – Wyd. 2-e. – Lwow : Nakł. księg. pol. ; z druk. i litogr. Pillera i Spółki, 1895-1896. – **T. VII : Kupiec Wenecki ; Figle kobiet ; Wiele hałasu o nic ; Objąsnienia.** – 1895. – 300 s., 186x125. – pol. (oprawa twarda) : 5 r.

Вільям Шекспір. Твори. Том 7: Венеціанський купець; Віндзорські насмішниці; Багато галасу з нічого. Пояснення.

У 7-му томі «Творів» Шекспіра увійшли 3 комедії, написані в 1596 і 1598 роках.

На с. 85 та в кінці книги – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 873 | ROBOTNICZY w ODESIE.

На корінці – тиснення: М. Р.

Палітурка складова: шкіра та фіолетовий коленкор.

Приплетено:

121. Szekspir, Wiliam. Dzieła. Tom VIII : Jak wam się pooba ; Noc trzech Króli ; Wszystko dobre, co się kończy dobrze ; Objąsnienia. – 1896. – 338, 1 s., – pol.

Вільям Шекспір. Твори. Том 8: Як вам це сподобається; Дванадцята ніч; Все добре, що добре закінчується; Пояснення.

У 8-й том «Творів» Шекспіра увійшли 3 комедії, написані в 1599-1608 роках.

ФРЦК – 178095.

122. pol Б 3 S 58

Sienkiewicz, Henryk. Pisma [Text] / Henryk Sienkiewicz. – Wyd. Jubileuszowe. – Warszawa : Nakł. Hipolita Wawelberga, 1896-?. – **T. VI : Pan Wołodyjowski ; powieść historyczna.** – 1896. – 398 s., 199x140. – pol. (w oprawie) : 3 r.

Генрик Сенкевич (1846-1916) – найвідоміший польський письменник, автор історичних романів, лауреат Нобелівської премії з літератури 1905 року. Поряд з Елізою Ожешко та Болеславом Прусом належав до плеяди видатних польських реалістів XIX століття.

У житті Генріка Сенкевича Одеса відіграла особливу роль. Сюди він приїжджав принаймні двічі, у той період, коли був закоханий у Марію Володкович, свою майбутню дружину, щоб зробити їй освідчення. Марія Володкович, уроджена Романівська (1873-1966), була названою дочкою Хелени Карлівни Володкович, уродженої Држевецької (1839-5.06.1913), та Костянтина Іполитовича Володковича (8.05.1828-8.03.19), багатого поміщика, власника маєтків в Україні, колекціонера творів мистецтва, засновника та голови одеського «Римсько-католицького благодійного товариства» (1882). Володковичі мешкали на своїй розкішній дачі із фруктовим садом на самому березі моря в районі теперішнього Лермонтовського санаторію. Садибний будинок Костянтина Володковича (будівля не збереглася) був першою одеською спорудою відомого архітектора Фелікса Гонсіоровського, з Володковичем архітектора пов'язували давні стосунки. Під час своїх поїздок до Одеси Генрік Сенкевич жив на дачі Володковича, в одній із двох веж у великій кутовій кімнаті, розписаній гарними арабськими мотивами, поряд із великим балконом, що потопав у зелені, він накидав плани своїх майбутніх творів. Пан Володкович мав славу великого підприємця, який зумів скласти значний капітал, певну частину якого він жертвував на благодійні цілі в Одесі, Львові та Кракові. Понад 300 тисяч рублів він заповідав на користь кількох польських благодійних товариств, власним коштом збудував дзвіницю костелу – собору Святого Климента на Балківській вулиці. Крім того, на свої гроші він замовив та сплатив у Парижі у відомого польського скульптора Ципріана Гудебського (1835-1909) бронзове погруддя Тараса Шевченка, яке Володкович хотів встановити у Львові. У листі Костянтина Володковича до Михайла Сергійовича Грушевського 10 (23) жовтня 1905 року з Одеси до Львова Володкович дякує за честь бути обраним членом Наукового товариства імені Т. Шевченка у Львові та інформує про свій намір прибути до Львова, щоб порадитись про заснування фонду наукових студій українських студентів Галичини. Крім того, родина Володковичів помітна тим, що рідний брат Хелени Володкович (уродженої Држевецької), Степан Карлович Држевецький (1843-1938) був відомим вченим, інженером, конструктором, винахідником літаків власної конструкції, автором низки підводних човнів, саме на дачі в Одесі він розробив

перший проект бойового одномісного підводного човна, що приводиться в рух силою ніг людини. А рідна сестра Хелени, Марія-Єва Карлівна Држевецька (1846-1933) у 1897 році відкрила в Одесі Римсько-католицький притулок «Будинок Марії» на 60 дівчаток, де утримувалися та навчалися рукоділля та господарства дівчинки від 8 до 21 року римсько-католицького віросповідання. Генрік Сенкевич познайомився з Марією Володкович у 1892 році за кордоном. Йому тоді було 46 років, він був удівець із двома дітьми, їй – 19. Сенкевич був уже на той час дуже відомим письменником, горезвісною «хорошою партією». Зусилля його друзів зацікавити Генріка Марією Володкович, відомою як Маринушка, виявилися дієвими, і 31 грудня 1892 року Сенкевич поїхав до Одеси просити її руки. Весілля було заплановано на березень 1893 року у Римі. Для фінансування весілля та медового місяця Сенкевич підписав контракт із Варшавською бібліотекою на роман «Сім'я Поланецьких». Через вимоги італійських РАЦСів та недоліків у документах нареченої було ухвалено рішення перенести весілля до Кракова. У цей період і впливли непорозуміння Сенкевича з майбутньою свекрухою. Пані Хелена Володкович зажадала для своєї доньки, серед іншого, покоївку та тисячу рублів на дрібні витрати. У травні 1893 року Генрік отримав листа про розрив обручення, але через кілька місяців Маринушка і Генрік помирилися. 11 листопада 1893 року у Кракові відбулося їхнє весілля. На весільній церемонії в «Гранд Готелі» було багато аристократів, у тому числі Браницькі, графи Шембек, Закревські, Ярошинські, графи Тарновські, граф Рачинський, Красінський, Пшезьдзецький та інші. Це була світська подія, що набула широкого розголосу в пресі. Сім'я Сенкевичів вирушила до Італії на медовий місяць. З Нерві Сенкевич писав своїй сім'ї: «Нам добре разом – і, безумовно, буде добре, доки пані Володкович не псуватиме нам життя». 20 грудня 1893 року Маринушка пішла від чоловіка і переїхала в готель, де зупинилася її мати, пані Володкович, яка поїхала до Італії за молодою парою під тим приводом, що не отримує листів від дочки. Шлюб тривав лише шість тижнів. Звістка про втечу Марії від чоловіка одразу ж стала відома всім. Це був один із найбільших скандалів у Польщі XIX століття. Сенкевич ніколи публічно не говорив про цей свій шлюб, про сумну історію його кохання. У романі «Сім'я Поланецьких» він зобразив дружину та свекруху. Крім того, ще до одруження Сенкевич присвятив своїй нареченій дві роботи – вірш «Лотос» («*Lotus*») та оповідання «Будь благословенна» («*Bądź błogosławiona*»), а під час сварки перед весіллям він пише «Органіст з Понікли» («*Organist z Ponikły*») – чудову сумну розповідь про

трагедію життя і нездійснене кохання. Сенкевич не раз намагався помиритися з дружиною, але з цього нічого не вийшло. 13 грудня 1895 року шлюб Марії та Генріка було анульовано у Ватикані. За словами адвокатів Сенкевича, для цього не було законних підстав, а скасування було отримано за гроші. У 1898 році Марія повторно вийшла заміж за Тадеуша Даховського, власника знаменитого Лесковського замку, який знаходиться у Черкаській області та є визначною пам'яткою архітектурно-ландшафтного мистецтва. Марія і Генрік розлучилися, але, за спогадами сина Марії від другого шлюбу, його мати все життя відчувала якийсь жаль, якусь душевну рану, і навіть перед самою смертю Марія говорила про Сенкевича з найбільшою святобливістю. А Генрік Сенкевич отримав щастя і стабільність з Марією Бабською багато років по тому.

Генрік Сенкевич. Твори. Том 6: Пан Володидийовський.

Роман завершує історичну трилогію Сенкевича, куди входять «Вогнем та мечем» та «Потоп». Час дії роману триває з 1668 по 1673 рік, дія розгортається на тлі боротьби Речі Посполитої з турецькими вторгненнями.

Прижиттєве видання.

На авантигулі – штамп книгарні Едуарда Островського в Одесі, фіолетовим чорнилом, 28x53, одинарна рамка, з написом: Księgarnia i skład nót E. OSTROWSKIEGO dawniej Bolesława Koreywo w Odesie. (Книгарня та нотний магазин Е. ОСТРОВСЬКОГО, колишній Болеслава Корейво в Одесі). Власник нотного магазину та книгарні, австрійський підданий, поляк Едуард Максиміліан Іванович Островський влаштувався в Одесі у 1893 році. До того він був працівником київської книгарні Болеслава Корейво, а з 1893 року – керівником Одеської філії цієї книгарні. Книжковий магазин розташовувався на Дерибасівській, 31, **«противъ Городскаго сада»** (з тексту реклами магазину, розміщеної в газеті «Одеській вѣстникъ» («Одеській вісник») за 1892 рік), пізніше, в 1901 році, – на Дерибасівській, 26, **«противъ Пасажа»**, Едуард Островський одружився з донькою Б. Корейво та отримав магазин у володіння. Болеслав Бернад Вікентійович Корейво (1843-1912) – видавець, постачальник Імператорського Російського музичного товариства та власник книжкового магазину та нотної крамниці у Києві та Одесі. Б. Корейво навчався у середній школі у Вільнюсі. У 1858 році він розпочав професійне навчання у книгарні Крістіана Теофіла Глюксберга у Вільнюсі, потім переїхав до Житомира та працював у фірмовій книгарні. За підозрою у проведенні патріотичної діяльності його було заарештовано, після звільнення з в'язниці він переїхав до Києва і працював там у книгарні Гюнтера та Малецького. З 1873 року він тримав у Києві власну книжкову

крамницю за адресою Хрещатик, 35, яка колись належала Антонію Коціпінському, а потім Туркулі, – видавництво, склад нот та музичних інструментів. У 1885 році разом із київським книгопродавцем І. О. Розовим він відкрив другу (після магазину Антонія Зверовича) польську книгарню в Одесі під назвою «Б. Корейво та Компанія» на Дерибасівській вулиці. Магазин був добре забезпечений книгами та нотами, це була музична крамниця, де продавали також музичні інструменти. Корейво вів наукову діяльність, публікував історичні романи, оповідання, вірші, дитячі книги, релігійні книги та ноти польських та зарубіжних композиторів (наприклад, Міхала Клеофаса Огінського та інших), нотні збірки пісень польською мовою, він друкував їх у Вільнюсі, Варшаві або в київських друкарнях, організував концерти в Києві, видав кілька каталогів книг і нот, що є в книгарнях у Києві та Одесі. Б. Корейво брав активну участь у культурно-просвітницьких організаціях, а його книгарня була центром інтелектуального життя київських поляків. Співпрацював з композитором Миколою Лисенком, видавав його твори. Також віддавав перевагу виданню українських пісень, наприклад: «Полный сборник малороссийских народных песен», «Письни, думки и шумки руського народа на Подоли, Украины и в Малороссии» Антонія Коціпінського, «Прощание с Украиной» Владислава Заремби та ін. У 1897 році Б. Корейво продав у Києві свою книгарню, склад нот та видавничі права компанії Леона Ідзіковського, всім цим став керувати син Леона, Владислав; а Б. Корейво обійняв посаду завідувача нотного відділу та редактора нотних видань. У 1908 році Б. Корейво відзначив 50-річчя своєї професійної кар'єри. Помер 26 квітня 1912 року у Києві у віці 68 років.

На корінці – тиснення золотом: М. В.

Палітурка складова: шкіра та коленкор, на верхній кришці – тиснені рамки.

ФРЦК – 261472.

123. pol Б S 58

Sienkiewicz, Henryk. Pisma [Text] / Henryk Sienkiewicz. – Warszawa : Nakł. red. tyg. ilustrowanego, 1899-1904. – Т. XII : «**Jamiol**» ; **Organista z Ponikly** ; **Listy z Rzymu** ; **Wenecyi i Paryza** ; **Komedy z pomylek** ; **Sachem**. – 1899. – 150, 2 s.; 181x119. – pol. : (w oprawie) : 2 r. 25 k.

Генрик Сенкевич. Твори. Том 12: «Янгол»; Органіст з Понікли; Листи з Риму, Венеції та Парижа; Комедія через помилки; Сахем.

Дія новели «Янгол» починається у церкві, після закінчення літургії, проведеної під час відспівування старої, бабусі юної Марисі. У храмі майже нікого немає – лише кілька жінок та Марися. Жінки голосно розмірковують і оплакують становище дівчини, яка стала сиротою після смерті близької людини. Однак вони заспокоюються, приходячи до висновку, що за маленькою бідною сиротою доглядатиме джамію (янгол), який не дозволить їй завдати шкоди. Марися їде до Лещиновиці, де на неї чекає єдина родичка, тітка, але на цій дорозі росте ліс, і сирота не може пройти ці кілька кілометрів поодиночі, чоловік має привести її. Але ця людина напивається і засинає дорогою, а Марися, думаючи, що дід її тітки зовсім близько, вирішує йти далі сама. Але дорогою вона зустрічає вовка.

Мініатюра «Органіст з Понікли» – це розповідь про долю героя, захопленого музикою. Музика – невіддільна та істотна складова дійсності й найбільша цінність у житті. Вона є метою прагнення, але також дозволяє глибше відчутти реальність. Крім того, в оповіданні невблаганно і виразно присутній образ смерті. Сюжет мініатюри: «Антоній Клень йшов снігом із Заграб'я в Поніклу. Видно було – мороз буде міцний, а він був погано одягнений, але йшов радісно, бо підписав контракт із каноніком Краєвським про те, що він буде органістом замість попереднього, який помер. Тепер його нарешті зауважують. Музика подобалася Кленю змалку. Органіст Мельницький навчив його грати, учень швидко перевершив майстра, потім втік із музикантами. Він повернувся бідним, але набув слави великого музиканта. Іноді, коли він заміняв органіста в церкві, тоді він, священник та святоблivi (парафіяни) відчували релігійний екстаз. Він закохався у пані Ольку, дочку тинкаря (цегляра) із Заграб'я. А вона закохалася спочатку у музику, а потім у нього. Однак її батько, хоча сам був бідний, не хотів видавати заміж за Кленя. Тепер Клень повертався із Заграб'я в Поніклу по пустельній, безлісній дорозі, серед холодних, засніжених луків, що відливали надвечір блакитним і червоним, він ніс свою радість, як запалений ліхтар, що світив йому в темряві. Клень докоряв собі за те, що благовійно поцілував лікоть Ольки, коли вона зізналася йому, що, навіть якби він був зовсім бідний, вона пішла б за ним на край світу. Кусався мороз, тож він пішов у луки. Щоб згаяти час, він грав на гобої. Він почав із простої пісні, хоча батько Ольки змушував його грати щось більш «благородне». Йому було важко йти, бо ноги його пов'язали в глибокому снігу. Він думав

про Оленьку і тішився, що їй зараз тепло. Він сів від втоми, але грав «Мій зелений жбан», щоб не заснути. Гобой повільно випав у нього з рук, він покликав Оленьку, а потім заснув. А вранці світло зорі висвітлило його сидячу постать з гобоем біля довгих ніг, і його посиніле обличчя, ніби здивоване і водночас захоплене останньою нотою пісні «Мій зелений жбан»»...

Нарис «Комедія через помилки. Картинки американського життя» Генрік Сенкевич написав за враженнями від відрядження в США в 1876 році.

У новелі Г. Сенкевича «Сахем» (1889) розповідається про винищення індіанців в Америці.

Прижиттєве видання.

Тканинна видавнича зелена палітурка з тисненим профілем Г. Сенкевича.

ФРЦК – 177368.

124. pol Б S 58

Sienkiewicz, Henryk. Pisma [Text] / Henryk Sienkiewicz. – Warszawa : Nakł. red. tyg. ilustrowanego, 1899-1904. – Т. XXVIII : **Listy z Afryki. Cz. II.** – 1901. – 164 s., 182x120. – pol. : (w oprawie) : 2 r. 25 k.

Генрик Сенкевич. Твори. Том 28: Листи з Африки. Частина 2.

Нарис «Листи з Африки» написаний у 1894 році. Дорожні нариси автора відрізняються високими достоїнствами. Описи природи бездоганні; психологічний аналіз досягає чудової глибини завдяки спостережливості та всебічній підготовці автора. Ці нотатки як розважають, так й дають цінні етнографічні відомості.

Прижиттєве видання.

Тканинна видавнича зелена палітурка з тисненим профілем Г. Сенкевича.

ФРЦК – 195545.

125. pol Б S 58

Sienkiewicz, Henryk. Pisma [Text] / Henryk Sienkiewicz. – Warszawa : Nakł. red. tyg. ilustrowanego, 1899-1904. – Т. XXXVIII : **Ogniem i mieczem. Cz. I.** – 1902. – 144 s. : il., 180x118. – pol. : (w oprawie) : 10 grn.

Генрик Сенкевич. Твори. Том 38: Вогнем і мечем. Частина 1.

Роман «Вогнем та мечем» розповідає про драматичні події XVII століття, що відбувалися в Україні, у роки народного повстання під керівництвом Богдана Хмельницького. 1647 рік. Українські землі входять до складу Речі Посполитої. Ян Скшетуський – хоробрий і відважний лицар, який відданий своїй країні. Якось він рятує людину – Богдана Хмельницького. Але через якийсь час Ян дізнається, що Хмельницький починає повстання. Скшетуський їде в інше місто, де зустрічає молоду дівчину (Олену) та літню жінку. Молоді люди закохуються один в одного. Коли Ян допомагає дістатися старій та дівчині дому, то бачить синів старої жінки, вони всі грубі й жорстокі. Тільки Богун поводиться адекватно, він закоханий в Олену. Стара сподівається, що Богун зійдеться з Оленою, тоді масток перейде до її рук. Олена не відповідає взаємністю синові старої. Ян наважується просити руки Олени, неотесані сини старої кидаються на юнака, але за наказом матері відступають. Після того, як Ян відвідує свого старого друга, той відправляє його до Січі. Але дорогою його забирають у полон татари. Хмельницький дізнається, що людина, яка раніше врятувала його, перебуває в біді, і відпускає його на волю. Але Ян сердитий, і він висловлює Богданові все, що думає. Хмельницький звинувачує поляків у бідах українців. Ян поспішає повернутися до коханої, але будинок згорів, Богун підпалив його через ревності. Починається побоїще, але Олені вдається таємно втекти. Богун шукає дівчину. Починається війна Польщі та України. Богун не встигає здійснити свої плани та одружитися з Оленою. Хмельницький приходить на допомогу. Дівчина знову втікає. Нарешті, Ян зустрічається з коханою та святкує перемогу.

Прижиттєве видання.

Тканинна видавнича зелена палітурка з тисненням профілем Г. Сенкевича.

ФРЦК – 1092360.

126. pol Б S 58

Sienkiewicz, Henryk. Pisma [Text] / Henryk Sienkiewicz. – Warszawa : Nakł. red. tyg. ilustrowanego, 1899-1904. – Т. XL : **Ogniem i mieczem. Cz. III.** – 1902. – 165 s. : il., 178x119. – pol. : (w oprawie) : 10 grn.

**Генрик Сенкевич. Твори. Том 40: Вогнем і мечем.
Частина 3.**

Прижиттєве видання.

Тканинна видавнича зелена палітурка з тисненим профілем Г. Сенкевича.

ФРЦК – 1092361.

127. pol Б S 58

Sienkiewicz, Henryk. Pisma [Text] / Henryk Sienkiewicz. – Warszawa : Nakł. red. tyg. ilustrowanego, 1899-1904. – Т. XL : **Ogniem i mieczem. Cz. III.** – 1902. – 165 s. : il., 179x120. – pol. : (w oprawie) : 1 r. 50 k.

**Генрик Сенкевич. Твори. Том 40: Вогнем і мечем.
Частина 3.**

Прижиттєве видання.

Тканинна видавнича зелена палітурка з тисненим профілем Г. Сенкевича.

ФРЦК – 195546.

128. pol Б S 58

Sienkiewicz, Henryk. Pisma [Text] / Henryk Sienkiewicz. – Warszawa : Nakł. red. tyg. ilustrowanego, 1899-1904. – Т. XLI : **Ogniem i mieczem. Cz. IV.** – 1902. – 145 s. : il., 179x118. – pol. : (w oprawie) : 10 grn.

**Генрик Сенкевич. Твори. Том 41: Вогнем і мечем.
Частина 4.**

Прижиттєве видання.

Тканинна видавнича зелена палітурка з тисненим профілем Г. Сенкевича.

ФРЦК – 1092362.

129. pol Б S 58

Sienkiewicz, Henryk. Pisma [Text] / Henryk Sienkiewicz. – Warszawa : Nakł. red. tyg. ilustrowanego, 1899-1904. – Т. XLIII : **Ogniem i mieczem. Cz. VI** / il. A. Piotrowskiego. – 1902. – 178 s. : il., 178x119. – pol. : (w oprawie) : 10 grn.

**Генрик Сенкевич. Твори. Том 43: Вогнем і мечем.
Частина 6.**

Прижиттєве видання.

Тканинна видавнича зелена палітурка з тисненням профілем Г. Сенкевича.

ФРЦК – 1092363.

130. pol Б S 58

Sienkiewicz, Henryk. Pisma [Text] / Henryk Sienkiewicz. – Warszawa : Nakł. red. tyg. ilustrowanego, 1899-1904. – Т. XLIV : **Ogniem i mieczem. Cz. VII** / il. A. Piotrowskiego. – 1902. – 146 s. : il., 180x124. – pol. : (w oprawie) : 10 grn.

Генрик Сенкевич. Твори. Том 44. Вогнем і мечем. Частина 7.

Прижиттєве видання.

Тканинна видавнича зелена палітурка з тисненням профілем Г. Сенкевича.

ФРЦК – 1092364.

131. pol Б S 58

Sienkiewicz, Henryk. Pisma [Text] / Henryk Sienkiewicz. – Warszawa : Nakł. red. tyg. ilustrowanego, 1899-1904. – Т. XLV : **Ogniem i mieczem. Cz. VIII** / il. A. Piotrowskiego. – 1902. – 170 s. : il., 179x120. – pol. : (w oprawie) : 10 grn.

Генрик Сенкевич. Твори. Том 45: Вогнем і мечем. Частина 8.

Прижиттєве видання.

Тканинна видавнича зелена палітурка з тисненням профілем Г. Сенкевича.

ФРЦК – 1092365.

132. pol Б S 58

Sienkiewicz, Henryk. Pisma [Text] / Henryk Sienkiewicz. – Warszawa : Nakł. red. tyg. ilustrowanego, 1899-1904. – Т. XLVI : **Ogniem i mieczem. Cz. IX** / il. A. Piotrowskiego. – 1902. – 148 s. : il., 180x119. – pol. : (w oprawie) : 10 grn.

Генрик Сенкевич. Твори. Том 46: Вогнем і мечем. Частина 9.

Прижиттєве видання.

Тканинна видавнича зелена палітурка з тисненим профілем Г. Сенкевича.

ФРЦК – 1092366.

133. pol Б S 58

Sienkiewicz, Henryk. Pisma [Text] / Henryk Sienkiewicz. – Warszawa : Nakł. red. tyg. ilustrowanego, 1899-1904. – Т. L : **Krzyżacy. Cz. II.** – 1903. – 163 s., 178x117. – pol : (w oprawie) : 2 g. 75 k.

Генрик Сенкевич. Твори. Том 50: Хрестоносці. Частина 2.

Роман охоплює події між 1399 та 1410 роками – завершальний період боротьби Польщі та Литви проти Тевтонського ордену. Автор розгортає розповідь про історію життя, кохання та пригод молодого шляхтича Збишка з Богданця на тлі історичних подій того періоду, що завершилися Грюнвальдською битвою.

Прижиттєве видання.

Тканинна видавнича зелена палітурка з тисненим профілем Г. Сенкевича.

ФРЦК – 178006.

134. pol Б S 58

Sienkiewicz, Henryk. Pisma [Text] / Henryk Sienkiewicz. – Warszawa : Nakł. red. tyg. ilustrowanego, 1899-1904. – Т. LXVI : **Potop. Cz. VI.** – 1904. – 159 s., 178x119. – pol : (w oprawie) : 2 g. 60 k.

Генрик Сенкевич. Твори. Том 66: Потоп. Частина 6.

«Потоп» – історичний роман-епопея, заснований на історичних подіях, пов'язаних зі шведською навалою на Річ Посполиту, відомим як Шведський потоп.

Прижиттєве видання.

Тканинна видавнича зелена палітурка з тисненим профілем Г. Сенкевича.

ФРЦК – 177355.

135. pol Б S 58

Sienkiewicz, Henryk. Pisma [Text] / Henryk Sienkiewicz. – Warszawa : Nakł. red. tyg. ilustrowanego, 1899-1904. – **Т. LXVII : Potop. Cz. VII.** – 1904. – 159 s., 178x119. – pol. : (w oprawie) : 2 r. 75 k.

Генрик Сенкевич. Твори. Том 67: Потоп. Частина 7.

Прижиттєве видання.

Тканинна видавнича зелена палітурка з тисненням профілем Г. Сенкевича.

ФРЦК – 177926.

136. pol Б S 58

Sienkiewicz, Henryk. Pisma [Text] / Henryk Sienkiewicz. – Warszawa : Nakł. red. tyg. ilustrowanego, 1899-1904. – **Т. LXIX : Potop. Cz. IX.** – 1904. – 171 s., 178x119. – pol. : (w oprawie) : 2 r. 75 k.

Генрик Сенкевич. Твори. Том 69: Потоп. Частина 9.

Прижиттєве видання.

Тканинна видавнича зелена палітурка з тисненням профілем Г. Сенкевича.

ФРЦК – 178007.

137. pol Б S 58

Sienkiewicz, Henryk. Pisma [Text] / Henryk Sienkiewicz. – Warszawa : Nakł. red. tyg. ilustrowanego, 1899-1904. – **Т. LXX : Pan Wołodyjowski. Cz. I.** – 1904. – 156 s., 178x119. – pol. : (w oprawie) : 2 r. 60 k.

Генрик Сенкевич. Твори. Том 70: Пан Володийовський. Частина 1.

1668 рік. Протягом двадцяти років Польщу розтерзають набіги турків. Шляхтич Міхал Володийовський та його друзі вступають у нерівну сутичку, захищаючи свою Батьківщину та кохання.

Прижиттєве видання.

Тканинна видавнича зелена палітурка з тисненням профілем Г. Сенкевича.

ФРЦК – 177369.

138. pol Б S 58

Sienkiewicz, Henryk. Pisma [Text] / Henryk Sienkiewicz. – Warszawa : Nakł. red. tyg. ilustrowanego, 1899-1904. – Т. **LXXI : Pan Wołodyjowski. Cz. II.** – 1904. – 157 s., 178x120. – pol : (oprawa twarda) : 2 r. 75 k.

Генрик Сенкевич. Твори. Том 71: Пан Володийовський. Частина 2.

Прижиттєве видання.

Тканинна видавнича зелена палітурка з тисненням профілем Г. Сенкевича.

ФРЦК – 177371.

139. pol Б S 58

Sienkiewicz, Henryk. Pisma [Text] / Henryk Sienkiewicz. – Wyd. 2-e. – Kraków : Nakł. G. Gebethnera i Spółki, 1890. – Т. **XIX : Ta trzecia.** – 1890. – 263 s., 181x118. – pol. : (oprawa twarda) : 2 r. 50 k.

Генрик Сенкевич. Твори. Том 19: Та третя.

Герої твору – два жебраки художники, Магурський та Святецький. Магурський заручений з дівчиною з доброї родини, але йому відмовили через його екстравагантну поведінку. Все змінюється, коли одна з його картин «Євреї на вавилонських річках» отримує нагороду в паризькому конкурсі. Нагорода приносить йому славу та гроші, а також успіх у жінок. Врешті-решт, художник знаходить щастя у шлюбі з давно закоханою в нього чарівною актрисою. Твір – сатира на докільля буржуазії та цікава характеристика представників художньої богеми.

На титульному аркуші – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | №557. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці наклеєний ярлик, розмір – 13x32, помаранчевий фон, чорна рамка та літери, з написом: ПЕРЕПЛЕТНАЯ | МАСТЕРСКАЯ Д. Ф. ЧЕРНУХИ | КІЄВЬ.

Прижиттєве видання.

Палітурка складова: шкіра та коленкор.

ФРЦК – 105425.

140. pol B S 58

Sienkiewicz, Henryk. Na marne [Text] : szkis powieściowy / Henryk Sienkiewicz. – Warszawa : Nakł. red. przegl. tyg., 1876. – 244 s., 182x124. – pol. : (w oprawie) : 2 r. 50 k.

Генрик Сенкевич. Даремно: художній нарис.

«Даремно» – перший опублікований роман Генріка Сенкевича, виданий у 1872 році. Він розпочав роботу над романом у Варшаві у 1868 році, а продовжив у Білиці поблизу Сохачова, де був вихователем князів Воронєцьких. Основну структуру тексту Сенкевич завершив у 1870 році. Намагаючись надрукувати роман, Сенкевич відправив його Юзефу Ігнацію Крашевському, власнику друкарні у Дрездені. Тоді Крашевський вже продав свою друкарню, але позитивно оцінив роман. Зрештою, роман вийшов в журналі «Wieniec» у 1872 році.

Сюжет книги: 1870-ті роки. У Києві поляки складають інтелектуальну та соціальну еліту. Юзеф Шварц – син коваля. Після смерті батька він приїжджає навчатися до Києва. Вже першого дня йому вдається познайомитися зі студентською дійсністю – він знайомиться з Густавом, який дружить з багатьма іншими учнями. Через деякий час Юзеф остаточно вибирає свій шлях – медицину. Кмітливість, амбітність та лідерські якості дозволяють йому краще систематизувати отриману інформацію і тим самим легко розширювати знання. Невдовзі Густав познайомить його зі своєю подругою Хеленою Потканьською. Це молода жінка з великим досвідом – нещодавно вона пережила смерть чоловіка та маленької дитини. Густав нерозділене закоханий у неї, але загибель сім'ї заважає вдові звернути на нього увагу. Її інтерес викликає Юзеф, у якому вона бачить схожість зі своїм покійним чоловіком. Однак це лише перша із жінок, задіяваних в історії. Є ще й чудова графиня Леокадія та інші. У своїй роботі Сенкевич показує стосунки молодих людей у новому середовищі та їхні спроби впоратися з новими викликами, які ставить перед ними життя. У розповідях краківських студентів можна побачити нерішучість, поверховість відносин, які вони поки що не вміють правильно будувати.

Прижиттєве видання.

На титульному аркуші, с. 111 та с. 244 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | №140. | W. i A. Jakuszevskich.

На корінці – тиснення: W. J.
Палітурка складова: шкіра та коленкор.
ФРЦК – 177366.

141. pol Б S 58

Sienkiewicz, Henryk. Pisma [Text] / Henryk Sienkiewicz. – Wyd. 4-e. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa, 1889. – Т. III : **Listy z podróży po Ameryce (dokończenie) ; Listy z Rzymu i Paryża ; Komedya z pomyłek.** – 1889. – 235 s., 181x118. – pol. : (oprawa twarda) : 4 r.

Генрик Сенкевич. Твори. Том 3: Листи з подорожі Америкою (закінчення); Листи з Риму та Парижа; Комедія помилок.

У 1876-1978 роках Генріх Сенкевич працював кореспондентом «Газети польської» у Північній Америці. Там він разом із Хеленою Моджеєвською та її знайомими брав участь у створенні сільської комуні. Виїзд в Америку був першою з численних поїздок Сенкевича, в яких він брав участь, всупереч слабкого здоров'я. Після повернення він опублікував «Листи з подорожі Америкою», які принесли йому велику популярність. У книзі він описував свої враження від перебування у США. Дотепно, в деталях, Сенкевич описував звичаї тодішньої Америки і життя польської діаспори, публікував репортажі про турпоходи, мисливські експедиції, виступи актриси Хелени Моджеєвської, цікавився долею індіанців. «Листи з подорожі Америкою» були перекладені дев'ятьма мовами та отримали визнання в Америці.

У «Листах із Риму» письменник докладно, захопливо і поетично описує Рим, що він побачив у своїй подорожі – Рим, що складається з трьох міст: нового, старого папського і стародавнього.

Прижиттєве видання.

На титульному аркуші та с. 234 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | №143. | W. i A. Jakuszewskich

На форзаці наклеєний ярлик, розмір – 13x32, зелене тло, чорна рамка та літери, з написом: ПЕРЕПЛЕТНАЯ | МАСТЕРСКАЯ Д. Ф. ЧЕРНУХИ | КИЕВЪ.

На корінці – тиснення: W. J.
ФРЦК – 177367.

142. pol Б S 58

Sienkiewicz, Henryk. Pisma [Text] / Henryk Sienkiewicz. – Wyd. 2-e. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa, 1888. – **Т. X : Potop. Т. I.** – 1888. – 343 s., 181x123. – pol. : (oprawa twarda) : ? r.

Генрик Сенкевич. Твори. Том 10: Потоп. Том 1.

На с. 95 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | №149. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці наклеєний ярлик, розмір – 13x32, коричневий фон, чорна рамка та літери, з написом: ПЕРЕПЛЕТНАЯ | МАСТЕРСКАЯ Д. Ф. ЧЕРНУХИ | КІЄВЪ.

Прижиттєве видання.

На корінці – тиснення: W. J.

Прилетено:

143. Sienkiewicz, Henryk. Pisma [Text] / Henryk Sienkiewicz. – Wyd. 2-e. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa, 1888. – **Т. XI : Potop. Т. II.** – 1888. – 234 s. – pol.

Генрик Сенкевич. Твори. Том 11: Потоп. Том 2.

ФРЦК – 177356.

144. pol Б S 67

Słowacki, Juliusz. Poezye liryczne i gnomiczne [Text] / Juliusz Słowacki ; przedm. Piotr Chmielowski. – Warszawa : Druk. A. T. Jezierskiego, [1900]. – 138, 5 s., 178x120. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 142). – pol. (w oprawie) : 1 r. 50 k.

Юліуш Словацький (1809-1849) – польський поет та драматург; вважається одним з найвеличніших польських поетів епохи Романтизму поряд з Адамом Міцкевичем та Зигмунтом Красінським. Народився у Кременці на Західній Україні. Син Еузебіуша Словацького (1772-1814), професора Кременецького ліцею та Віленського університету. Дитячі та юнацькі роки Юліуш провів у Кременці та у Вільно. Після смерті Еузебіуша Словацького мати Юліуша Саломея (до заміжжя Янушевська), вірменка за походженням, вийшла заміж за доктора медицини та філософії Августа Бекю. Завдяки цьому юнак спілкувався з видатними польськими літераторами та інтелектуалами (був знайомий з Адамом Міцкевичем, Йоахімом Лелевелем, Яном Снядецьким, Анджеєм Снядецьким) та здобув гарну освіту.

Бувши студентом Віленського університету у 1826-1828 роках, Юліуш багато мандрував Україною, щороку відвідував свою матір у Кременці. На початку серпня 1827 року у супроводі свого товариша Словацький вирушив до Одеси, зупинившись шляхом у Тульчині в сім'ї Потоцьких. В Одесі він зупинявся у свого друга і мецената Зенона Беліна-Бжозовського, який пізніше збудував в Одесі неоготичний палац неподалік Приморського бульвару на теперішній вулиці Гоголя. Повертаючись із Одеси, Словацький зупинявся в Граціанівці поблизу Балти у свого дядька Теофіла Янушевського та в Барі. Враження від відвідування палацу та парку у Тульчині пізніше знайшли поетичне втілення і у вірші про Станіслава Потоцького під назвою «Вацлав». У Барі Словацький написав Сонет I із серії із чотирьох пронумерованих сонетів. Влітку 1828 року, відразу після закінчення навчання, Словацький тинявся по Подоліі, що надихнуло його на створення творів: «Беньовський», «Фантазія» та «Ксьондз Марек». Враження, пов'язані з відвідуванням Умані, Софіївки та Минківців графа Ігнація Сцибор-Мархоцького Словацький висловив у романі «Король Ладави», у якому основні події розгорталися у тих місцях. В 1832 році Словацький жив у Парижі, йому потрібні були гроші, і він вирішив написати роман у дусі Вальтера Скотта французькою мовою під назвою «Король Ладави» («Le roi de Ladava»). Дуже оригінальний та ексцентричний був головний герой роману – король Ладави. Його прототипом послужив Ігнацій Сцибор-Мархоцький, який оголосив на своїх «кресових» землях, на підвладних йому територіях на території Російської Імперії, «Миньковецьку державу», в якій намагався запровадити античні звичаї (Миньківці – село в Дунаєвецькому районі Хмельницької області України). Ексцентричними в романі були і образи Яна Рогози та еміра Абу Джаффіра, а насправді еміра Вацлава Ржевуського. Крім них основними персонажами мали стати син короля Ладави Казімеж і вихованка Абу Джаффіра прекрасна гречанка, їхній роман розвивався б у наступних частинах, яких Словацький так і не написав. Він обмежився п'ятьма розділами, тобто кількома десятками сторінок французького тексту. Мархоцький був великим землевласником не лише Подільської губернії. На початку XIX століття він володів величезними ділянками землі (понад 16000 десятин) по обидва боки Одеси, територією на південь від Овідіополя, селищем Грибівка на річці Барабой і територією нинішніх сіл Кароліно-Бугаз, Роксолани, і на північ від Одеси – селом Алтестово та ін. Для пізнання Словацьким своєї батьківщини важливе значення мали його подорожі Україною відразу після закінчення навчання у червні 1828 року. Літо того року поет провів

у Верхівці, (нині селі у Тростянецькому районі Вінницької області України) та мандрував із матір'ю, відвідуючи друзів у Поділлі, знову відвідав місто Бар (нині Жмеринський район Вінницької області). Після мандрувань Подолією, з вересня 1828 року Словацький оселився зі своєю матір'ю в Кременці. Кременець та річка Іква багаторазово з'являються у творчості поета – у листах до матері, у віршах «Година роздумів» та «Беньовський», у поемі «В альбом Зофії Бобровій» та інших творах. Перший твір на українські мотиви, створений у Варшаві, був написаний 28 грудня 1829 року, то була «Пісня козачки». Ще одним захопленням козацтвом був «Змій», поетичний романс з українських казок у шести піснях. В Україні досі в тих місцях показують величезну набережну, яку називають Зміною набережною; одні вважають, що Змій був одним із перших та найстаріших отаманів Запоріжжя; інша легенда свідчить, що сатана в образі гадюки ніс великий камінь, бажаючи зруйнувати ним церкву, але, заляканий курячим криком, кинув камінь у степ. Словацький милувався середньовічними замками Кам'янець-Подільського, Луцька, відвідав християнські храми Почаєва, Бердичева, Житомира – все це для поета було узагальненим образом України. Романтизм диктував Словацькому мотиви «похмурої тиші», «чорної туги» тощо. У працях Словацького Україна постає не як ідилічна країна, а як чарівна і водночас страшна, темна земля, сповнена нещастя і насильства. Цей настрої проглядається у творах різних періодів – поемах та віршах «Срібний сон Соломії», «Пісня козацької дівчини», «Якщо ти будеш у моїй країні», «Українська дума» (1827) та інших. Літературним прототипом одного з персонажів драми «Срібний сон Соломії» є Юзеф Сава-Цалінський (пом. 1771) – учасник Барської конфедерації, син козака та дворянки, його характер надихав багатьох поетів та письменників. В одній із пізніх поем – «Беньовський» – спогад про рідну землю набуває особливого звучання: автор порівнює польську мову з піснею українського степу та щиро співчуває тим, хто не почує «присутності Бога на блакитних полях України».

Юліуш Словацький. Лірична та гномічна поезія.

Нешаслива юнацька закоханість у Людвіку Снядецьку, доньку професора Анджея Снядецького, та самогубство найближчого друга, поета та орієталіста Людвіка Шпіцнагеля (1827), стали біографічною канвою перших наслідувальних віршованих творів Словацького на теми самотності.

На авантитулі, титульному аркуші та нахзаці – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 479 | ROBOTNICZY w ODESIE.

Видавнича тканинна бордова палітурка.
ФРЦК – 178085.

145. pol Б S 67

Słowacki, Juliusz. Poemata [Text] / Juliusz Słowacki ; przedm. Piotr Chmielowski. – Warszawa : Druk. Artystyczna Saturnina Sikorskiego, [1898]. – 152 s., 177x123. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 18). – pol. (w oprawie) : 1 r. 50 k.

Юліуш Словацький. Вірші.

У ліриці Словацького домінують мотиви патріотичної скорботи, революційної стійкості. Багато творів Юліуша Словацького присвячені розгрому Листопадового повстання у 1831 році, долям еміграції та польських засланців. У них він виступав із позиції польської шляхти.

На титульному аркуші та форзаці – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 494 | ROBOTNICZY w ODESIE.

Видавнича тканинна бордова палітурка.
ФРЦК – 178057.

146. pol Б S 67

Słowacki, Juliusz. Poemata [Text] / Juliusz Słowacki ; przedm. Piotr Chmielowski. – Warszawa : Druk. Artystyczna Saturnina Sikorskiego, 1898. – 152 s., 177x123. – (Bibl. Dzieł Wyborowych. № 18). – pol. (w oprawie) : 3 r. 25 k.

Юліуш Словацький. Вірші.

Видавнича тканинна бордова палітурка.
ФРЦК – 178084.

147. pol Б S 67

Słowacki, Juliusz. Powieści poetyckie [Text] / Juliusz Słowacki ; przedm. Piotr Chmielowski. – Warszawa : Druk. Artystyczna Saturnina Sikorskiego, [ok. 1900]. – 167 s., 185x123. – pol. (oprawa twarda) : 2 r.

Юліуш Словацький. Поєми.

Словацький дебютував у пресі 1830 року поемами «Гуго» та «Ян Білецький» (1830). У його ранніх романтичних поемах орієнтальної та історичної тематики виразно помітно вплив Байрона та Міцкевича.

На авантитулі, титульному аркуші та с. 167 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 462 | ROBOTNICZY W ODESIE.

На титульному аркуші – володарський шрифтовий штамп фіолетовим чорнилом, 12x50, без рамки, з написом: Stanislaw Krimmer | w Odessie (Станіслав Кріммер, в Одесі). Імовірно, книга належала члену Парафіяльного римо-католицького благодійного товариства у 1885-1886 роках Станіславу Мар'яну Фердинандовичу Кріммеру, у якого приблизно у 1880-1890-ті роки в Одесі були домоволодіння за адресами Юнкерський провулок, 9 та Вагнеровський провулок, 4.

Тканинна синя палітурка.

ФРЦК – 178082.

148. pol Б S 67

Słowacki, Juliusz. Pisma [Text] / Juliusz Słowacki ; przedm. Piotr Chmielowski. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa, 1900. – **T. I : [poezye drobne, ulotne, liryczne i t.p.]**. – 1900. – 336 s., 168x126. – pol. (oprawa twarda) : 3 r.

Юліуш Словацький. Твори. Том 1: Невеликі вірші, швидкоплинна, лірична поезія та ін.

Ліричний світ Ю. Словацького напрочуд багатий: різноманіття асоціацій, оригінальна метафоричність, розюча дія недомовок, натяків, глибина рефлексії, драматичне підкреслення суперечностей, стилістичні та композиційні контрасти, пафетика і мрійливість, гіперболізація почуттів, реалістична деталь – все це служить щедрому зображенню людини та життя.

На авантитулі, титульному аркуші та с. 336 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 492 | ROBOTNICZY W ODESIE.

Тканинна видавничка палітурка пошкоджена.

ФРЦК – 177938.

149. pol Б S 67

Słowacki, Juliusz. Pisma [Text] / Juliusz Słowacki ; przedm. Piotr Chmielowski. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa, 1900. – Т. III : [Dramaty : Lilla Weneda ; Książę niezłomny ; Pisma różne prozą ; Pima Pośmiertne : poezye liryczne i ulotne. Cz. I]. – 1900. – 285, II s., 168x126. – pol. (oprawa twarda) : 2 r.

Юліуш Словацький. Твори. Том 3: Драми: Лілла Венета. Стійкий принц (переклад з Кальдерона). Різні твори у прозі. Посмертні твори: лірична та швидкоплинна поезія. Частина 1.

На титульному аркуші та с. 285 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 487 | ROBOTNICZY w ODESIE.

На титульному аркуші – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 30x45, з написом: Biblioteka i Czytelnia | DOMU POLSKIEGO | w ODESIE.

На титульному аркуші – прямокутний штамп рожевим чорнилом, 21x43, з написом: E. OSTROWSKI | Księgarnia, Skład nut | i Prenumerata pism. | Odesa, Derybasowska, 26.

Видавнича тканинна коричнева палітурка з тисненням в стилі модерн.

ФРЦК – 177999.

150. pol Б S 67

Słowacki, Juliusz. Pisma [Text] / Juliusz Słowacki ; przedm. Piotr Chmielowski. – Wyd. «Kuryera Codziennego». – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa, 1899. – Т. III : [Dramaty : Lilla Weneda ; Książę niezłomny ; Pisma różne prozą ; Pima Pośmiertne : poezye liryczne i ulotne. Cz. I]. – 1899. – 285, II, [4] s., 168x126. – pol. (oprawa twarda) : 3 r.

Юліуш Словацький. Твори. Том 3: Драми: Лілла Венета. Стійкий принц (переклад з Кальдерона). Різні твори у прозі. Посмертні твори: лірична та швидкоплинна поезія. Частина 1.

На титульному аркуші та с. 285 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 486 | ROBOTNICZY w ODESIE.

На форзаці – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 25x42, з написом: БИБЛИОТЕКА № В.В. ТАРЧИНСКОЙ. Приватна комерційна бібліотека Вікторії Тарчинської розташовувалась в Одесі («улиця Елисаветинская 19, кв. 6, вход со двора направо, 2 этаж») у квартирі власниці. На форзаці деяких книг цієї бібліотеки наклеєно рекламну листівку з умовами платного абонементу, вказано ціни за користування в місяць, 3 місяці тощо, та величина застави. Також наведені правила користування книгами (див. іл. наприкінці книги).

Видавничу коричнева тканинна палітурка, на верхній кришці – профіль Ю. Словацького у вигляді барельєфа.
ФРЦК – 178087.

151. pol Б S 67

Słowacki, Juliusz. Pisma [Text] / Juliusz Słowacki ; przedm. Piotr Chmielowski. – Wyd. «Kuryera Codziennego». – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa, 1899. – Т. IV. – 1899. – 319 s., 170x124. – pol. (oprawa twarda) : 3 r.

Юліуш Словацький. Твори. Том 4: Лірична та швидкоплинна поезія. Частина 2».

На титульному аркуші та с. 318 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 440 | ROBOTNICZY w ODESIE.

Тканинна синя палітурка.
ФРЦК – 177954.

152. pol Б S 67

Słowacki, Juliusz. Pisma [Text] : [w 7 t.] : zbiór utworów wyd. za życia i po śmierci aut. / Juliusz Słowacki ; w układzie Artura Górskiego. – Krakow : Nakł. Gebethnera i Spółki ; Warszawa : Gebethner i Wolff, 1908-1913. – Т. II : [Anielli ; Podróż do Ziemi Świętej z Neapolu ; Poema Piasta Dantyszka o Piekło ; Beniowski]. – 1908. – 668 s., 179x121. – pol. (oprawa twarda) : 5 r.

Юліуш Словацький. Твори [у 7 тт.]. Том 2: Поєми: Ангеллі; Подорож з Неаполя на Святу Землю; Поєма Пяста Дантішка, герба Леліва, про пекло; Беніовський.

Поема «Ангеллі» (1838), написана біблійно стилізованою прозою і присвячена польським засланням у Сибіру, демонструвала негативне ставлення Словацького до різних емігрантських угруповань, але водночас і віру його у народну революцію.

«Дантівські» мотиви розробляв Словацький і в «Поемі Пяста Дантішка про пекло» (1839) – гнівній скарзі на страждання поляків та злочини їхніх гонителів.

У 1836-37 роках Словацький здійснив подорож на Близький Схід, що вплинула на його поезію (незакінчена поема «Подорож з Неаполя на Святу Землю»).

Поема «Беньовський» (1840-1846) – визнаний шедевр польської поетичної класики, велике мистецьке досягнення романтизму, найкраща та найзнаменитіша з поем Словацького. Ім'я знаменитого авантюриста XVIII століття Моріца Августа Беньовського (бл. 1746-1786), який описав свої бурхливі пригоди в «Щоденниках» (Лондон, 1790), що прославили автора і вийшли різними європейськими мовами, стало назвою поеми. Однак це – один з елементів романтичної іронії, гри автора з читацькими очікуваннями.

На авантитулі, титульному аркуші та с. 3 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 468 | ROBOTNICZY W ODESIE.

На титульному аркуші – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 30x45, з написом: Biblijoteka i Czytelnia | DOMU POLSKIEGO | w ODESIE.

ФРЦК – 178078.

153. pol Б S 67

Slowacki, Juliusz. Pisma [Text] : [w 7 t.] : zbiór utworów wyd. za życia i po śmierci aut. / Juliusz Slowacki ; w układzie Artura Górskiego. – Krakow : Nakł. Gebethnera i Spółki ; Warszawa : Gebethner i Wolff, 1908-1913. – Т. III : [Mindowe. Maria Stuart. Mazepa. Fantazy]. – 1908. – 553 s., 179x121. – pol. (oprawa twarda) : 2 r. 50 k.

Юліуш Словацький. Твори [у 7 т.]. Том 3: П'єси: Міндовг, король литовський; Марія Стюарт; Мазепа; Фантазій.

Перші досліді у драматичному жанрі, спроби створення Словацьким трагедії політичних конфліктів та людських пристрастей – драми «Міндовг, король литовський» (1831) та «Марія Стюарт» (1830) – свідчили про інтерес Словацького до В. Шекспіра. Драма «Міндовг» в жанровому відношенні дуже близька шекспірівським драматичним хронікам, вона описує механізми феодальної боротьби за владу. Особу Марії Стюарт Ю. Словацький трактував у дихотомії «грішниця-свята».

До магнатсько-придворної Польщі XVII століття Словацький звернувся у драмі «Мазепа» (1834-1839, публ. 1840). Драма відрізняється різким окресленням характеристик, насичена психологізмом з елементами мелодраматизму.

У драмі «Фантазій» (1841) Словацького виражені реалістичні тенденції, в поемі зображено поміщицьке середовище, що відмовилося від патріотичних прагнень, і водночас автор продовжує пошуки нового героя.

На авантитулі, титульному аркуші та с. 3 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 476 | ROBOTNICZY W ODESIE.

На титульному аркуші – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 30x45, з написом: Biblioteka i Czytelnia | DOMU POLSKIEGO | w ODESIE.

ФРЦК – 178086.

154. pol Б S 67

Słowacki, Juliusz. Jan Bielecki ; Mnich ; Arab ; Hugo [Text] / Juliusz Słowacki. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa ; Krakow : G. Gebethner i Sp., 1910. – 88 s., 179x122. – (Bibl. uniwersyteckiej i młodzieżowej ; T. 131). – pol. (oprawa twarda) : 3 r.

Юліуш Словацький. Ян Білецький; Чернець; Араб; Гуго.

Ранні «поетичні повісті» романтичного характеру, написані під впливом Байрона – «Гуго» (1829), «Чернець» (1830), «Араб» (1829-1830), «Ян Білецький» (1830) – створені в основному в кінці 1820-х років, після переїзду до Варшави, вони варіювали образ самотнього і розчарованого героя і були пофарбовані тоном похмурого песимізму. На початку 30-х років XIX століття Юліуш Словацький оселився у Франції. За три роки перебування у Парижі він опублікував ці поеми.

На с. 88 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 458 | ROBOTNICZY w ODESIE.

На с. 3 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 30x45, з написом: Biblioteka i Czytelnia | DOMU POLSKIEGO | ODESIE.

На титульному аркуші – овальний штамп рожевим чорнилом, з написом: Biblioteka i Czytelnia | KORWIN-PAWLOWSKIEJ | w ODESIE.

ФРЦК – 178076.

155. pol Б S 67

Slowacki, Juliusz. Lilla Weneda : tragedia w 5 aktach ; Grób Agamemnona [Text] / Juliusz Slowacki ; wstęp. i objaśn. Bronisław Chlebowski. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa ; Krakow : G. Gebethner i Sp., 1910. – 126 s., 179x122. – (Wybór pisarzy pol. dla domu i szkoły ; № 11). – pol. (oprawa twarda) : 1 r.

Юліуш Словацький. Лілла Венета: трагедія в 5 діях; Гробниця Агамемнона: [вірш].

«Лілла Венета», трагедія на п'ять дій – історіософський твір, написаний Юліушем Словацьким у 1839 році та опублікований у 1840 році в Парижі. П'єса написана частково білим, частково рифмованим віршем. Трагедія переможеного народу венеців представлена у стилі, близькому до кельтської міфології, осіанства та скандинавської міфології, також поет використовував елементи гротеску. Дія п'єси відбувається у районі озера Гопло (знаходиться у Куявах, у Польщі), у доісторичний час. У творі розповідається про напад лехитів – західних слов'ян, натхненних скандинавською королевою Гіноною, на кельтських венеців. Венети зазнають відчайдушної поразки, причиною якої є таємниче прокляття; цей народ ніяк не врятувати – його могла врятувати тільки царська арфа, але вона у загарбників і повернути її неможливо. Арфа символізує патріотичну тиртейську поезію, що закликає до боротьби за незалежність, що пробуджує прагнення захисту Батьківщини та ненависть до ворога. Ім'я «Лілла Венета» позначає «миролюбна, ніжна арфістка», вона марно намагається врятувати своїх близьких і запобігти їх загибелі, наслідуючи приклад деяких античних героїнь. Сенс безнадійної боротьби розуміє друга з двох дочок короля, схожа на друїдську Норму в опері Белліні Роза Венета, яка передбачає трагедію вже в Пролозі й підштовхує венеців до поразки. Однак під час розмови з

Арфістом вона оголошує, що буде запліднена порохом лицарів, а сама буде освячена за прикладом Християнської Марії. Трагедія закінчується повною поразкою венеців, смертю Лілли Венеди, її батька – Дервіда, двох братів: Лелума та Полелума та, нарешті, явищем переможної Богородиці. Хоча драма має замкнуту структуру, неможливо однозначно витлумачити зміст останньої сцени, особливо у контексті пророцтва Рози. П'єсу «Лілла Венета» було поставлено 23 червня 1863 року у «Скарбковському театрі» у Львові (нині – Національний академічний український драматичний театр імені Марії Заньковецької). 1897 року в Кракові було відкрито бронзовий пам'ятник Юліушу Словацькому. На невеликому постаменті, поставленому на рівні землі, знаходиться фігура Лілли Венеди, яка ніби летить вгору, майже відриваючись від постаменту. П'єдестал прикрашений квітковими мотивами та написом: Lilla Weneda.

Ніхто не висловлювався так сміливо та відверто, звинувачуючи поляків – батьків та своє покоління, як це зробив Словацький у вірші «Гробниця Агамемнона» (1840). Враження автора, який подорожував Грецією, збагачені знанням давньої історії та міфології, переплелися тут з роздумами про далеку батьківщину та її трагічну долю. Однією з причин того, що Польща стала «рабиною», «служкою», на думку Словацького, є шляхетські традиції, що панували в ній, шляхетський спосіб мислення, вади польського характеру.

На титульному аркуші – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 485 | ROBOTNICZY w ODESIE.
ФРЦК – 177997.

156. pol Б S 67

Słowacki, Juliusz. Powieści poetyczne [Text] : [Balladyna ; Lilla Weneda ; Sen srebrny Salomei ; Ojciec zadżumionych w El-Arish ; List do Aleksandra Humboldta] / Juliusz Słowacki. – Warszawa : Nakł. i druk S. Lewentala, 1874. – 251 s., 185x123. – (Bibl. najcenniejszych utworów lit. europ. Lit. pol.). – pol. (oprawa twarda) : ? r.

Юліуш Словацький. Поєми: Баладіна; Лілла Венета; Срібний сон Соломії; Батько зачумлених в Ель-Аріші; Лист Олександрі Гумбольдту.

Драма Словацького «Баладіна» (1834, Женева, публ. 1839, Париж) – своєрідна «політична казка» з використанням фольклорних мотивів. «Баладіні» також притаманні риси різних жанрів: легенди, народної казки, історичної трагедії, гротеску. У ній помітно вплив драм Шекспіра («Король Лір», «Сон у літню ніч», «Макбет»), і це один з найоригінальніших романтичних творів. Час дії твору – період становлення польської держави. Серед його персонажів – німфа-королева озера Гопла зі світою фантастичних істот, легендарний король Попель III, незаконно позбавлений влади тираном, благородний князь Кіркор, який прагне повернути корону Попелю, бідна вдова і дві її красуні-дочки – добра Аліна і зла Баладіна, обидві закохані в Кіркора. Як у багатьох романтичних драмах фінал «Баладіни» фатальний і трагічний: Кіркор гине на полі бою, а жорстока Баладіна, винна у багатьох злочинах, серед яких і вбивство сестри з ревнощів до Кіркора, помирає від удару блискавки – кари, посланої найвищими небесними силами.

Для драми «Срібний сон Соломії» (1843) Словацький взяв тему з історії: дія відбувається у 1772 році під час козацького бунту, безжально та криваво пригніченого польськими панами. Поет поєднав у драмі легкість гумору з жахами війни та різанини, взаємного винищення учасників конфлікту з обох сторін. І все це пронизано романтичним мотивом та дотепними діалогами, повними іронії, самоіронії, гри словами. Мова драми стилізована під мову бароко, сприйнята як з польської літератури, так і з творчості Кальдерона.

Поема «Батько зачумлених в Ель-Аріші» заснована на історії, яку Словацький почув своєї подорожі до Палестини у 1836 році. Це була розповідь про араба, якого називали «батько зачумлених», та у якого чума забрала його дружину та сімох дітей. Людина не бунтує і не впадає у крайній розпач; приймає позицію, близьку до біблійного Йова. Він також відокремлює себе від світу людей, яких не зачепила епідемія чуми. У пісні надія переплітається із розпачем. Чоловік розповідає про етапи карантину та послідовні смерті близьких йому людей.

На авантитулі, титульному аркуші та с. 1 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 465 | ROBOTNICZY W ODESIE.

ФРЦК – 178083.

157. **pol Б S 67**

Słowacki, Juliusz. Dramata i poezye [Text] : [Balladyna ; Lilla Weneda ; Sen srebrny Salomei ; Ojciec zadżumionych w El-Arish ; List do Aleksandra H.] / Juliusz Słowacki. – Warszawa : Nakł. i druk S. Lewentala, 1874. – 327 s., 208x150. – pol. (oprawa twarda) : 2 r.

Юліуш Словацький. Драматичні твори та поезія: Балладіна; Лілла Венедя; Срібний сон Соломії; Батько зачумлених в Ель-Аріші; Лист Олександрю Г.

На титульному листі – власницький овальний штамп зеленим чорнилом, 19x29, з написом: CHARLES HEJSMAN | ODESSA.

На авантитулі, титульному аркуші та с. 326 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 455 | ROBOTNICZY W ODESIE.

На с. 247 – круглий штамп фіолетовим чорнилом, d 35, з написом: Stowarzyszenie Polskie w Odesie OGNISKO.

ФРЦК – 178081.

158. **pol Б S 67**

Słowacki, Juliusz. Dzieła [Text] : [w 10 t.] / Juliusz Słowacki. – Pierwsze krytyczne wyd. zbiorowe. – Lwów : Nakł. księg. W. Gubrynowicza ; Kraków : Druk W. L. Anczyca i Spółki, 1909. – Т. II. – 1909. – 400 s. : il. : podobizna autografu J. S., 204x139. – pol. (oprawa twarda) : 2 r.

Юліуш Словацький. Твори [у 10 т.]. Том 2: Поєми.

На титульному аркуші та с. 400 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 499 | ROBOTNICZY W ODESIE.

На с. 398 – овальний штамп рожевим чорнилом, з написом: Biblijoteka i Czytelnia | KORWIN-PAWLOWSKIEJ | w ODESIE.

На авантитулі – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 30x45, з написом: Biblijoteka i Czytelnia | DOMU POLSKIEGO | w ODESIE.

ФРЦК – 178000.

159. **pol Б S 67**

Słowacki, Juliusz. [Dzieła] [Text] : [w 10 t.] / Juliusz Słowacki. – Pierwsze krytyczne wyd. zbiorowe. – Lwów : [Nakł. księg. W. Gubrynowicza, [1909]]. – [Т. IV : Król Duch. – 1909]. – 650 s., 204x139. – pol. (oprawa twarda) : 5 r.

Юліуш Словацький. Твори [у 10 т.]. Том 4. Епопея «Король-Дух» (не закінчена).

Поема «Король-Дух» (1845-1849) є художнім виразом філософської системи Словацького, в основі якої лежить думка про безперервний розвиток і вдосконалення духовного початку. Зелена тканинна палітурка.
ФРЦК – 177936.

160. pol Б S 79

Srokowski, Mieczysław. Jak Iza [Text] / Mieczysław Srokowski. – Warszawa : Nakł. księg. i składu nut Kazimierza Idzikowskiego, 1910. – 157 s., 177x121. – pol. (w oprawie) : 2 r. 25 k.

***Мечислав Мар'ян Сроковський** (1873-1910) – польський політик, прозаїк та поет. Народився в збіднілій шляхетській родині герба Ястржембець у селі Бібло Австро-Угорщини (нині Бережанський район Тернопільської області України). Навчався у Львівській гімназії, потім у колегіумі у єзуїтів у Хирові. Вступив до Львівського університету, який не закінчив. Спочатку писав вірші у дусі модерністської «Молодої Польщі», присвячених переважно проблемам суспільства та еротичним темам. Пізніше більше уваги у книгах приділяв суспільним мотивам, критичному опису відносин, що панують в австро-угорській армії, проблемам виховання та освіти.*

***Мечислав Мар'ян Сроковський. Як сльоза:** збірник оповідань. **Зі змісту:** Як сльоза; Тент; Келих кави; Повідом мене; Воскресіння; Бездоганий; Тут, тут; Сициліанка; Відплата; Забутий.*

Прижиттєве видання.

На авантитулі, титульному аркуші, с. 145 та с. 155 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | №371. | W. i A. Jakuszewskich.

На титульному аркуші – власницький напис чорним чорнилом: Feliksowi Jakuszewsky.

На корінці – тиснення золотом: А. J.

Тканинна палітурка з малюнком «крокодилова шкіра».

Форзаці з малюнком.

ФРЦК – 177981.

161. pol Б S 89

Strug, Andrzej. W twardej służbie [Text] / Andrzej Strug. – Kraków : Spółka nakładowa «Książka» ; Warszawa : G. Centnerszwer i Spółka ; Lwow : H. Altenberg ; New-York : The Polish Book Importing CO., [1909]. – [4], 170, [1], [3] s., 194x127. – pol. (w oprawie) : 1 r. 50 k.

Анджей Струг, справжнє ім'я та прізвище – Тадеуш Галецький (1871-1937) – польський письменник, публіцист, журналіст, літературний критик, громадсько-політичний діяч, революціонер, масон, активіст руху за соціалізм та незалежність, сценарист. Три роки був у засланні в Архангельській губернії.

Анджей Струг. На каторжній службі (1909).

Третя частина циклу «Підпільники». У своїх творах Струг торкався тем війни і боровся за ідеї соціальної справедливості. «Підпільники» – це белетризована хроніка соціалістичного руху, а третя частина циклу «На каторжній службі» – пронизливий опис страждань молодих людей, котрі живуть великою ідеєю за часів найбільшого гноблення.

Прижиттєве видання.

На титульному аркуші та с. 170 – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 23x45, подвійна рамка, з написом: CENTRALNY POLSKI KLUB | BIBLIOTEKA 2073 | ROBOTNICZY w ODESIE.

На титульному аркуші та с. 3 – прямокутний штамп чорним чорнилом, 42x24, без рамки, з написом: BIBLIOTEKA | Stowarzyszenia | «OGNISKO» | w Odesie.

ФРЦК – 177945.

162. pol Б S 88

Strumpf, Edward. Obrazy Kaukazu [Text] : kartki z podróży / Edward Strumpf ; przedm. Julian Ochorowicz. – Warszawa : Druk. A. T. Jezierskiego, 1900. – 184 s. : il., 177x121. – (Bibl. Dzieł Wyborowych ; № 140). – pol. (w oprawie) : 2 r. 25 k.

Едвард Струмпф (1873-1901) – польський ботанік. Народився в Седльці, після закінчення місцевої гімназії вступив (1891 року) на факультет природничих наук Варшавського університету, а потім вивчав природознавство в Юр'єві, де захистив дисертацію «Про анатомічну будову гірської рослинності на Кавказі» та отримав (1899 року) ступінь кандидата. Написав книги: «З яких

частин складаються рослини» (1900), «З гістології сосни», «Про природу в "Пані Тадеуші"» (1899), «Образи Кавказу» (1900) і переклав польською мовою «Рослинні спільноти» Євгена Вармінга.

Едвард Струмф. Образи Кавказу: Листівки з подорожей.

У книзі автор розповідає про свою подорож на Кавказ наприкінці XIX століття, про населення, історію та звичаї тих місць. Струмф був ученим, водночас не позбавленим письменницького таланту. Це був перший популярний твір Струмфа, до цього він писав лише наукові праці, в основному, з ботаніки.

Прижиттєве видання. На форзаці портрет автора.

На форзаці, с. 5, с. 155 та с. 184 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | №34. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці – власницький напис олівцем: М. Якушевській Б. Подв. 16.

та напис синім олівцем: №36.

Видавнича тканинна бордова палітурка.

ФРЦК – 177928.

163. pol Б S 95

Suttner, Berta. Precz z orężem! [Text] : historia prawdziwa / Berta baronowa Suttner ; obrobił Włodzimierz Trąpczyński ; przedm. Teodor Jeske-Choiński. – Podług oryginału niem. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1898. – Т. I. – 1898. – 152 s., 174x116. – (Bibl. Dzieł Wyborowych ; № 35). – pol. (w oprawie) : 2 r. 50 k.

*Баронеса **Берта фон Зутнер**, уроджена графиня Кінські (1843-1914) – австрійська письменниця, діяч міжнародного пацифістського руху, перша жінка – лауреат Нобелівської премії миру (1905) та друга жінка, яка отримала Нобелівську премію (після Марії Кюрі).*

Берта фон Зутнер. Геть зброю! Правда історія. Том 1.

Книга Берти Зутнер «Геть зброю!» (1889) розповідає про життя молодій жінки, доля якої була покалічена європейськими війнами 60-х років XIX століття. У романі містяться не тільки

пацифістські міркування, а й важкі сцени жахливих побоїщ. Цю книгу цитували в австрійському уряді, передруковували в газетах і перекладали багатьма мовами. Для багатьох прихильників світу роман став символом політичної безкомпромісності.

Прижиттєве видання. На форзаці портрет автора.

На обкладинці, с. 23 та с. 152 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | №76. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці – власницький напис олівцем: М. Якушевській Н. Елисавет. 22.

та напис синім олівцем: №77.

ФРЦК – 177974.

164. pol Б S 95

Suttner, Berta. Precz z orężem! [Text] : **historia prawdziwa** / Berta baronowa Suttner ; obrobił Włodzimierz Trąpczyński ; przedm. Teodor Jeske-Choiński. – Podług oryginału niem. – Warszawa : Druk. Granowskiego i Sikorskiego, 1898. – Т. II. – 1898. – 176 s., 178x120. – (Bibl. Dzieł Wyborowych ; № 36). – pol. (w oprawie) : 2 r. 75 k.

Берта фон Зутнер. Геть зброю! Правда історія. Том 2.

Прижиттєве видання. На форзаці портрет автора.

На обкладинці, с. 19 та с. 175 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | №77. | W. i A. Jakuszewskich.

На форзаці – власницький напис олівцем: М. Якушевській Н. Елисавет. 22,

напис синім олівцем: 78

та перфорований ярлик, розмір – 12x26, з написом: 114.

Видавнича тканинна бордова палітурка.

ФРЦК – 178049.

165. pol Б T 70

Tokarzewski, Szymon. Katorżnicy [Text] : **obrazki syberyjskie** / Szymon Tokarzewski. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa ; Krakow : G. Gebethner i Spółka, [1912]. – 213, 1 s., 183x118. – pol. (w oprawie) : 2 r.

Шимон Токаржевський (1823-1890) чи (1821-1900) – активіст польської незалежності. Шимон Вінцентій Токаржевський після закінчення чотирьох класів Щебжської гімназії, у жовтні 1840 року був прийнятий на роботу на Ординацький винокурний завод, щоб освоїти гуральню професію, але 30 червня 1842 року він був звільнений у зв'язку з ліквідацією заводу. У тому ж році він почав працювати на пошті в Любліні. Шимон був заарештований у 1846 році й укладений у Варшавську цитадель за участь у змові отця Шеєнни у 1842-1844 роках. Після суду він був засуджений до 1000 палиць та 10 років каторжних робіт. 17 червня 1848 року він був відправлений з групою політичних ув'язнених на каторгу до Омська, куди вони прибули пішки 1849 року. Завдяки амністії з нагоди вступу на російський престол Олександра II, Шимон повернувся до країни у 1857 році. У 1862 році Шимон знову був заарештований за участь у патріотичному русі та відправлений на каторгу вглиб Росії в Олександрів-над-Амуром. Повернення із заслання сталося після амністії за коронаційним маніфестом царя Олександра III у 1883 році. Повернувшись до Польщі, він оселився у Варшаві та одружився з Галиною Лециньською. За все своє життя Токаржевський як каторжник, а потім як засланець, пройшов увесь Сибір від Уралу до Благовіщенська.

Шимон Токаржевський. Каторжники: сибірські замальовки.

Мемуари каторжника, який провів 37 років життя у в'язницях за участь у змовах та революційному патріотичному русі.

Прижиттєве видання.

На обкладинці – овальний штамп чорним чорнилом, 30x45, з написом: Biblioteka i Czytelnia | DOMU POLSKIEGO | w ODESIE.

На титульному аркуші та с. 213 – круглий штамп фіолетовим чорнилом, d 35, з написом: Stowarzyszenie Polskie w Odesie OGNISKO.

Ярлик на форзаці, розмір – 12x22, рожевий фон, білі літери та рамка, з написом: ПЕРЕПЛЕТНАЯ И ФУТЛЯРНАЯ | А. СУХАРКЕВИЧА | ОДЕССА. Палітурник Сухаркевич тримав в Одесі палітурну та футлярну майстерню. Крім ярликів на рожевому чи блакитному папері, на книгах, переплетених у його майстерні, іноді були овальні штампи з написом: «ПЕРЕПЛЕТНАЯ | А. СУХАРКЕВИЧА | ОДЕССА».

ФРЦК – 177992.

166. pol Б W 29

Wasilewski, Edmund. Poezye [Text] / Edmund Wasilewski. – Wyd. 5-e (przejrz. i powiększ.). – Krakow : Nakł. księg. J. M. Himmelblaua : Druk. «Kraju», 1873. – XVI, 358 p., 145x115. – pol. (w oprowie) : ? r.

Едмунд Василевський (1814-1846) – польський поет романтичної епохи, педагог, прославитель Кракова, до Станіслава Виспянського вважався найбільшим поетом Кракова. Виховувався та жив у Кракові, де й помер. Він дуже подобався сучасному суспільству й особливо університетській молоді, та залишив по собі кілька невеликих, але чудових віршів, серед яких користуються особливою популярністю «Krakowiaki» та «Katedra na Wawelu».

Едмунд Василевський. Поезія.

Коленкорова палітурка з тисненими рамками, куточками та назвою.

ФРЦК – 9831.

167. pol Б W 61

Weyssenhoff, Józef. W ogniu [Text] / Józef Weyssenhoff. – Warszawa : Nakł. Gebethnera i Wolffa ; Krakow : G. Gebethner i Spółka ; Krakow : Druk W. L. Anczyca i Spółki, 1908. – 179 s., 198x130. – (Dni polityczne. Serya II). – pol. (w oprowie) : 3 r.

Юзеф Вейсенгоф (1860-1932) – польський прозаїк, поет, літературний критик.

Юзеф Вейсенгоф. У вогні.

Друга частина із трилогії «Політичні дні». Вейсенгоф у цих романах використав важкий і небезпечний метод: події 1905 та 1906 років він пропускав через черству душу свого героя, націонал-демократа Аполінарія Будзіша, малюючи його з холодною іронією, часто з елементами реалізму. У другій частині трилогії – «У вогні» – автор знайомить Будзіша з низкою подій 1905-1906 років. Автор розвиває національно-демократичні епізоди пана Будзіша та його політичних соратників. Роман вийшов різким антисемітським твором, спрямованим проти революційного руху в Росії та Царстві Польському.

Прижиттєве видання.

На форзаці, титульному аркуші, с. 103 та с. 179 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | №430. | W. i A. Jakuszewskich

та напис синім олівцем: 173.

На титульному аркуші – власницький напис від руки: Feliksow..? Jakuszewsky.

Тканинна бузкова палітурка з золотими літерами та червоними лініями.

ФРЦК – 177927.

168. pol Б W 96

Wybór komedijek dla młodzieży [Text] : [Zabobony : komedya w 1 odsłonie / J. K. Gregorowicz ; Oj! te chłopaki, te chłopaki! : komedya w 1 odsłonie / J. K. Gregorowicz ; Kiedy tak, to nie będę grała : komedya w 1 odsłonie ; Nieznna opieka : komedyjka w 1 akcie] / J. K. Gregorowicz. – Warszawa : Nakł. red. «Przyjaciela dzieci» : Druk. Tow. Akc. S. Orgelbranda Synów, 1903. – 156 s., 154x132. – (Dod. do «Przyjaciela dzieci»). – pol. (w oprawie) : 2 r.

Ян Канти Грегорович (власне, Соловійов) (1818-1890) – польський письменник українського походження, багато писав для дітей, для народної школи, для театру, редагував з 1867 року журнал для дітей «Przyjaciel Dzieci», де знайомив читачів із сільським життям та селянським побутом.

Ян Канти Грегорович. Добірка комедій для підлітків. Зі змісту: Забобони : комедія в одній частині; **Ой! ці хлопці, ці хлопці!** : комедія в одній частині; **У такому разі я не гратиму** : комедія в одній частині; **Невідома турбота** : комедія в одній дії.

Коленкорова видавнича теракотова палітурка з чорним візерунком у стилі модерн.

ФРЦК – 251217.

169. pol Б Z 13

Zacharyasiewicz, Jan. Zakopane skarby [Text] : powieść / Jan Zacharyasiewicz ; przedm. Teodor Jeske-Choiński. – Warszawa : Druk. Artystyczna Saturnina Sikorskiego, 1897. – 152 s., 179x129. – pol. (w oprawie) : 1 r. 75 k.

Ян Хризостом Захаріасевич (1823-1906) – польський письменник, журналіст, публіцист, редактор. Один із найбільш плідних письменників-позитивістів у польській літературі.

Ян Хризостом Захаріасевич. Заховані скарби.

У книзі – історія Кшиштофа Болешицького, якого бавить сварка, збуджує зло та подобається завдавати нещастя комусь іншому. Бажаючи кинути яблуко розбрату своїй сім'ї, він вигадав закопаний скарб. Розповідь у стилі благородної гавенди.

Прижиттєве видання.

На титульному аркуші та с. 152 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | №132. | W. i A. Jakuszeewskich та напис синім олівцем: 116.

На форзаці – овальний штамп фіолетовим чорнилом, 13x25, з написом: INTROLIGATOR E. STRZAŁKOWSKI W KIJOWIE. ФРЦК – 178045.

170. pol Б Ż 91

Żuławski, Jerzy. «La bestia» (Donna Aluica) [Text] : dramat w 5 aktach osnuty na tle dziejów weneckich w XIV wieku / Jerzy Żuławski. – Lwow : Nakł. księg. H. Altenberga ; Warszawa : E. Wende i Spółka, 1906. – 248, [3] s., 195x147. – pol. (w oprawie) : 5 г.

Єжи Жулавський (1874-1915) – польський письменник, поет драматург та філософ періоду «Молодої Польщі», один з основоположників польської науково-фантастичної літератури. Як поет – представник декадансу та катастрофізму. Автор символічних драм та поетичної прози, а також філософських есе.

Єжи Жулавський. «Бестія» (Донна Алуїка): драма у 5 діях, заснована на венеціанській історії XIV століття (1906).

Історія про венеціанську догаресу донну Алуїку, уроджену Граденіго, другу дружину 55-го венеціанського дожа Маріно Фальєро (1274-1355), про яку в хроніках пишуть, що вона зрадила чоловіка, і потім його вбили. Донна Алуїка вважалася демонічною жінкою з неприборканим темпераментом. Маріно Фальєро належав до старовинної патриціанської родини. Був воєначальником, дипломатом та членом Ради десяти. Протягом життя командував венеціанськими військами під час облоги

Зари, переміг 80-тисячну армію угорського короля. Командуючи флотом, взяв Капо д'Істрія, був подестой на материку. Як посол у Генуї та Римі представляв інтереси Венеції. Дожем був обраний у 80-річному віці заочно, перебуваючи у Римі з дипломатичною місією. У 1355 році намагався захопити владу у Венеції. Переворот не вдався, оскільки члени Ради десяти були про нього чудово обізнані; до того ж переворот не мав достатньої підтримки у народі та у знаті. Дож та його сподвижники були схоплені та віддані суду спеціальної комісії. Фальєро визнав висунуте звинувачення у зраді. 17 квітня йому винесли смертний вирок, а 18 квітня відбулася кара: Фальєрові відрубали голову на середньому майданчику Сходів гігантів Палацу дожів, а тіло понівечили. Ще десять змовників повісили у Палаці дожів.

Прижиттєве видання.

На форзаці, авантитулі, титульному аркуші та с. 248 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | №393. | W. i A. Jakuszevskich та напис синім олівцем: 151.

Видавнича тканинна фіолетова палітурка з білим візерунком у стилі модерн.

ФРЦК – 177932.

171. **pol Б Ż 91**

Żuławski, Jerzy. Poezje [Text] / Jerzy Żuławski. – Lwow : Nakł. księg. H. Altenberga ; Warszawa : E. Wende i Spółka (T. Niż i A. Turkuł), 1908. – **T. I : Sonety.** – 1908. – 281, [1] s., 193x144. – pol. (w oprawie) : 4 r. 20 k.

Єжи Жулавський. Поезія. Том 1: Сонети.

Єжи Жулавський розпочав свою літературну діяльність із поетичних творів. Перший виданий том «Na strunach duszy. Poezje. Garść pierwsza» вийшов у 1895 році в Кракові. Пізніше він пише вірші набагато рідше та нових томів не видається. Проте іноді він перекладав поезію (зокрема вірші Ф. Ніцше); він також переклав деякі єврейські писання Старого Ордену з Єврейської книги (1905).

Прижиттєве видання.

На форзаці, титульному аркуші та с. 247 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | №401. | W. i A. Jakuszevskich

та напис синім олівцем: 140.

Видавнича тканинна фіолетова палітурка з білим візерунком у стилі модерн.

ФРЦК – 177991.

172. pol Б Ż 91

Żuławski, Jerzy. Poezje [Text] / Jerzy Żuławski. – Lwow : Nakł. księg. H. Altenberga ; Warszawa : E. Wende i Spółka (T. Hiż i A. Turkuł), 1908. – Т. IV. – 1908. – 281, [1] s., 193x144. – pol. (w oprawie) : 5 r. 20 k.

Єжи Жулавський. Поезія. Том 4.

Прижиттєве видання.

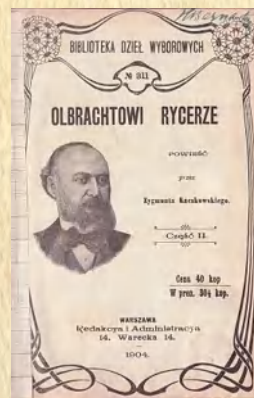
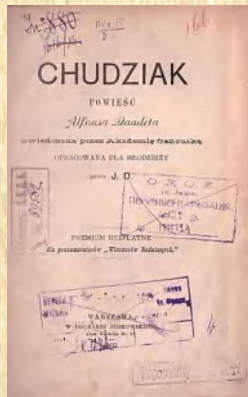
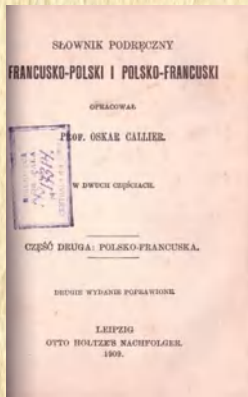
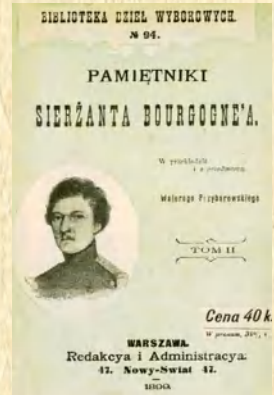
На авантитулі, титульному аркуші, с. 9 і с. 304 – власницький штамп фіолетовим чорнилом, 25x45, подвійна рамка, з написом: Biblioteka | №404. | W. i A. Jakuszeewskich

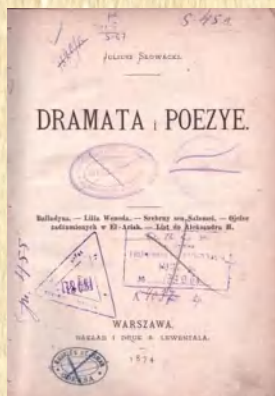
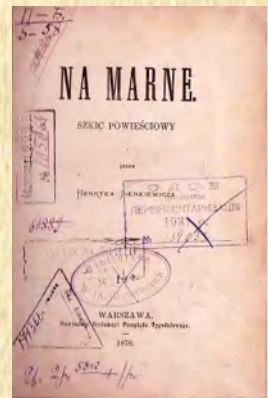
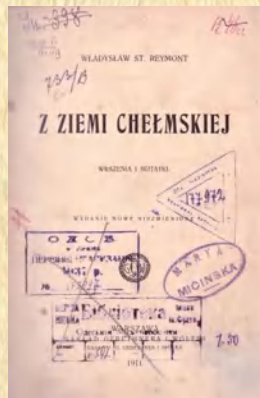
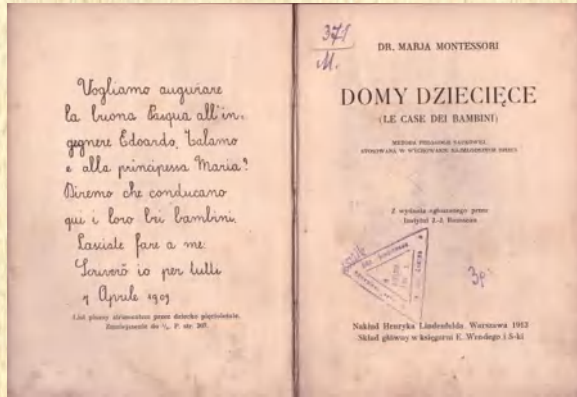
та напис синім олівцем: 143.

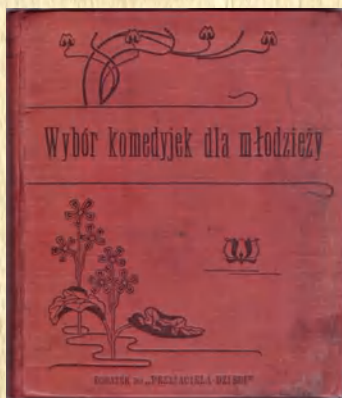
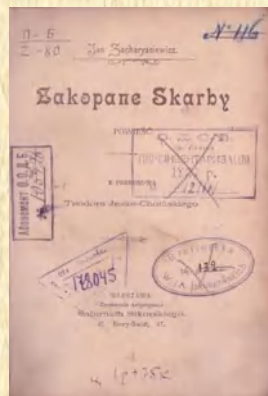
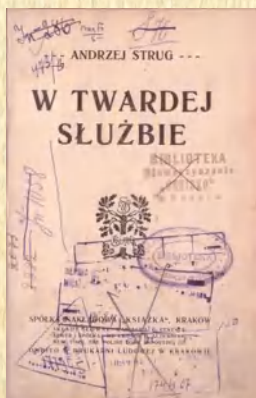
Видавнича тканинна фіолетова палітурка з білим візерунком у стилі модерн.

ФРЦК – 178074.

Титульні аркуші книг з «Каталогу польської книги XVIII – початку XX століття у фондах ООУНБ імені М. С. Грушевського»

Власницькі штампи бібліотек на книгах з «Каталогу польської книги XVIII – початку XX століття у фондах ООУНБ імені М. С. Грушевського»

Власницький штамп приватної бібліотеки Вікторії Тарчинської на авантитулі книги: *Jan Lam. Wielki Świat Capowie*

Власницький штамп Марії Міцінської на обкладинці книги: *Władysław Reymont. Z ziemi chełmskiej*

Власницький штамп А. Х. та В. А. Якушевських на титульному аркуші книги: *«Arcydzieła dramatyczne»*

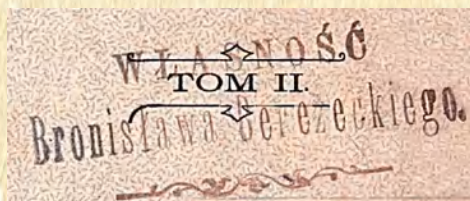
Власницький штамп бібліотеки «Польського дому в Одесі»

Власницький штамп бібліотеки Центрального польського робітничого клубу в Одесі

Власницький штамп бібліотеки Корвін-Павловської в Одесі

**Власницький штамп
Б. Бережецького на форзаці книги:
*Wiktora Hugo. Dziewięćdziesiąty
trzeci. T. II***

**Власницький штамп бібліотеки
польського товариства в Одесі
«Багаття»**

**Власницький штамп Фелікса
Косицького на авантитулі книги:
*Antoni Małeki. Juliusz Słowacki,
jego życie i dzieła stosunku do
współczesnej epoki***

Бібліотека В. В. ТАРЧИНСКОЙ
Одесса, Елисаветинська 19, кв. 6,
входь со двора на прав. 2-й этаж.

Условия абонемента.

Рядовы	Кол. книг	1 книга	2 книги	включенъ	12 книг.	Залогъ
I	1.	45 к.	1 р. 10	2 р.	4 р.	2 р.
II	2.	70 к.	1 р. 95	3 р. 60	7 р.	3 р.
III	3.	95 к.	2 р. 70	5 р. 10	9 р. 50	5 р.
IV	4.	1 р. 20	3 р. 45	6 р. 60	12 р. 50	6 р.

АБОНЕМЕНТЪ
на новыя книги и журналы въ теченіи трехъ мѣсяцевъ,
по выходѣ ихъ.

УСЛОВІЯ	1 мѣ.	2 мѣ.	6 мѣ.	12 мѣ.
Служб. журналъ члн.	70 к.	1 р. 95 п.	3 р. 60 к.	7 руб.
новая книга				

Правила пользования книгами.

1. Читатели обязаны пользоваться книгами въ назначенномъ отделе и въ назначенныя имъ часы работы и расписаться, не вернувъ, въ журналѣ, въ которомъ выданы, по выдѣлу книги. За поврежденіе или износъ, стирание или гниваніе, за поврежденіе или потерю книгъ и журналовъ платитъ членъ 1 рубль, членъ и студиентъ по 12 копѣекъ, журналы платитъ 50 копѣекъ.
2. За утрату книги членъ абонемента до 1/2 срока выданаго платитъ штрафъ до половины процентной или полной стоимости 5 копѣекъ, а за утрату журналовъ и до 1/2 мѣ.
3. Книжки должнъ возвращать не позже одного часа до сна.
4. За дробнѣе абонемента выдѣляютъ 1 мѣ.
5. За книгу или или некому вычитается 1/2 залга.
6. Если выдана за членомъ, платитъ по абонементу.
7. За дробнѣе книги выдѣляется добровольно абонементъ, книга выдана и оплачена по цене по выдѣлу.
8. Библиотечныя открыты ежедневно отъ 9 час. утра до 9 час. вечера, а по воскресеньямъ, праздн. и торжественнымъ праздникамъ закрыты.
9. Книжки безъ залга не выдѣляются.

**Умови абонементу приватної
бібліотеки Вікторії Тарчинської
в Одесі**

Показчик імен

- Altenberg, H. (вид.) **п.** 33, 112, 161, 170, 171, 172
Anastazy, Kwiryn (пер.) **п.** 84
Anczyc W. L. (друкар) **п.** 51, 82, 158, 167
[Antoni, J., Dr] (псевд.) (справж. ім'я [Rolle, Antoni Józef]) (авт.) **п.** 49
- Bellamy, Edward (авт.) п. 51**
Bereżecki, Bronisław (власник кн.) **с.** 61 [п. 51], 73 [п. 62], 160
Berlioz, Hektor (авт.) **п.** 22
Bernacki, Ludwik (авт. передм.) **п.** 113, 114, 115, 116, 117
Bernato[wicz] H. (власник кн.) **с.** 76 [п. 66]
Bernatowicz H. (власник кн.) **с.** 52 [п. 42], 65 [п. 56], 74 [п. 67]
Bernatowicz, Feliks (авт.) **п. 52**
Biegeleisen, Henrik (ред. кн.) **п.** 118, 120
Bielecki, Jan (шляхтич, герой однойм. поеми Юліуша Словацького, королев. тлумач) **с.** [121] [п. 154]
Bieliński, Józef (авт.) **п.** 31
Biernacki, Edmund (авт.) **п.** 21
Biernacki, Wiktor (авт.) **п.** 19
Bogomnos, Iks (пер.) **п.** 7
Bonaparte, Ludwik (король Голландії) **п.** [5]
Booch-Árkossy, Friedrich (д-р філол.), (авт.) **п. 13**
Bourgogne, [Adrien] (авт.) **п. 32**
Bröl Plater, Kazimierz Konstanty (держ. діяч, староста Лівонії) **п.** [41]
- Callier, Oskar (професор), (авт.) п. 15, 16; (упоряд.) п. 17, 18**
Cervantes, [Miguel de] (авт.) **п. 53, 54**
Chlebowski, Bronisław (авт. передм.) **п.** 1; (автор вступу) **п.** 98, 155
Chłędowski, Kazimierz (авт.) **п.** 33
Chmielowski, Piotr (авт. передм.) **п.** 38, 46; (чл. ред. комітету тому серії «Biblioteka dzieł wyborowych co tydzień w objętości jednego tomu» («Бібліотека вибраних творів в одному томі кожного тижня»)) **с.** 46 [п. 34], **с.** 47 [п. 35]
Czartoryski, Adam Jerzy (князь, пол. держ. і політ. діяч) **п.** [31]
- Dangelzer G. (власник кн.) с. 31 [п. 15]**
Daudet, Alfons (авт.) **п. 55**
Dębicki, Zdzisław (авт. передм.) **п.** 39
Deotyma (псевд.) (справж. ім'я [Jadwiga Łuszczewska]) (авт.) **п. 49**

Dmochowski, Franciszek (поет) **п.** 74
Dobrzański J. (друкарня) **п.** 28, 29
Doliński, Gustaw, (авт.) **п.** 2, 3; (пер.) **п.** 20
Domann (полковник) **п.** [40]
Dore, Gustaw (худож.) **п.** 53, 54
Dyboski, Roman (проф., авт. передм. та біогр. Вільяма Шекспіра)
п. 113, 114, 115, 116, 117
Dygasiński, Adolf (авт.) **п.** 57

Fiszer, Jan (вид.) **п.** 27
Foà, Edward (авт.) **п.** 20
France, Anatol (авт.) **п.** 58, 59
Fredro, Aleksander (авт.) **п.** 60

Gadowski, Jan (керівник друк.) **п.** 82
Galle, Henryk (авт. вступу) **п.** 99
Gasser J. (палітурник) **с.** 101 [п. 93]
Gawiński, Antoni (худож.) **п.** 57
Gawroński W. (власник кн.) **с.** 61 [п. 51]
Gebethner, Gustaw (вид.) **п.** 30, 31, 49, 51, 69, 72, 73, 75-78, 83, 94-96,
98-111, 113-117, 139, 141, 142, 143, 148-155, 165, 167
Geissler P. C. (гравер) **с.** 61 [п. 50]
Gerson, W. (гравер) **с.** 97 [п. 88]
Ghio (книгарня) **п.** 5, 6
Gierin, Narcyz (вид. та книгар) **п.** 86
Glücksberg N. (книгар та типограф) **п.** 74
Glücksberg, Michał (книготорговець, вид.) **п.** 23
Górski, Artur (ред.) **п.** 152, 153
Granowski (друкар) **п.** 2, 3, 19, 21, 26, 32, 34-36, 38, 40, 44-47, 52-54,
62-64, 70, 71, 104-106, 163, 164
Granowski, Franc. Jul. (ред.) **с.** 46 [п. 34], 47 [п. 35]
Gregorowicz J. K. (авт.) **п.** 168
Groman K. (друк.) **п.** 28, 29
Gruszecki A. (пер.) **п.** 42
Gubrynowicz W. (книгар) **п.** 65, 158, 159; (вид.) **п.** 28, 29, 82
Gunther, Władysław (авт. вступу до кн.) **п.** 100, 101, 102

Habenicht (нім. капітан воєн.-мор. флоту) **п.** [40]
Haessel H. (вид.) **п.** 13
Hejsman, Charles (власник кн.) **с.** 93 [п. 84], 100 [п. 92], 142 [п. 157]
Henryk IV (король Англії) **п.** [114]
Henryk V (король Англії) **п.** [114]

- Henryk VI (король Англії) **п.** [115]
Henryk VIII (король Англії) **п.** [116]
Himmelblau J. M. (книгар) **п.** 166
Holtze, Otto (вид.) **п.** 14, 15, 17
Hugo, Wiktor (авт.) **п. 61-64; с.** [140]
Humboldt, Aleksandr (нім. географ, натураліст, мандрівник) **п.** [156]

Idzikowski, Kazimierz (книгар, вид.) **п.** 160

Jakuszewski, W. i A. (бібліофіли) **с.** 25 [**п.** 1], 26 [**п.** 2, 3], 34 [**п.** 19, 20], 35 [**п.** 21], 36 [**п.** 22], 39 [**п.** 26], 40 [**п.** 27], 46 [**п.** 34], 47 [**п.** 35, 36], 49 [**п.** 38], 50 [**п.** 40], 53 [**п.** 43], 54 [**п.** 44, 45], 55 [**п.** 46], 56 [**п.** 47], 57 [**п.** 48], 61 [**п.** 50], 72 [**п.** 61], 73 [**п.** 63], 79 [**п.** 70], 80 [**п.** 71], 91 [**п.** 82], 107 [**п.** 104], 108 [**п.** 105], 109 [**п.** 106], 111 [**п.** 109], 130 [**п.** 139], 131 [**п.** 140], 132 [**п.** 141], 133 [**п.** 142], 146 [**п.** 160], 148 [**п.** 162], 149 [**п.** 163, 164], 152 [**п.** 167], 153 [**п.** 169], 154 [**п.** 170, 171], 155 [**п.** 172], 161
Jakuszewsky, Feliks (власник кн.) **с.** 146 [**п.** 160], 152 [**п.** 167]
Jan, król [Іоанн Безземельний] **п.** [50]
Janiszewski, Stanisław (пер. та авт. передм.) **п.** 44, 45
Jaworskiy, Janki (власник кн.) **с.** 81 [**п.** 72]
Jeske-Choiński, Teodor (авт.) **п. 26**; (авт. передм.) **п.** 52, 163, 164, 169;
(чл. ред. комітету тому серії «Biblioteka dzieł wyborowych co tydzień w objętości jednego tomu» («Бібліотека вибраних творів в одному томі кожного тижня»)) **с.** 46 [**п.** 34], 47 [**п.** 35]
Jezierski A. T. (друкар) **п.** 48, 66, 67, 68, 107, 109, 144, 162
Jeżyński J. (друкар) **п.** 16
Jokay, Maurycy (авт.) **п. 65**

Kaczowski, Zygmunt (письменник, авт.) п. [26], **66, 67**
Karpiński, Franciszek (авт.) **п.** 38
Kasprowicz J. (пер.) **п.** 114, 115, 118, 120
Kennan, Jerzy (авт.) **п. 39**
Kierst W. (упоряд.) **п.** 17, 18
Kipling, Rudyard (авт.) **п. 68**
Kochanowski, Jan (авт.) **п. 1**
Kondratowicz, Ludwik [Sygokomla, Władysław] (авт.) **п. 69**
Konopacki, Szymon (авт.) **п. 70, 71**
Konopnicka, Marya (авт.) **п. 72**
Koreywo, Bolesław (одес. книгар) **с.** 121 [**п.** 122]
Korwin-Pawłowska (власниця б-ки пол. книг в Одесі) **с.** 98 [**п.** 89], 99 [**п.** 90], 110 [**п.** 108], 142 [**п.** 154], 145 [**п.** 158], 161

- Korzeniowski, Józef (авт.) **п. 73**; (пер.) **п. 50, 118, 120**
Kosicki, Felix (власник кн.) **с. 40 [п. 28], 41 [п. 29], 160**
Kowalewski, W. I. (держ. діяч, вчений, підприємець, авт. ст. с.-г. тематики) **п. [40]**
Kozmian, St. (пер.) **п. 118, 120**
Krahmer, G[ustav] (авт.) **п. 40**
Krasicki, Ignacy (авт.) **п. 74**
Kraśński, Zygmunt (авт.) **п. 75, 76, 77, 78**
Kraszewski, [Józef Ignacy] (авт.) **п. 41, 79**
Krimmer, Stanislaw (власник кн.) **с. 137 [п. 147]**
Kruk, [Janusz] (авт.) **п. 80**
Krynski, Adam Antoni (авт.) **п. 16**
Krzeminski, Stanislaw (пер.) **п. 113, 114, 115, 116, 117**
Kuper, [James Fenimore] (авт.) **п. 81**
- Lam, Jan (авт.) **п. 82, 81; с. [159]**
Lange, A. (пер.) **п. 118**
Lange, Antoni (авт.) **п. 27**
Lavisse, Ernest (авт.) **п. 42**
Lemański, Jan (авт. вступу до кн.) **п. 112**
Lesser A. (худож.) **с. 98 [п. 89]**
Lessing, [Gotthold Ephraim] (авт.) **п. 84, 85**
Lewental S. (вид. та друкар) **п. 84, 85, 108, 156, 157**
Lindenfeld, Henryk (вид.) **п. 8**
Lorentowicz, Jan (ред. серії «Bibl. literacko-artystyczna») **п. 112**
- Malczewski, Antoni (авт.) **п. 86**
Małeckie, Antoni (авт.) **п. 28, 29, с. [162]**
Marx, Karol (авт.) **п. 4, 5, 6, 7**
Matuszewski, Ignacy (авт.) **п. 30**; (авт. передм.) **п. 106**
Mayer, Carl (нім. худож.) **с. 97 [п. 88]**
Merzbach S. H. (вид.) **п. 87**
Merzbach, Ludwik (вид.) **п. 87, 88, 89, 90, 91, 92**
Michajłowski [N. K] (теоретик народництва) **п. [4]**
Michałowski H. (пер.) **п. 109**
Micińska, Marya (власниця кн.) **с. 112 [п. 110], 161**
Mickiewicz, Adam (авт.) **п. 87-99**
Mierzejewski, Feliks (пер.) **п. 10**
Mill, John Stuart (авт.) **п. 11**
Mohort, Julian [Ochorowicz, Julian] (авт.) **п. 43**
Molier (авт.) **п. 100-103**

Moniuszko, Stanisław (композитор) **п.** [73]

Montessori, Marja (авт.) **п.** 8

Mysing, Oskar (авт.) **п.** 104, 105

Nansen, Fridtjof (авт.) **п.** 44, 45

Napoleon I **п.** [42], [104], [105]

Nicz, Edward (секр. ред. серії «Biblioteka dzieł wyborowych co tydzień w objętości jednego tomu» («Бібліотека вибраних творів в одному томі кожного тижня»)) **с.** 45 [**п.** 34], 47 [**п.** 35]

Niemcewicz Julian Ursin (власник рідкіс. кн.) **с.** [39]; (письменник) [Юліан Урсин]) **п.** [26]

Nietzsche (нім. філософ) **п.** [27]

Noskowski (друкар) **п.** 55

Ochorowicz, Julian [Mohort, Julian] (авт.) **п.** 43, 106; (авт. передм., пер.) **п.** 2, 3, 19-21, 48, 162; (голов. ред. комітету серії «Biblioteka dzieł wyborowych co tydzień w objętości jednego tomu» («Бібліотека вибраних творів в одному томі кожного тижня»)) **с.** 46 [**п.** 34], 47 [**п.** 35]

Orgelbrand S. (книгар та типограф) **п.** 60; (друкар) **п.** 168

Orzeszkowa, Eliza (авт.) **п.** 107, 108

Ostrowski E. (одес. книгар) **с.** 42 [**п.** 30], 68 [**п.** 57], 102 [**п.** 94], 103 [**п.** 98], 104 [**п.** 99], 121 [**п.** 122], 138 [**п.** 149]

Ostrowski, K. (пер.) **п.** 118, 120

Ostrowski, Teodor (упоряд.) **п.** 12

Paszkowski, J. (пер.) **п.** 118, 120

Perykles (давньогрец. держ. діяч) **п.** [117]

Piller (друкар та літограф) **п.** 118, 120

Piotrowski A. (худож.) **п.** 129-132

Pisarev, Dmitrij Ivanovič (авт.) **п.** 9

Plauchut, Edmund (авт.) **п.** 109

Połoniecki, Bernard (книгар) **п.** 100, 101

Porębowicz, E. (пер.) **п.** 118, 120

Potocka, Anna (авт.) **п.** 46, 47

Proudhon (фр. політик) **п.** [4]

Przeworski J. (вид.) **п.** 39

Przyborowski, Walery (пер., авт. передм.) **п.** 32

Rimbaud, Alfred (авт.) **п.** 42

Reymont, Władysław [Stanisław] (авт.) **п.** 110, 111; **с.** [161]

Romer, Edward Jan (пер.) **п.** 81

Rossowski, St. (пер.) **п.** 118, 120

- Rubiński A. (пер.) **п.** 9
Ruskin John (англ. письменник, теоретик мистецтва) **п.** [27]
Rymowicz (брати-книгарі) **п.** 96
Ryszard III (король Англії) **п.** [116]
Rzewuski, emir [Wacław Seweryn] **п.** [49]
Schmidt (вид., книга) **п.** 28, 29, 65, 82
Semenow, P. P. (географ, ботанік, економіст) **п.** [40]
Seyfarth, G. (вид.) **п.** 112
Siemiradzki, Józef (авт.) **п.** 48
Sienkiewicz, Henryk (авт.) **п.** 122-143
Sikorski Józef (друкар) **п.** 2, 3, 19, 21, 26, 32, 34-36, 38, 40, 42, 44-47, 52-54, 56, 62-64, 70, 71, 104-106, 163, 164
Sikorski, Saturnin (друкар) **п.** 1, 145-147, 169
Słowacki, Juliusz (авт.) **п.** [28-30], 144-159; **с.** [162]
Smoleński, Władysław (авт. передм.) **п.** 34-36
Sobieski [Jan III] **п.** [56]
Sofokles (авт.) **п.** 50
Srokowski, Mieczysław (авт.) **п.** 160
Stanisław [II] August (пол. король) **п.** [41]
Starkel, Juliusz (авт.) **п.** 24, 25
Sten, Jan (пер.) **п.** 58
Strug, Andrzej (авт.) **п.** 161
Strumpf, Edward (авт.) **п.** 162
Strzałkowski E. (палітурник) **с.** 25 [**п.** 1], 91 [**п.** 82]. 153 [**п.** 169]
Suttner, Berta (авт.) **п.** 163, 164
Święcicki J. A. (Julian Adolf) (авт. передм.) **п.** 53, 54, 62-64, 70; (голов. ред. комітету тому серії «Biblioteka dzieł wyborowych co tydzień w objętości jednego tomu» («Бібліотека вибраних творів в одному томі кожного тижня»)) **с.** 46 [**п.** 34], 47 [**п.** 35]
Szekspir, Wiliam (Shakespeare, William) (авт.) **п.** 50, 113-117, 118-121
Szyller, [Friedrich] (нім. поет та філософ) **п.** [27]
Tarczyńska W. (власниця приват. комерц. б-ки) **с.** 71 [**п.** 60], 75 [**п.** 65], 931 [**п.** 83], 101 [**п.** 93], 105 [**п.** 100], 106 [**п.** 101, 102], 161
Tarde (фр. соціолог, кримінолог) **п.** [27]
Tokarzewski, Szymon (авт.) **п.** 165
Торор (пер.) **п.** 104, 105
Trąpczyński, Włodzimierz (авт. передм.) **п.** 40; (ред. кн.) **п.** 163, 164
Ułaszynówna, Zofia (упоряд.) **п.** 37
Ulrich, L. (пер.) **п.** 114, 116, 117
Unger, Józef (друкар) **п.** 79

- Walicki, Alfons (пер.) **п.** 50
Wasilewski, Edmund (авт.) **п.** 166
Wasiutynska, Zofia (власниця кн.) **с.** 48 [37]
Wawelberg, Hipolit (вид.) **п.** 122
Wende E. (вид., книгар) **п.** 8, 33, 100-102, 112, 170-172
Wenjukow (pułk.) **п.** [40]
Weyssenhoff, Józef (авт.) **п.** 167
Wilga, Balcer [Baltazar Wilga Godzimirski] (офіцер, остан. козач. комісар Правобереж. козацтва XVII ст.) **п.** [49]
Winiarski, Leon (пер.) **п.** 6
Wiślicki, Władysław (вчитель муз., пер.) **п.** 22
Wolff (вид.) **п.** 30, 31, 49, 69, 72, 75-78, 83, 94-96, 98, 99, 110, 111, 113-117, 141-143, 148-155, 165, 167
Wogowski, Waclaw (власник кн.) **с.** 27 [п. 7]
- Zacharyasiewicz, Jan (авт.) **п.** 169
Zakrzewski W. (пер.) **п.** 53, 54
Zaleska, Justyna (власниця кн.) **с.** 102 [п. 96]
Zawadzki, Adam (вид.) **п.** 50
Zawadzki, Józef (вид., друкар) **п.** 41, 50, 81
Żeleński, Tadeusz (Boy) (пер.) **п.** 100-102
Zübek M. (власник кн.) **с.** 74 [п. 64]
Żuławski, Jerzy (авт.) **п.** 170-172
- Алуїка (донна, догреса, уродж. Граденіго) **с.** [153] [п. 170]
Альтенберг (книгарня) **с.** [6]
Амброжевич, Петро (одес. лікар-гінеколог) **с.** [16]
Антонович В. Б. (проф.) **с.** [58]
Аретіно, П'єтро (італ. письменник) **с.** [45] [п. 33]
- Бабська, Марія (друга дружина Г. Сенкевича) **с.** [121]
Базилік, Ципріан (пол. вчений, поет, пер.) **с.** [39]
Байрон (англ. поет) **с.** [94], [95], [137], [141]
Бальзак [Оноре, де] (фр. письменник) **с.** [81]
Бекю, Август (вітчим Юліуша Словацького) **с.** [133]
Белламі, Едвард (авт.) **с.** 61 [п. 51]
Белліні, [Вінченцо] (італ. композитор) **с.** [142]
Беньовський, Морис Август (угор.-словац. авантюрист, мандрівник VIII ст., прототип одноймен. поеми Ю. Словацького) **с.** [134], [135], 139, 140 [п. 152]
Беранже, П.-Ж. (фр. поет) **с.** [76]

- Бережецький, Броніслав (власник кн.) **с.** [23], [61] [**п.** 51], [73] [**п.** 62], [162]
- Березовський Конрад (одес. присяжний повірений, пізніше суддя варшав. Верхов. суду, громад. діяч, колекціонер) **с.** [18]
- Беркевич Леопольд Хомич (проф. астрономії Нороворос. ун-ту) **с.** [17]
- Берліоз, Гектор (авт., композитор) **с.** 35 [**п.** 22], [36]
- Бернатович, Фелікс (авт.) **с.** 62 [**п.** 52]
- Бернацький, Віктор (авт.) **с.** 33 [**п.** 19]
- Бернацький, Едмунд (брат В. Бернацького, авт.) **с.** [33], 35 [**п.** 21]
- Беліна-Бжозовський, Зенон (пол. поміщик) **с.** [17], [134]
- Беліньський, Юзеф (авт.) **с.** 42 [**п.** 132]
- Бельський, Марчин (авт. у зб. поезії Я. Леманьського) **с.** 113 [**п.** 112]
- Бжехва, Ян (пол. поет, письменник) **с.** [80]
- Бжозовський (Беліна-Бжозовський), Зенон (пол. поміщик, предводитель дворянства Подільської губернії, власник палацу в Одесі) **с.** [17], [134]
- Бжозовський, Станіслав (письменник) **с.** [60]
- Білецький, Ян (шляхтич, герой одноймен. поеми Ю. Словацького) **с.** [137], [141]
- Боброва, Зофія (молодша донька Йоанни Бобрової, коханої Ю. Словацького) **с.** [135]
- Богуцький Вінцентій (лікар) **с.** [16]
- Болеслав Хоробрий (перший пол. король) **с.** [46]
- Бона (мілан. принцеса, королева пол. та велика княгиня лит.) **с.** [44]
- Бонапарт, Луї (король Голландії) **с.** [27] [**п.** 5]
- Боровий Вацлав (літературознавець) **с.** [67]
- Бошняк (натураліст-аматор) **с.** [96]
- Браницька, Єлизавета (фрейліна двору, дружина З. Красінського) **с.** [84]
- Браницька, Ізабела (гетьманка, сестра короля Станіслава Августа) **с.** [55]
- [Браницький], Владислав Гжегож (генерал-ад'ютант, учасник наполеонівських воєн, батько Владислава Михала Браницького) **с.** [14], [84]
- Браницький, Владислав Михал (граф, пол. аристократ та поміщик, магнат у торгівлі зерном в Одесі, батько дружини З. Красінського) **с.** [14], [84]
- [Браницький], Францішек Ксаверій (великий коронний гетьман Польщі, дід Владислава Михала Браницького, батько Єлизавети Браницької, в заміжжі Воронцової) **с.** [14]
- Браницькі (сім'я) **с.** [12], [14], **с.** [120]
- Будзинський, Казимир (домовласник) **с.** [79]

- Букоємський, Франц Вікторович (медик) **с.** [16]
Бунімович (власник кн. фірми) **с.** [19]
Бургонь, Адрієн (авт.) **с.** 44 [п. 32]
Бух-Аркосі, Фрідріх (авт.) **с.** 44 [п. 32]
Бучинський, Петро Миколайович (вчений, зоолог) **с.** [17]
- Вагнер (одес. домовласник та торговець) **с.** [95]
Валицький, Міхал (пол. комерсант) **с.** [11]
Валицький, Альфонс Йосипович (проф. грец. літ., пер.) **с.** [60] [п. 50], [61]
Валуа, Генріх III (король Франції, остан. з династії Валуа) **с.** [35], [45]
Вармінг, Євген (дат. ботанік, один з засновників з наук. дисципліни екології) **с.** [148] [п. 162]
Василевський, Едмунд (авт.) **с.** [161] [п. 166]
[Васіловська], Схоластика (уродж. Турська, мати письменниці М. Конопницької) **с.** [80]
Васіловський, Юзеф (адвокат Ген. прокуратури Белостоц. Воєводства, батько письменниці М. Конопницької) **с.** [80]
Васьковський, Євген Володимирович (пол., укр. правознавець, один з засновників одес. школи права, проф. Новорос. ун-ту) **с.** [17]
Васюгинська, Зофія (власниця пол. кн.) **с.** [21]
Вебер [Вебер, Карл Марія фон] (нім. композитор) **с.** [96]
Вейсенгоф, Юзеф (авт.) **с.** 161 [п. 167]
Венде, Едвард (вид.) **с.** [8]
Венюков, [Михайло Іванович] (військ. географ, генерал-майор) **с.** 50 [п. 40]
Веріго, Олександр Андрійович (проф. Новорос. ун-ту, хімік) **с.** [17]
Веріго, Броніслав Фортунатович (проф. медицини Новорос. ун-ту) **с.** [17]
Верницький, Францішек (пол. комісіонер) **с.** [12]
Висоцький, [Влодзімеж Вікентійович] (пол. поет, фотограф-художник) **с.** [114]
Виспянський, Станіслав (пол. поет, драматург, худож.-постановник, створювач сучас. пол. театру) **с.** [151]
Відорт, Григорій (пол. поет, співак, торбаніст) **с.** [60]
Вільга, Бальцер (пол. військовий) **с.** 59 [п. 49]
Вітольд (литов. князь) **с.** [101]
Вітт, І. Й. (граф, генерал, варшав. військ. губернатор) **с.** [96]
Владислав [I] Герман (пол. князь з династії Пястів) **с.** [85]
Владислав I Локетек (пол. король з династії Пястів) **с.** [82]
Влодек Л. Л. [Лев Львович] (укр. архітектор пол. походження) **с.** [17], [18], [20]
Воєводський, Леопольд Францевич (проф. філол. Новорос. ун-ту, теоретик античності) **с.** [17]

- Воланський, Ян (отець уніат. церкви) **с.** [57]
Володійовський, Міхал (пан), (шляхтич) **с.** 121 [п. 122], 129 [п. 137], 130 [п. 138]
Володійовські (земянський рід) **с.** [58], [76]
Володкович, Костянтин Іполитович (пол. магнат та меценат, тесть Г. Сенкевича) **с.** [14], [19], [119]
Володкович, Марія (уродж. Романівська, (Маринушка), дружина Г. Сенкевича) **с.** [119], [120]
Володкович, Хелена Карлівна (уродж. Држевецька, (мати дружини Г. Сенкевича) **с.** [119], [120]
Вольф (вид.) **с.** [8]
Воронич, Войцех (батько дружини Ю. Крашевського) **с.** [87]
Воронич, Софія (дружина Ю. Крашевського) **с.** [87]
Воронцов, Михайло [Семенович] (граф) **с.** [10], [88], [95]
Воронцова, Є. (графиня) **с.** [95]
- Гавіньський, Антоній (худож.) **с.** [68] [п. 57]
Гавронський В. (власник кн.) **с.** [23], [59]
Гадейський, Броніслав Іванович (власник аптеки) **с.** [17]
Гаєвський, Антон Еразмович (власник аптеки) **с.** [17], [19]
Галецький, Тадеуш (Струг, Анджей) (авт.) **с.** 147 [п. 161]
Гассер Я. (палітурник) **с.** 101 [п. 93]
Гебетнер (вид.) **с.** [8]
Гедімінас (великий князь литовський) **с.** [62] [п. 52]
Гейне, Г. (нім. поет) **с.** [78]
Генріх IV (король Англії) **с.** [115] [п. 114]
Генріх V (король Англії) **с.** [115] [п. 114]
Генріх VI (король Англії) **с.** [115] [п. 115]
Генріх VIII (король Англії) **с.** [116] [п. 116]
Герсон, Войцех (пол. худож.) **с.** [97] [п. 88]
Гете, Й. В. [Йоганн Вольфганг, фон] (нім. поет, драматург, учений-енциклопедист) **с.** [78], [95], [97]
Гижицькі (пол. дворян. рід) **с.** [10]
Гловацький, Олександр (псевд. Болеслав Прус) (пол. письменник, журналіст) **с.** [52]
Глюксберг, Крістіан Теофіл (книгар) **с.** [121]
Гнездовський, Володимир Діонісійович (власник кафе) **с.** [17]
Ґодебський, Ципріан (пол. скульптор) **с.** [119]
Гонсіоровський, Фелікс (одес. та пол. архітектор) **с.** [17], [119]
Гощинський, Северин (пол. поет) **с.** [94]
Грабовецькі (пол. дворян. рід) **с.** [10]
Грановський (друкар) **с.** [8]

- Грегорович, Ян Канти (власне, Соловійов) (авт.) с. 152 [п. 169]
Грек, Зигмунт (член одес. пол. асоціації «Ліра») с. [22]
Гриневецький, Болеслав Болеславович (проф. Новорос. ун-ту, ботанік) с. [17]
Грушевський, Михайло Сергійович (укр. історик, громад. та політ. діяч) с. [119]
Губринович (вид.) с. [8]
Гульдман В. К. (дослідник минувшини Поділля) с. [58]
Гумбольдт, Олександр (нім. географ) с. [143] [п. 156]
Гур'єва (графиня) с. [96]
Гурський, Станіслав Еразмович (власник аптеки) с. [17]
Гюго, Віктор (авт.) с. 72 [п. 61, 62], 73 [п. 63, 64]
Гюнтер (книгар) с. [121]
- Давид, цар (другий цар народу Ізраїлю XI ст. до н. е.) с. [24], [25] [п. 1]
Даховський, Тадеуш (пол. поміщик) с. [121]
Деотіма (псевд.) [Лущевська Ядвіга] (авт.) с. 64, 65
Джон (король Англії) [Іоанн Безземельний] с. [58] [п. 50]
Дложевський, Сергій Степанович (укр. історик, філолог, археолог) с. [18]
Длугош [Ян] (пол. історик, дипломат) с. [82]
Доде, Альфонс (авт.) с. 63, 64 [п. 55]
Долинський, Густав (авт.) с. 25 [п. 2], 26 [п. 3]
Доманн [Бруно] (нім. картограф) с. [48] [п. 40]
Домбровський, Владислав (архітектор пол. походження) с. [17]
Дрейфус [Альфред] (фр. офіцер) с. [69]
Држевецька (Джевецька), Марія-Єва Карлівна (власниця рим.-католиц. притулку в Одесі, піклувальниця дит. ідальні) с. [19], [120]
Држевецький (Джевецький), Степан Карлович (пол. вчений, дядько дружини Г. Сенкевича) с. [119]
Држевецький (Джевецький), Юзеф (пол. легіонер) с. [11], [13], [15]
Дунін-Вонсович, Станіслав (ад'ютант Наполеона I, чоловік авт. А. Потоцької) с. [55]
Дунін-Карвіцький, Юзеф (пол. письменник, краєзнавець, власник маєтку на Рівненщині) с. [15]
Духновський, Густав (лікар) с. [16]
Дьоббелін, Карл Теофил (нім. театр. режисер) с. [73] [п. 84]

- Езарец (власник кн.) с. 117 [п. 118]
Езерські, Едмунд [Едмунд Ян Крюгер] (псевд. Януш Крук) (авт.) с. 89 [п. 80]
Езофович (Йозефович, Юзефович), Меїр (герой роману Е. Ожешко) с. [110] [п. 108]
- Єловицький, Олександр (вид. А. Міцкевича, пол. громад. та реліг. діяч) с. 117 [п. 118]
Єске-Хоїнський, Теодор (авт.) с. 37, 38 [п. 28]
Єфіменко, Олександра (історик та етнограф) с. [58]
- Жулавський, Єжи (авт.) с. 153 [п. 170], 154 [п. 171], 155 [п. 172]
- Завадський, Юзеф (друкар) с. [8]
Закревські (сім'я пол. аристократів) с. [120]
Залеська, Іоанна (дружина Бонавентури Залеського) с. [96]
Залеська, Юстина (власниця книг пол. мовою) с. [23]
Залеський, Бонавентура (пол. поміщик) с. [96]
Залеський, Вітольд Іванович (власник аптеки в Одесі) с. [17]
Залеський, Юзеф Богдан (пол. поет) с. [94]
Замлинський В. (власник аптеки в Одесі) с. [17]
Заремба, Владислав (укр. композитор, піаніст) с. [122]
Захаріасевич, Ян Хризостом (авт.) с. 153 [п. 169]
Зверович, Антоній (книгар) с. [19], [120]
Зелецька, Іоана (мати авт. Я. Ляма) с. [90]
Зутнер, Берта фон (уродж. графиня Кінські, баронеса, авт.) с. 148, 149 [п. 164]
- Йозефович, Меїр [Юзефович, Езофович] (герой роману Е. Ожешко з роду Езофовичей) с. [110] [п. 108]
Йокаї, Мор (авт.) с. 74 [п. 65]
- Іваньський-старший, Август (пол. поміщик, юрист, мемуарист) с. [15]
Івашкевич, Анзельм [зерновий комісіонер] с. [12]
Ідзіковський, Владислав (книжний та нотний вид., син Леона Ідзіковського) с. [122]
Ідзіковський, Леон (книжний та нотний вид.) с. [122]
Іскерський, Карл Карлович (одес. лікар) с. [16]
- Казимир Великий (король Польщі XIV ст.) с. [82]
Каленкевич, Анджей (шляхтич, актив. діяч пол. діаспори в Одесі) с. [22]

- Калієр, Оскар (проф., авт.) с. 31 [п. 14, 15]; (проф., упоряд.) с. 33 [п. 17, 18]
- Кальдерон [де ла Барка, Педро] (ісп. драматург и поет) с. [138] [п. 149, 150], с. [144]
- Камінський, Ян Непомуцен (пол. письменник, режисер, актор) с. [14]
- Кам'янський, Францішек Діонізій Михайлович (дир. ботан. саду Новорос. ун-ту) с. [17]
- Карпінський, Францішек (авт.) с. 48
- Кастельно, [Ноель] де (маркіз, фр. воєн. діяч) с. 88
- Кастільйоне, Бальдасаре (італ. письменник) с. [45] [п. 38]
- Катерина II (рос. імператриця) с. 42, 45
- Качковський, Кароль Мацей Григорович (одес. лікар, мемуарист) с. 14, 16
- Качковський, Сигізмунд (Зигмунд) (авт.) с. [38] [п. 26], с. 75, 76 [п. 66, 67]
- Кеннан, Джордж (авт.) с. 49 [39]
- Кеннан, Джордж (правнук авт. Дж. Кеннана) с. 49
- Кіджі, іль Магніфіко (сієн. банкір, один з найважл. меценатів епохи Відродження) с. 45 [п. 33]
- Кієрст В. (упоряд.) с. [33] [п. 17, 18]
- Кіплінг, Джозеф Редьярд (авт.) с. 77 [п. 68]
- Кіркор, Адам (власник газ. «Віленський вісник») с. 78
- Князнін, Францішек (поет) с. [48]
- Ковалевський В. І. [Володимир Іванович] (держ. діяч, вчений, підприємець, авт. статей з с.-г. тематики, дир. департаменту торгівлі та мануфактур) с. 50 [п. 40]
- Колонна (древ. (стародав.) рим. рід) с. [45]
- Коморовська (Потоцька), Гертруда (перша дружина магната Станіслава Щенсного Потоцького) с. 88 [п. 79], с. 94 [п. 86]
- Конарський, Міхал (пол. філантроп, журналіст, педагог) с. [12], [18]
- Кондратович, Людвік (псевд. – Владислав Сирокомля) (авт.) с. 77, 78 [п. 69]
- Конопацький, Шимон Еварист (авт.) с. 78 [п. 70], с. 79 [п. 71]; с. 80
- Конопацькі (шляхтичі) с. 79
- Конопницька, Марія Юзефівна (авт.) с. 80, 81 [п. 72]
- Корвін-Павловська, Олена Федорівна (власниця 6-ки пол. кн. в Одесі) с. [23], [98], [161]
- Корейво, Болеслав Бернард Вікентійович (книгар) с. [18], [19], [23], [121], [122]
- Корженьовський, Юзеф (авт.) с. 61; (пер.) с. 60, 61 [п. 50], с. 81, 82 [п. 73]

- Корський К. (очолював культур.-просвітн. орг. «Ognisko» в Одесі) **с.** [20]
- Костицький, Фелікс (власник кн. пол. мовою) **с.** 23, 162
- Костюшко Тадеуш (військовий, керівник пол. повстання 1794 р.) **с.** 38, 42
- Котляревський І. [Іван] (укр. письменник) **с.** [23]
- Кохановський, Ян (авт.) (пол. поет, пер., авт.) **с.** 24, 25 [п. 1], **с.** [99]
- Коціпінський, Антоній (укр. та пол. композитор, етнограф, педагог, книгар та вид.) **с.** [122]
- Крамер, Густав (авт.) **с.** 50 [п. 40]
- Красінська, Антоніна (бабка авт. З. Красінського) **с.** [84]
- Красінська, Марія Урсула (уродж. Радзивілл) (мати авт. З. Красінського) **с.** [84]
- Красінський, Вінцент (батько автора Зигмунта Красінського) **с.** [84]
- Красінський, Зигмунт (поет, авт.) **с.** [40], 84 [п. 75], 85 [п. 76, 77, 78], 86 [п. 78], [120], [133]
- Красіцький, Ігнацій (авт.) **с.** 8, **с.** 83 [п. 74]
- Крашевський, Юзеф Ігнацій (пол. письменник, вид., авт.) **с.** 14 [п. 29], 51 [п. 41], 86, 87, 88 [п. 79]
- Крашевські, Ян і Францішек (сини авт. Ю. Крашевського) **с.** [87]
- Кржижанівські (пол. дворян. рід) **с.** [10]
- Криммер, Станіслав-Мар'ян Фердинандович (власник кн.) **с.** [23], 137 [п. 147]
- Кринський, Адам Антоній (авт.) **с.** 32 [п. 16]
- Кропивницький, [Марко] (укр. драматург, актор, реж.) **с.** [23]
- Кропоткін, Петро (революціонер-анархіст, географ та геоморфолог) **с.** [49]
- Крук, Януш (псевд.) (також псевд. Едмунд Єзерський) (справжнє ім'я Едмунд Ян Крюгер) (авт.) **с.** 89 [п. 80]
- Крупський (очолював пол. театр. трупу) **с.** [14]
- Кукольник Н. В. [Нестор Васильович] (письменник) **с.** [78]
- Кулеша С. О. (власник аптеки в Одесі) **с.** [17]
- Купер, Джеймс Фенімор (у книзі – Якоб Фенімор) (авт.) **с.** 89 [п. 81]
- Кюрі, Марія (пол. та фр. вчена-експериментатор) **с.** [148]
- Лессер, Олександр (пол. худож.) **с.** 98 [п. 89]
- Лабудзінський, Михайло Францевич (власник аптеки в Одесі) **с.** [17]
- Лавінський, Юліуш (пол. меценат) **с.** [19]
- Лавісс, Ернест (авт.) **с.** 51, 52 [п. 42]
- Ланге, Антоній (авт.) **с.** 39, 40 [п. 27]

- Лафонтен, [Жан де] (фр. письменник) **с.** [67]
Лев X (Папа Римський) **с.** [45] [**п.** 33]
Лелевель, Йоахім (пол. історик, громад. та політ. діяч) **с.** [133]
Леманський, Ян (ред. кн. та авт. вступу) **с.** 113, 114 [**п.** 112]
Лессінг, Готгольд Ефраїм (авт.) **с.** 93, 94 [**п.** 84, 85]
Лещинська, Галина (дружина авт. Ш. Токаржевського) **с.** [150]
Лисенко, Микола (укр. композитор) **с.** [122]
Литавор (князь Новогрудка) **с.** [101]
Ліборович, Владислав (власник аптеки в Одесі) **с.** [17]
Луцевська, Ядвіга (псевд. Деотіма) (авт.) **с.** 64, 65 [**п.** 56]
Луцевський, Вацлав (батько авт. Я. Луцевської) **с.** [64]
Любомирська, Розалія (дружина Вацлава Северина Ржевуського) **с.** [59]
Лям, Конрад (батько автора Я. Ляма) **с.** [90]
Лям, Ян (авт.) **с.** 90, 91 [**п.** 82], **с.** 91 [**п.** 83]
Мазепа (військ. та політ. діяч Війська Запорізького, герой твору) **с.** [140] [**п.** 153], **с.** [141]
Майєр, Карл (гравер) **с.** 97 [**п.** 88]
Маковецький, Нарциз (власник маєтку Демшин на Хмельниччині) **с.** [13]
Малецький (книгар) **с.** [121]
Малецький, Антоній (авт.) **с.** 40 [**п.** 28], **с.** 41 [**п.** 29]
Малиновський, Микола (церков. та громад.-політ. діяч, греко-католический публіцист та історик) **с.** [77], [78]
Мальчевський, Антоній (авт.) **с.** 94 [**п.** 86]
Маньковський, Вацлав (брат Теодора Маньковського) **с.** [13]
Маньковський, Теодор (поміщик з Поділля, засновник с.-г. банку в Одесі) **с.** [13]
Марконі, Гульєльмо (італ. науковець) **с.** [33]
Маркс, Карл (авт.) **с.** 26 [**п.** 4], **с.** 27 [**п.** 5, 6, 7]
Матушевський, Ігнацій Еразм Станіслав (авт.) **с.** 41 [**п.** 30]
Машевський, Фелікс (пол. дворянин) **с.** [17]
Машевський, Ян (одес. домовласник) **с.** [17]
Межеєвський, Фелікс (пер.) **с.** 29 [**п.** 10]
Мендель, Мойше (Мойше-Герш) Мордкович (одес. палітурник) **с.** 32 [**п.** 16]
Мешко I (перший пол. князь) **с.** [46] [**п.** 34]
Микола I (остан. рос. імператор) **с.** [84]
Михайлова, Стелла (одес. краєзнавець, пер. з пол. мови) **с.** [26]
Михайловський, [Микола Костянтинівич] (рос. соціолог, теоретик народництва) **с.** [26] [**п.** 4]

- Мишковський, Петро (римо-католиц. та держ. діяч Речі Посполитої) **с.** [24]
- Міллер, Джон Стюарт (авт.) **с.** 29 [п. 11]
- Міндовг, король литовський (твір) **с.** [140, 141] [п. 153]
- Міодушевський, Ян (одес. журналіст) **с.** [22]
- Міцінська, Марія (власниця кн.) **с.** [23], [159]
- Міцкевич, Адам (письменник, поет, авт.) **с.:** [14], [40], [60], [78], [84], [91], [93], 95, 96, 97 [п. 87], 97 [п. 88], 98 [п. 89], 98 [п. 90], 99 [п. 91], 100, 101 [п. 92, 93], 102 [п. 95, 96, 97], 103 [п. 97, 98], 104 [п. 99], [114], [133], [137]
- Моджеєвська, Хелена (пол. актриса) **с.** [132]
- Модзелевський, Станіслав Андрійович (власник кафе в Одесі) **с.** [18]
- Мольєр (фр. комедіограф, авт.) **с.** [70], 105 [п. 100, 101]. 106 [п. 102, 103]
- Монтессорі, Марія (авт.) **с.** 28 [п. 8]
- Монюшко, [Станіслав] (білорус. та пол. композитор) **с.** [14], [81], 82 [п. 73]
- Мор, Отто (псевд. авт. Оскара Мюзінга) **с.** 107 [п. 104]
- Моравський, [Станіслав] (пол. письменник) **с.** [114]
- Мочутковський, Юзеф (Осип) (одес. лікар) **с.** [16]
- Мошинський, Фредерік (держ. та військ. діяч Речі Посполитої, пол. поміщик) **с.** [13]
- Мрачковський Ю. (засновник «Польського дому в Одесі») **с.** [21]
- Мюзінг, Оскар (авт.) **с.** 107 [п. 104], 108 [п. 105]
- Нагорський, Станіслав** (чоловік авт. Е. Ожешко) **с.** [109]
- Нансен, Фрітзьоф (авт.) **с.** 53 [п. 44], 54 [п. 45]
- Наполеон I (фр. імператор у 1804-1814 та 1815 рр.) **с.** [15], [43], [52] [п. 42], [55], [98], [107] [п. 104], [108] [п. 105]
- Нассау-Зіген, Кароль (князь, поміщик) **с.** [11]
- Нємцевич, Юліан (пол. письменник) **с.** [38] [п. 26], [39], [83]; (авт. у зб.) **с.** 112 [п. 112]
- Ніцше, [Фрідріх] (нім. філософ) **с.** [39] [п. 27], [154]
- Огінський, Міхал Клеофас** (пол. композитор) **с.** [122]
- Одинець, Антоній Едвард (пол. поет) **с.** [77]
- Ожешко, Еліза (авт.) **с.** [18], [80], 109 [п. 107], 110 [п. 108], **с.** [119]
- Ожешко, Петро (чоловік авт. Е. Ожешко) **с.** [109]
- Олександр II (рос. імператор) **с.** [112], [150]
- Олександр III (рос. імператор) **с.** [150]
- Олександр Павлович (великий князь, майбутній імператор Олександр I) **с.** [43]
- Орженцький Р. (приват-доцент Новорос. ун-ту) **с.** [21]

- Островський, Едуард Максиміліан Іванович (книгар) **с.** [19], [23], 42 [п. 30], 68 [п. 57], 102 [п. 94], **с.** 121 [п. 122]
Островський Теодор (авт., упоряд.) **с.** [8], 29, 30 [п. 12]
Охорович, Юліан Леопольд (псевд. Мохорт, Юліан) (авт.) **с.** 52, 53 [п. 43], 108, 109 [п. 106]; (авт. передм.) **с.** 72 [п. 61]
Охоцький, Ян Дукан (пол. мемуарист) **с.** [13]
Павло I (рос. імператор) **с.** [10], [38], [43]
Павловська, Еліза (Ельжбета) (псевд. Еліза Ожешко) (пол. та білорус. письменниця, публіцистка, громад. діячка) **с.** [80], [109]
Падлевський, Едуард (пол. педагог) **с.** [18]
Перікл (давньогрец. держ. діяч) **с.** [117] [п. 117]
Писарєв, Дмитро Іванович (авт.) **с.** 28 [п. 9]
Піскорський, Владислав Ліборович (власник аптеки в Одесі) **с.** [17]
Плошю (Плаухут), Едмон (авт.) **с.** 12 [п. 109]
Плятер, Брьоль Казімеж Костянтин (граф) [Плятер-де-Броель, Казимир Костянтин] (Лівонський староста) **с.** [51] [п. 41]
Поклен, Жан-Батіст (псевд. Мольєр) (авт.) **с.** [70], **с.** 105 [п. 100, 101]. **с.** 106 [п. 102, 103]
Полонецький, Бернард (вид., книгар) **с.** [8]
Помезанська, Марія (уродж. Хлендовська) (тітка автора К. Хлендовського, художниця, письменниця) **с.** [44]
Понятовська, Констанція (племінниця короля Станіслава Августа, мати авт. А. Потоцької) **с.** [55]
Понятовський, Станіслав-Август (пол. король) **с.** [51], [81]
Понятовські (пол. рід) **с.** [10]
Поповський, Олександр Миколайович (власник аптеки в Одесі) **с.** [17]
Породко, Федір Михайлович (вчений-ботанік) **с.** [17]
Потоцька, Анна-Марія-Єва-Аполонія (уродж. Скумін-Тишкевич) (графиня, авт.) **с.** 55 [п. 46, 47]
Потоцька, Гертруда (з Коморовських) (графиня, перша дружина Станіслава Щенсного Потоцького) **с.** [88] [п. 79], [94] [п. 86]
Потоцька, Дельфіна (дружина Мечислава Потоцького) **с.** [84]
Потоцький, Антоній Протазій (Прот) (пол. шляхтич, держ. діяч, остан. кийв. воєвода) **с.** [10], [11]
Потоцький, Мечислав (граф, мистецтвознавець) **с.** [84]
Потоцький, Олександр Станіслав (чоловік авт. Анни Потоцької) **с.** [55]
Потоцький, Станіслав Костка (граф, генерал коронної артилерії, сенатор-воєвода Варшав. герцогства) **с.** [55]
Потоцький, Станіслав Щенсний (граф, воен. та політ. діяч Речі Посполитої) **с.** [88], [94], [134]

- Потоцькі (пол. рід) **с.** [10], [83], [134]
- Прудон, [П'єр-Жозеф] (фр. політик, економіст, філософ) **с.** [26] **[п. 4]**
- Прус, Болеслав (Олександр Гловацький) (пол. письменник, журналіст) **с.** [52], [119], [125]
- Пшезьдзєцький (пол. аристократ) **с.** 120
- Пшибишевський Станіслав (письменник) **с.** [18]
- Пшишовський, Казімеж (худож.) **с.** [18]
- Пясти (пол. династія) **с.** [46]
- Радзивілл, Марія Урсула (мати авт. Зигмунта Красінського) с.** [84]
- Радзивілл, Микола (на прізвисько Чорний) (держ. діяч) **с.** [39]
- Рамбо, Альфред Нікола (фр. історик, авт.) **с.** 52 **[п. 42]**
- Раскін [Р'оскін], Джон (англ. письменник, худож., теоретик мистецтва) **с.** [39] **[п. 27]**
- Рачинський (пол. граф) **с.** [120]
- Рей, Микола (пол. письменник, музикант епохи Відродження) **с.** [99]
- Реймонт, Владислав Станіслав (авт.) **с.** 110 **[п. 110]**, 112, 113 **[п. 111]**
- Рейхарт [Рейхерт], [Цириак] (ксьондз) **с.** [19]
- Ржевуська, Констанція (графиня, дружина Северина Ржевуського) **с.** [14]
- Ржевуський, [Вацлав Северин] (граф, емір) (прізвисько – отаман Ревуха) **с.** [13], [59], [60] **[п. 49]**, [134]
- Ржевуський, Генрік (пол. письменник) **с.** [96]
- Ржевуський, Северин (граф, пол. держ. та військ. діяч, останній великий гетьман коронний, генерал-майор пол. військ, власник Підгорецького замку) **с.** [14]
- Ржевуські (пол. рід) **с.** [10]
- Рилєєв [Кондратій] (поет) **с.** [38]
- Рібас, Йосип де (ісп. дворянин за походженням, рос. військ. та держ. діяч, засновник міста Одеси) **с.** [10]
- Рібо, [Теодюль Арман] (фр. вчений-психотерапевт) **с.** [108]
- Річард III (король Англії) **с.** [116], [118]
- Ріше, [Шарль Робер] (фр. вчений-психотерапевт) **с.** [108]
- Рішельє, Арман Еммануель дю Плессі (граф, фр. аристократ, у 1804-1815 роках - генерал-губернатор Новоросії та Бессарабії, один з засновників Одеси) **с.** [10-12]
- Розов І. О. (одес. книгар) **с.** [122]
- Ролле, Йозеф Антоній (Ролле, Йосип Йосипович) (авт., псевд. – Antoni J.) **с.** 57-59 **[п. 49]**
- Ротерт, Владислав Адольфович (проф. Новорос. ун-ту) **с.** [17]
- Ружицькі, брати (ліцеїсти Рішельєвського ліцею) **с.** 15

- Сабанські (Собаньські) (пол. рід) с. [10]
Сава-Цалінський, Юзеф (пол. військ. діяч) с. [135]
Санд, Жорж (фр. письменниця) с. [111]
Санд, Моріс (син письменниці Жорж Санд) с. [111]
Сапега, Ян та Юзеф (держ. та військ. діячі Великого князівства Литовського) с. [83]
Сахаров (одес. лікар) с. [19]
Семенов П. [Семенов-Тянь-Шанський, Петро Петрович] (географ, ботанік) с. [50] [п. 40]
Семирадзький, Юзеф (авт.) с. 56 [п. 48]
Семирадський, Генрік (худож., брат авт. Юзефа Семирадзького) с. [56]
Сенкевич, Генрік (авт., видат. пол. письменник) с. [14], [18], [76], [80], [86], с. 119, 120, 121 [п. 122], с. 122, 123 [п. 123], с. 124 [п. 124], с. 125 [п. 125], с. 126 [п. 126-129], с. 127 [п. 130-132], с. 128 [п. 133, 134], с. 129 [п. 135-137], с. 130 [п. 138, 139], с. 131 [п. 140], с. 132 [п. 141], с. 133 [п. 142, 143]
Сервантес Сааведра, Мігель де (авт.) с. 62 [п. 53], с. 63 [п. 54]
Сигізмунд II Август (великий князь лит., згодом – король пол.) с. [24], [38]
Сигізмунд III (король пол. та великий князь лит.) с. [38]
Сікорський (друкар) с. [8]
Скальковський, Аполлон Олександрович (укр. історик, статистик, етнограф) с. [15], [17], [87]
Скальковський, Костянтин (журналіст, театр. та балет. критик, син А. Скальковського) с. [15]
Скарга, Петро (пол. та укр. реліг. письменник та політ. діяч) с. [100] [п. 92]
Скотт, Вальтер (шотланд. прозаїк, поет та історик) с. [85], [94], [134]
Скшиван (Скрживан), Фадей Феліксівич (одес. лікар) с. [16]
Слішинський, Ян Владиславович (вчений-математик, проф. Новорос. ун-ту) с. [17]
Словацька, Саломея (уродж. Янушевська, мати авт. Юліуша Словацького) с. [133]
Словацький, Еузебіуш (батько авт. Юліуша Словацького) с. [133]
Словацький, Юліуш (авт., письменник) с. [14], с. [40] [п. 28], с. [41] [п. 29, 30], с. [60], с. [84], с. 133-135 [п. 144], с. 136 [п. 145-147], с. 137 [п. 148], с. 138 [п. 149, 150], с. 139 [п. 151, 152], с. 140 [п. 153], с. 141 [п. 154], с. 142 [п. 155], с. 143, 144 [п. 156], с. 145 [п. 157-159]
Смоленський, Владислав (авт. передм.) с. 46 [п. 34], с. 47 [п. 35], с. 47 [п. 36]

- Снядецька, Людвіка (кохана авт. Юліуша Словацького) **с.** 14, **с.** 135
Снядецький, Анджей (пол. лікар, вчений-біолог) **с.** [133], [135]
Снядецький, Ян (астроном, математик, філософ) **с.** [133]
Собаньська, Кароліна (пол. аристократка, власниця одес. салону) **с.** [96]
Собаньський, Ієронім (пол. аристократ та магнат) **с.** [13], [15], [96]
Собаньський, Міхал (пол. поміщик) **с.** [11]
Собаньський, Олександр (граф, власник будинку та хлібного складу в Одесі, учасник пол. повстання) **с.** [15]
Собаньські, Людвік і Готард (брати, власники хлібних складів в Одесі та маєтку Ладижин, учасники польського повстання 1830-1831 рр.) **с.** [13]
Солтик, Станіслав (пол. політ. та держ. діяч) **с.** [11]
Софокл (давньогрец. драматург, авт.) **с.** 60 [п. 50]
Сроковський, Мечислав Мар'ян (авт.) **с.** 147 [п. 160]
Станіслав [II] Август (пол. король) **с.** 51 [п. 41], **с.** [55]
Станіслав [II] Август Понятовський (пол. король) **с.** [83]
Стемповський, Іван Олексійович (антикознавець) **с.** [17, 18]
Станіславський, Владислав (одес. лікар) **с.** [22]
Старкель, Юліуш Фелікс (авт.) **с.** 37 [п. 24, 25]
Стефан (пол. король) **с.** [38]
Струмпф, Едвард (автор) **с.** 148, 149 [п. 162]
Стршалковський Е. (київ. палітурник) **с.** [8], [23]
Стюарт, Марія (королева Шотландії, твір) **с.** [141, 142] [п. 153]
Сухаркевич, А. (одес. палітурник) **с.** 150 [п. 165]
Сфорця, Катерина (флорент. графиня) **с.** [45] [п. 33]
Сцибор-Мархоцький, Ігнацій (пол. шляхтич, поміщик та вільнодумець епохи Просвітництва) **с.** [135]
Сцибор-Мархоцькі (пол. дворян. рід) **с.** [10]

Таборовський, Станіслав (композитор, педагог) **с.** [18]
Тард, [Жан Габріель] (фр. соціолог та кримінолог) **с.** [39] [п. 27]
Тарновські (графи, пол. рід) **с.** [120]
Тарчинська, В. В. [Вікторія Вікторівна] (власниця приват. комерц. б-ки) **с.** [23], **с.** 71 [п. 60], **с.** 101 [п. 93], **с.** 139 [п. 150], **с.** [161, 162]
Твен, Марк (амер. письменник) **с.** [77] [п. 68]
Тишкевич, Євстахій (краєзнавець та колекціонер) **с.** [78]
Тишкевич, Людвік (лит. письменник, батько авт. Анни Потоцької (уродж. Скумін-Тишкевич)) **с.** [55]
Токаржевський, Шимон Вінцентій (авт.) **с.** 151 [п. 165]
Толвінський, Микола (одес. архітектор) **с.** [17]

- Трефолев, Л. М. (поет, письменник) **с.** [78]
Троуп'янський Ф. А. (одес. архітектор) **с.** [18]
Тулія д'Арагона (італ. письменниця) **с.** [45] **[п.** 33]
Туркула (книгар, власник книжк. крамниці у Києві) **с.** [122]
Турський, Віктор Йосипович (власник аптеки в Одесі) **с.** [17]
Турські (польський рід) **с.** [80]
- Улашин, Зофія (упоряд.) **с.** 48 **п.** [37]
Урбановський, Антоній, (волин. бібліофіл) **с.** [87]
Урбановські, сім'я **с.** [87]
- Фальєро, Маріно** (венец. дож) **с.** [154-155]
Федорович, Лев Васильович (економіст, проф. Новорос. ун-ту) **с.** [17]
Фелінський, Алоїз (пол. поет та драматург, громад. і політ. діяч) **с.** [79]
Фіалковський (актор) **с.** [14]
Фоа, Едуард (авт., фр. географ) **с.** 34 **п.** [20]
Франс, Анатоль (справж. ім'я – Тібо, Франсуа Анатоль) (авт.) **с.** 68 **п.** [58]
Франц II (австр. імператор) **с.** [42]
Франц Йосип I (імператор Австрії) **с.** [75]
Фредро, Маріанна (мати авт. Олександра Фредро) **с.** [70]
Фредро, Олександр (авт, комедіограф) **с.** 70, 71 **[п.** 60], **с.** [75, 81, 115]
Фредро, Софія (дружина авт. Олександра Фредро) **с.** [70]
Фредро, Софія (донька авт. Олександра Фредро) **с.** [71]
Фредро, Ян (брат авт. Олександра Фредро) **с.** [70]
Фредро, Яцек (батько авт. Олександра Фредро) **с.** [70]
- Хабеніхт, [Герман]** (картограф) **с.** [50] **[п.** 40]
Хлендовська, Міхаліна (уродж. Несіолівська), (мати авт. Казімежа Хлендовського) **с.** [44]
Хлендовська, Стефанія (уроджена Табенцька (дружина авт. Казімежа Хлендовського) **с.** [45]
Хлендовський, Адам Томаш (бібліогр., журналіст, вид., дядько авт. Казімежа Хлендовського) **с.** [44]
Хлендовський, Валентій (літ. критик, вид., дядько авт. Казімежа Хлендовського) **с.** [44]
Хлендовський, Казімеж (авт.) **с.** 44, 45 **[п.** 33]
Хлендовський, Отто (орендатор та управитель маєтками, батько автора Казімежа Хлендовського) **с.** [44]
Хлєбовський, Броніслав (авт. передм.) **с.** 24 **[п.** 1]
Хмелєвський I. (доктор) **с.** [21]

- Хмелецька, Теофілія (дружина воєводи Стефана Хмелецького) **с.** [58]
Хмельницький, Богдан (гетьман війська Запорізького, полководець, політик та громад. діяч) **с.** [38], [125]
Хмеловський, Петро (авт. передм.) **с.** 55 [п. 46, 47]
Хойнацький, Ромуальд (худож.) **с.** [17]
Хржонцевський, [Ніканор Адамович] (гістолог, патофізіолог) **с.** [58]
Ценковський, Лев Семенович (біолог, проф. Новорос. ун-ту) **с.** [52]
Цибульські (пол. дворян. рід) **с.** [10]
Чарторийський, Адам Єжи (держ. політ. діяч) **с.** [42, 43], **п.** [31], **с.** [48]
Чарторийські, Адам і Костянтин (брати) **с.** [42]
Чарторийські (пол. рід) **с.** [42]
Чернуха (Чорнуха) Д. Ф. (київ. палітурник) **с.** [8], 130 [п. 139], 132 [п. 141], 133 [п. 142]
Чесельський, Томаш (сучас. пол. дослідник) **с.** [11]
Шарк, Ж. М. (фр. вчений-психотерапевт) **с.** [108]
Шевченко, Т. Г. (великий укр. поет, прозаїк, мислитель, живописець, графік, етнограф, громад. діяч) **с.** [22, 23], [78], [120]
Шекспір, Вільям (авт.) **с.** 60 [п. 50], 114 [п. 113], 115 [п. 114, 115], 116 [п. 116, 117], 117 [п. 118, 119], 118 [п. 120, 121], [141, 144]
Шембек (графи) **с.** [120]
Шеміот, Євгенія (власниця будинку в Одесі) **с.** [96]
Шеміоти (дворян. рід) **с.** [10]
Шеміоти (сім'я) **с.** [95]
Шептицька, Софія (уродж. Фредро) (донька авт. О. Фредро) **с.** [71]
Шептицький, Андрій (укр. греко-католический митрополит) **с.** [70]
Шептицький, Іван (граф, чоловік доньки авт. Олександра Фредро) **с.** [71]
Шиллер, Фрідріх (нім. поет, філософ) **с.** [39] [п. 27]
Шмідт (вид.) **с.** [8]
Шпіцнагель, Людвік (поет, друг авт. Юліуша Словацького) **с.** [135]
Штольцман, Ян (орнітолог) **с.** [56]
Штраус-син, Йоганн (композитор) **с.** [74]
Щенковський М. (проф. Новорос. ун-ту) **с.** [21]
Юзефович (Езофович, Йозефович), Меїр (герой роману Е. Ожешко) **с.** [110] [п. 108]
Юлій II (Папа Римський) **с.** [45] [п. 33]

- Яблоновські (пол. рід) с. 60 [п. 49]
Яворовський М. І. (ред. «Подольських епархиальних ведомостей») с. [58]
Яворський, Янкі (власник кн.) с. [23]
Ягелло, Владислав (король Польщі) с. [62] [п. 52]
Ядвіга (королева Польщі) с. [62] [п. 52]
Якушевській М. (за орфографією власника кн.) с. 34 [п. 19, 20], 35 [п. 21], 39 [п. 26], 46 [п. 34], 47 [п. 35, 36], 49 [п. 38], 50 [п. 40], 53 [п. 43], 54 [п. 44, 45], 55 [п. 46], 56 [п. 47], 57 [п. 48], 72 [п. 61], 73 [п. 63], 79 [п. 70], 80 [п. 71], 111 [п. 109], 148 [п. 162], 149 [п. 163, 164]
Якушевська, Ванда Антонівна (київ. бібліофіл) с. [8, 23, 161]
Якушевський, Антон Хомич (київ. бібліофіл) с. [8, 23, 161]
Ян III Собеський (видат. пол. полководець, король пол. та великий князь лит.) с. [65] [п. 56]
Янушевський, Теофіл (дядько авт. Юліуша Словацького) с. [134]
Ярошинський, Антоній (пол. поміщик) с. [11]
Ярошинські (графи, сім'я) с. [120]
Ястржембський, Олександр Здиславович (цивіл. інженер) с. [20]
Яхович, [Станіслав] (поет, письменник) с. [114]

Хронологічний покажчик

1784	12	[1898]	145
1829	74	1899	2, 3, 20, 21, 32, 43, 53, 54, 70, 71, 104, 105, 123, 150, 151
1832	81	[19...]	113, 114, 115, 116, 117
1845	50	1900	26, 27, 48, 61, 107, 109, 148, 149, 162
1853	60	[1900]	144, 147
1858	87, 88, 89, 90, 91, 92	1901	42, 124
1859	73	1902	30, 55, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132
1860	41	1903	133, 168
[1872]	69	1904	24, 25, 56, 66, 67, 134, 135, 136, 137, 138
1873	9, 10, 11, 166	1905	31
1874	2, 156, 157	1906	170
1876	140	1907	39, 98, 99
1877	84	1908	152, 153, 167, 171, 172
1878	23, 85	1909	14, 15, 33, 58, 59, 111, 158
1879	79	[1909]	159, 161
1880	97	1910	37, 57, 154, 155, 160
1881	28, 29, 72, 83	1911	86, 110
1882	65	1912	100, 101, 102
1884	7, 49	1912	75, 76, 77, 78, 80
1885	82	[1912]	165
1886	4, 93	[pr. 1912-1914]	112
1888	96, 142, 143	1913	8
1889	5, 6, 141	1914	17, 18
1890	51, 139	[1924]	103
1895	118, 119, 120		
1896	121, 122		
[1897]	1		
1897	16, 94, 95, 169		
1898	19, 34, 35, 36, 38, 40, 44, 45, 46, 47, 52, 62, 63, 64, 106, 108, 146, 163, 164		

Абетковий покажчик видавництв та друкарень

- Druk i litografia Pillera i Spółki (Lwów) **118, 119, 120, 121**
- Druk Józefa **Ungra** (Warszawa) **79**
- Druk Józefa Sikorskiego (Warszawa) **42, 56**
- Druk Wł. L. Anczyca i Sp., pod zarządem Jana Gadowskiego (Druk W. L. Anczyca i Spółki) (Krakow) **82, 167**
- Drukarnia «**Biblioteki** Dzieł Wyborowych» (Warszawa) **20, 43, 61**
- Drukarnia «Gazety Narodowej» J. Dobrzańskiego i K. Gromana [Lwów] **28, 29**
- Drukarnia «Kraju» (Krakow) **166**
- Drukarnia A. T. Jezierskiego (Warszawa) **48, 66, 67, 68, 107, 109, 144, 162**
- Drukarnia Artystyczna Saturnina Sikorskiego (Warszawa) **1, 169**
- Drukarnia Granowskiego i Sikorskiego (Warszawa) **2, 3, 19, 21, 26, 32, 34, 35, 36, 38, 40, 44, 45, 46, 47, 52, 53, 54, 62, 63, 64, 70, 71, 104, 105, 106, 163, 164**
- Drukarnia J. Jeżyńskiego (Warszawa) **16**
- Drukarnia J. K. Mci y Rzeczypospolitej u X. X. Scholarum Piarum (Warszawa) **12**
- Drukarnia Józefa Zawadzkiego (Wilno) **81**
- Drukarnia Łazarzowej (Krakow) **1**
- Drukarnia Narodowa (Krakow) **58, 59**
- Drukarnia Noskowskiego (Warszawa) **55**
- Drukarnia Polska (Kijów) **37**
- Drukarnia przedświtu : Imprimerie de l'Aurore (Genewa) **7**
- Drukarnia Towarzystwa Akcyjnego S. Orgelbranda Synów (Warszawa) **168**
- E. Wende i Spółka (**T. Hiż i A. Turkuł**) (Warszawa) **33, 170, 171, 172**
- G. Centnerszwer i Spółka (Warszawa) **161**
- G. Gebethner i Sp. (G. Gebethner i Spółka) (Krakow) **30, 31, 51, 75-78, 98, 99, 110, 111, 113-117, 154, 155, 165, 167**
- G. Gebethner i Wolff (Gebethner i Wolff) (Warszawa) **75, 76, 77, 78, 83, 152, 153**
- Gebethner i Spółka (Kraków, Łódź, Lublin) **114, 115, 116, 117**

H. Altenberg (Lwów) 161

H. Altenberg, G. Seyfarth, E. Wende i S-ka (Lwów) 112

Instytut wydawnictwa «Biblioteka polska» (Warszawa) 103

J. Przeworski (Warszawa) 39

Komisja księgarnii Gubrynowicza i Schmidta (Lwów) 82

Księgarnia E. Wende i Sp. (Warszawa) 100, 101, 102

Księgarnia luxemburska (Paryż) 97

Księgarnia polska (Lwów) 93

Księgarnia polska (Petersburg) 96

Librairie Keva (Paryż) 4, 5, 6

Ludwik Merzbach (Poznań) 87, 88, 89, 90, 91, 92

Nakład Artystyczna Saturnina Sikorskiego (Warszawa) 145, 146, 147

Nakład G. Gebethnera i Spółki (Nakład Gebethnera i Spółki) (Kraków) 83, 139, 152, 153

Nakład Gebethnera i Wolffa (Warszawa) 30, 31, 49, 72, 94, 95, 96, 98, 99, 110, 111, 113-117, 141, 142, 143, 148, 149, 150, 151, 154, 155, 165, 167

Nakład Gustawa Gebethnera i Spółki (Warszawa) 73

Nakład Henryka Lindenfelda : Skład główny w księgarni E. Wendego i S-ki (Warszawa) 8

Nakład Hipolita Wawelberga (Warszawa) 122

Nakład i druk Józefa Zawadzkiego (Wilno) 50

Nakład i druk N. Glucksberga, księgarza i typografa Królewskiego Uniwersytetu (Warszawa) 74

Nakład i druk S. Lewentala (Warszawa) 84, 85, 156, 157

Nakład i druk S. Orgelbranda, księgarza i typografa (Warszawa) 60

Nakład i druk W. L. Anczyca i Spółki (Kraków) 51

Nakład i drukarnia Józefa Zawadzkiego (Wilno) 41

Nakład i Drukarnia redakcji Przeglądu Tygodniowego (Warszawa) 22

Nakład Jana Fiszera (Warszawa) 27

Nakład księgarnii Altenberga (Lwów) 33

Nakład księgarnii Gubrynowicza i Schmidta (Lwów) 28, 29

Nakład księgarnii H. Altenberga (Lwów) 170, 171, 172

Nakład księgarnii i składu nut Kazimierza Idzikowskiego (Warszawa) **160**
Nakład księgarnii J. M. Himmelblaua (Krakow) **166**
Nakład księgarnii Narcyza Gieryna (Kijów) **86**
Nakład księgarnii polskiej **118, 119, 120, 121**
Nakład księgarnii polskiej Bernarda Połonieckiego (Lwów) **100, 101, 102**
Nakład księgarnii W. Gubrynowicza (Lwów) **158, [159]**
Nakład księgarnii W. Gubrynowicza i Schmidta (Lwów) **65**
Nakład Michała Glücksberga (Warszawa) **23**
Nakład Redakcji «Przeglądu Tygodniowego» (Warszawa) **9, 10, 11**
Nakład redakcji «Przyjaciela dzieci» (Warszawa) **168**
Nakład redakcji przekładzie tygodnika (Warszawa) **140**
Nakład redakcji tygodnika ilustrowanego (Warszawa) **123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138**
Nakład S. H. Merzbacha Księgarza (Warszawa) **87, 88, 89, 90, 91, 92**
Nakład Towarzystwa Akcyjnego Wydawnictwa «Świat» (Warszawa) **80**
Nakład «Ziarna» (Warszawa) **24, 25**

Otto Holtze's Nachfolger (Leipzig) **14, 15, 17, 18**

Polskie Towarzystwo Nakładowe (Lwów) **58, 59**

Skład główny E. Wende i Spolka (Warszawa) **112**

Skład główny u Gebethnera i Wolffa (Warszawa) **69**

The Polish book importing CO, Inc. (The Polish Book Importing CO) (New York) **114, 115, 116, 117, 161**

Verlag von H. Haessel (Leipzig) **13**

Własność, nakład i druk S. Lewentala (Warszawa) **108**

Wydania M. Arcta (Warszawa) **57**

Wydania Adama Zawadzkiego (Wilno) **50**

Wydawnictwo «Przyjaciela dzieci» (Warszawa) **80**

Показчик видавничих та друкарських закладів за містами та хронологією видань

Genewa (Женева)

1884 Drukarnia przedświtu : Imprimerie de l'Aurore 7

Kijów (Київ)

1910 Drukarnia Polska 37

1911 Nakład księgarnii Narcyza Gieryna 86

Krakow (Краков)

1873 Nakład księgarnii J. M. Himmelblaua 166

1873 Drukarnia «Kraju» 166

1881 Nakład G. Gebethnera i Spółki 83

1885 Druk Wł. L. Anczyca i Sp., pod zarządem Jana Gadowskego 82

1890 G. Gebethner i Sp. 51

1890 Nakład G. Gebethnera i Spółki 139

1890 Nakład i druk W. L. Anczyca i Spółki 51

[1897] Drukarnia Łazarzowej 1

[19..] G. Gebethner i Spółka 113-117

1902 G. Gebethner i Spółka 30

1905 G. Gebethner i Spółka 31

1907 G. Gebethner i Spółka 98, 99

1908 Druk W. L. Anczyca i Spółki 167

1908 G. Gebethner i Spółka 167

1908 Nakład Gebethnera i Spółki 152, 153

1909 G. Gebethner i Spółka 111

1909 Drukarnia Narodowa 58, 59

1910 G. Gebethner i Sp. 154, 155

1911 G. Gebethner i Spółka 110

1912 G. Gebethner i Spółka 75-78

[1912] G. Gebethner i Spółka 165

Leipzig (Лейпциг)

- 1909 Otto Holtze's Nachfolger **14, 15**
1914 Otto Holtze's Nachfolger **17, 18**
[b. r.] Verlag von H. Haessel **13**

Łódź (Лодзь)

- [19..] G. Gebethner i Spółka **113, 114, 115, 116, 117**

Lublin (Люблін)

- [19..] G. Gebethner i Spółka **113, 114, 115, 116, 117**

Lwów (Львов)

- 1881 Drukarnia «Gazety Narodowej» J. Dobrzańskiego i K. Gromana [Lwów] **28, 29**
1881 Nakład księgarń Gubrynowicza i Schmidta **28, 29**
1882 Nakład księgarń W. Gubrynowicza i Schmidta **65**
1885 Komisja księgarń Gubrynowicza i Schmidta **82**
1886 Księgarnia polska **93**
1895 Druk i litografia Pillera i Spółki **118, 119, 120**
Nakład księgarń polskiej **118, 119, 120**
1896 Druk i litografia Pillera i Spółki **121**
Nakład księgarń polskiej **121**
1906 Nakład księgarń H. Altenberga **170**
1908 Nakład księgarń H. Altenberga **171, 172**
1909 Nakład księgarń Altenberga **33**
1909 Nakład księgarń W. Gubrynowicza **158**
1909 Polskie Towarzystwo Nakładowe **58, 59**
[1909] H. Altenberg **161**
[1909] Nakład księgarń W. Gubrynowicza **159**
[pr. H. Altenberg, G. Seyfarth, E. Wende i S-ka **112**
- 1912-
1914]
1912 Nakład księgarń polskiej Bernarda Połonieckiego **100, 101, 102**

New York (Нью-Йорк)

- [19..] The Polish book importing CO, Inc. **114, 115, 116, 117**
1909 The Polish Book Importing CO **161**

Parыз (Париз)

- 1880 Księgarnia luxemburska **97**
1886 Librairie Keva **4**
1889 Librairie Keva **5, 6**

Petersburg (Петербург)

- 1888 Księgarnia polska **96**

Poznań (Познань)

- 1858 Ludwik Merzbach **87, 88, 89, 90, 91, 92**

Warszawa (Варшава)

- 1784 Drukarnia J. K. Mci y Rzeczypospolitej u X. X. Scholarum Piarum **12**
1829 Nakład i druk N. Glucksberga, księgarza i typografa Królewskiego Uniwersytetu **74**
1853 Nakład i druk S. Orgelbranda, księgarza i typografa **60**
1858 Nakład S. H. Merzbacha Księgarza **87-92**
1859 Nakład Gustawa Gebethnera i Spółki **73**
1872 Skład główny u Gebethnera i Wolffa **69**
1873 Nakład Redakcji «Przeglądu Tygodniowego» **9, 10, 11**
1874 Nakład i druk S. Lewentala **156, 157**
1874 Nakład i Drukarnia redakcji Przeglądu Tygodniowego **22**
1876 Nakład redakcji przekładzie tygodnika **140**
1877 Nakład i druk S. Lewentala **84**
1878 Nakład i druk S. Lewentala **85**
1878 Nakład Michała Glücksberga **23**
1879 Druk Józefa Ungra **79**
1881 Gebethner i Wolff **83**
1881 Nakład Gebethnera i Wolffa **72**
1884 Nakład Gebethnera i Wolffa **49**
1888 Nakład Gebethnera i Wolffa **96, 142, 143**
1889 Nakład Gebethnera i Wolffa **141**
1896 Nakład Hipolita Wawelberga **122**
1897 Drukarnia Artystyczna Saturnina Sikorskiego **169**
1897 Drukarnia J. Jeżyńskiego **16**

- 1897 Nakład Gebethnera i Wolffa **94, 95**
[1897] Drukarnia Artystyczna Saturnina Sikorskiego **1**
1898 Drukarnia Granowskiego i Sikorskiego **19, 34, 35, 36, 38, 40, 44, 45, 46, 47, 52, 62, 63, 64, 106, 163, 164**
1898 Nakład Artystyczna Saturnina Sikorskiego **146**
1898 Własność, nakład i druk S. Lewentala **108**
[1898] Nakład Artystyczna Saturnina Sikorskiego **145**
1899 Drukarnia «Biblioteki Dzieł Wyborowych» **20, 43**
1899 Drukarnia Granowskiego i Sikorskiego **2, 3, 21, 32, 53, 54, 70, 71, 104, 105**
1899 Nakład Gebethnera i Wolffa **150, 151**
1899 Nakład redakcji tygodnika ilustrowanego **123**
[19..] Nakład Gebethnera i Wolffa **113-117**
1900 Drukarnia «Biblioteki Dzieł Wyborowych» **61**
1900 Drukarnia A. T. Jezierskiego **48, 107, 109, 162**
1900 Drukarnia Granowskiego i Sikorskiego **26**
1900 Nakład Gebethnera i Wolffa **148, 149**
1900 Nakład Jana Fiszera **27**
[1900] Drukarnia A. T. Jezierskiego **144**
[1900] G. Centnerszwer i Spółka **161**
[1900] Nakład Artystyczna Saturnina Sikorskiego **147**
1901 Druk Józefa Sikorskiego **42**
1901 Nakład redakcji tygodnika ilustrowanego **124**
[1901] Drukarnia A. T. Jezierskiego **68**
1902 Drukarnia Noskowskiego **55**
1902 Nakład Gebethnera i Wolffa **30**
1902 Nakład redakcji tygodnika ilustrowanego **125-132**
1903 Drukarnia Towarzystwa Akc. S. Orgelbranda Synów **168**
1903 Nakład redakcji «Przyjaciela dzieci» **168**
1903 Nakład redakcji tygodnika ilustrowanego **133**
1904 Druk Józefa Sikorskiego **56**
1904 Drukarnia A. T. Jezierskiego **66, 67**
1904 Nakład «Ziarna» **24, 25**
1904 Nakład redakcji tygodnika ilustrowanego **134-138**
1905 Nakład Gebethnera i Wolffa **31**
1906 E. Wende i Spółka (T. Hiż i A. Turkuł) **170**
1907 J. Przeworski **39**
1907 Nakład Gebethnera i Wolffa **98, 99**
1908 E. Wende i Spółka (T. Hiż i A. Turkuł) **171, 172**

- 1908 Gebethner i Wolff **152, 153**
1908 Nakład Gebethnera i Wolffa **167**
1909 E. Wende i Spółka (T. Hiż i A. Turkuł) **33**
1909 Nakład Gebethnera i Wolffa **111**
1910 Nakład Gebethnera i Wolffa **154, 155**
1910 Nakład księgarńi i składu nut Kazimierza Idzikowskiego **160**
1910 Wydania M. Arcta **57**
1911 Nakład Gebethnera i Wolffa **110**
1912 G. Gebethner i Wolff **75, 76, 77, 78**
1912 Księgarnia E. Wende i Sp. **100, 101, 102**
1912 Nakład Towarzystwa Akc. Wydawnictwa «Świat» **80**
1912 Wydawnictwo «Przyjaciela dzieci» **80**
[1912] Nakład Gebethnera i Wolffa **165**
[pr. Skład główny E. Wende i Spolka **112**
- 1912-
1914]
- 1913 Nakład Henryka Lindenfelda : Skład główny w księgarni E. Wendego i S-ki **8**
- [1924] Instytut wydawnictwa «Biblioteka polska» **103**

Wilno (Вільно, Вільнюс)

- 1832 Drukarnia Józefa Zawadzkiego **81**
1845 Nakład i druk Józefa Zawadzkiego **50**
1845 Wydania Adama Zawadzkiego **50**
1860 Nakład i drukarnia Józefa Zawadzkiego **41**

Показчик провенієнцій та авторських наклейок палітурників

Установи

Biblioteka H[arcerstwa Polskiego] с. 49 [п. 39]

BIBLIOTEKA Stowarzyszenia "OGNISKO" w Odesie 177945 с. 147 [п. 161]

Bibljoeteka i Czytelnia DOMU POLSKIEGO w ODESIE с. 61 [п. 51],
73 [п. 62], 104 [п. 98], 104 [п. 99], 114 [п. 113], 115 [п. 114], 116 [п. 115],
116], 117 [п. 117], 138 [п. 149], 140 [п. 152], 141 [п. 153], 142 [п. 154],
145 [п. 158], 150 [п. 165], 161 (штамп)

CENTRALNY POLSKI KLUB. BIBLIJOTEKA ROBOTNICZY w ODESIE
с. 62 [п. 51, 54], 63 [п. 54], 69 [п. 58, 59], 73 [п. 62], 74 [п. 64], 76 [п. 68],
97 [п. 87, 88], 99 [п. 90, 91], 100 [п. 92], 101 [п. 93, 94], 102 [п. 96],
103 [п. 98], 104 [п. 99], 105 [п. 100], 106 [п. 101, 102], 110 [п. 107, 108],
112 [п. 110], 113 [п. 111], 114 [п. 113], 115 [п. 114, 115], 116 [п. 116],
117 [п. 117, 118], 118 [п. 120], 136 [п. 144, 145], 137 [п. 147, 148],
138 [п. 149], 139 [п. 150, 151], 140 [п. 152], 141 [п. 153], 142 [п. 154],
143 [п. 155], 144 [п. 156], 145 [п. 157, 158], 146 [п. 161], 161 (штамп)
Czytelnia Skladkowa с. 61 [п. 50]

Oddział Odeski P.T.P.O.W. Wydział Kulturalno-Oświatow с. 63 [п. 54]

Stowarzyszenie Polskie w Odesie OGNISKO с. 64 [п. 55], 69 [п. 58, 59],
93 [п. 84], 100 [п. 92], 145 [п. 157], 150 [п. 165], 162 (штамп)

Бібліотека «Польського дому» с. 7, 17, 22, 23, 161 (штамп)

Бібліотека та читальний зал «Польського дому» в Одесі с. 61 [п. 51],
161 (штамп)

Историко-филологический кабинет Новороссийского Университета
с. 32 [п. 16]

Педінститут. Одеса с. 32 [п. 16]

[Польська скаутська бібліотека] с. 23, 49 [п. 39]

Польське товариство в Одесі «Багаття» с. 20, 23, 64 [п. 55],
162 (штамп)

Центральний Польський клуб. Бібліотека робітників в Одесі **с. 62**
[п. 53], 161 (штамп)

Приватні книгозбірні

А. Ж. (тиснення золотом на корінці) **с. 146** [п. 160]

A. Jabl.... (власн. підпис чорним чорнилом) **с. 77** [п. 68]

Bereżecki B. (власн. напис чорним чорнилом) **с. 61** [п. 51]

Bereżecki, Bronisław (власн. шрифт. штамп чорним чорнилом з написом: WŁASNOŚĆ Bronisława Bereżeckiego) **с. 73** [п. 62], 160 (штамп)

Bernatowicz H. (власн. напис зеленим чорнилом у вигляді підпису: HBernatowicz) **с. 52** [п. 50], 65 [п. 56], 76 [п. 66, 67]

Biblioteka W. i A. Jakuszewskich (власн. штамп фіолет. чорнилом) **с. 25** [п. 1], 26 [п. 2, 3], 34 [п. 19, 20], 35 [п. 21], 36 [п. 22], 39 [п. 26], 40 [п. 27], 46 [п. 34], 47 [п. 35, 36], 49 [п. 38], 50 [п. 40], 53 [п. 43], 54 [п. 44, 45], 55 [п. 46], 56 [п. 47], 57 [п. 48], 61 [п. 50], 72 [п. 61], 73 [п. 63], 79 [п. 70], 80 [п. 71], 81 [п. 82], 107 [п. 104], 108 [п. 105], 109 [п. 106], 110 [п. 109], 130 [п. 139], 131 [п. 140], 132 [п. 141], 133 [п. 142], 146 [п. 160], 148 [п. 162], 149 [п. 163, 164], 152 [п. 167], 153 [п. 169], 154 [п. 170, 171], 155 [п. 172], 161 (штамп)

BIBLIOTEKA W. TARCZYŃSKIEJ (власн. штамп фіолет. чорнилом) **с. 71** [п. 60], 75 [п. 65], 93 [п. 83], 101 [п. 93], 105 [п. 100], 106 [п. 101, 102], 161 (штамп)

Biblioteka i Czytelnia KORWIN-PAWŁOWSKIEJ w ODESIE (овал. штамп рожевим чорнилом) **с. 98** [п. 89], 99 [п. 90], 110 [п. 108], 142 [п. 154], 145 [п. 158], 161 (штамп)

CHARLES HEJSMAN ODESSA (власн. овал. штамп зеленим чорнилом) **с. 93** [п. 84], 100 [п. 92], 145 [п. 157]

Dangelzer G. (власн. шрифт. штамп фіолетовим чорнилом з написом: G. DANGELZER) **с. 31** [п. 15]

Gawroński W. **с. 61** [п. 51]

Hejsman, Charles (власн. овал. штамп зеленим чорнилом, з написом: CHARLES HEJSMAN ODESSA) **с. 93** [п. 84], 100 [п. 92], 145 [п. 157]

Jakuszewsky, Feliks (власн. напис чорним чорнилом: Feliksowi Jakuszewsky) **с. 146 [п. 160]**; (власн. напис від руки: Feliksow..? Jakuszewsky) **с. 152 [п. 167]**

Jaworskiy, Janki (власн. напис фіолет. чорнилом: Janki Jaworskiy) **с. 81 [п. 72]**

Kosicki Felix (власницький штамп фіолет. чорнилом, у вигляді гербової стрічки з жезлами та крилами й написом: FELIX KOSICKI) **с. 40 [п. 28], 41 [п. 29], 160 (штамп)**

Krimmer, Stanislaw (волод. шрифт. штамп фіолет. чорнилом з написом: Stanislaw Krimmer w Odessie) **с. 137 [п. 147]**

L. G. (тиснення золотом під зображенням дворян. корони) **с. 60 [п. 49]**

M. S. (тиснення золотом) **с. 115 [п. 114]**

Micinska, Marya (власн. овал. штамп фіолет. чорнилом з написом: Marya Micinska) **с. 112 [п. 110], 161 (штамп)**

N Pod.... (власн. підпис фіолет. чорнилом: «Odessa 1918 N Pod....») **с. 18 [п. 8]**

S. J. S. (наклейка з тисн. золотом буквами: S. J. S.) **с. 91 [п. 82].**

T. (штамп синім чорнилом у вигляді вензеля з літери «Т») [Тарчинська] **с. 72 [п. 60]**

Tarczyńska W. (власн. штамп фіолет. чорнилом з написом: BIBLIOTEKA W. TARCZYŃSKIEJ) **с. 71 [п. 60], 75 [п. 65], 93 [п. 83], 101 [п. 93], 105 [п. 100], 106 [п. 101, 102], 161 (штамп)**

W. J. (тиснення золотом) **с. 25 [п. 1], 132 [п. 140, 141], 133 [п. 142]**

W. K. (тиснення) **с. 81 [п. 72]**

W. T. (тиснення) [Ванда Тарчинська] **с. 72 [п. 60], 101 [п. 93]**

Wasiutynska, Zofia (власн. напис: Zofia Wasiutynska) **с. 48 [п. 37]**

Worowski, Waclaw (шрифт. власн. штамп без рамки: Waclaw Worowski) **с. 27 [п. 7]**

Zaleska, Justyna (власн. напис чорнилом: Justyny Zaleskiej) **с. 102 [п. 96]**

Zübek M. (власн. напис чорним чорнилом: MZübek) **с. 74 [п. 64]**

Бережецький, Броніслав с. 23, 61 [п. 51], 73 [п. 62], 160 (штамп)
БИБЛІОТЕКА В.В. ТАРЧИНСКОЙ с. 139 [п. 150], 162 (абонемент бібліотеки)

Васютинська, Зофія с. 23

Гавронський В. с. 61 [п. 51]

Езарец с. 117 [п. 118]

Корвін-Павловська, Олена Федорівна (власниця Бібліотеки польських книг) с. 98 [п. 89], с. 99 [п. 90], [с. 110 [п. 108], 142 [п. 154], 145 [п. 158], 161 (штамп)]

Косицький, Фелікс [с. 40 [п. 28], 41 [п. 29], 162 (штамп)]

Т. (штамп синім чорнилом у вигляді вензеля з літери «Т») [Тарчинська] с. 72 [п. 60]

Тарчинська, Вікторія (власниця приватної комерційної бібліотеки) [с. 71 [п. 60], 101 [п. 93], 139 [п. 150], 161 (штамп), 162 (абонемент бібліотеки)]

Яворський, Янкі (власник кн.) с. [23]

Якушевській М. (власн. напис олівцем: М. Якушевській) с. 34 [п. 19, 20], 35 [п. 21], 39 [п. 26], 46 [п. 34], 47 [п. 35, 36], 49 [п. 38], 50 [п. 40], 53 [п. 43], 54 [п. 44, 45], 55 [п. 46], 56 [п. 47], 57 [п. 48], 72 [п. 61], 73 [п. 63], 79 [п. 70], 80 [п. 71], 110 [п. 109], 148 [п. 162], 149 [п. 163, 164]

Якушевські (Антон Фоміч та Ванда Антонівна) (родина) [с. [6], [23], [161] (штамп)]

Позначки палітурників та книгарень

INTROLIGATOR E. STRZAŁKOWSKI W KIJÓWIE (овал. штамп палітурника фіолетовим чорнилом) с. 25 [п. 1], 91 [п. 82]

INTROLIGATOR J. GASSER w Dubnie (наклешений паперовий ярлик) с. 101 [п. 93]

Koreywo, Bolesław (штамп книгарні Едуарда Островського в Одесі фіолетовим чорнилом з написом: Księgarnia i skład nót E. OSTROWSKIEGO dawniej Bolesława Koreywo w Odesie) с. 121 [п. 122]

Księgarnia i skład nót E. OSTROWSKIEGO dawniej Bolesława Koreywo w Odesie (штамп книгарні) с. 122 [п. 122]

Księgarnia i skład nut E. OSTROWSKIEGO w Odesie (штамп книгарні)
с. 102 [п. 94]

Ostrowski, E. (Księgarnia, Skład nut i Prenumerata pism.) (штамп
книгарні) с. 42 [п. 30], 68 [п. 57], 103 [п. 98], 104 [п. 99], 138 [п. 149]

Skład główny dla Z.S.S. Spółdzielnia Wydawnicza "TRIBUNA"
(прямокутний штамп синім чорнилом з написом) с. 107 [п. 103]

Гассер Я. (палітурник) с. 101 [п. 93]

Корейво, Болеслав Бернад Вікентійович (видавець, власник нотної
крамниці та книгарні) с. [18], [19], [23], [121], [122 [п. 122]]

М. Р. (тиснення на корінці) с. 117 [п. 118], 118 [п. 120]

Мендель, Мойше (Мойше-Герш) Мордкович (палітурник) с. 32 [п. 16]

Островський Е. (власник нотної крамниці та книгарні польських книг)
[с. [19], [23], 42 [п. 30], 68 [п. 57], 102 [п. 94], 121 [п. 122]]

ПЕРЕПЛЕТНАЯ И ФУТЛЯРНАЯ А. СУХАРКЕВИЧА ОДЕССА (ярлик на
форзаці, штамп) с. 150 [п. 165]

ПЕРЕПЛЕТНАЯ М.МЕНДЕЛЯ. ОДЕССА, НЪЖИНСКАЯ И
ДВОРЯНСКАЯ ДОМЪ №46 (ярлик з написом) с. 32 [п. 16]

ПЕРЕПЛЕТНАЯ МАСТЕРСКАЯ Д. Ф. ЧЕРНУХИ КИЕВЪ (ярлик з
написом) с. 130 [п. 139], 132 [п. 141], 133 [п. 142],

Стршалковський Е. (київ. палітурник) с. [7], [23]

Сухаркевич, А. (одес. палітурник) с. 150 [п. 165]

Чорнуха Д. Ф. (Чернуха Д. Ф.) (палітурник) с. [7], 130 [п. 139], 132
[п. 141], 133 [п. 142]

Перелік скорочень

- akad.** – akademja (пол.) (академія)
ang. – angielski (пол.) (англійська)
ausgearb. – ausgearbeitet (нім.) (опрацьований)
aut. – autor (пол.) (автор)
- b. r.** – bez roku (пол.) (без року)
bibl. – biblioteka (пол.) (бібліотека)
- cz.** – część (пол.) (частина)
- dod.** – dodatki (пол.) (доповнення)
dr – doktor (пол.) (доктор)
Dr. philol. – Doktor philologisch (нім.) (доктор філології)
druk. – drukarnia (пол.) (друкарня)
- ed.** – edition (англ.) (видання)
Europ. – Europejska (пол.) (європейська)
- fr.** – francuzki (пол.) (французька)
fragm. – fragmenty (пол.) (фрагменти)
- gł.** – główny (пол.) (основний)
- hist.** – historyczny (пол.) (історичний)
- il.** – ilustracja (пол.) (ілюстрація)
import. – importing (англ.) (імпорт)
impr. – imprimerie (фр.) (друк)
inst. – instytut (пол.) (інститут)
- komis.** – komisja (пол.) (комісія)
Krl. Uniw. – Królewski Uniwersytet (пол.) (Королівський Університет)
kryt. – krytyczny (пол.) (критичний)
księg. – księgarnia (пол.) (книжковий магазин)
- libr.** – librairie (фр.) (бібліотека)
lit. – literatura (пол.) (література)
litogr. – litografia (пол.) (літографія)
lud. – ludowy (пол.) (популярний)
- nakl.** – nakład (пол.) (тираж)
niem. – niemiecki (пол.) (німецька)

- o.** J. – ohne Jahr (нім.) (без року)
objaśn. – objaśnienia (пол.) (пояснення)
opatr. – opatrzył (пол.) (надаватися)
oprac. – opracował (пол.) (розроблений)
- pol.** – polski (пол.) (польська)
Pol. T-wo - Polskie Towarzystwo (пол.) (Польське Товариство)
portr. – portret (пол.) (портрет)
powiększ. – powiększone (пол.) (збільшене)
prof. – profesor (пол.) (професор)
przedm. – przedmowa (пол.) (передмова)
przejrz. – przejrzane (пол.) (переглянуто)
przekł. – przekład (пол.) (переклад)
przeł. – przełożył (пол.) (перекладено)
pt. – part (англ.) (частина)
pułk. – pułkownik (пол.) (полковник)
- red.** – redakcja (пол.) (редакція)
ros. – rosyjska (пол.) (російська)
rys. – rysunki (пол.) (офорти, гравюри)
- s.** – stronica (пол.) (сторінка)
skł. – skład (пол.) (склад)
- T.** – tom (пол.) (том)
tł. – tłumaczenie (пол.) (пояснення)
tyg. – tygodnik (пол.) (щотижневик)
- uniw.** – uniwersytet (пол.) (університет)
uw. – uwaga (пол.) (зауваження)
- w. n.** – wydawca nieznany (пол.) (видавець невідомий)
wyd. – wydania (пол.) (видання)
wydaw. – wydawnictwo (пол.) (видавництво)
- życior.** – życiorys (пол.) (автобіографія)

Зміст

Від упорядників	5
Передмова	10
Богословські науки	24
Філософія. Педагогіка. Правознавство. Політичні та соціальні науки	25
Мовознавство	30
Технічні науки	33
Медичні науки	34
Історія та теорія мистецтв	35
Літературознавство	37
Історія та допоміжні науки	42
Художня література	57
Титульні аркуші книг з «Каталогу польської книги XVIII – початку XX століття у фондах ООУНБ імені М. С. Грушевського»	156
Власницькі штампи бібліотек на книгах з «Каталогу польської книги XVIII – початку XX століття у фондах ООУНБ імені М. С. Грушевського»	161
Показчик імен	163
Хронологічний показчик	186
Абетковий показчик видавництв та друкарень	187
Показчик видавничих та друкарських закладів за містами та хронологією видань	190
Показчик провенієнцій та авторських наклейок палітурників ..	195
Перелік скорочень	200

Францішек Карпінський «Полювання», 1886 р.
(ілюстрації до IV книги «Пана Тадеуша» Адама Міцкевича)

